

CUVÂNT ÎNAINTE

Studierea urbanistică a unui oraș trebuie să se sprijine pe un set de principii teoretice în baza cărora vor fi făcute constatările în teritoriu, vor fi selectate problemele și incongruențele, iar în final vor fi propuse soluții.

Principalele funcții urbane trebuie să aibă la bază un set de norme integratoare pentru:

- 1. Generarea și menținerea solidarității sociale**
- 2. Furnizarea bunurilor și serviciilor necesare membrilor comunității**
- 3. Posibilitățile de socializare ale membrilor comunității**
- 4. Capacitatea de control a membrilor comunității**
- 5. Locații care asigură interacțiunea și sprijinul reciproc**

CUPRINS:

I. DEFINIREA CONCEPTULUI DE REGENERARE URBANĂ.....	7
I.1. DEFINIȚII ALE TERITORIILOR.....	9
I.2. REGENERAREA ȘI RECONVERSIA, PROCES SOCIO-TERITORIAL	10
I.3. DEFINIREA CONCEPTULUI DE REGENERARE ȘI CONVERSIE	10
I.4. DEZVOLTARE URBANĂ ȘI REGENERARE DIN PERSPECTIVA EUROPEANĂ	12
I.5. PROGRAMELE URBACT ȘI REGENERAREA URBANĂ	12
I.6. MODELE SI STRATEGII ABORDATE	13
I.6.1. Modelul Blueprint.....	13
I.6.2. Thames Gateway London Partnership	14
I.6.3. Programe de regenerare : orașul Torino.....	14
I.6.4. Regenerarea din perspectivă culturală.....	14
I.7. ATRACTIVITATE TERITORIALA PRIN REGENERAREA URBANĂ – REGENERARE CULTURALĂ.....	15
I.8. CULTURĂ ȘI REGENERARE URBANĂ.	15
I.8.1. Cazul orașului Glasgow.....	15
II. DESCRIEREA CONTEXTULUI LEGISLATIV EUROPEAN ȘI NAȚIONAL PRIVIND REALIZAREA PROIECTELOR DE REGENERARE URBANĂ	18
III. JUSTIFICAREA NECESITĂȚII PROIECTELOR DE REGENERARE URBANĂ LA NIVEL NAȚIONAL ȘI LOCAL	21
III.1. DEZVOLTAREA FUNCȚIILOR URBANE	21
III.2. SCURTĂ DESCRIERE A PROCESULUI DE URBANIZARE.....	22
III.3. SCOPUL STUDIULUI	23
III.4. ACTORII VIZAȚI - PUBLIC ȚINTĂ.....	24
III.5. REZULTATUL AVUT ÎN VEDERE.....	26
III.6. PUNEREA ÎN OPERĂ	27
IV. ANALIZAREA ȘI SELECTAREA ZONELOR DIN MUNICIPIUL CRAIOVA CARE NECESITĂ IMPLEMENTAREA UNOR OPERAȚIUNI INTEGRATE DE REGENERARE URBANĂ.....	27
IV.1. ANALIZA OPINIILOR CETĂȚENILOR DIN MUNICIPIUL CRAIOVA PRIVITOARE LA FUNCȚIILE URBANE.....	27
IV.2. OPINIILE POPULAȚIEI.....	30
IV.3. CENTRALIZAREA OPINIILOR POPULAȚIEI LA NIVELUL MUNICIPIULUI CRAIOVA	30

IV.4. GRADUL DE ACOPERIRE CU FUNCȚII URBANE ALE MUNICIPIULUI CRAIOVA	31
IV.5. EXPERIENȚA LOCUIRII ÎN ORAȘ.....	37
IV.6. APRECIEREA PROCESELOR URBANE DIN MUNICIPIUL CRAIOVA	39
IV.7. DATE TENNICE GENERALE.....	41
IV.8. FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ OPINIILE CETĂȚENILOR DIN MUNICIPIUL CRAIOVA.....	42
IV.9. DISTRIBUȚIA OPINIILOR CETĂȚENILOR DIN ZONE ALE MUNICIPIULUI CRAIOVA	43
IV.9.1. ZONA 1 MAI.....	43
IV.9.2. ZONA GARĂ-ROVINE	48
IV.9.3. ZONA SĂRARI.....	53
IV.9.4. ZONA PIAȚA VECHE	57
IV.9.5. ZONA CRAIOVIȚA NOUĂ	62
IV.9.6. ZONA CENTRU-UNIVERSITATE	66
IV.9.7. BRAZDA LUI NOVAC	70
IV.9.8. ZONA VALEA ROȘIE	75
IV.10. CONCLUZII	80
IV.11. DESCRIEREA SITUAȚIEI ÎN PREZENT	84
IV.11.1. ELEMENTE POZITIVE.....	84
IV.11.2. ELEMENTE NEGATIVE	85
IV.11.3. DEFICIENȚE CONSTATE.....	85
IV.12. CLĂDIRI DE LOCUINȚE COLECTIVE	86
IV.12.2. PROIECARE UNIFORMĂ	87
IV.12.3. LIPSA DOTĂRILOR COLATERALE FUNCȚIUNII DE LOCUIRE	87
IV.12.4. LIPSA SPAȚIILOR PENTRU ADĂUGAREA DE NOI ELEMENTE DE INFRASTRUCTURĂ	87
IV.12.5. LIPSA ASCENSOARELOR	87
IV.12.6. LIPSA SPAȚIILOR PENTRU PARCARE	87
IV.12.7. LIPSA SPAȚIILOR PUBLICE.....	88
IV.12.8. CARTIERE CU CENTRE SLAB DEFINITE	88
IV.12.9. CONSTRUIRE ANARHICĂ ȘI ABUZIVĂ	88

V. IDENTIFICAREA PRINCIPALELOR MĂSURI DE REGENERARE URBANĂ PENTRU FIECARE ZONĂ ÎN PARTE	89
V.1. RECOMANDARI GENERALE	89
V.1.1. STRAZI VERZI	89
V.1.2. ELIBERAREA SPAȚIILOR PUBLICE	89
V.1.3. SPAȚII SIGURE	90
V.1.4. TRANSFORMAREA PARTERULUI BLOCURILOR ÎN SPAȚII ACTIVE	90
V.1.5. ADECVAREA LA SITUAȚIA DIN TEREN A SPAȚIILOR PUBLICE	91
V.1.6. STRĂZILE	92
V.1.7. PIETELE	92
V.1.8. SPAȚIILE VERZI	93
V.1.9. SPAȚIUL PIETONAL	95
V.1.10. FRONTURILE STRADALE	95
V.1.11. TERASELE STRADALE	96
V.1.12. MOBILIERUL URBAN	96
V.1.13. LOCURILE DE JOACĂ	97
V.2. RECOMANDĂRI ÎN PROIECTAREA SOLUȚIILOR TEHNICE DE DETALIU	98
V.2.1. SUPRAFEȚE PAVIMENT	98
V.2.2. ELEMENTE DE DELIMITARE ÎNTRE SUPRAFEȚE	101
V.2.3. MOBILIER URBAN ȘI ELEMENTE ASOCIATE	102
V.2.4. PIESE DE MOBILIER PENTRU ȘEDERE	102
V.2.5. CHIOȘCURI PENTRU SOCIALIZARE	103
V.2.6. PERGOLELE VERZI	103
V.2.7. RASTELURI PENTRU BICICLETE	104
V.2.8. COȘURILE PENTRU GUNOI	104
V.2.9. FANTÂNILE DE BĂUT	105
V.2.10. CROMATICA	105
V.2.11. SUPRAFEȚELE ANTIADENZIVE	106
V.2.12. SUPRAFEȚELE ANTIGRAFITI	106
V.2.13. VEGETAȚIA	106

V.2.14. FAȚADE INTERESANTE PERSONALIZATE	107
V.2.15. ARBORII.....	108
V.2.16. VEGETAȚIE DE ALINIAMENT	110
V.2.17. ARTA ÎN SPAȚIUL PUBLIC	110
V.2.18. ARTA TEMPORARĂ ÎN SPAȚIUL PUBLIC.....	111
V.3. REABILITAREA MONUMENTELOR ISTORICE ȘI A AREALELOR ADIACENTE	112
V.3.1. BISERICA OBEDEANU.....	113
V.3.2. BISERICA SF ARHANGHELI MIHAIL SI GAVRIIL, CRAIOVA.....	117
V.3.3. BISERICA SF. ILIE, CRAIOVA.....	122
V.3.4. BISERICA SFANTUL SPIRIDON DIN CRAIOVA	129
V.3.5. BISERICII SFANTA TREIME,.....	131
V.3.6. CASA RUSĂNESCU, CRAIOVA	138
V.3.7. MANASTIREA COSUNA	140
V.3.8. SCOALA OBEDEANU	143
V.3.9. SCOALA OTETELESANU, CRAIOVA	149
V.4. RECOMANDARI GENERALE LA PROBLEMELE IDENTIFICATE	153
V.5. ZONE STUDIAȚE.....	155
VI. ESTIMAREA IMPACTULUI MASURILOR DE REGENERARE URBANĂ PROPUSE ASUPRA FIECĂREI ZONE ÎN PARTE	156
VI.1. ZONA 1 - 1 MAI -	156
VI.2. ZONA 2 -CRAIOVITA –	157
VI.3. ZONA BRAZDA LUI NOVAC	159
VI.4. ZONA ROVINE	160
VI.5. ZONA CALEA BUCUREȘTI.....	161
VI.6. ZONA GĂRII	162
VI.7. ZONA DEZROBIRII.....	162
VI.8. ZONA VALEA ROȘIE	163
VI.9. ZONA SĂRARI.....	164
VI.10. ZONA CENTRU.....	165
VI.10.1. CALEA UNIRII CRAIOVA.....	182
VI.10.2. SUBZONA PIATA MIHAI VITEAZU.....	186

VI.10.3. SUBZONA CALEA UNIRII – RAMBLA-.....	187
VI.10.4. SUBZONA AXA CULTURALA TEATRUL NATIONAL- MUZEUL DE ARTA- OPERA ROMANĂ.....	187
VI.11. ZONA 11 -SEVERINULUI – si ZONA 12 - LĂPUS	188
VI.12. ZONA 13 – OBEDEANU , ZONA 14 – FRAȚII BUZEȘTI si ZONA 15 – COSUNA	189
VI.13. ZONA 16 – VALEA FETII	189
VII. PRIORITIZAREA ZONELOR DE REGENERARE URBANA SUB ASPECTUL URGENȚEI INTERVENȚIEI PROPUSE.....	189
VII.1. GRAD CRESCUT DE URGENTA.....	189
VII.2. GRAD DE URGENȚĂ MEDIU	189
VII.3. GRAD DE URGENȚĂ SCĂZUT	190

I. DEFINIREA CONCEPTULUI DE REGENERARE URBANĂ

La nivel internațional, tema regenerării urbane își găsește referința fundamentală în Obiectivul 11 al Agendei ONU 2030 privind obiectivul orașelor și comunităților urbane durabile, mai durabile și mai eficiente. România acordă o importanță deosebită ONU, organizație cu vocație universală, care reprezintă cadrul multilateral cel mai extins pentru abordarea marilor teme globale, inclusiv aspecte legate de dezvoltarea pe termen lung.

Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului au reprezentat pentru România un instrument complementar de mobilizare, la nivel intern, în domeniul dezvoltării economice și sociale. Agenda 2030 depășește cu mult Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, menținând teme precum eradicarea sărăciei, educația și sănătatea și abordând noi teme precum societățile pașnice și inclusive.

România este angajată să implementeze Obiectivele de Dezvoltare Durabilă la nivel național și a revizuit Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă, pentru a integra Obiective de Dezvoltare Durabilă. Excluziunea socială este identificată ca o provocare majoră la adresa implementării Obiectivelor. În Strategia românească revizuită se pune accentul pe susținerea incluziunii persoanelor cu dizabilități, a tinerilor și a femeilor în politicile de dezvoltare. Eradicarea sărăciei reclamă oportunități decente de angajare, iar prevenirea și evitarea excluziunii sociale necesită politici de coeziune socială.

România susține, de asemenea, rolul principal al autorităților locale în transpunerea în practică a Agendei 2030, asigurându-se astfel un răspuns direct nevoilor cetățenilor. Ca membru al Uniunii Europene, România contribuie la îndeplinirea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă nu numai din perspectivă națională, dar și la nivel internațional, prin sprijinul pe care îl acordă altor țări, prin intermediul asistenței oficiale pentru dezvoltare. Agenda 2030 cuprinde cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD), reunite informal și sub denumirea de Obiective Globale. Prin intermediul Obiectivelor Globale, se stabilește o agendă de acțiune ambițioasă pentru următorii 15 ani în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităților și a injustiției și protejării planetei până în 2030. După cum se menționează în Obiectivul 11 menționat anterior al Agendei 2030, „Orașele sunt centre pentru idei noi, pentru comerț, cultură, știință, productivitate, dezvoltare socială și multe altele. Scopul Obiectivului 11 este dezvoltarea orașelor astfel încât să ofere oportunități pentru toți locuitorii și acces la servicii de bază, energie, locuințe, transport și multe altele.

Agenda 2030 indică, de asemenea, obiectivul de ancorare a consumului de pământ la creșterea populației acesta stabilește obiective pentru conservarea terenurilor, cum ar fi accesul universal la spații și spațiile verzi public, identificând și obiectivul unui echilibru nenegativ al degradării terenurilor.

Modul în care sunt cercetate și analizate procesele și activitățile umane au devenit tot mai elaborate aducând în discuție de fiecare dată teritoriile, ca reflex spațial al interconectivității relaționale. Analiza se face și din perspectiva istoricității, a tensiunilor și contradicțiilor ce determină schimbări într-un mediu recunoscut ca permeabil.

Se constată că teritoriile suferă o permanentă transformare iată de ce procesele de regenerare pot apela la asocieri și configurații diferite .

Complexitatea din punctul de vedere al raporturilor de relaționare este dată și de eterogenitatea raporturilor socio-spațiale de unde și diversitatea modurilor în care s-au desfășurat procese de regenerare în ultimele cinci decade.

Regenerarea urbană poate fi interpretată în manieră holistică , concepție care interpretează teza ireductibilității întregului la suma părților sale, socotind drept „factor integrator” al lumii un principiu imaterial și incognoscibil , în felul aceste recunoscându-se multiplicitatea factorilor ce influențează evoluțiile de tip urban unde ingredientele economice interacționează mai activ cu cele sociale dar și politice. Procesul regenerării urbane este de aceea unul complex necesitând reevaluări permanente și intervenții corective de câte ori apar simptomele degenerării pe oricare din palierele avute în vedere. Neglijarea acțiunilor corective o perioadă lungă de timp conduce la cronicizarea fenomenelor degerative și face mai dificilă , mai costisitoare și cu șanse de reușită mult diminuate acțiunile întreprinse.

Este aproape un postulat faptul că centrele urbane au un rol determinant în dezvoltarea nu doar națională dar și regională.

La nivel de Uniune Europeană este unanim acceptat că Regenerarea Urbană este un proces care trebuie stimulat și încurajat cu asigurarea că direcțiile abordate se vor baza pe politici durabile și incluzive. Capitalul uman fiind o resursă de talente ce nu trebuie să rămână neexploatăată și în consecință înțelegem de ce valorizarea dimensiunii culturale trebuie să fie un reper al regenerării urbane. Teritoriile au reprezentat subiect al dezbaterilor geografice, formând cadrul conceptual de bază al geografiei sociale și culturale, începând cu anii 1970. Punerea în evidență a proceselor aflate în evoluție determinate de schimbările sociale din care pot rezulta fragmentări urbane sau mai profund chiar reteritorializări. Din perspectivă geografică există diferențe conceptuale între spațiu ca loc și teritoriu

Guy Di Méo geograf francez practic cofondator al geografiei sociale și culturale profesor la Universitatea Michel de Montaigne (Bordeaux III) introduce în conceptul de teritoriu noțiunea de spațiu social și pe acela de spațiu

trăit. Teritoriile ca entități definite precis au la bază o multitudine de locuri care constituie puncte de reper în memoria colectivă prin simbolistica ce o conține locul contribuie la structurarea teritoriilor.

Perspectiva epistemologică , cea care studiază procesul cunoașterii așa cum se desfășoară în cadrul științelor , pune în evidență trei dimensiuni ce țin de conceptul de teritoriu:

Dimensiunea Socială,

Dimensiunea Spațio-temporală și

Dimensiunea Economică.

Prima se referă la experiențele individuale sau colective raportate la valențele existențiale ale relațiilor dintre grupuri sociale și teritorii. Cea de a doua are în vedere mobilitatea configurarilor spațiale în timp dublând presiunea proceselor determinate de globalizare , de evoluțiile de tip migraționist sau emigraționist. Ultima este evaluată ca rezultat al transformărilor determinate de factori economici

Abordările geografilor și sociologilor sunt dovada unui domeniu în permanentă reconceptualizare , fiind o zonă de cercetare și experimentare cu rezultate remarcabile sau uneori dezamăgitoare.

I.1. DEFINIȚII ALE TERITORIILOR

Teritoriul este o noțiune concretă care trimite la un ținut și nu la un spațiu geometrizat. Teritoriul reprezintă o localizare, o dimensiune, o formă, caracteristici fizice, proprietăți, constrângeri și aptitudini (Scheibling, J., 1994).

Teritoriul, prin natura sa multiscalară, poate fi reperat la diferite scări ale spațiului geografic, de la localitate la statul-națiune la cel al entităților plurinaționale (G. Di Méo, 1998:108).

Teritoriul se referă la o parte din spațiu geografic care este solicitat sau ocupat de o persoană sau un grup de persoane sau de către o instituție. Este, astfel, o suprafață a unui "spațiu mărginit" (Storey, D. 2001: 1).

Teritoriul este un edificiu conceptual, care se bazează pe două dimensiuni complementare, adesea prezente ca antagoniste în geografie: material și ideal (Elissalde, B., 2002:195).

Teritoriul este o reordonare a spațiului. Teritoriul poate fi considerat ca un spațiu informat de semiosferă (Raffestin, C., 1986).

Teritoriul este un spațiu apropiat cu sentiment sau conștiință a apropierei sale

(Brunet & Théry, 1993: 480).

I.2. REGENERAREA ȘI RECONVERSIA, PROCES SOCIO-TERITORIAL

Transformările socio-economice și politice pot determina mutații teritoriale semnificative . Modificarea oportunităților economice se repercutează asupra așezărilor de tip urban sau rural.

Crizele economice, procesele de dezindustrializare au produs declin urban, marginalizare socială, sărăcie, delinquență.

Regenerarea urbană implică, în special, revalorizarea și reconversia zonelor industriale părăsite, recrearea unui mediu fizic plăcut și atractiv, refăcându-se astfel imaginea pozitivă a acestora, de a atrage rezidenți și activități noi. De asemenea, este strâns legată de procesul de de-industrializare și de tranziția către o bază economică cu un profil terțiar-industrial predominant.

Degradare fizică a zonelor industriale aduce cu sine și o degradare a imaginii sociale. Zonele industriale devin spații abandonate iar recuperarea și reabilitarea lor ridică serioase probleme. Reabilitarea acestui tip de zone foarte conduce către forme urbane cu funcții diferite.

I.3. DEFINIREA CONCEPTULUI DE REGENERARE ȘI CONVERSIE

Conceptul de regenerare urbană este folosit în contexte diferite , cu interpretări diferite și sensuri din cele mai diverse fiind un concept poli-semantic. Regenerarea urbană este o noțiune legată de dezvoltarea teritorială și de amenajarea teritoriului fiind parte a politicilor publice regionale sau locale.

Ea are în vedere zone deja degradate sau doar zone aflate în declin pentru fiecare dintre situații urmând să se folosească un instrumentar de evaluare dar și de intervenție diferit. Foarte adesea regenerarea urbană este văzută și ca renovare urbană, aceasta din urmă se referă la acele cazuri în care se procedează la înlocuirea unor clădiri vechi cu altele noi

Din punct de vedere urbanistic, în definiția curentă în practică și literatura urbanistică, *regenerarea urbană este o acțiune care conduce la soluționarea problemelor urbane și găsirea unei îmbunătățiri de lungă durată pentru condițiile economice, fizice, sociale și de mediu într-o zonă care trebuie schimbată* (Roberts, P., 2000 :17).

“Regenerarea implică re-creșterea activității economice în cazul în care aceasta a fost pierdută; restabilirea funcției sociale în cazul în care a existat disfuncție sau incluziune socială, în cazul în care a existat excluziune; și restaurarea calității mediului sau a echilibrului ecologic, în cazul în care acesta a fost pierdut” (Couch, Fraser & Percy, 2003:2).

Tabel 2. Evoluția termenului de regenerare

Perioadă Tip de politică	Anii 1950 Reconstrucție	Anii 1960 Revitalizare	Anii 1970 Renovare	Anii 1980 Redezvoltare	Anii 1990 Regenerare
Strategie de orientare majoră	Reconstrucție și extindere a zonelor centrale ale orașelor, bazate pe un master plan ; extindere suburbană	Continuare a reconstrucției din anii 1950 ; creștere periferică urbană	Atenție acordată renovării în situația cartierelor ; dezvoltare periferică	Planuri de dezvoltare și red dezvoltare ; Proiectele de tip <i>flagship</i>	Politici și acțiuni mai comprehensive și integratoare

Sursa : Stöhr (1989) & Lichfield (1992) (în Roberts, P., 2000 : 14)

Chaline definea reînnoirea urbană ca fiind a urbanismului **axat pe extindere în favoarea unuia orientat către transformare conexat cu sustenabilitatea teritoriilor, care au fost deja urbanizate și care au fost afectate de disfuncționalități socio-economice.**

I.4. DEZVOLTARE URBANĂ ȘI RENERARE DIN PERSPECTIVA EUROPEANĂ

Programe definite și practici implementate

Începând cu anii 1980 ca reflex al unor nereușite în procesele de regeneare s-a dovedit necesară modificarea modalităților de abordare. S-a acordat comunității un rol semnificativ în abordarea problematicii și în găsirea soluțiilor. Începând cu anii 1980, modelele au început să fie aplicate de mai multe țări europene la scară largă, vizând mai ales zonele centrale ale orașelor, afectate de declin urban sau supuse restructurării economice. Practic, programele și mizele regenerării urbane s-au concretizat nu numai în relevarea unor particularități privind procesele de degradare fizică a cadrului construit, ci și în alte aspecte de natură socială și economică.

Principalele obiective ale acestui tip de strategie sunt: *de a asigura regenerarea zonei, de a utiliza în mod efectiv terenurile și imobilele, de a încuraja dezvoltarea noilor unități industriale și de comerț existente, de a crea un mediu atractiv și de a se asigura că locuințele și facilitățile sociale sunt capabile să încurajeze populația să locuiască și să muncească aici* (Rob & Huw, 1999: 11).

I.5. PROGRAMELE URBACT ȘI REGENERAREA URBANĂ

În principiu, programul a fost creat pornindu-se de la mai multe obiective: schimbul de bune practici și experiențe între orașe, crearea unor rețele tematice și grupuri de lucru, ameliorarea capacității de acțiune a actorilor implicați din diferite domenii, caracterizând în ansamblu politicile de renovare urbană integrate (Mollura, 2011). Programul URBACT a fost creat în anul 2003, prin care să se partajeze experiențe de dezvoltare ale autorităților locale ale orașelor, un program de lucru, un buget cofinanțat în proporție de 50%, grație asistenței experților selectați de către autorități. Programele URBACT I și II se înscriu, în ansamblu, în programele de inițiativă comunitară. Enumerăm, cu titlul informativ, câteva programe demarate în care au fost implicate mai multe orașe europene (Tabel 3):

Tabel 3. Exemple de programe URBACT relaționate procesului de regenerare

Program	Scop	Rețea de orașe implicate
C.H.O.R.U.S. (<i>Cultural Heritage Operations for the</i>	Crearea unor ghiduri de bune practici privind integrarea patrimoniului urban în procesele de	Toledo, Graz, Napoli, Volos, Belfast, Cracovia

<i>Regeneration of Urban Sites)</i>	regenerare urbane cu potențial impact în dezvoltare	
PARTNER FOR ACTION (Parteneriate public-private în regenerarea urbană)	Elaborarea unui ghiduri de oportunități și practici ale parteneriatelor public-private antrenate în regenerare	Roubaix, Lille, Amsterdam, Budapesta, Bruxelles
REGENERA (Regenerarea urbană a cartierelor degradate)	Integrarea dezvoltării sustenabile prin valorificarea experiențelor și practicilor altor orașe	Belfast, Birmingham, Berlin, Torino, Milano, Haga

CULTURE & URBAN REGENERATION (Rolul activităților culturale și a industriilor creative)	Analiza relațiilor dintre cultură și regenerare	Amsterdam, Bari, Napoli, Helsinki, Manchester
CREATIVE CLUSTERS	Crearea unor clusteri creativi în zonele urbane cu densitate redusă	Mizil, Viareggio, Reggio-Emilia
REDIS (Restructuring Districts into Science Quarters)	Aplicarea cunoștințelor creativității și inovației în cadrul orașelor pornind de la economia bazată pe cunoaștere	Viena, Pireu, Newcastle, Aarhus

I.6. MODELE SI STRATEGII ABORDATE

MARIANA NAE Regenerarea și reconversiaterritoriilor

I.6.1. Modelul Blueprint

A fost lansat în anul 2005 pentru a dezvolta proiecte de regenerare în East Midlands.

Scopul modelului este acela de a genera beneficii sociale, economice și sustenabile unităților comerciale. Este un model care se aplică cu unităților urbane din Nottingham, Leicester, Derby, Northampton și Corby.

Sursa: Colantonio & Dixon, 2011:76

A fost lansat în anul 2005 pentru a dezvolta proiecte de regenerare în East Midlands.

Scopul modelului este acela de a genera beneficii sociale, economice și sustenabile unităților comerciale. Este un model care se aplică cu unităților urbane din Nottingham, Leicester, Derby, Northampton și Corby.

Sursa: Colantonio & Dixon, 2011:76

I.6.2. Thames Gateway London Partnership

Thames Gateway London Partnership în anii 1990, care încerca să redreseze decalajele dintre East London și West London.

Rezultatul a fost crearea parteneriatului *Thames Gateway London Partnership*. TGLP care a elaborat o viziune de dezvoltare a zonei, care era inclusă în schema de planificare. Miza constă în transformarea viziunii în realitate. În timp ce viziunea este bazată pe obiective pe termen lung de 20-30 de ani, parteneriatul recunoaște necesitatea reușitei în vederea menținerii în întregime a acestuia.

Sursa : Carter, A., 2000 : 49.

I.6.3. Programe de regenerare : orașul Torino

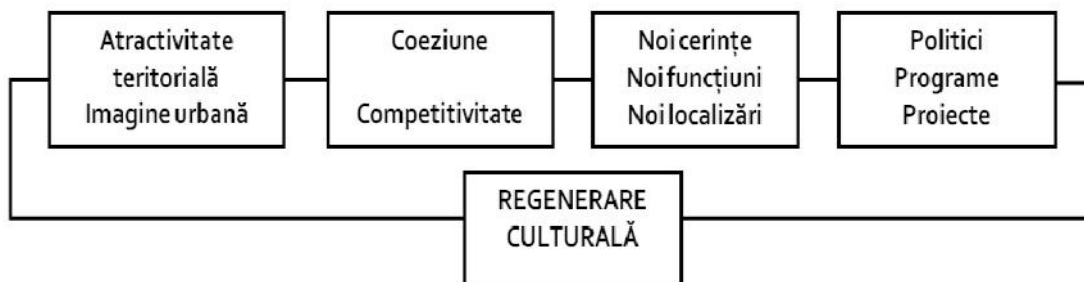
Liniile strategice ale planului erau: integrarea zonei metropolitane în sistemul internațional; crearea unui guvern metropolitan; dezvoltarea unor resurse strategice de cercetare; promovarea întreprinderilor și a locurilor de muncă; promovarea culturii, turismului, comerțului și sportului; ameliorarea cadrului urban construit (Colantonio & Dixon, 2011:149).

I.6.4. Regenerarea din perspectivă culturală

În contextul globalizării și a mutațiilor profunde, teritoriile devin mult mai competitive, dacă se mizează pe conceptul de atractivitate teritorială.

Atractivitatea teritorială este asociată cu activitățile economice, investițiile, politicile publice și evoluția societății. Unul dintre obiectivele politice majore axat pe sporirea atractivității teritoriilor este extinderea spațiilor de consum, prin crearea unor spații urbane speciale destinate resurselor culturale și divertisment, care să înglobeze fluxuri mari de turiști, vizitatori sau rezidenți.

Atractivitatea teritorială implică raportarea la toate tipurile de relații între teritoriu și populație, la fluxurile implicate, face apel atât la memorie, restaurarea unei valori, cât și la schimbare și anticipare (Roncayolo,2007 :43). Atractivitatea teritorială reprezintă articularea noțiunilor de competitivitate, marketing teritorial și ofertă teritorială, având ca finalitate regenerarea culturală

I.7. ATRACTIVITATE TERITORIALA PRIN REGENERAREA URBANĂ – REGENERARE CULTURALĂ

Se are în vedere ca dezvoltarea teritorială să se bazeze pe capitalul simbolic reprezentat de latura culturală. Politicile culturale pot fi considerate parghii de dezvoltare a teritoriilor, elementul cultural devenind suport principal. Există tipuri de politici axate pe cultură care să conducă la procesul de regenerare. Sunt cunoscute proiectele culturale axate pe dimensiunea loisir-ului (dotări artistice și de divertisment) Collection Burrell în Glasgow, Albert Dock în Liverpool, Centenary Square în Birmingham, Antigone District în Montpellier, Museum Quarter în Frankfurt devenind simboluri puternice ale regenerării urbane (Bianchini, 1993: 16).

Proiectele de tip *flagship* sunt proiecte emblematice, cu ajutorul cărora se încearcă schimbarea imaginii orașelor aflate în declin, reprezentând un tip de politică de marketing urban valabilă pentru orașele de rang diferit în ierarhia urbană, începând cu anii 80 ai secolului trecut, având ca obiectiv ameliorarea competitivității lor interurbane (Bianchini *et.al.*, 1992).

Prezența unei activități comerciale importante și dinamice, având ca suport și o ofertă culturală, ar îmbunătăți în mod semnificativ imaginea orașelor. Este un nou mod de viață, care se traduce printr-o creștere a cererii pentru "funshopping" și necesită diversificarea spațiului comercial.

Aceste spații ale consumurilor oferă o dezvoltare calitativă a spațiilor publice și contribuie la crearea unei imagini corelată cu nevoile consumatorilor. Provocarea rezidă în a oferi un cadru extraordinar în viața noastră de zi cu zi, tradus prin noțiunea de "festival setting", unde dorințele estetice sunt asociate cu realitatea festivă construită în mod artificial (Park, 2005).

I.8. CULTURĂ ȘI REGENERARE URBANĂ.

I.8.1. Cazul orașului Glasgow

Orașul Glasgow este capitala regiunii Strathclyde. Conurbația Glasgow include alte cinci municipalități. Administrativ, este condusă de Consiliul

Glasgow (zona centrală) și Consiliul Regional Strathclyde (suburbiile înconjurătoare), care a fost recent desființat. Oferind facilități portuare moderne, Glasgow a fost mult timp un important centru industrial (cărbone, construcții navale, oțelării, chimie și echipamente de foraj).

Anii 1960-1970 au fost marcați de efectele crizei economice din industria siderurgică, urmată de declinul producției industriale, asociat cu rate ridicate ale șomajului. Autoritățile au lăsat măsuri de corectare a acestei situații prin acțiuni concrete de regenerare urbană dintre care menționăm : crearea *Scottish Development Agency*, la mijlocul anilor 1970; guvern local stabil; capacitatea creării de parteneriate între mai multe agenții; elaborarea unei strategii, prin prioritizare, crearea de noi piețe, mai puțin pe orientarea pe strategii specifice.

La începutul anilor 1980, municipalitatea Glasgow a inițiat o serie de măsuri privind stimularea activității economice, reamenajarea și reconversia zonelor industriale, comerciale și rezidențiale (orientată, în special, spre conversie și economie de servicii). Obiectivul a fost acela al reconstruirii unei imagini pozitive și redobândirii atractivității, plasând în centrul acestor acțiuni activitățile culturale. Ambițiile au fost pe măsură : trecerea de la statutul de capitală industrială la rangul de capitală europeană. Prin urmare, s-au organizat mai multe evenimente culturale cu caracter național sau internațional.

Odată cu deschiderea *Greater Glasgow Tourist Board* și *Convention Bureau* în 1983 (devenit *Glasgow City Marketing Bureau*, din aprilie 2005), orașul se orientează pe turismul de agrement și de afaceri, ca sursă de dezvoltare economică a orașului. A atrage vizitatori presupune schimbarea imaginii pentru "a face orașul mai atractiv pentru locuri de muncă, calitatea vieții și divertisment; pentru a restabili spiritul antreprenorial din Glasgow, pentru a informa cetățenii orașului despre noua sa imagine" (Gómez, 1998 : 111). Cele trei elemente ale acestei declarații de intenție vor ghida politica de regenerare a orașului ca un întreg, ajutat de campanii de promovare agresive.

Primul eveniment care a vizat îmbunătățirea imaginii orașului datează din anul 1983. Acesta este anul lansării campaniei "Glasgow Miles Better", prima campanie de marketing urban adevărată și de amploare la Glasgow. Acesta marchează începutul procesului lent de regenerare urbană (Paddison, 1993 : 346). Colectia Burrel se deschide, de asemenea, în 1983, aceasta fiind una dintre cele mai importante ale orașului. Cu un an înainte, municipalitatea a inițiat primul program de renovare al unui cartier din centrul orașului numit *Merchant City*, cu obiectivul de a converti clădiri industriale vechi abandonate în zone comerciale și rezidențiale.

Astfel, Glasgow a găzduit *Festival National Garden* în 1988, permițându-i să facă astfel un pas în schimbarea imaginii sale. Apoi, orașul a deținut titlul de *Orașul European al Culturii* în 1990 (considerat ca oraș-pionier în această

privință: primul oraș al programului european de a fi desemnat după un concurs național deschis) și cel al orașului britanic de Arhitectură și Design în 1999. Titlul de oraș european al culturii a fost însoțit de sloganul *There's a lot Glasgowing on in 1990*.

Centrul de Cercetare în Politici Culturale de la Universitatea Glasgow (2002:4) a constatat că au fost investiți 32.700.000 de lire sterline din banii publici provenind, în principal, de la cele două agenții guvernamentale, de la acea dată : Consiliul Raional Glasgow și Consiliul Regional Strathclyde. Sectorul privat a contribuit, de asemenea, la finanțarea de evenimente de până la 6,1 milioane de lire sterline.

Un studiu realizat de John Myerscough în 1991 arată că afluența și frecvența la teatre, muzee, galerii de artă și săli de concert au crescut cu 40% între 1989 și 1990, trecând de la 4,7 milioane de intrări la 6,6 milioane de intrări. Evenimentele în aer liber au înregistrat 1,7 milioane de intrări. O atenție deosebită a fost acordată programării evenimentelor, care au făcut referire la identitatea orașului, din domeniile istoriei, design-ului, arhitecturii, construcțiilor navale, religiei și sportului. Amploarea evenimentelor (700 organizații culturale în cauză, 22.000 de persoane implicate în organizarea a aproape 3.500 evenimente) a fost în acel moment la înălțime din dorința autorităților municipale de a face din cultură principalul motor de regenerare economică și să lanseze astfel o mișcare al cărei efect avea să dureze mult timp din 1990 încoace (CCPR 2002 : 5).

Principala provocare pentru orașele care folosesc organizarea de evenimente culturale apelând la procesul de regenerare constă în *a găsi un echilibru corect între domeniile social, economic și cultural* (García, 2004 : 313). La Glasgow, evaluări ale impactului acestei politici au fost realizate în permanență de la desemnarea sa ca oraș european al culturii în anul 1990 (Myerscough, 1991 ; Gómez, 1998 ; García, 2004, 2005 ; apud. Fannier, 2008).

Cultura este considerată un instrument de dezvoltare teritorială, muzeele, teatrele, evenimentele în aer liber sunt instrumente de regenerare culturală și implicit de regenerare urbană.

Regenerarea urbană are ca obiectiv principal refacerea sau regândirea totală a unor spații urbane, gândite sau nu initial, pentru a stăvili anumite nevoi, care nu mai corespund dezvoltării actuale a societății sau care au ajuns, în timp, un impediment în dezvoltarea zonală sau general a unui oraș.

Regenerarea urbană este o acțiune care conduce la soluționarea problemelor urbane și găsirea unei îmbunătățiri de lungă durată pentru condițiile economice, fizice, sociale și de mediu într-o zonă. Regenerarea este demersul urbanistic ca are în vedere creșterea nivelului estetic și funcțional al spațiilor ce contribuie direct la creșterea calității vieții locuitorilor. Un astfel de demers poate

fi privit drept o viitoare revoluție a orașelor din Romania, prin inovarea atât de necesară de spații publice, reorganizarea celor existente, eliberarea de elemente intruzive și eliminarea amenajărilor inestetice. Prin regenerare urbană se urmărește pe lângă înfrumusețarea și reinventarea spațiilor publice și asigurarea unui spațiu rezilient în fața provocărilor de mediu tot mai agresive în manifestare în ultimul timp. Regenerarea urbană are în vedere nu doar zonele centrale ale municipiilor și zonele istorice dar și zone îndelung neglijate precum zonele de blocuri. Regenerarea urbană a spațiilor publice urmărește atingerea conceptului de – oraș fericit - ce cuprinde noțiunea de echitate socială, de rezistență la provocările climatice și de spațiu al oportunităților pentru toate categoriile de locuitori. Un urbanism ce nu are în vedere, în egală măsură, interesul public și cel privat nu are șanse de reușită. Ceea ce constatăm în acest moment este terenul pe care ar trebui să existe o confruntare de interese este ocupat de o sigură echipă, echipa privată. Cum altfel se pot explica ocuparea unor spații exclusiv de câteva tipuri de activități, jocuri de noroc, farmacii și fastfood-uri. Lipsa unui cadru normativ a permis și chiar a încurajat astfel de situații limită. Un plan de regenerare urbană trebuie să aibă în vedere susținerea pe trei piloni, fizic, economic și social.

Principii pe care ar trebui să le respecte operațiunile de regenerare urbană inițiate de autoritățile locale:

- **Conservarea caracterului și identității locului,**
- **Revitalizarea durabilă, orientată spre piață, a patrimoniului construit,**
- **Crearea parteneriatului local,**
- **Planificarea integrată a operațiunilor.**

II. DESCRIEREA CONTEXTULUI LEGISLATIV EUROPEAN ȘI NAȚIONAL PRIVIND REALIZAREA PROIECTELOR DE REGENERARE URBANĂ

Întreg contextul legislativ european are la bază Agenda Urbană pentru Uniunea Europeană și Planul de Acțiune ca parte integrată a Agendei Urbane. Agenda Urbană pentru Uniunea Europeană s-a lansat în anul 2016, odată cu semnarea Pactului de la Amsterdam. Acesta a fost îmbunătățit și reconfirmat odată cu semnarea, pe 26 noiembrie 2021, a Pactului de la Ljubljana pentru dezvoltarea urbană în cadrul Uniunii Europene. Acest pact are la bază o serie de parteneriate, care au intrat în vigoare succesiv, între 2016 și 2020, cum ar fi **Parteneriatul de la Amsterdam**, în care se pun bazele legislative pentru următoarele obiective: calitatea aerului, zonele de locuințe, sărăcia urbană, incluziunea refugiaților și migranților; **Parteneriatul de la Bratislava** cu

obiectivele: tranziția digitală, mobilitatea urbană, economia circulară, locuri de muncă și abilități în economia locală; **Parteneriatul din Malta** cu obiectivele: achizițiile publice, folosirea sustenabilă a terenurilor, tranziția în domeniul energiei și adaptarea climatică; **Parteneriatul de la Viena** cu obiectivele: securitatea în spațiile publice, cultura și moștenirea culturală.

Toate aceste obiective au fost ulterior incluse în **Planul de Acțiune** și fac parte din **Agenda Urbană pentru Uniunea Europeană**.

Legislație europeană:

· Legea de regenerare urbană și a locuințelor din 2015 revizuită la 29.03.2020 cuprinde:

-) Planning and Development Act 2000 (30/2000)
-) Local Government Act 2001 (37/2001), ss. 2, 5(3) and Schedule 4 (in so far as they relate to the Act of 2000) and s. 247
-) Planning and Development (Amendment) Act 2002 (32/2002), Parts 2 and 3
-) Housing (Miscellaneous Provisions) Act 2004 (43/2004), s. 2
-) Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act 2006 (27/2006)
-) Water Services Act 2007 (30/2007), ss. 1(6) and 114
-) Harbours (Amendment) Act 2009 (26/2009), ss. 7(1) and (2) and 21(3)
-) Compulsory Purchase Orders (Extension of Time Limits) Act 2010 (17/2010)
-) Planning and Development (Amendment) Act 2010 (30/2010), other than Part 3
-) Environment (Miscellaneous Provisions) Act 2011 (20/2011), Part 5
-) Electoral, Local Government and Planning and Development Act 2013 (27/2013), Part 8
-) Local Government Reform Act 2014 (1/2014), ss. 1(8), 5(7) and sch. 2 part 4
-) Urban Regeneration and Housing Act 2015 (33/2015)
-) Planning and Development (Amendment) Act 2015 (63/2015)
-) Planning and Development (Housing) and Residential Tenancies Act 2016 (17/2016), other than s. 1(2)(b) and (c), Parts 3 to 5 and sch.
-) Planning and Development (Amendment) Act 2017 (20/2017)
-) Planning and Development (Amendment) Act 2018 (16/2018), other than Part 4 and sch. 3 ref. nos. 12-18
-) European Union (Planning and Development) (Environment Impact Assessment) Regulations 2018 (S.I. No. 296 of 2018), Parts 2, 3, 4 and schs. 1 and 2
-) Aircraft Noise (Dublin Airport) Regulation Act (12/2019), Part 3

-) Residential Tenancies (Amendment) Act 2019 (14/2019), s. 38
-) Local Government Rates and Other Matters Act 2019 (24/2019), ss. 23, 24.

Legislația română:

Termenul de „**regenerare urbană**” a fost introdus oficial în România prin intermediul Ordonanței nr. 27 din 27 august 2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului. Ordonanța a fost aprobată prin Legea nr. 242 din 2009. La aceasta se adaugă OUG 183/2022 privind stabilirea unor măsuri pentru finanțarea unor proiecte de regenerare urbană.

Elaborarea politicii urbane ca instrument de consolidare a capacității administrative și de planificare strategică a zonelor urbane din România (SIPOCA 711).

Derulat de către MDLPA și Banca Mondială în cadrul unui parteneriat de asistență tehnică și cofinanțat din Fondul Social European (FSE), prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA) 2014 –2020. Perioada de implementare a fost de 24 luni (2019- 2021).

În România, strategiile și legislația referitoare la dezvoltarea urbană se axează, în principal, pe mediul construit și amenajarea teritoriului.

Politica urbană națională se subsumează unui mediu strategic și legislativ intersectorial. În acest sens, un număr mare de documente identificate se axează pe dimensiuni conexe, dar au și un impact direct sau indirect în aplicarea politicii în domeniul urbanismului, al dezvoltării teritoriale și al construcțiilor.

Social			Economic		Urban/Teritorial			
Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei 2015-2020	Strategia Națională de Sănătate 2014-2020	Strategia națională pentru promovarea îmbătrânirii active și protecția persoanelor vârstnice pentru perioada 2015-2020	Programul Operațional Competitivitate (POC) 2014-2020	Strategia națională pentru competitivitate 2015-2020	Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR), România policentrică 2035.	Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020	Master Planul General de Transport al României	Strategia de transport intermediu în România 2020
Strategia de Incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rrom pentru perioada 2015-2020	Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2014-2020	Strategia națională „O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități” 2015-2020	Orizont 2020 - Strategia guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii și îmbunătățirea mediului de afaceri din România	Strategia de export a României pentru perioada 2014-2020	Planul de Amenajare a Teritoriului Național (PATN)*	Programul Național de Dezvoltare Locală (PNOL), Etapa I și II	Strategia națională privind Agenda Digitală pentru România 2020	Planul Național de Dezvoltare a Infrastructurii - NGN (Next Generation Network)
Strategie privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023	Strategia Națională pentru Învățământul Terțiar 2015-2020	Strategia națională în domeniul politicii de tineret pentru perioada 2015-2020	Master Planul pentru Biroul național al României 2007-2028	Strategia națională de dezvoltare a ecosistemului în România	Mediu			
Strategia educației și formării profesionale din România 2016-2020	Strategia Națională pentru sport 2016-2022	Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2014-2020	Strategia pentru cultură și patrimoniul național 2016-2022	Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020	Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2013-2020-2030	Strategia Energetică a României 2016-2020, cu perspectiva anului 2050	Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA) 2014-2020	Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014-2020
			Strategia națională de învișare pe tot parcursul vieții 2015-2020	Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014-2020	Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020. Planul Național de Gestionare a Deșeurilor	Strategia privind mai buna reglementare 2014-2020	Strategia generală de descentralizare	
					Strategia Națională privind Schimbările Climatice 2013-2020			
Economic Social Urban/Teritorial Mediu Bună guvernare								

■ Economic ■ Social ■ Urban/Teritorial ■ Mediu ■ Bună guvernare

III. JUSTIFICAREA NECESITĂȚII PROIECTELOR DE REGENERARE URBANĂ LA NIVEL NAȚIONAL ȘI LOCAL

III.1. DEZVOLTAREA FUNCȚIILOR URBANE (WEBER, WARREN, BERGER, LEFEBVRE)

transport, apărare, comerț, spații verzi, locuri de socializare și de joacă, sistemele medical și educațional, utilități/infrastructură urbane etc.

Funcțiile urbane favorizează dinamica urbană prin facilitarea agregării populației specializate în diverse domenii de activitate. M. Weber constata că infrastructura construită în folosul nobilimii a devenit atractivă și pentru alte categorii de persoane, precum muncitori sau artizani care au contribuit la diversificarea structurii sociale și a dus la un grad mai ridicat de autonomie a acestor comunități. Funcțiile administrative au creat cadrul socio-politic prin care piețele au funcționat într-un mod reglementat.

Planificarea urbană este îngreunată de tendințele unei diversități aglomerate într-un ansamblu relativ unitar, aceasta întrucât prezentul are propriile fundamente istorice pe care nu le-a agregat într-un sistem unitar capabil să elimine contradicțiile. Lefebvre a observat că exportul diviziunii muncii dincolo de limitele administrative a transformat orașele în zone comerciale centrale înconjurată de zone defavorizate și enclave bogate. În opinia sa trebuie înțelese elementele cu putere mediatore și cu rol transformator, precum grupurile sociale, acțiunea acestora, ideologiile, cunoașterea sau modul în care se manifestă reprezentările populației (Lefebvre utilizează exemplul Veneției unde spațiul social este produs și reprodus în legătură cu forțele de producție, care pe măsura dezvoltării nu preiau "un spațiu preexistent, gol sau neutru, sau un spațiu determinat doar de geografie, climă, antropologie sau alte considerații comparabile"). Tot el menționa că spațiul social cuprinde o mare diversitate de obiecte, atât naturale, cât și sociale, inclusiv rețelele și căile care facilitează schimbul de lucruri materiale și informații, ceea ce face ca relațiile sociale să contribuie la rearanjarea lor în configurații diverse de natură spațio-temporală.

Echilibrul dintre cele trei abordări presupune eforturi de corelare a așteptărilor tuturor factorilor interesați. Analiza orașelor românești relevă dificultățile întâmpinate de comunitățile unde planificarea dezvoltării urbane s-a realizat printr-o abordare simplificatoare și reduționistă. Manifestarea efectelor negative se constituie în factori generatori de fenomene indezirabile în viața orașelor. Rapiditatea procesului de urbanizare s-a datorat industriei

transporturilor, feroviare sau navale, comerțului intens și dezvoltatorilor imobiliari. Transformările intense ale orașului au atras atenția asupra celor preocupați de condiția umană afectată în diverse modalități de procesul urbanizării.

În concluzie, orașele funcționează ca întreg, iar integrarea tuturor dimensiunilor într-o direcție convergentă va contribui la creșterea calității vieții urbane.

III.2. SCURTĂ DESCRIERE A PROCESULUI DE URBANIZARE

Orașele din România și cu precădere cele ce reprezintă poli regionali de dezvoltare cunosc în ultimul deceniu o dinamică ascendentă în ceea ce privește așteptările locuitorilor privind un mediu de viață sănătos, precum și o panoplie largă de servicii. Prezentul studiu vine să completeze necesarul de analitic pentru o corectă evaluare a punctelor nevralgice într-un teritoriu pentru care se dorește realizarea unei documentații de urbanism general.

Craiova în perioada regimului socialist de stat a trecut printr-un proces forțat de industrializare, proces ce a venit în colateral și cu o dezvoltare urbanistică la cote nemaîntâlnite până atunci. Accentul se punea pe satisfacerea nevoilor de locuire pentru pătura socială dislocată din mediul rural și adusă în cel urban pentru a asigura mâna de lucru în industrie. Calitatea actului urbanistic, dar și arhitectural, a cunoscut variații diverse, creând către finalul perioadei situații în care, pentru a se încadra în indici de rentabilitate tot mai ridicați, se construia, chiar și în zone la care formula urbanistică se încheiase de o buna bucată de vreme. Era perioada așa numitelor îndesiri, de fapt densificări ale arealului construit. Această densificare făcea rabat de la principiile de urbanism rațional, practicat până atunci. Chiar și așa, urbanizarea păstra un grad înalt de coerență logică și ierarhizare spațială și funcțională. Lucrul acesta era facilitat de trecerea în derizoriu a dreptului la proprietate. Odată cu schimbarea regimului politic și cu recăpătarea dreptului la proprietate privată, procesul de urbanizare, pe model autoritar, a încetat. Ansambluri urbane întregi au rămas nefinalizate, artere de circulație necesare nu s-au mai realizat, coerența demersului urbanistic diluându-se până la dispariție în multe situații. Dezvoltarea urbană pe suprafețe mari nu a mai fost posibilă, decât cu rare excepții reprezentate de zonele industriale intrate în disoluție și care au putut fi edificate pentru tipul de locuire colectivă, în celelalte cazuri, ce reprezentau o largă majoritate, dezvoltarea urbană s-a făcut pe parcele mici sau foarte mici, în mod discontinuu funcțional, volumetric și calitativ. Dreptul la proprietate recunoscut prin litera constituției avea să lase liberă calea pentru construirea ce urmărea doar maximizarea profitului pentru

antreprenor, neglijându-se, aproape întotdeauna, asigurarea unui standard acceptabil din punct de vedere al circulațiilor, pietonale sau auto, al asigurării de servicii precum și al asigurării de zone verzi ori dotări sportive sau de agrement. Reflexul față de o asemenea indiferență nu a întârziat să se arate, orașul a început să resimtă din ce în ce mai acut supraaglomerarea, gradul de motorizare depășind capacitatea de absorbție a țesutului urban. Prima victimă a fost zona verde, al doua calitatea aerului, urmată de nivelul de zgomot. Mașinile foloseau spațiile verzi pe post de parcuri, străzile au cedat un fir de circulație pentru aceeași cauză. Consecința - sensurile unice presupun ocolire, ocolirea presupune lungirea traseelor și a timpilor de deplasare și odată cu asta creșterea inevitabilă a nivelului de noxe emise.

Municipiul Craiova a cunoscut în ultimii ani o dinamică atât în plan economic cât și în plan social și cultural. Odată cu aceasta au crescut și așteptările locuitorilor privind calitatea cadrului urban. Posibilitățile de petrecere a timpului liber, dar și viața de zi de zi într-un mediu sănătos și prietenos a devenit un subiect tot mai prezent în sondajele sociologice efectuate pe eșantioane semnificative ale locuitorilor municipiului.

Prezentul studiu propune un set de modalități, de reguli și de principii ce și-au găsit validare prin implementare în alte orașe, ce prezentau similitudini în paleta de probleme, cu orașul Craiova. Standardizarea aparentă a mijloacelor de intervenție propuse prin studiu nu trebuie să anihileze caracterul individual și simbolic al unui anumit loc.

Opiniile cetățenilor au fost măsurate sociologic, cu precădere în cartierele preponderent cu locuire colectivă. În total au fost analizate spațial 8 cartiere și anume: Craiovița, Brazda lui Novac, Severinului, Gară-Rovine, Lăpuș, Valea Roșie, Calea București, 1 Mai; lor li s-au adăugat zona centrală istorică și zone ce înglobau monumente istorice ce necesită restaurări, reabilitări, reconsolidări.

III.3. SCOPUL STUDIULUI

Prin implementarea acestui studiu se dorește creșterea nivelului de performanță a municipiului Craiova, în a asigura un standard de viață ridicat locuitorilor, în a fi prietenos față de cei care ar dori să vină să locuiască aici, ofertant în zona investițiilor economice, a serviciilor de sănătate, a ofertei de învățământ și nu în ultimul loc a celei culturale, o calitate mai bună a vieții atrage după sine și o creștere economică subsecventă.

Acest studiu își propune să fie un instrument de gestionare a spațiului public și un referențial pentru stabilirea direcțiilor în proiectarea și ulterior

executarea intervențiilor de regenerare urbană. Analiza efectuată a relevat faptul că în majoritate spațiile publice sau potențial publice nu mai corespund nevoilor unei societăți dinamice, în plină evoluție și transformare, fapt ce justifică un set de intervenții de la cele mai ample până la cele de anvergură redusă. Studiul propune soluții pentru spațiile publice existente dar și pentru cele cu potențial de a deveni spații publice. El nu este un act normativ, dar conține elementele de bază pentru coagularea unor politici administrative locale consistent structurate.

III.4. ACTORII VIZAȚI - PUBLIC ȚINTĂ

Craiova posedă în structura sa toate sectoarele principale de servicii precum:

Administrație și gospodărie comunală:

1. dotări administrativ-politice (sediu politico-administrativ, tribunal, sedii de bancă și administrație financiară, oficii poștale),
2. echipare edilitară (infrastructură tehnico-edilitară, cimitir)
3. telecomunicații;

Social-cultural:

1. dotări educaționale (pentru învățământ preșcolar, școlar, liceal, eventual universitar și activități de cercetare-dezvoltare),
2. sanitare (dispensar, policlinică, spital),
3. culturale (teatru, cinematograful, alte săli de spectacole, biblioteci, muzee și spații expoziționale),
4. alte servicii sociale (creșe, centre de asistență socială);

Comerț:

1. hipermarket-uri,
2. magazine,
3. piețe agro-alimentare,
4. alimentație publică,
5. prestări-servicii.

Turism:

1. structuri de cazare,
2. obiective specifice (de exemplu, grădini botanice, parcuri, muzee regionale).

Recreație și odihnă:

1. dotări sportive (terenuri de sport, stadioane, bazine de înot etc.)
2. agrement.

Spațiul public, definit drept spațiul accesibil publicului, cuprinde de la spațiile ample reprezentate de piețe publice, bulevarde, zone verzi amenajate, parcuri, până la incinte interioare de blocuri ori clădiri publice cu valente culturale, religioase, sportive sau doar administrative, de comerț sau de petrecere a timpului liber. La nivel general se constată o inadecvare între cerințele unei societăți aflate în plin proces dinamic și capacitatea respectivelor spații de a răspunde la nevoile exprimate, o ameliorare a calității zonelor publice fiind resimțită drept una imperios necesară.

Studiul de față, urmare a unei analize focalizată preponderent pe zonele de locuire colectivă dar și pe zonele istorice, propune un set de măsuri, care odată preluate prin proiecte de amenajare urbană și peisagistică și puse în operă, să redefinească de o manieră pozitivă stilul de viață a locuitorilor respectivelor areale. În analiza întreprinsă nu s-a avut în vedere și identificarea disfuncționalităților prezente la nivelul municipiului urmare a dezvoltărilor spațiale de tip SPRAWL, ce au în vedere un principiu unic, cel al maximizării profiturilor proprietarilor de teren, secondati de developeri și sistemul bancar. Dispersia urbană care este un sinonim al urban sprawl este un fenomen caracterizat prin creșterea neplanificată sau sumar planificată a suprafețelor construite în detrimentul suprafețelor agricole din jurul orașelor. Caracteristica principală a acestui tip de expansiune este densitatea scăzută a construcțiilor, ei i se adaugă lipsa funcțiunilor conexe – spații comerciale, dotări sociale. Această dispersie urbană este favorizată de accesibilitatea sau chiar existența unei infrastructuri edilitare și pretul mai mic al terenurilor. Consecința unui astfel de tip de expansiune urbană de tip dispersiv crează un impact negativ asupra mediului, modificarea circuitului apei în natură, prin impermeabilizarea solurilor, creșterea cantității de ape uzate, a consumului de energie, dar mai ales, prin intensificarea traficului auto. Dezvoltarea necontrolată a condus la degradarea terenurilor și spațiilor naturale periferice, la apariția necesității unor deplasări motorizate în creștere exponențială, la punerea în pericol a bugetului local dar și la o fragmentare socială însoțită de o degradare a peisajelor și o ignorare a

resurselor naturale. Orașul tradițional este în pericol de a fi părăsit, fapt căruia i se adaugă o congestionare a traficului și o inechitate socială între locuitorii aceleiași unități administrative. Accesul la infrastructura școlară este expresia unui nou tip de inechitate, câtă vreme școlile performante sunt concentrate exclusiv în zona centrală, un fenomen aproape identic se identifică și în ceea ce privește serviciile medicale. Lipsa unei legislații sectoriale și cvasiabsența vocii societății civile, dialogul social fiind unul doar formal, inconsistent și lipsit de instrumente de cenzurare.

Studiul de față se rezumă la a pune accentul pe redefinirea spațiului public, fie prin crearea de spații publice noi, fie prin reabilitarea unora deja existente, sau prin redefinirea și reconfigurarea acelor care au atins pragul de inadecvare. Prezentul studiu a preluat concepte și direcții apreciate drept conforme cu mediul urban local din multitudinea de ghiduri concepute la nivel național ori internațional. De asemenea s-au avut în vedere și studiile sociologice punctuale efectuate de prof. univ. Pricina Gabriel și colectivul de studenți pe care îl coordonează, studii apreciate ca extrem de relevante pentru identificarea setului de așteptări ale locuitorilor din cartierele cu locuire preponderent colectivă.

S-a avut în vedere valorificarea resurselor de teren, de mediu construit, ori de mediu cultural existent care, prin proiecte punctuale concepute de urbanisti, arhitecți peisagiști sociologi, istorici, să propună spre materializare obiective care să conducă la o ameliorare fundamentală a nivelului de trai de tip urban într-o așezare de mărime mediu spre mare. Prezentul studiu va propune două seturi de măsuri. Măsuri de ordin general, dintre care unele ar avea nevoie de modificări ale regulamentului de urbanism local, și măsuri punctuale pe areale precis identificate și cu soluții concret precizate, care să conducă la rezultate notabile fără costuri foarte mari. Împărțirea pe cartiere avută în vedere la început s-a dovedit irelevantă, câtă vreme nu se detașează conduite de intervenție specifice pentru un cartier anume. Problematika relevată sociologic se regăsește în toate cartierele avute în vedere a fi analizate aproape identic, ponderea făcând diferență într-o anumită măsură, dar nu de natură a conduce către o abordare urbanistică diferită. Omogenitatea relativă pare a fi o caracteristică a locuirii colective în municipiul Craiova. Doleanțele locuitorilor din cartierul Valea Roșie nu diferă fundamental de cele ale celor ce locuiesc în cartierul Lăpuș, Craiovița, 1 Mai sau Brazda lui Novac.

III.5. REZULTATUL AVUT ÎN VEDERE

Prezentul studiu, fără să fie un act normativ, propune soluții punctuale care implementate prin proiecte locale de către administrația municipală, să producă o

modificare notabilă a calității vieții locuitorilor în particular, limitat strict la cvartalul de locuire, dar și general la nivelul întregului oraș, beneficiari devenind, pe lângă populația autohtonă și turiștii ori vizitatorii ocazionali cu interese economice, de învățământ ori de sănătate.

III.6. PUNEREA ÎN OPERĂ

Actorul preponderent avut în vedere este administrația locală, care apelând la proiectanți de specialitate să aibă un instrument, care să îi permită să formuleze caiete de sarcini și teme de proiectare cu ținte deja identificate. Acest studiu se adresează și celor implicați în gestionarea și întreținerea acestor spații publice, fie actori economici publici sau privați, fie simple asociații de locatari, școli sau ONG-uri de profil.

IV. ANALIZAREA ȘI SELECTAREA ZONELOR DIN MUNICIPIUL CRAIOVA CARE NECESITĂ IMPLEMENTAREA UNOR OPERAȚIUNI INTEGRATE DE REGENERARE URBANĂ

IV.1. ANALIZA OPINIILOR CETĂȚENILOR DIN MUNICIPIUL CRAIOVA PRIVITOARE LA FUNCȚIILE URBANE

În contextul apartenenței la U.E. sunt necesare strategii bazate pe implicarea actorilor locali cu scopul de a se asigura o dezvoltare armonioasă a comunităților urbane. Modelele de bună practică înregistrate pe plan internațional reliefează o preocupare constantă de conexare a investițiilor publice cu așteptările populației. De asemenea, acolo unde principiile dezvoltării sunt mai puțin cunoscute publicului larg, din punct de vedere al procedurilor necesare, se asigură o perioadă de înțelegere și interiorizare a scopurilor acțiunilor ce urmează a fi implementate.

Riscurile unor investiții neanunțate creează sentimentul public al unei intervenții artificiale, nefundamentate pe interesul public. Mai mult, în numeroase cazuri, exemplificate de modelele de bună practică, strategiile de regenerare urbană au fost realizate prin implicarea populației din zonele vizate. Participarea populației la măsurile de implementare a politicilor de regenerare urbană este condiționată tocmai de implicarea cetățenilor ca parte în procesul de modernizare.

În acest sens, un astfel de studiu are o dublă utilitate: pe de o parte asigură colectarea unor date utile în prioritizarea investițiilor destinate dezvoltării și revitalizării orașelor, iar pe de altă parte deschide drumul între comunitate și

autoritățile publice. Întrebările punctuale au rolul să provoace reflecția respondenților față de probleme pe care nu le-au conștientizat, privitoare la aspectele legate de durabilitate, integrarea componentelor spațiale, economice, sociale și de mediu. Participarea cetățenilor la implementarea acestor măsuri, cel puțin din punct de vedere al protejării și conservării investițiilor, planificarea resurselor financiare, precum și planificarea operațională susțin sentimentul comunitar.

Întrebările chestionarului vizează obținerea de informații generale și particulare, vizând aspecte legate de degradarea spațiului construit, calitatea locuirii, calitatea mediului, serviciile de tip urban etc. De asemenea, atitudinea față de procesele urbane reliefează nevoile identificate și aprecierea față de propriul oraș.

Repere metodologice		
- Obiectivele studiului		I. Cunoașterea opiniilor cetățenilor Municipiului Craiova cu privire la elemente de revitalizare urbană II. Distribuția opiniilor cetățenilor în cele opt zone incluse în arealul cercetării (Gară-Rovine, Sărari, Piața Veche, Craiovița Noua, Centru-Universitate, Brazda lui Novac și Valea Roșie, 1 Mai) III. Percepția subiectivă a cetățenilor privitoare la zonele de locuit IV. Aprecierile de către cetățeni a proceselor urbane din oraș
- Metoda de cercetare	)	ancheta de opinie pe bază de chestionar administrat în zonele cu potențial de dezvoltare, regenerare) analiza statistică a datelor recoltate
- Tehnica de investigare	)	Chestionarul, care cuprinde 10 întrebări referitoare la aprecierile cetățenilor privitoare la gradul de acoperire al funcțiilor urbane, capacitatea de comparație a funcțiilor urbane în funcție de mobilitatea rezidențială și considerații generale asupra proceselor urbane.
- Operatorii de interviu	)	53 persoane specializate în aplicarea chestionarelor – studenți de la specializarea Sociologie
- Perioada de culegere completă a	)	1-11 iulie 2023

informații	
- Perioada de verificare a completării chestionarelor	) 12-13 iulie 2023) 14-25 iulie 2023
- Elaborarea raportului de cercetare	
- Volum eșantion (lot)	732 persoane
- Marja de eroare	Nu este cazul
- Distribuția chestionarelor pe zone	1. Brazda lui Novac 26,0% 2. Gară-Rovine 18,6% 3. Valea Roșie 18,2% 4. Sărari 13,1% 5. Craiovița Nouă 13,1%
- Observații	6. Centru-Universitate 9,0% 7. Piața Veche 2,0% 8. 1 MAI 16% Cercetarea de teren s-a derulat în funcție de modul în care au fost delimitate zonele orașului de către specialiștii în sistematizare urbană. Reprezentativitatea cercetării este asigurată prin corespondența dintre necesitățile urbane, identificate de specialiștii ce pregătesc noul PUG și ponderea chestionarelor aplicate. Opiniile provin de la respondenți grupați în două loturi: 1. La domiciliul respondenților din zonele vizate de măsuri de

renovare/regenerare/modernizare

2. Persoane care se aflau în zonele de relaxare, locuri de joacă sau în zonele vizate de propuneri legate de măsurile de intervenție

IV.2. OPINIILE POPULAȚIEI

Programul de elaborare al Planului Urbanistic General al Municipiului Craiova este fundamentat pe colectarea unor informații științifice complexe, din domenii interdependente și ordonarea acestora într-o strategie eficientă de modernizare a orașului printr-un set de măsuri care să vizeze:

1. Dezvoltarea sustenabilă a orașului
2. Renovarea zonelor urbane afectate de procesele economico-sociale
3. Măsuri de regenerare urbană acolo unde este cazul
4. Asigurarea funcțiilor urbane specifice unor orașe moderne
5. Corelarea măsurilor cu așteptările populației .

Colectarea datelor din teren și elaborarea unor propuneri de remediere presupun efortul de coagulare a unor principii multidimensionale prin fundamentarea lor de natură economică, sociologică, psihologică și antropologică. Aceste aspecte sunt sursa multiplelor neînțelegeri în elaborarea unor strategii coerente, iar echilibrul devine principiul de succes, așa cum sublinia arhitectul grec Doxiadis¹, încă din anul 1958, referindu-se la proliferarea mahalalelor în toate marile orașe ale lumii și la lipsa unui plan privitor la construcții, ori a implementării defectuoase a măsurilor acolo unde există astfel de planuri.

IV.3. CENTRALIZAREA OPINIILOR POPULAȚIEI LA NIVELUL MUNICIPIULUI CRAIOVA

Analiza datelor colectate oferă o imagine de ansamblu pentru fiecare funcție urbană. Gradul de satisfacție al acestora poate fi înțeles prin cumularea opțiunilor pozitive și mai puțin pozitive: astfel, în cazul funcțiilor enumerate se vor reține trei situații:

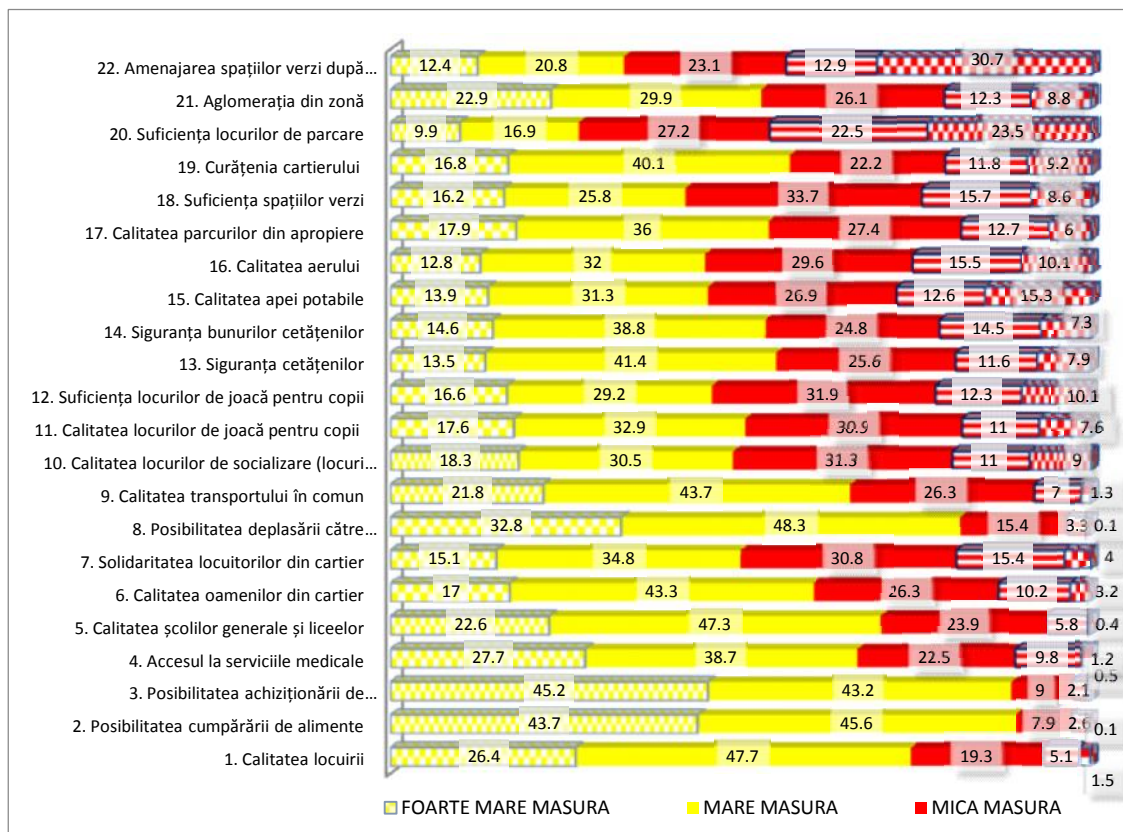
---

¹¹Doxiadis, C.A., „The Rising Tide and the Planner”, (cuvântare susținută în anul 1958 în fața Institutului American al Planificatorilor)

1. Acolo unde opțiunile „În foarte mare măsură” și „În mare măsură” depășesc 50% vom considera că funcția respectivă este îndeplinită, iar măsurile viitoare se vor referi la acțiuni de conservare sau de investiții corelate cu dinamica demografică și structurile socio-economice din zonă;
2. Acolo unde opțiunile „În mică măsură”, „În foarte mică măsură” și „Deloc” depășesc 50,0% vom considera că funcția nu este acoperită și necesită măsuri de intervenție acolo unde este cazul;
3. În cazul în care nu se depășește procentul de 50,0% se va analiza predominanța sentimentului colectiv exprimat la itemul respectiv și se va compara, acolo unde este cazul, cu aprecierea față de procesele urbane.

IV.4. GRADUL DE ACOPERIRE CU FUNCȚII URBANE ALE MUNICIPIULUI CRAIOVA

FUNCȚII URBANE ÎN MUNICIPIUL CRAIOVA (%)	1. În foarte mare măsură	2. În mare măsură	3. În mică măsură	4. În foarte mică măsură	5. Deloc
1. Calitatea locuirii	26,4	47,7	19,3	5,1	1,5
2. Posibilitatea cumpărării de alimente	43,7	45,6	7,9	2,6	0,1
3. Posibilitatea achiziționării de medicamente	45,2	43,2	9,0	2,1	0,5
4. Accesul la serviciile medicale	27,7	38,7	22,5	9,8	1,2
5. Calitatea școlilor generale și liceelor	22,6	47,3	23,9	5,8	0,4
6. Calitatea oamenilor din cartier	17,0	43,3	26,3	10,2	3,2
7. Solidaritatea locuitorilor din cartier	15,1	34,8	30,8	15,4	4,0
8. Posibilitatea deplasării către principalele zone de interes ale orașului (instituții publice, instituții de cultură, platforme industriale)	32,8	48,3	15,4	3,3	0,1
9. Calitatea transportului în comun	21,8	43,7	26,3	7,0	1,3
10. Calitatea locurilor de socializare (locuri de întâlnire, cluburi etc.)	18,3	30,5	31,3	11,0	9,0
11. Calitatea locurilor de joacă pentru copii	17,6	32,9	30,9	11,0	7,6
12. Suficiența locurilor de joacă pentru copii	16,6	29,2	31,9	12,3	10,1
13. Siguranța cetățenilor	13,5	41,4	25,6	11,6	7,9
14. Siguranța bunurilor cetățenilor	14,6	38,8	24,8	14,5	7,3
15. Calitatea apei potabile	13,9	31,3	26,9	12,6	15,3
16. Calitatea aerului	12,8	32,0	29,6	15,5	10,1
17. Calitatea parcurilor din apropiere	17,9	36,0	27,4	12,7	6,0
18. Suficiența spațiilor verzi	16,2	25,8	33,7	15,7	8,6
19. Curățenia cartierului	16,8	40,1	22,2	11,8	9,2
20. Suficiența locurilor de parcare	9,9	16,9	27,2	22,5	23,5
21. Aglomerația din zonă	22,9	29,9	26,1	12,3	8,8
22. Amenajarea spațiilor verzi după conceptul „Open and SmartSpace”	12,4	20,8	23,1	12,9	30,7

Reprezentarea grafică a datelor s-a realizat prin culori asemănătoare pentru opțiunile „În foarte mare măsură” și „În mare măsură”, pe de o parte și cu alte nuanțe pentru variantele „În mică măsură”, „În foarte mică măsură” și „Deloc”. Scopul acestei reprezentări este acela de a reliefa preponderența opiniilor favorabile sau mai puțin favorabile față de anumite funcții urbane.

Importanța funcțiilor urbane sau comunitare se regăsește în procesul de dezvoltare urbană, condiționat de competiția cu alte orașe și cu tendința naturală a fiecărui oraș de a se transforma într-o metropolă prin dezvoltarea unor funcții complexe, atât pentru nevoile proprii, cât și pentru hinterland. Acest lucru este posibil prin realizarea unor funcții de bază, simple, care să corespundă nevoilor populației și pe care se vor fundamenta ulterior funcții complexe adaptate nevoilor de dezvoltare organică a unui oraș de mari dimensiuni.

Funcțiile comunitare² se referă la menținerea unor norme integratoare printr-un set de valori comun pentru cei mai mulți membri ai comunității, generarea și menținerea solidarității sociale între aceștia, furnizarea bunurilor și

²Berger, Allan S., *The City-urban communities and their problems*, Wm. C. Brown Company Publishers, Dubuque, Iowa, 1978, p. 30

serviciilor de care cetățenii au nevoie (alimente, medicamente, servicii medicale, îmbrăcăminte, mijloace de transport), asigurarea posibilităților de socializare și menținere a unor norme comunitare (școală, familie etc.), controlul comportamentului membrilor comunității (prin corectarea rapidă a abaterilor de la normele de conviețuire în comun) și oferirea unor locații în care membrii comunității să poată interacționa reciproc.

Asupra acestui aspect R. Warren³ avertiza că relațiile intracomunitare sunt orizontale, iar cele cu societatea extinsă sunt verticale și impun relații de interdependență. Însă abilitatea comunității de a-și îndeplini funcțiile este dependentă de stimularea legăturilor orizontale, aceasta fiind singura posibilitate de evitare a „alienării și deznădejdiei în viața orașului.”

Prin studiul de față am colectat opiniile cetățenilor care, în urma prelucrării, au rolul unui barometru de evaluare a percepției proceselor urbane. Datele colectate evidențiază modul în care cetățenii percep evoluția funcțiilor comunitare din Municipiul Craiova. Astfel, constatăm că prin raportare la funcțiile lui A. Berger obținem următoarea situație:

	Aprecieri pozitive (predomină opțiunile „În foarte mare măsură” și „În mare măsură”		Aprecieri negative (predomină opțiunile „În mică măsură”, „În foarte mică măsură” și „Deloc”	
	Item	Procentul	Item	Procentul
1. Generarea și menținerea unor norme integratoare	Media itemilor	65,5	Media itemilor anteriori	57,9
2. Generarea și menținerea solidarității sociale în rândul membrilor comunității	6.Calitatea oamenilor din cartier	60,3		
			7.Solidaritatea locuitorilor din cartier	50,1
3. Furnizarea bunurilor și serviciilor necesare locuitorilor	1.Calitatea locuirii	74,1		
	2.Posibilitatea cumpărării de alimente	89,3		
	3.Posibilitatea achiziționării de medicamente	88,4		
	4.Accesul la serviciile medicale	66,4		
	8.Posibilitatea deplasării în oraș	81,1		
	19.Curătenia cartierului	56,9		
			20.Suficiența locurilor de parcare	73,2
4. Școala și familia	5.Calitatea școlilor generale și liceelor	69,9		
5. Sentimentul de siguranță	13.Siguranța cetățenilor	54,9		
	14.Siguranța bunurilor cetățenilor	53,4		
			15.Calitatea apei potabile	54,8
6. Locuri de socializare			16.Calitatea aerului	55,2
	11.Calitatea locurilor de joacă pentru copii	50,5		
			10.Calitatea locurilor de socializare	51,2
			12.Suficiența locurilor de joacă pentru copii	54,2
	17.Calitatea parcurilor din apropiere	53,9		

³Warren, Roland, *The Community in America*, 2d, Chicago: RandandMcNally& Company, 1972, p. 53

	21.Aglomerația din zonă	52,8	18.Suficiența spațiilor verzi	58,0
			22.Amenajarea spațiilor verzi după conceptul „Open and Smart Space”	66,8

Funcția de generare și menținere a unor norme integratoare este sinteza celorlalte funcții comunitare. Diferențele de apreciere oferă un indicator al situației din comunitate, pe de o parte, iar pe de altă parte sugerează principiile de bază ale unei strategii de succes.

La nivel general se constată că media aprecierilor pozitive este mai mare decât a celor negative, însă diferența nu este foarte ridicată, fiind doar de 7,6%, ceea ce denotă că aprecierile populației pot fi volatile în anumite contexte.

Analiza datelor centralizate și a funcțiilor manifeste relevă că în cazul funcției legate de *generarea și menținerea solidarității sociale în rândul membrilor comunității* există doi itemi apreciați diferit: primul se referă la aprecierea pozitivă a calității oamenilor din cartier (60,3%), iar al doilea se referă la solidaritatea locuitorilor din cartier, apreciată negativ în proporție de 50,1%. Această situație denotă păreri împărțite ale locuitorilor și probabila tendință de apreciere subiectivă a zonei în care locuiesc. Ca soluție, existența unor locuri de socializare și a evenimentelor care favorizează interacțiunea dintre persoane poate modifica gradul ridicat de suspiciune care există între cetățeni. Corelațiile acestei opinii evidențiază că aprecierea solidarității locuitorilor din cartier se corelează pozitiv cu opiniile legate de calitatea oamenilor din cartier:⁴*calitatea oamenilor din cartier* ($r=0,73$, $df=696$, $p \leq 0,001$), *siguranța bunurilor cetățenilor* ($r=0,48$, $df=687$, $p \leq 0,001$), *calitatea locuirii* ($r=0,47$, $df=698$, $p \leq 0,001$), *siguranța cetățenilor* ($r=0,47$, $df=693$, $p \leq 0,001$), *curățenia cartierului* ($r=0,38$, $df=691$, $p \leq 0,001$), *calitatea locurilor de socializare* ($r=0,36$, $df=680$, $p \leq 0,001$).

În cazul asigurării nevoilor de bază ale populației constatăm că sunt asigurate majoritatea necesităților populației, unele la cel mai înalt nivel. Singura referință negativă se referă la insuficiența locurilor de parcare, o situație generală manifestată la nivelul orașului.

Funcția de socializare prin transmiterea normelor și valorilor comunității cu ajutorul școlii deține 69,9%.

Sentimentul de siguranță cuprinde două categorii de factori: direcți, care se referă la siguranța bunurilor și a cetățenilor și indirecti, care se referă la calitatea aerului și apei potabile. În cazul factorilor direcți aprecierile sunt pozitive, în timp ce în cazul factorilor indirecti aprecierile populației indică nevoia de investiții pentru remedierea neajunsurilor.

⁴ Unde „r”=puterea corelației pe o scară cuprinsă între „-1,0 și +1,0”

Funcția care include cei mai mulți itemi apreciați negativ este cea a locurilor de socializare. Observăm că există aprecieri pozitive asupra calității locurilor de joacă pentru copii și a parcurilor din diferite zone ale orașului, însă este semnalată insuficiența acestora. Subliniem că din prelucrarea datelor colectate rezultă satisfacția față de calitatea lucrărilor de întreținere și de creare a acestor spații, acolo unde s-au realizat, însă, numărul acestora este insuficient față de nevoile comunității. De asemenea, organizarea spațiilor verzi în concordanță cu principiul „Open Space” este insuficientă, deși spațiile deschise au o influență semnificativă asupra interconectării cetățenilor.

Analiza datelor evidențiază că opiniile sunt influențate de zonele orașului, ceea ce face utilă o distribuție a aprecierilor populației în funcție de reședință, cu scopul de a compara funcționalitățile și disfuncționalitățile locale.

FUNCȚII URBANE ÎN ZONA CRAIOVA		APRECIERI POZITIVE	APRECIERI NEGATIVE
Item	Funcția	Zona	zona
1. Calitatea locuirii	3	Gară-Rovine Sărari Piața Veche Craiovița Nouă Centru-Universitate Brazda lui Novac Valea Roșie 1Mai	
2. Posibilitatea cumpărării de alimente	3	Gară-Rovine Sărari Piața Veche Craiovița Nouă Centru-Universitate Brazda lui Novac Valea Roșie 1Mai	
3. Posibilitatea achiziționării de medicamente	3	Gară-Rovine Sărari Piața Veche Craiovița Nouă Centru-Universitate Brazda lui Novac Valea Roșie 1Mai	
4. Accesul la serviciile medicale	3	Gară-Rovine Sărari Piața Veche Craiovița Nouă Centru-Universitate Brazda lui Novac Valea Roșie 1Mai	
5. Calitatea școlilor generale și liceelor	4	Gară-Rovine Sărari Piața Veche Craiovița Nouă Centru-Universitate 1Mai Brazda lui Novac Valea Roșie	1Mai
6. Calitatea oamenilor din cartier	2	Gară-Rovine	Valea Roșie

		Sărari Piața Veche Craiovița Nouă Centru-Universitate Brazda lui Novac 1Mai	1Mai
7. Solidaritatea locuitorilor din cartier	2	Sărari Piața Veche Craiovița Nouă Centru-Universitate Brazda lui Novac	Gară-Rovine Valea Roșie 1Mai
8. Posibilitatea deplasării către principalele zone de interes ale orașului (instituții publice, instituții de cultură, platforme industriale)	3	Gară-Rovine Sărari Piața Veche Craiovița Nouă Centru-Universitate Brazda lui Novac Valea Roșie 1Mai	
9. Calitatea transportului în comun	3	Gară-Rovine Sărari Piața Veche Craiovița Nouă Centru-Universitate Valea Roșie	Brazda lui Novac
10. Calitatea locurilor de socializare (locuri de întâlnire, cluburi etc.)	6	Gară-Rovine Piața Veche Craiovița Nouă Centru-Universitate	Sărari Brazda lui Novac Valea Roșie 1Mai
11. Calitatea locurilor de joacă pentru copii	6	Gară-Rovine Craiovița Nouă Centru-Universitate	Sărari Piața Veche Brazda lui Novac Valea Roșie
12. Suficiența locurilor de joacă pentru copii	6	Craiovița Nouă Centru-Universitate	Gară-Rovine Sărari Piața Veche Brazda lui Novac Valea Roșie
13. Siguranța cetățenilor	5	Gară-Rovine Sărari Piața Veche Craiovița Nouă Centru-Universitate Brazda lui Novac	Valea Roșie 1Mai
14. Siguranța bunurilor cetățenilor	5	Gară-Rovine Sărari Piața Veche Craiovița Nouă Centru-Universitate	Brazda lui Novac Valea Roșie
15. Calitatea apei potabile	5	Gară-Rovine Centru-Universitate	Sărari Piața Veche Craiovița Nouă Brazda lui Novac Valea Roșie
16. Calitatea aerului	5	Gară-Rovine Centru-Universitate 1Mai	Sărari Piața Veche Craiovița Nouă Brazda lui Novac Valea Roșie
17. Calitatea parcurilor din apropiere	6	Gară-Rovine Piața Veche Craiovița Nouă Centru-Universitate Valea Roșie 1Mai	Sărari Brazda lui Novac
18. Suficiența spațiilor verzi	6	Craiovița Nouă Centru-Universitate 1Mai	Gară-Rovine Sărari Piața Veche Brazda lui Novac Valea Roșie

19. Curățenia cartierului	3	Gară-Rovine Sărari Craiovița Nouă Centru-Universitate	Piața Veche Brazda lui Novac Valea Roșie 1Mai
20. Suficiența locurilor de parcare	3	Centru-Universitate	Gară-Rovine Sărari Piața Veche Craiovița Nouă Brazda lui Novac Valea Roșie
21. Aglomerația din zonă	6	Craiovița Nouă Centru-Universitate Brazda lui Novac	Gară-Rovine Sărari Piața Veche Valea Roșie
22. Amenajarea spațiilor verzi după conceptul „Open and SmartSpace”	6	Gară-Rovine Craiovița Nouă Centru-Universitate	Sărari Piața Veche Brazda lui Novac Valea Roșie

Datele de mai sus asigură o imagine de ansamblu asupra percepțiilor cetățenilor. În capitolul al II-lea aceste date sunt completate de date mai precise.

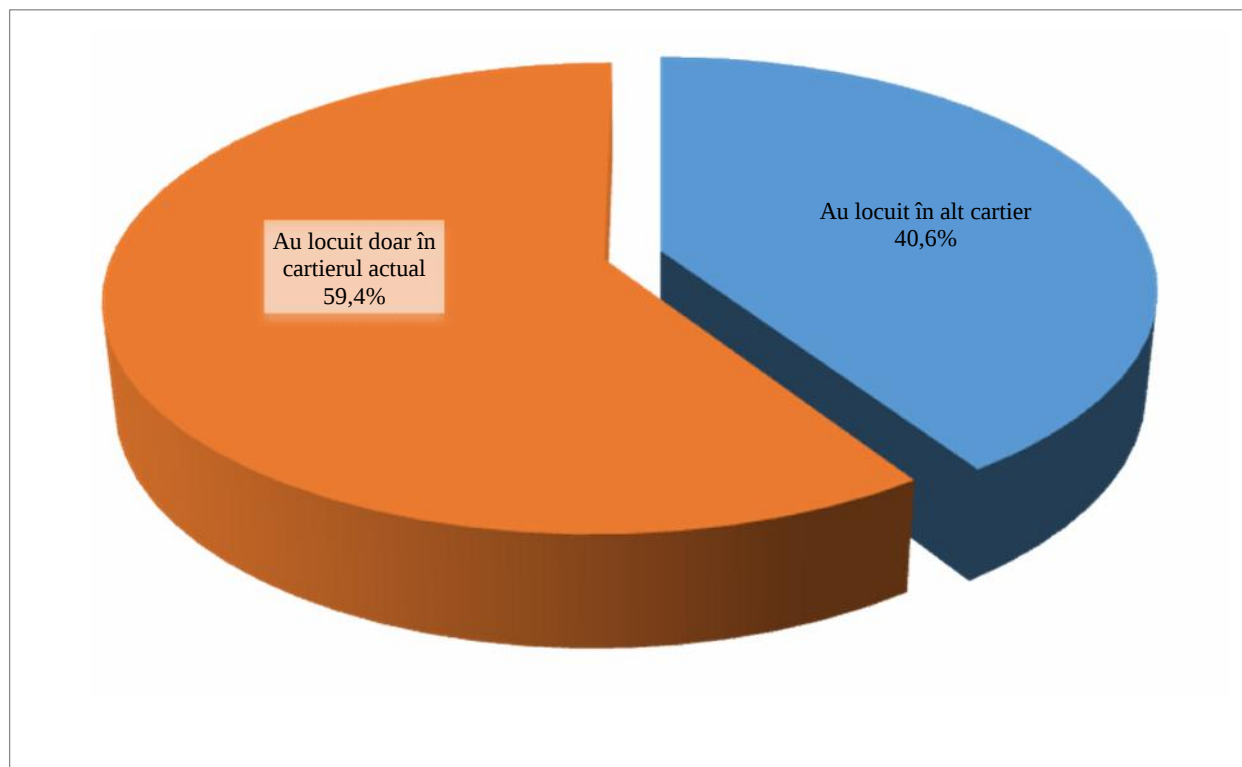
Această distribuție evidențiază că sunt situații în care anumite probleme presupun acțiuni intervenții locale, în timp ce alte funcții presupun o abordare globală.

Concluziile acestei secțiuni denotă că în activitatea de regenerare urbană trebuie reținute aspecte ce țin de investițiile materiale, precum investiția în locuri de parcare, extinderea spațiilor verzi, a calității apei și aerului, locuri de socializare, asigurarea unor spații deschise, multiplicarea numărului de locuri de joacă pentru copii și îmbunătățirea locurilor de socializare. Pe de altă parte trebuie reținute aspecte ce afectează sistemul general de valori al populației, precum sentimentul lipsei de solidaritate între cetățeni, la nivelul întregului oraș sau al sentimentului de siguranță al bunurilor și cetățenilor cel puțin la nivelul zonelor afectate.

IV.5. EXPERIENȚA LOCUIRII ÎN ORAȘ

Un aspect relevant este dat de mobilitatea rezidențială a respondenților. Considerăm că în cazul celor care au locuit în unul sau mai multe cartiere ale orașului opiniile sunt influențate de experiențele anterioare, în timp ce în cazul celor care nu au fost expuși mobilității rezidențiale am colectat opinii rezultate din evaluarea pozitivă sau negativă a dinamicii urbane constatate.

Participanții la acest studiu întrunesc 40,6% persoane care și-au schimbat rezidența în oraș și 59,4% persoane care au declarat că nu s-au mutat niciodată din cartierele actuale.

Cartierele din care s-a plecat sunt următoarele:

Zona	Procente
Craiovița Noua	18,9
Gara-Rovine	15,6
Valea Rosie	12,9
Brazda lui Novac	11,3
Sărari	10,3
Universitate	8,6
Bariera Vâlcii	6,0
Piața Veche	4,6
Făcăi	2,3
Alta zona	9,6
Total	100,0

Datele de mai sus evidențiază că fluxurile migratorii cele mai consistente au fost cele din Craiovița Nouă, Gară-Rovine, Valea Roșie, Brazda lui Novac și Sărari.

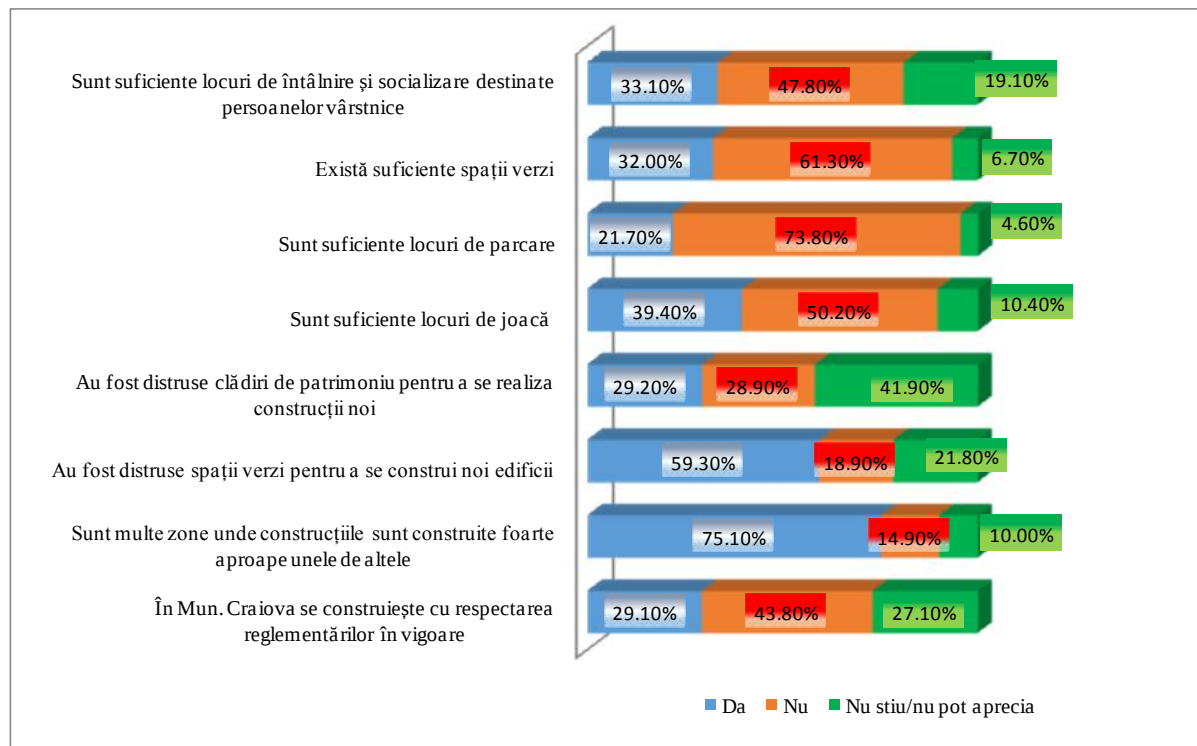
IV.6. APRECIEREA PROCESELOR URBANE DIN MUNICIPIUL CRAIOVA

Procesele urbane descriu dinamica schimbărilor vizibile în Municipiul Craiova. Observăm în primul rând opiniile populației față de transformările ce au avut loc și de nevoile identificate ale orașului. Precizăm că aceste opinii reliefează sentimentul cetățenilor care asistă pasiv la transformările mediului în care trăiesc, al spațiului rezidențial și la reconfigurări periodice ale spațiului construit.

Precizăm că procesele urbane sunt în mare parte influențate de dimensiunile economice, sociale, culturale specifice orașului, subsumate oportunităților antreprenoriale din punct de vedere al investițiilor. Semnalăm că pe plan mondial se studiază atent procesul de gentrificare, care presupune distribuția populației în comunitate în funcție de structura de clasă⁵. În cazul studiului de față procese precum construcțiile haotice, competiția pentru spații, învechirea spațiului locativ, aglomerația ce au drept consecințe transformarea în mahalale a anumitor zone, invadate de bande de tineri, găști, scăderea calității confortului urban (lipsa locurilor de parcare, dispariția spațiilor verzi, a locurilor de joacă, a spațiilor de socializare) și împingerea populației înspre propriile locuințe (delimitate ca proprietate din punct de vedere juridic) dinspre spațiul public sau deplasarea la distanță pentru activități de loisir precum activitățile în aer liber, locurile de joacă etc. sunt indicatori care semnalează diferite niveluri ale procesului de gentrificare.

CONSIDERAȚII GENERALE ASUPRA PROCESELOR URBANE DIN MUNICIPIUL CRAIOVA	1. Da	2. Nu	99. Nu știu nu pot aprecia	Total
1. În Mun. Craiova se construiește cu respectarea reglementărilor în vigoare	29,1%	43,8%	27,1%	100,0%
2. Sunt multe zone unde construcțiile sunt construite foarte aproape unele de altele	75,1%	14,9%	10,0%	100,0%
3. Au fost distruse spații verzi pentru a se construi noi edificii	59,3%	18,9%	21,8%	100,0%
4. Au fost distruse clădiri de patrimoniu pentru a se realiza construcții noi	29,2%	28,9%	41,9%	100,0%
5. Sunt suficiente locuri de joacă	39,4%	50,2%	10,4%	100,0%
6. Sunt suficiente locuri de parcare	21,7%	73,8%	4,6%	100,0%
7. Există suficiente spații verzi	32,0%	61,3%	6,7%	100,0%
8. Sunt suficiente locuri de întâlnire și socializare destinate persoanelor vârstnice	33,1%	47,8%	19,1%	100,0%

⁵ Smith, Neil, *The New Urban Frontier. Gentrification and Revanchist City*, Routledge, New York, 1996, pp. 26-30

Analiza bivariată a datelor colectate evidențiază logica răspunsurilor primite. În tabelul următor prezentăm corelațiile care sunt semnificative cel puțin la un nivel slab ($r \geq 0.200$).

CONSIDERAȚII GENERALE ASUPRA PROCESELOR URBANE DIN MUNICIPIUL CRAIOVA		Se corelează cu....
1.	În Mun. Craiova se construiește cu respectarea reglementărilor în vigoare	- S-au construit clădiri foarte aproape unele de altele - Au fost distruse spații verzi pentru a se construi - Au fost demolate clădiri de patrimoniu pentru a se ridica construcții noi - Suficiența locurilor de joacă pentru copii (V.5) - Suficiența locurilor de joacă pentru copii (I.12)
2.	Sunt multe zone unde construcțiile sunt construite foarte aproape unele de altele	- Respectarea regulilor în construcții - Distrugerea spațiilor verzi pentru a se construi noi edificii
3.	Au fost distruse spații verzi pentru a se construi noi edificii	- Respectarea regulilor în construcții - Construcții foarte apropiate unele de altele - Demolarea unor clădiri de patrimoniu pentru a se ridica clădiri noi

4.	Au fost distruse clădiri de patrimoniu pentru a se realiza construcții noi	- Respectarea regulilor în construcții - Au fost distruse spații verzi pentru a se construi
5.	Sunt suficiente locuri de joacă	- Respectarea regulilor în construcții - Suficiența locurilor de parcare - Suficiența spațiilor verzi - Suficiența locurilor de socializare pentru vârstnici - Calitatea locurilor de joacă pentru copii (I.11)
6.	Sunt suficiente locuri de parcare	- Suficiența spațiilor verzi - Suficiența locurilor de socializare pentru vârstnici
7.	Există suficiente spații verzi	- Suficiența locurilor de joacă pentru copii - Suficiența locurilor de parcare - Suficiența locurilor de socializare pentru vârstnici
8.	Sunt suficiente locuri de întâlnire și socializare destinate persoanelor vârstnice	- Suficiența locurilor de joacă pentru copii - Suficiența locurilor de parcare - Suficiența spațiilor verzi - Amenajarea spațiilor verzi după modelul „Open Space”

Corelațiile realizate relevă că în funcție de opiniile exprimate cu privire la respectarea regulilor în construcții au indicat într-o măsură semnificativă că s-au construit clădiri foarte apropiate (probabil este motivul pentru care se apreciază gradul de respectare a regulilor în construcții), că au fost distruse spații verzi în favoarea construirii unor imobile, că au fost demolate clădiri de patrimoniu pentru construcția unor noi clădiri și probabil această opinie a influențat opiniile legate de suficiența locurilor de joacă pentru copii.

Construirea unor clădiri la distanțe reduse unele de altele se datorează opiniilor legate de respectarea regulilor în construcții și distrugerea spațiilor verzi. Cele trei variabile, respectarea regulilor în construcții, distrugerea spațiilor verzi, respectiv construirea unor clădiri apropiate se corelează reciproc și probabil respondenții apreciază gradul de respectare a regulilor în funcție de deducțiile personale.

În concluziile acestei secțiuni se detașează ideea că cetățenii orașului consideră într-o măsură semnificativă o lipsă de disciplină în construcții, apreciază că există tendința de supraaglomerare a unor zone prin ridicarea unor construcții foarte apropiate unele de altele și, în consecință, există un număr insuficient de locuri de parcare, suprafețe insuficiente de spații verzi și puține locuri de joacă pentru copii.

IV.7. DATE TENNICE GENERALE

DATE TEHNICE		
1	Număr de chestionare colectate	732

2	Distribuția în funcție de sex a respondenților	Masculin					Feminin					
		44,5					55,5					
3	Vârsta respondenților	18-30 ani		31-40 ani		41-50 ani		51-60 ani		61 ani și peste		
		29,1%		18,9%		18,6%		15,8%		17,5%		
4	Studii	Fără studii		Gimnaziu		Profesional		Liceal		Superioare		
		0,8%		3,8%		15,0%		38,3%		42,0%		
5	Ocupația	Agricultor	Casnic	Muncitor	Antreprenor	Func	Lucrător comercial	Medic/ing/pr of	Elev/student	Șomer	Cadru militar	Pensionar
		1,9%	7,9%	26,6%	3,3%	5,0%	11,8%	10,2%	15,3%	1,7%	2,6%	13,8%

Lotul de respondenți este format din 55,5% persoane de sex feminin și de 44,5% persoane de sex masculin. Raportul dintre cele două categorii de respondenți este valid neexistând diferențe care să influențeze răspunsurile în funcție de sex. Analiza statistică a datelor nu a relevat preferințe sau opinii diferite în funcție de sexul respondenților.

Distribuție pe grupe de vârstă este relativ echilibrată, predominând totuși grupa de vârstă tânără, formată din persoane cu vârste până în 30 de ani. Reținem și faptul ca această categorie de respondenți acoperă un interval mai mare de vârstă decât în cazul celorlalte categorii. Cu toate acestea, considerăm că opiniile exprimate în funcție de grupele de vârstă sunt relevante pentru obiectivele studiului și cuprind la un nivel semnificativ opiniile specifice fiecărui interval de vârstă.

Distribuția în funcție de nivelul studiilor cuprinde un procent de 42% absolvenți de studii superioare, urmați de 38,3% absolvenți de studii medii. Din punct de vedere al ocupației lotul de respondenți a fost constituit predominant din 26,6% respondenți care s-au declarat muncitori, 15,3% sunt elevi sau studenți, 13,8% sunt pensionari, 11,8% lucrează în domeniul vânzărilor, 10,2% activează în domenii intelectuale, precum medici, ingineri, profesori, avocați.

Prin raportare la nivelul de studii și ocupațiile respondenților constatăm că se asigură un spațiu suficient de exprimare al unor categorii de populație diverse, atât din punct de vedere al nivelului de studii, cât și din punct de vedere al ocupației.

IV.8. FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ OPINIILE CETĂȚENILOR DIN MUNICIPIUL CRAIOVA

FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ OPINIILE RESPONDENȚILOR		
1	Considerente asupra suficienței spațiilor de loisir	23,22%
2	Sentimentul de siguranță	22,58%

3	Aprecierea calității oamenilor din cartier	18,53%
4	Suficiența locurilor de parcare	14,10%
Total		78,43%

Analiza factorială permite identificarea unui tipar al răspunsurilor colectate, atât cu scopul înțelegerii logicii răspunsurilor, cât și a verificării nivelului de acuratețe al datelor. Structura răspunsurilor este rezultatul setului de întrebări închise adresate respondenților.

Se constată că primii doi factori au valori apropiate, diferența fiind de doar 0,64%, ceea ce denotă că explicația varianțelor opiniilor respondenților este aproape aceeași. Astfel, opiniile exprimate la nivelul întregului oraș sunt legate de suficiența locurilor de joacă și a spațiilor verzi, de sentimentul de siguranță, de calitatea oamenilor din cartier (apreciată totuși subiectiv) și de un factor cu o pondere mai mică, legat de suficiența locurilor de parcare. Puterea explicativă totală este de 78,43%, sugerând că o strategie de regenerare urbană care să se focalizeze pe acești factori ar contribui la creșterea sentimentului comunitar.

În capitolul următor vom prezenta situația din fiecare zonă analizată și vom observa concordanța dintre datele generale și cele zonale.

IV.9. DISTRIBUȚIA OPINIILOR CETĂȚENILOR DIN ZONE ALE MUNICIPIULUI CRAIOVA

IV.9.1. ZONA 1 MAI

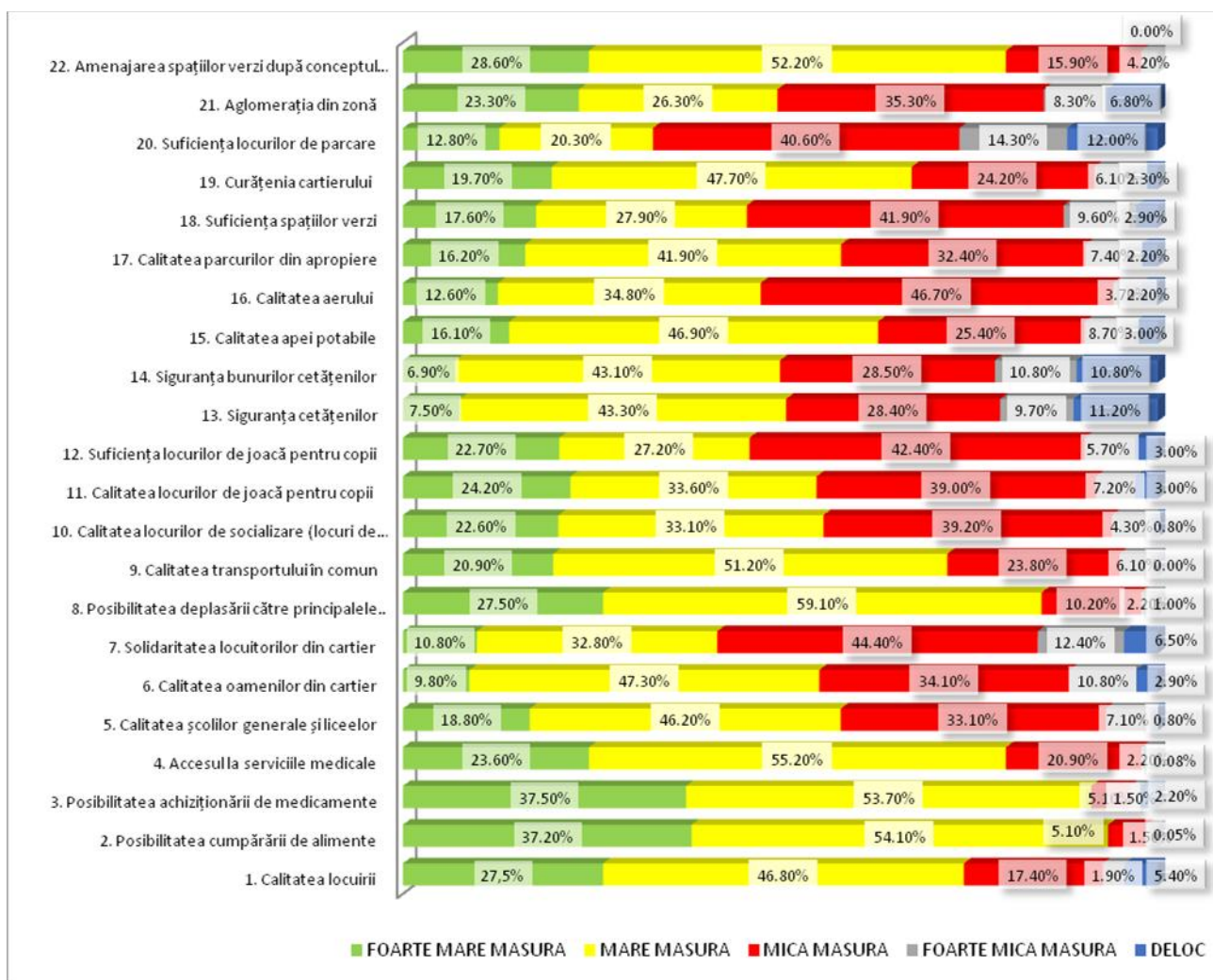
DATE TEHNICE

DATE TEHNICE												
1	Număr de chestionare colectate	143										
2	Distribuția în funcție de sex a respondenților	Masculin 43,2 %					Feminin 56,8%					
3	Vârsta respondenților	18-30 ani 26,6%	31-40 ani 19,7%	41-50 ani 21,1%	51-60 ani 7,7%	61 ani și peste 24,9%						
4	Studii	Fără studii 0,7%	Gimnaziu 7,5%	Profesional 16,9%	Liceal 32,3%	Superioare 42,4%						
5	Ocupația	Agricultor	Casnic	Muncitor	Antreprenor	Func	Lucrător comercial	Medic/ing/pr of	Elev/student	Șomer	Cadru militar	Pensionar
		1,2%	9,0%	27,6%	0,7%	3,7%	9,7%	9,7%	14,2%	1,5%	1,5%	20,1%

Persoanele care au răspuns la întrebările chestionarului sunt majoritar femei (56,8%), cu vârste cuprinse între 18-30 ani (26,6%) sau 61 de ani și peste (24,9%), absolvente în proporție de 42,4% de studii superioare. Cei mai numeroși respondenți au menționat că sunt muncitori, pensionari sau elevi/studenți.

GRADUL DE ACOPERIRE AL FUNCȚIILOR URBANE DIN ZONA 1 MAI

FUNCȚII URBANE ÎN ZONA 1 MAI	1. În foarte mare măsură	2. În mare măsură	3. În mică măsură	4. În foarte mică măsură	5. Deloc
1. Calitatea locuirii	27,5%	46,8%	17,4%	1,9%	5,4%
2. Posibilitatea cumpărării de alimente	37,2%	54,1%	5,1%	1,5%	0,5%
3. Posibilitatea achiziționării de medicamente	37,5%	53,7%	5,1%	1,5%	2,2%
4. Accesul la serviciile medicale	23,6%	55,2%	20,9%	2,2%	0,8%
5. Calitatea școlilor generale și liceelor	18,8%	43,2%	34,1%	7,1%	0,8%
6. Calitatea oamenilor din cartier	9,8%	47,3%	36,1%	10,8%	2,9%
7. Solidaritatea locuitorilor din cartier	10,8%	32,8%	44,4%	12,4%	6,5%
8. Posibilitatea deplasării către principalele zone de interes ale orașului (instituții publice, instituții de cultură, platforme industriale)	27,5%	59,1%	10,2%	1,2%	1,0%
9. Calitatea transportului în comun	20,9%	51,2%	23,8%	6,1%	0,0%
10. Calitatea locurilor de socializare (locuri de întâlnire, cluburi etc.)	22,6%	33,1%	39,2%	4,3%	0,8%
11. Calitatea locurilor de joacă pentru copii	24,2%	30,6%	35,0%	7,2%	3,0%
12. Suficiența locurilor de joacă pentru copii	22,7%	27,2%	42,4%	5,7%	2,0%
13. Siguranța cetățenilor	7,5%	43,3%	28,4%	9,7%	11,2%
14. Siguranța bunurilor cetățenilor	6,9%	43,1%	28,5%	10,8%	10,8%
15. Calitatea apei potabile	16,1%	46,9%	25,4%	8,7%	3,0%
16. Calitatea aerului	12,6%	34,8%	46,7%	3,7%	2,2%
17. Calitatea parcurilor din apropiere	16,2%	41,9%	32,4%	7,4%	2,2%
18. Suficiența spațiilor verzi	17,6%	27,9%	41,9%	9,6%	2,9%
19. Curățenia cartierului	19,7%	47,7%	24,2%	6,1%	2,3%
20. Suficiența locurilor de parcare	12,8%	20,3%	40,6%	14,3%	12,0%
21. Aglomerația din zonă	23,3%	26,3%	35,3%	8,3%	6,8%
22. Amenajarea spațiilor verzi după conceptul „Open and Smart Space”	28,6%	52,2%	15,9%	4,2%	0,0%

Zona 1 MAI este apreciată de respondenți care au manifestat un grad ridicat de satisfacție cu privire la funcțiile urbane. Printr-un efort de analiză a punctelor tari și slabe ale zonei vom descoperi că această zonă a orașului are drept puncte tari următoarele:

1. Posibilitatea aprovizionării cu alimente și medicamente;
2. Accesul facil al deplasării spre zonele de interes ale orașului;
3. Accesul la serviciile medicale
4. Amenajarea spațiilor verzi după conceptul „Open and Smart Space”
5. Calitatea transportului în comun.

Punctele slabe ale zonei, identificate prin prelucrarea datelor rezultate din opiniile cetățenilor sunt:

1. Insuficiența locurilor de parcare;
2. Solidaritatea locuitorilor din cartier;

3. Suficiența spațiilor verzi;
4. Suficiența locurilor de joacă pentru copii;
5. Aglomerația din zonă.

EXPERIENȚA LOCUIRII ÎN ORAȘ

EXPERIENȚA LOCUIRII ÎN ORAȘ										
1	Au locuit și în alt cartier	Da 47,6%				Nu 52,4%				
2	Unde au mai locuit	Valea Roșie	Făcăi	B Vâlcii	Rovine	Cv. Nouă	Centru Universitate	Brazda lui Novac	Valea Roșie	Altă zonă (Calea București, Piața Mare
		16,7%	6,3%	5,6%	7,2%	16,4%	11,5%	22,0%	4,3%	9,2%
3	Unde ar dori să locuiască	0,9%				4,4%	6,2%	1,8%	2,7%	

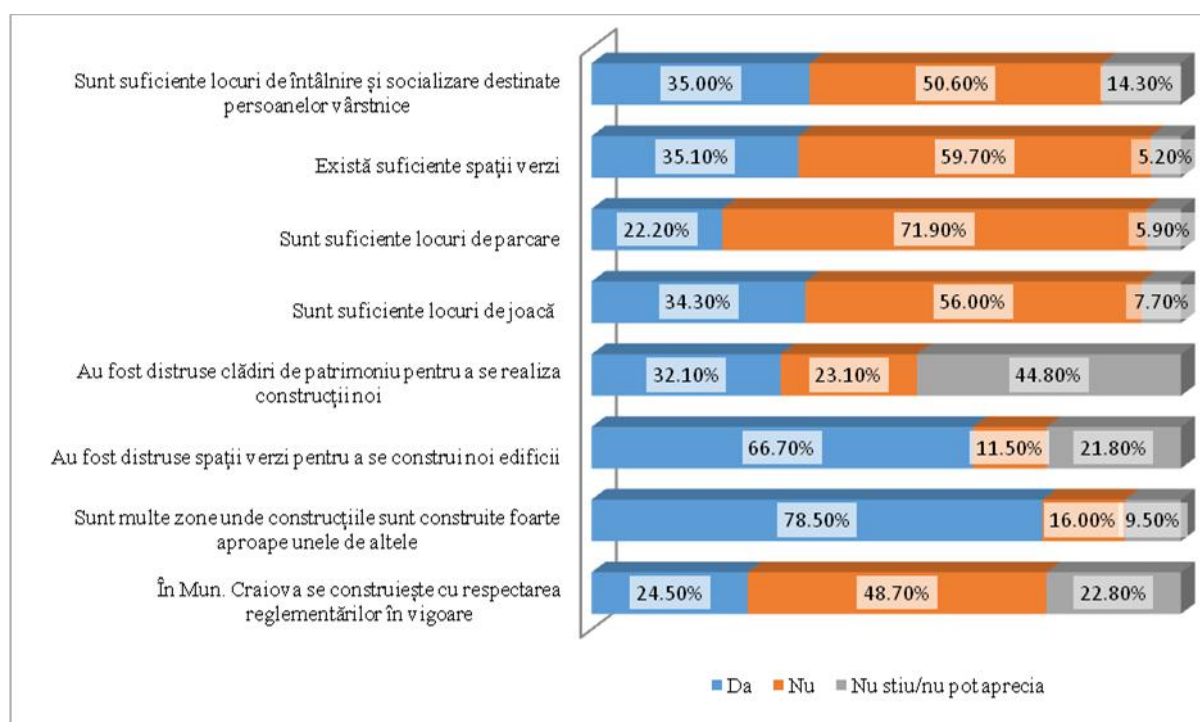
Structura mobilității rezidențiale a cetățenilor reliefează că un procent de 52,4% dintre respondenți nu au locuit în alte cartiere ale orașului. În schimb, un procent de 47,6% dintre respondenți au migrat cel puțin odată de-a lungul timpului. Comparând ponderea celor sosiți în cartier cu a celor care doresc să se mute în altă zonă a orașului constatăm că zona 1 MAI este preferată de către cetățeni din punct de vedere al calității locuirii și al gradului de acoperire al funcțiilor urbane. Locuitorii semnaleză lipsa locurilor parcare, a spațiilor verzi, a locurilor de joacă pentru copii și aglomerația din zonă.

Precizăm că aceste neajunsuri sunt și o consecință a aglomerării spațiului locativ din zonă, care presupune dezvoltarea unor măsuri de intervenție odată cu creșterea numărului de persoane care sosesc.

În legătură cu această întrebare precizăm că într-o anumită măsură opiniile exprimate sunt influențate și de experiențele persoanelor care au locuit în alte localități sau zone ale orașului. Astfel, respondenții consideră că în Craiova nu se respectă reglementările în construcții, sunt multe clădiri construite foarte aproape unele de altele, au fost distruse spațiile verzi pentru a se face loc unor construcții, au fost distruse clădiri de patrimoniu pentru a se ridica construcții noi. De asemenea, nu sunt suficiente locuri de joacă, locuri de parcare, spații verzi și locuri de socializare pentru vârstnici.

APRECIEREA PROCESELOR URBANE DIN MUNICIPIUL CRAIOVA

CONSIDERAȚII GENERALE ASUPRA PROCESELOR URBANE DIN MUNICIPIUL CRAIOVA		1. Da	2. Nu	99. Nu știu nu pot aprecia	Total
9.	În Mun. Craiova se construiește cu respectarea reglementărilor în vigoare	24,5%	48,7%	22,8%	100,0%
10.	Sunt multe zone unde construcțiile sunt construite foarte aproape unele de altele	78,5%	16,0%	9,5%	100,0%
11.	Au fost distruse spații verzi pentru a se construi noi edificii	66,7%	11,5%	21,8%	100,0%
12.	Au fost distruse clădiri de patrimoniu pentru a se realiza construcții noi	30,1%	22,1%	43,8%	100,0%
13.	Sunt suficiente locuri de joacă	34,3%	56,0%	7,7%	100,0%
14.	Sunt suficiente locuri de parcare	22,2%	71,9%	5,9%	100,0%
15.	Există suficiente spații verzi	35,1%	59,7%	5,2%	100,0%
16.	Sunt suficiente locuri de întâlnire și socializare destinate persoanelor vârstnice	35,0%	50,6%	14,3%	100,0%

Opiniile exprimate cu privire la procesele urbane specifice Municipiului Craiova relevă că în proporții majoritare (acolo unde opțiunile trec de 50,0%) respondenții apreciază că nu se construiește cu respectarea reglementărilor în vigoare, că s-au construit clădiri cu aproape unele de altele, că au fost distruse spații verzi pentru a se construi, că nu sunt suficiente locuri de joacă, nu sunt suficiente locuri de parcare și spații verzi.

FACTORI CE INFLUENȚEAZĂ OPINIILE CETĂȚENILOR DIN ZONA 1 MAI

FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ OPINIILE RESPONDENȚILOR		
1	Calitatea locurilor de socializare	24,42%
2	Accesul la achiziția de bunuri și servicii	17,63%
3	Sentimentul de siguranță	17,59%
4	Servicii de socializare puse la dispoziția vârstnicilor	11,62%
Total		71,26%

Analiza factorială relevă factorii care stau la baza opiniilor exprimate, pe de o parte, iar pe de altă parte sugerează situațiile în care opiniile colectate se vor modifica.

Tabelul de mai sus explică în proporție de 71,26% această dinamică a modificării opiniilor cetățenilor. Ca un posibil paradox se constată că lipsa parcarilor, menționată ca punct slab de cei mai mulți respondenți, este menționat prin caracterul manifest (problemă care afectează într-o măsură semnificativă un mare număr de persoane).

OBSERVAȚII PRIMITE DE LA CETĂȚENI:

1. Locurile de joacă pentru copii se aglomerează pe timpul nopții de tineri și persoane care tulbură liniștea publică
2. Locurile de parcare sunt o mare problemă
3. Locurile de muncă sunt o mare problemă

Mențiunile suplimentare colectate de la cetățeni se referă la situațiile de tulburare a ordinii și liniștii publice, urmate de aprecierile legate de lipsa locurilor de parcare și de precizări de natură economică precum lipsa locurilor de muncă.

IV.9.2. ZONA GARĂ-ROVINE**DATE TEHNICE**

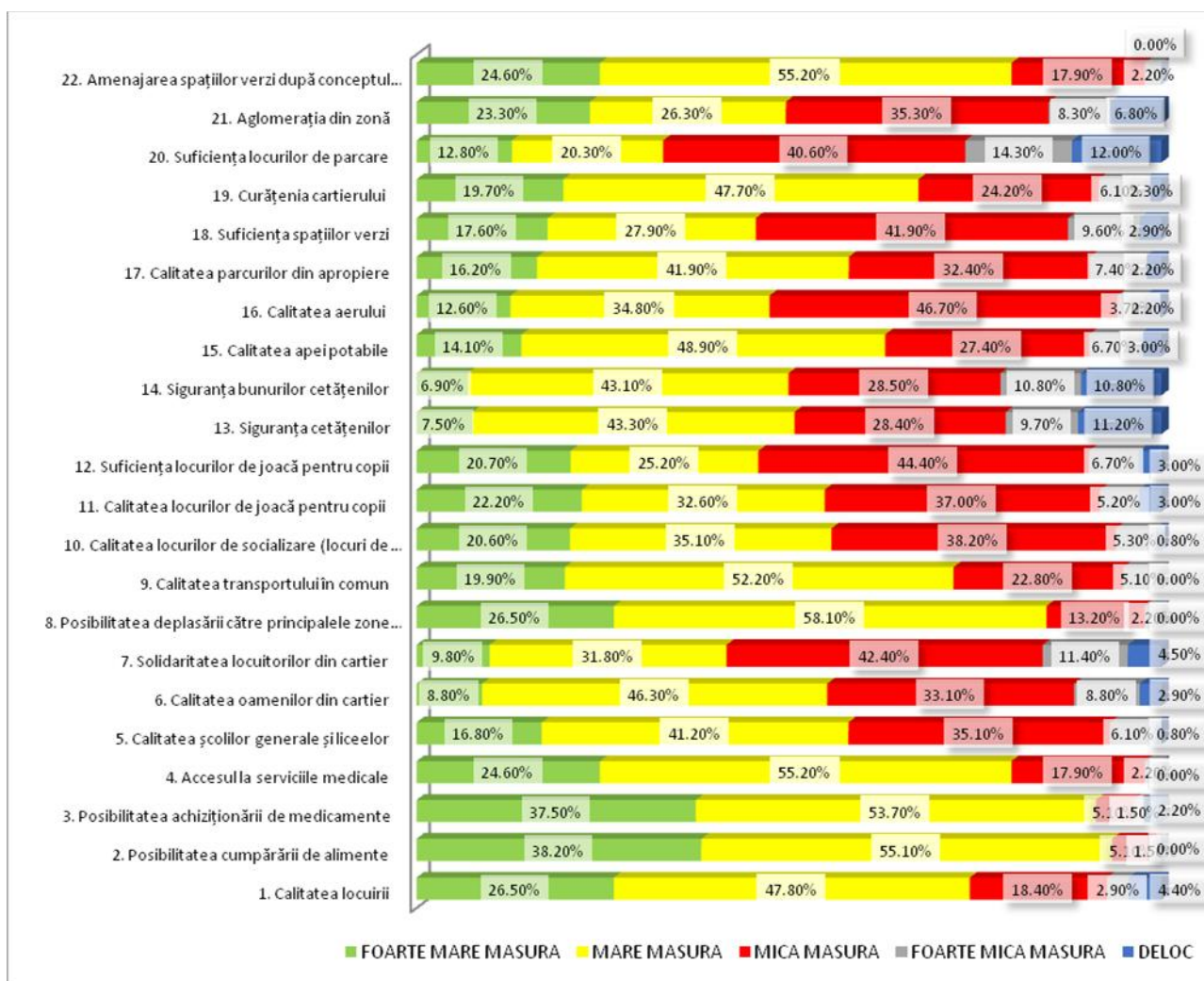
DATE TEHNICE						
1	Număr de chestionare colectate	136				
2	Distribuția în funcție de sex a respondenților	<i>Masculin</i> 42,2%		<i>Feminin</i> 57,8%		
3	Vârsta respondenților	<i>18-30 ani</i> 27,6%	<i>31-40 ani</i> 18,7%	<i>41-50 ani</i> 20,1%	<i>51-60 ani</i> 9,7%	<i>61 ani și peste</i> 23,9%
4	Studii	<i>Fără studii</i> 0,8%	<i>Gimnaziu</i> 7,6%	<i>Profesional</i> 15,9%	<i>Liceal</i> 33,3%	<i>Superioare</i> 42,4%

5	Ocupația	Agricultor	Casnic	Muncitor	Antreprenor	Func	Lucrător comercial	Medic/ing/pr of	Elev/student	Șomer	Cadru militar	Pensionar
		2,2%	9,0%	27,6%	0,7%	3,7%	9,7%	9,7%	14,2%	1,5%	1,5%	20,1%

Persoanele care au răspuns la întrebările chestionarului sunt majoritar femei (57,8%), cu vârste cuprinse între 18-30 ani (27,6%) sau 61 de ani și peste (23,9%), absolvente în proporție de 42,4% de studii superioare. Cei mai numeroși respondenți au menționat că sunt muncitori, pensionari sau elevi/studenți.

GRADUL DE ACOPERIRE AL FUNCȚIILOR URBANE DIN ZONA GARĂ-ROVINE

FUNCȚII URBANE ÎN ZONA GARĂ-ROVINE	1. În foarte mare măsură	2. În mare măsură	3. În mică măsură	4. În foarte mică măsură	5. Deloc
1. Calitatea locuirii	26,5%	47,8%	18,4%	2,9%	4,4%
2. Posibilitatea cumpărării de alimente	38,2%	55,1%	5,1%	1,5%	0,0%
3. Posibilitatea achiziționării de medicamente	37,5%	53,7%	5,1%	1,5%	2,2%
4. Accesul la serviciile medicale	24,6%	55,2%	17,9%	2,2%	0,0%
5. Calitatea școlilor generale și liceelor	16,8%	41,2%	35,1%	6,1%	0,8%
6. Calitatea oamenilor din cartier	8,8%	46,3%	33,1%	8,8%	2,9%
7. Solidaritatea locuitorilor din cartier	9,8%	31,8%	42,4%	11,4%	4,5%
8. Posibilitatea deplasării către principalele zone de interes ale orașului (instituții publice, instituții de cultură, platforme industriale)	26,5%	58,1%	13,2%	2,2%	0,0%
9. Calitatea transportului în comun	19,9%	52,2%	22,8%	5,1%	0,0%
10. Calitatea locurilor de socializare (locuri de întâlnire, cluburi etc.)	20,6%	35,1%	38,2%	5,3%	0,8%
11. Calitatea locurilor de joacă pentru copii	22,2%	32,6%	37,0%	5,2%	3,0%
12. Suficiența locurilor de joacă pentru copii	20,7%	25,2%	44,4%	6,7%	3,0%
13. Siguranța cetățenilor	7,5%	43,3%	28,4%	9,7%	11,2%
14. Siguranța bunurilor cetățenilor	6,9%	43,1%	28,5%	10,8%	10,8%
15. Calitatea apei potabile	14,1%	48,9%	27,4%	6,7%	3,0%
16. Calitatea aerului	12,6%	34,8%	46,7%	3,7%	2,2%
17. Calitatea parcurilor din apropiere	16,2%	41,9%	32,4%	7,4%	2,2%
18. Suficiența spațiilor verzi	17,6%	27,9%	41,9%	9,6%	2,9%
19. Curățenia cartierului	19,7%	47,7%	24,2%	6,1%	2,3%
20. Suficiența locurilor de parcare	12,8%	20,3%	40,6%	14,3%	12,0%
21. Aglomerația din zonă	23,3%	26,3%	35,3%	8,3%	6,8%
22. Amenajarea spațiilor verzi după conceptul „Open and SmartSpace”	24,6%	55,2%	17,9%	2,2%	0,0%

Zona Gară-Rovine este apreciată de respondenți care au manifestat un grad ridicat de satisfacție cu privire la funcțiile urbane. Printr-un efort de analiză a punctelor tari și slabe ale zonei vom descoperi că această zonă a orașului are drept puncte tari următoarele:

6. Posibilitatea aprovizionării cu alimente și medicamente;
7. Accesul facil al deplasării spre zonele de interes ale orașului;
8. Accesul la serviciile medicale
9. Amenajarea spațiilor verzi după conceptul „Open and SmartSpace”
10. Calitatea transportului în comun.

Punctele slabe ale zonei, identificate prin prelucrarea datelor rezultate din opiniile cetățenilor sunt:

6. Insuficiența locurilor de parcare;
7. Solidaritatea locuitorilor din cartier;

8. Suficiența spațiilor verzi;
9. Suficiența locurilor de joacă pentru copii;
10. Aglomerația din zonă.

EXPERIENȚA LOCUIRII ÎN ORAȘ

EXPERIENȚA LOCUIRII ÎN ORAȘ										
1	Au locuit și în alt cartier	Da 45,6%				Nu 54,4%				
2	Unde au mai locuit	Sărari	Făcăi	B Vâlcii	Piața Veche	Cv. Nouă	Centru Universitate	Brazda lui Novac	Valea Roșie	Altă zonă (Calea București, Piața Mare
		19,7%	3,3%	6,6%	8,2%	16,4%	11,5%	23,0%	3,3%	8,2%
3	Unde ar dori să locuiască	0,9%				4,4%	6,2%	1,8%	2,7%	

Structura mobilității rezidențiale a cetățenilor reliefează că un procent de 54,4% dintre respondenți nu au locuit în alte cartiere ale orașului. În schimb, un procent de 45,6% dintre respondenți au migrat cel puțin odată de-a lungul timpului. Comparând ponderea celor sosiți în cartier cu a celor care doresc să se mute în altă zonă a orașului constatăm că zona Gară-Rovine este preferată de către cetățeni din punct de vedere al calității locuirii și al gradului de acoperire al funcțiilor urbane. Locuitorii semnalează lipsa locurilor parcare, a spațiilor verzi, a locurilor de joacă pentru copii și aglomerația din zonă.

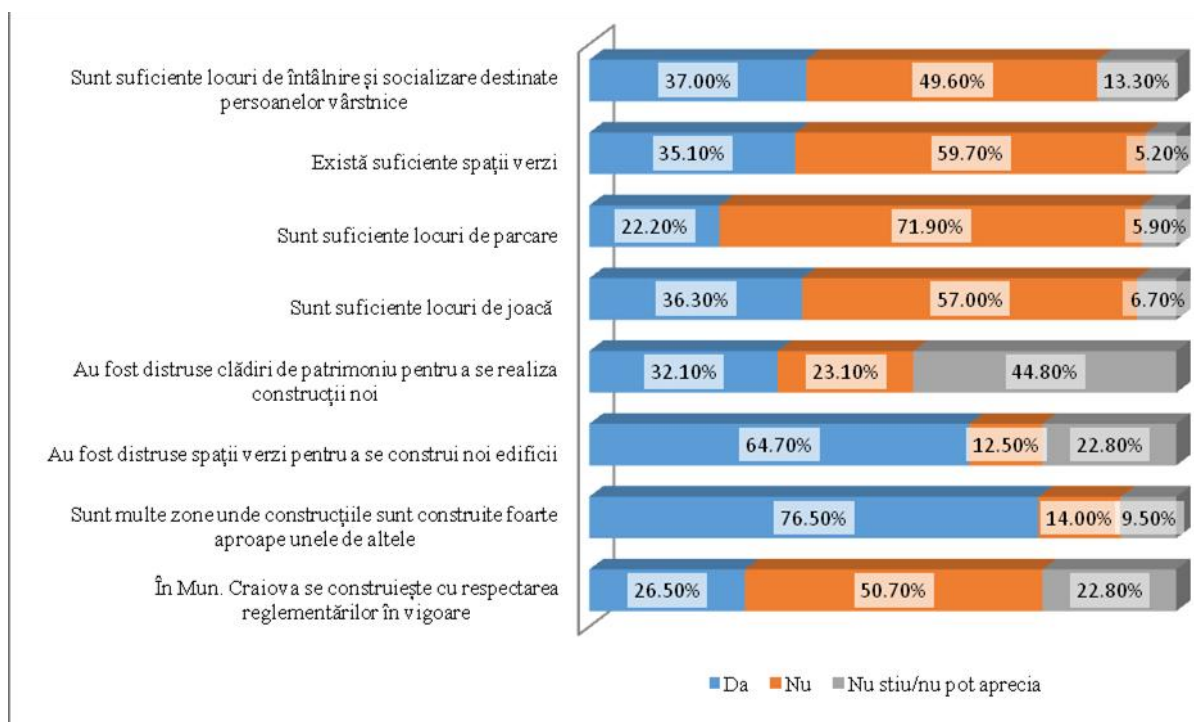
Precizăm că aceste neajunsuri sunt și o consecință a aglomerării spațiului locativ din zonă, care presupune dezvoltarea unor măsuri de intervenție odată cu creșterea numărului de persoane care sosesc.

În legătură cu această întrebare precizăm că într-o anumită măsură opiniile exprimate sunt influențate și de experiențele persoanelor care au locuit în alte localități sau zone ale orașului.

APRECIEREA PROCESELOR URBANE DIN MUNICIPIUL CRAIOVA

CONSIDERAȚII GENERALE ASUPRA PROCESELOR URBANE DIN MUNICIPIUL CRAIOVA		1. Da	2. Nu	99. Nu știu nu pot aprecia	Total
1	În Mun. Craiova se construiește cu respectarea reglementărilor în vigoare	26,5%	50,7%	22,8%	100,0%
1	Sunt multe zone unde construcțiile sunt construite foarte aproape unele de altele	76,5%	14,0%	9,5%	100,0%
1	Au fost distruse spații verzi pentru a se construi noi edificii	64,7%	12,5%	22,8%	100,0%

2	Au fost distruse clădiri de patrimoniu pentru a se realiza construcții noi	32,1%	23,1%	44,8%	100,0%
2	Sunt suficiente locuri de joacă	36,3%	57,0%	6,7%	100,0%
2	Sunt suficiente locuri de parcare	22,2%	71,9%	5,9%	100,0%
2	Există suficiente spații verzi	35,1%	59,7%	5,2%	100,0%
2	Sunt suficiente locuri de întâlnire și socializare destinate persoanelor vârstnice	37,0%	49,6%	13,3%	100,0%

Opiniile exprimate cu privire la procesele urbane specifice Municipiului Craiova relevă că în proporții majoritare (acolo unde opțiunile trec de 50,0%) respondenții apreciază că nu se construiește cu respectarea reglementărilor în vigoare, că s-au construit clădiri cu aproape unele de altele, că au fost distruse spații verzi pentru a se construi, că nu sunt suficiente locuri de joacă, nu sunt suficiente locuri de parcare și spații verzi.

FACTORI CE INFLUENȚEAZĂ OPINIILE CETĂȚENILOR DIN ZONA GARĂ-ROVINE

FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ OPINIILE RESPONDENȚILOR		
1	Calitatea locurilor de socializare	23,42%
2	Accesul la achiziția de bunuri și servicii	16,63%
3	Sentimentul de siguranță	15,59%
4	Servicii de socializare și transport puse la dispoziția	9,62%

	vârșnicilor	
Total		65,26%

Analiza factorială relevă factorii care stau la baza opiniilor exprimate, pe de o parte, iar pe de altă parte sugerează situațiile în care opiniile colectate se vor modifica.

Tabelul de mai sus explică în proporție de 65,26% această dinamică a modificării opiniilor cetățenilor. Ca un posibil paradox se constată că lipsa parcarilor, menționată ca punct slab de cei mai mulți respondenți, este menționat prin caracterul manifest (problemă care afectează într-o măsură semnificativă un mare număr de persoane).

OBSERVAȚII PRIMITE DE LA CETĂȚENI:

4. Locurile de joacă pentru copii se aglomerează pe timpul nopții de tineri și persoane care tulbură liniștea publică
5. Locurile de parcare sunt o mare problemă
6. Locurile de muncă sunt o mare problemă

Mențiunile suplimentare colectate de la cetățeni se referă la situațiile de tulburare a ordinii și liniștii publice, urmate de aprecierile legate de lipsa locurilor de parcare și de precizări de natură economică precum lipsa locurilor de muncă.

IV.9.3. ZONA SĂRARI

DATE TEHNICE

DATE TEHNICE												
1	Număr de chestionare colectate	96										
2	Distribuția în funcție de sex a respondenților	Masculin 45,8%					Feminin 54,2%					
3	Vârsta respondenților	18-30 ani 17,2%	31-40 ani 22,6%	41-50 ani 23,7%	51-60 ani 23,7%	61 ani și peste 12,9%						
4	Studii	Fără studii 1,1%	Gimnaziu 1,1%	Profesional 23,7%	Liceal 39,8%	Superioare 34,4%						
5	Ocupația	Agricultor	Casnic	Muncitor	Antreprenor	Func	Lucrător comercial	Medic/ing/pr of	Elev/student	Șomer	Cadru militar	Pensionar
		2,1%	10,4%	35,4%	4,2%	4,2%	11,5%	10,4%	8,3%	1,0%	2,1%	10,4%

Respondenții din zona Sărari sunt majoritar femei (54,2%), cu vârste între 31-40 ani (22,6%) și 41-50 ani (23,7%), absolvenți în majoritate de studii medii sau superioare.

GRADUL DE ACOPERIRE AL FUNCȚIILOR URBANE DIN ZONA SĂRARI

FUNCȚII URBANE ÎN ZONA SĂRARI	1. În foarte mare măsură	2. În mare măsură	3. În mică măsură	4. În foarte mică măsură	5. Deloc
1. Calitatea locuirii	28,1%	60,4%	10,4%	1,0%	0,0%
2. Posibilitatea cumpărării de alimente	52,1%	45,8%	2,1%	0,0%	0,0%
3. Posibilitatea achiziționării de medicamente	44,8%	42,7%	12,5%	0,0%	0,0%
4. Accesul la serviciile medicale	28,1%	21,9%	20,8%	22,9%	6,2%
5. Calitatea școlilor generale și liceelor	37,5%	40,6%	17,7%	4,2%	0,0%
6. Calitatea oamenilor din cartier	26,0%	52,1%	17,7%	2,1%	2,1%
7. Solidaritatea locuitorilor din cartier	18,3%	55,9%	20,4%	3,2%	2,2%
8. Posibilitatea deplasării către principalele zone de interes ale orașului (instituții publice, instituții de cultură, platforme industriale)	30,2%	51,0%	13,5%	5,2%	0,0%
9. Calitatea transportului în comun	17,9%	41,1%	30,5%	9,5%	1,1%
10. Calitatea locurilor de socializare (locuri de întâlnire, cluburi etc.)	12,8%	23,4%	45,7%	13,8%	4,3%
11. Calitatea locurilor de joacă pentru copii	1,0%	21,9%	46,9%	21,9%	8,3%
12. Suficiența locurilor de joacă pentru copii	22,1%	17,7%	43,8%	27,1%	9,4%
13. Siguranța cetățenilor	11,7%	58,5%	22,3%	7,4%	0,0%
14. Siguranța bunurilor cetățenilor	12,8%	54,3%	24,5%	8,5%	0,0%
15. Calitatea apei potabile	14,6%	31,2%	21,9%	16,7%	15,6%
16. Calitatea aerului	11,5%	31,2%	21,9%	29,2%	6,2%
17. Calitatea parcurilor din apropiere	1,0%	25,0%	39,6%	27,1%	7,3%
18. Suficiența spațiilor verzi	2,1%	12,8%	51,1%	26,6%	7,4%
19. Curățenia cartierului	3,1%	60,4%	25,0%	10,4%	1,0%
20. Suficiența locurilor de parcare	2,1%	18,9%	21,1%	33,7%	24,2%
21. Aglomerația din zonă	27,4%	22,1%	29,5%	14,7%	6,3%
22. Amenajarea spațiilor verzi după conceptul „Open and SmartSpace”	2,5%	13,6%	34,6%	12,3%	37,0%

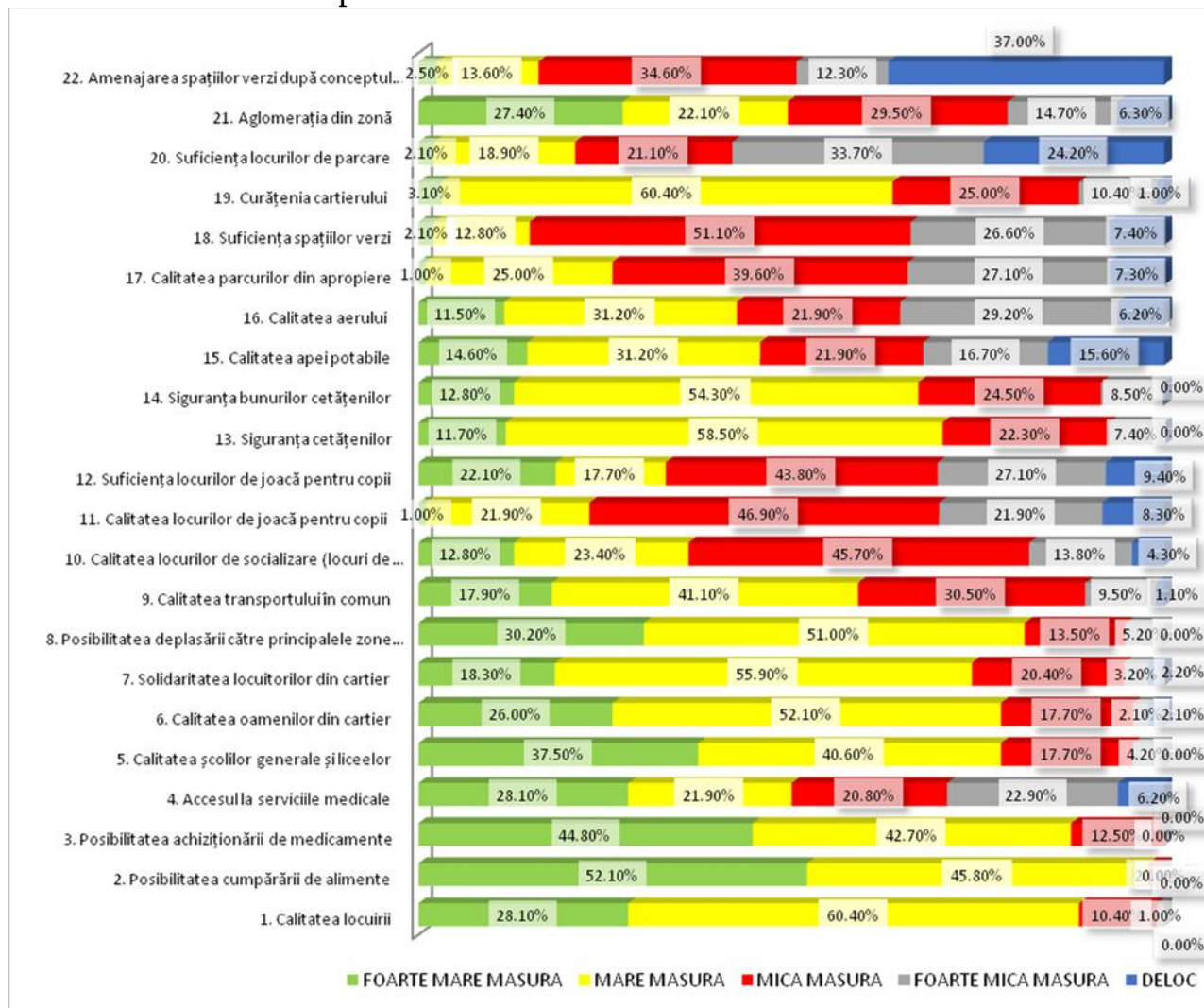
Principalele funcții urbane apreciate de către cetățeni sunt:

1. Posibilitatea cumpărării de alimente;
2. Calitatea locuirii;
3. Posibilitatea achiziționării de medicamente;
4. Posibilitatea deplasării către principalele zone ale orașului;
5. Calitatea școlilor generale și liceelor;
6. Calitatea oamenilor din cartier;

Funcțiile urbane care se prezintă la un nivel insuficient în opinia respondenților sunt:

1. Insuficiența spațiilor verzi
2. Insuficiența amenajării spațiilor verzi după conceptul „Open and SmartSpace”

3. Suficiența locurilor de parcare
4. Calitatea locurilor de joacă pentru copii
5. Calitatea parcurilor

EXPERIENȚA LOCUIRII ÎN ORAȘ

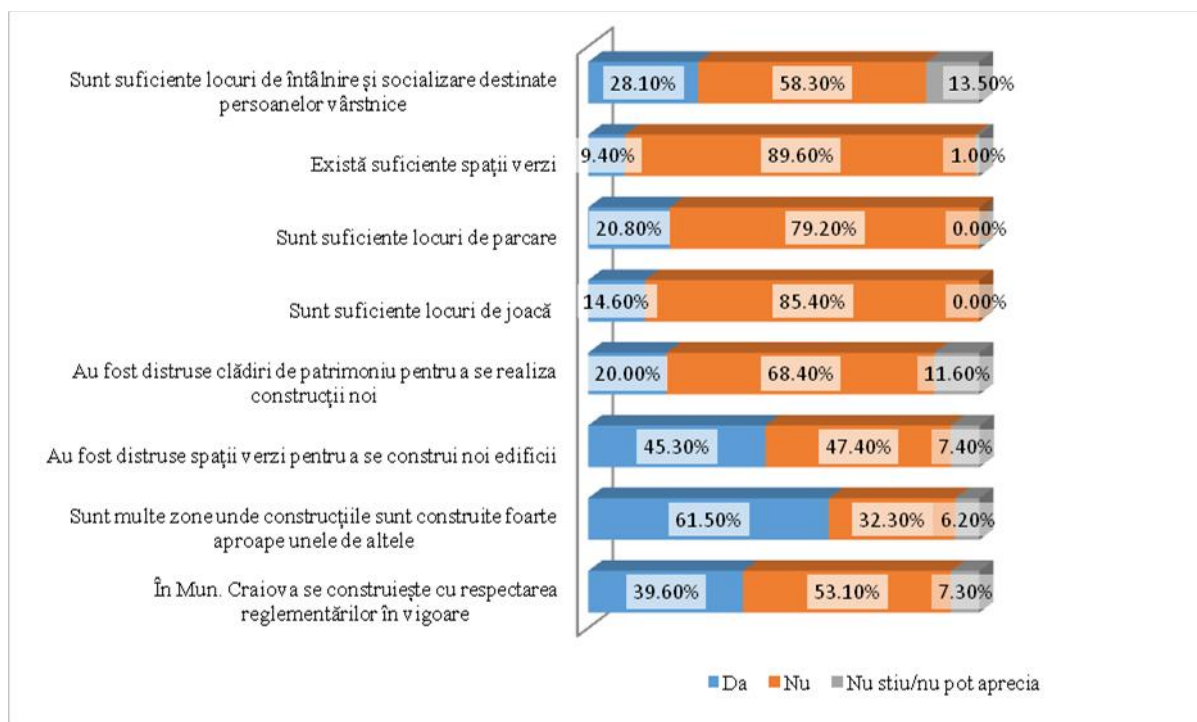
EXPERIENȚA LOCUIRII ÎN ORAȘ										
1	Au locuit și în alt cartier	Da 30,2%				Nu 69,8%				
2	Unde au mai locuit	Gară-Rovine	Făcăi	B Vâlcii	Piața Veche	Cv. Nouă	Centru Universitate	Brazda lui Novac	Valea Roșie	Altă zonă (Calea București, Piața Mare)
		24,1%	0	10,3%	6,9%	17,2%	3,4%	10,3%	13,8%	13,8%
3	Unde ar dori să locuiască			1,2%		4,8%	6,6%	3,6%		3,6%

Un procent de 30,2% dintre cetățeni au locuit și în alte cartiere ale orașului. Majoritatea covârșitoare a respondenților, de 69,8%, nu au locuit în alte cartiere, ceea ce denotă că opiniile împărtășite sunt originare în experiența locativă a zonei în care locuiesc.

Prin comparație, se observă că este mai mare ponderea celor sosiți în zonă în raport cu cei care își exprimă dorința de a se muta în altă zonă a orașului.

APRECIEREA PROCESELOR URBANE DIN MUNICIPIUL CRAIOVA

CONSIDERAȚII GENERALE ASUPRA PROCESELOR URBANE DIN MUNICIPIUL CRAIOVA		1. Da	2. Nu	99. Nu știu nu pot aprecia	Total
1.	În Mun. Craiova se construiește cu respectarea reglementărilor în vigoare	39,6%	53,1%	7,3%	100,0%
2.	Sunt multe zone unde construcțiile sunt construite foarte aproape unele de altele	61,5%	32,3%	6,2%	100,0%
3.	Au fost distruse spații verzi pentru a se construi noi edificii	45,3%	47,4%	7,4%	100,0%
4.	Au fost distruse clădiri de patrimoniu pentru a se realiza construcții noi	20,0%	68,4%	11,6%	100,0%
5.	Sunt suficiente locuri de joacă	14,6%	85,4%	0,0%	100,0%
6.	Sunt suficiente locuri de parcare	20,8%	79,2%	0,0%	100,0%
7.	Există suficiente spații verzi	9,4%	89,6%	1,0%	100,0%
8.	Sunt suficiente locuri de întâlnire și socializare destinate persoanelor vârstnice	28,1%	58,3%	13,5%	100,0%

Respondenții consideră în majoritate că nu se respectă reglementările în construcții, s-au construit clădiri prea apropiate unele față de altele, însă nu cred că au fost distruse clădiri de patrimoniu pentru ridicarea unor construcții noi.

De asemenea, se consideră că nu sunt suficiente locuri de joacă, locuri de parcare, spații verzi și locuri de întâlnire și socializare destinate persoanelor vârstnice.

FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ OPINIILE CETĂȚENILOR DI ZONA SĂRARI

FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ OPINIILE RESPONDENȚILOR		
1	Amenajările cartierului (locuri de joacă, parcuri, locuri de parcare, spații verzi, open space)	23,96%
2	Nivelul de siguranță al cetățenilor (calitatea apei potabile, siguranța bunurilor și cetățenilor, accesul la serviciile medicale, calitatea școlilor)	23,21%
3	Servicii publice apreciate de vârstnici (locuri de socializare, achiziționarea de medicamente, transport în comun)	14,52%
4	Aprecierea față de calitatea investițiilor în construcții în oraș (distrugerea spațiilor verzi, construcții prea apropiate și calitatea locurilor de socializare)	11,32%
Total		73,01%

Analiza factorială reliefează că factorii care influențează opiniile respondenților sunt amenajările cartierului, siguranța cetățenilor și a bunurilor acestora, urmați de serviciile publice destinate vârstnicilor și atitudinea față de procesele urbane. Varianța opiniilor respondenților este explicată de cei patru factori la un nivel de 73,01%.

IV.9.4. ZONA PIAȚA VECHĂ

DATE TEHNICE

DATE TEHNICE						
1	Număr de chestionare colectate	15				
2	Distribuția în funcție de sex a respondenților	<i>Masculin</i> 46,7%		<i>Feminin</i> 53,3%		
3	Vârsta respondenților	<i>18-30 ani</i> 13,3%	<i>31-40 ani</i> 13,3%	<i>41-50 ani</i> 46,7%	<i>51-60 ani</i> 6,7%	<i>61 ani și peste</i> 20,0%
4	Studii	<i>Fără studii</i> 0,0%	<i>Gimnaziu</i> 0,0%	<i>Profesional</i> 0,0%	<i>Liceal</i> 26,7%	<i>Superioare</i> 73,3%

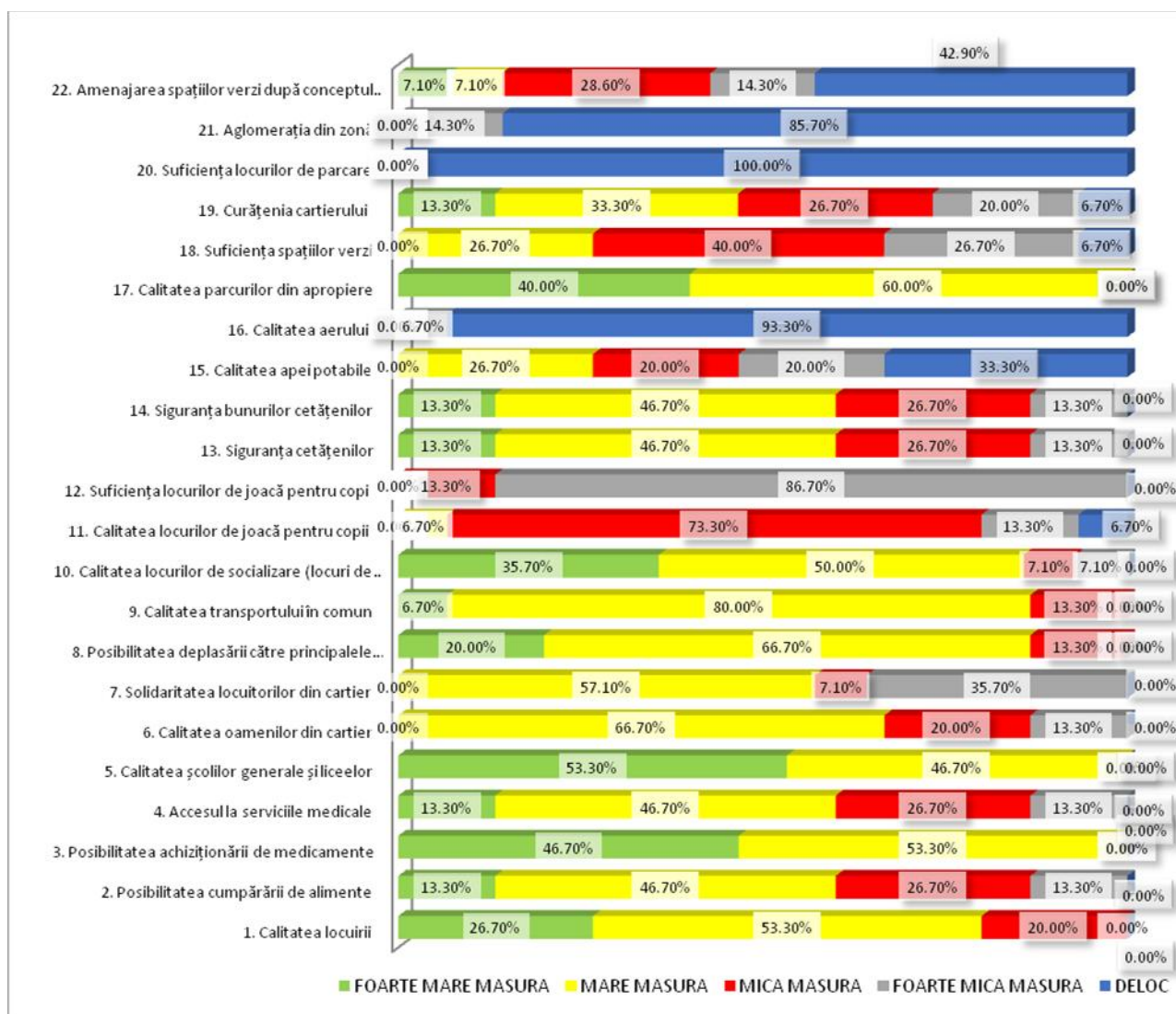
5	Ocupația	Agricultor	Casnic	Muncitor	Antreprenor	Func	Lucrător comercial	Medic/ing/pr ofesor	Elev/student	Șomer	Cadru militar	Pensionar
		0,0%	0,0%	6,7%	6,7%	6,7%	13,3%	33,3%	13,3%	0,0%	0,0%	0,0%

Datele colectate în această zonă sunt orientative având în vedere numărul redus de chestionare.

Majoritatea respondenților au vârste de mijloc, între 41-50 ani în proporție de 46,7%. Un procent de 73,3% au studii superioare, cei mai numeroși (33,3%) fiind ocupați în domenii precum medici, ingineri și profesori.

GRADUL DE ACOPERIRE AL FUNCȚIILOR URBANE DIN ZONA PIAȚA VECHĂ

FUNCȚII URBANE ÎN ZONA PIAȚA VECHĂ	1. În foarte mare măsură	2. În mare măsură	3. În mică măsură	4. În foarte mică măsură	5. Deloc
1. Calitatea locuirii	26,7%	53,3%	20,0%	0,0%	0,0%
2. Posibilitatea cumpărării de alimente	13,3%	46,7%	26,7%	13,3%	0,0%
3. Posibilitatea achiziționării de medicamente	46,7%	53,3%	0,0%	0,0%	0,0%
4. Accesul la serviciile medicale	13,3%	46,7%	26,7%	13,3%	0,0%
5. Calitatea școlilor generale și liceelor	53,3%	46,7%	0,0%	0,0%	0,0%
6. Calitatea oamenilor din cartier	0,0%	66,7%	20,0%	13,3%	0,0%
7. Solidaritatea locuitorilor din cartier	0,0%	57,1%	7,1%	35,7%	0,0%
8. Posibilitatea deplasării către principalele zone de interes ale orașului (instituții publice, instituții de cultură, platforme industriale)	20,0%	66,7%	13,3%	0,0%	0,0%
9. Calitatea transportului în comun	6,7%	80,0%	13,3%	0,0%	0,0%
10. Calitatea locurilor de socializare (locuri de întâlnire, cluburi etc.)	35,7%	50,0%	7,1%	7,1%	0,0%
11. Calitatea locurilor de joacă pentru copii	0,0%	6,7%	73,3%	13,3%	6,7%
12. Suficiența locurilor de joacă pentru copii	0,0%	0,0%	13,3%	86,7%	0,0%
13. Siguranța cetățenilor	13,3%	46,7%	26,7%	13,3%	0,0%
14. Siguranța bunurilor cetățenilor	13,3%	46,7%	26,7%	13,3%	0,0%
15. Calitatea apei potabile	0,0%	26,7%	20,0%	20,0%	33,3%
16. Calitatea aerului	0,0%	0,0%	0,0%	6,7%	93,3%
17. Calitatea parcurilor din apropiere	40,0%	60,0%	0,0%	0,0%	0,0%
18. Suficiența spațiilor verzi	0,0%	26,7%	40,0%	26,7%	6,7%
19. Curățenia cartierului	13,3%	33,3%	26,7%	20,0%	6,7%
20. Suficiența locurilor de parcare	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
21. Aglomerația din zonă	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%	85,7%
22. Amenajarea spațiilor verzi după conceptul „Open and SmartSpace”	7,1%	7,1%	28,6%	14,3%	42,9%

Funcțiile urbane care sunt acoperite în măsură semnificativă sunt:

1. Posibilitatea achiziționării de medicamente
2. Calitatea școlilor generale și liceelor
3. Calitatea parcurilor din apropiere
4. Posibilitatea deplasării către principalele zone de interes ale orașului
5. Calitatea transportului în comun

Funcțiile urbane insuficiente și care necesită intervenție sunt:

1. Insuficiența locurilor de joacă pentru copii
2. Calitatea aerului
3. Insuficiența locurilor de parcare
4. Aglomerația din zonă
5. Calitatea locurilor de joacă pentru copii

EXPERIENȚA LOCUIRII ÎN ORAȘ

EXPERIENȚA LOCUIRII ÎN ORAȘ										
1	Au locuit și în alt cartier	Da 40,0%				Nu 60,0%				
2	Unde au mai locuit	Gară-Rovine	Făcăi	B Vâlcii	Piața Veche	Cv. Nouă	Centru Universitate	Brazda lui Novac	Valea Roșie	Altă zonă (Calea București, Piața Mare
					20,0%	60,0%				20,0%
3	Unde ar dori să locuiască		6,7%							6,7%

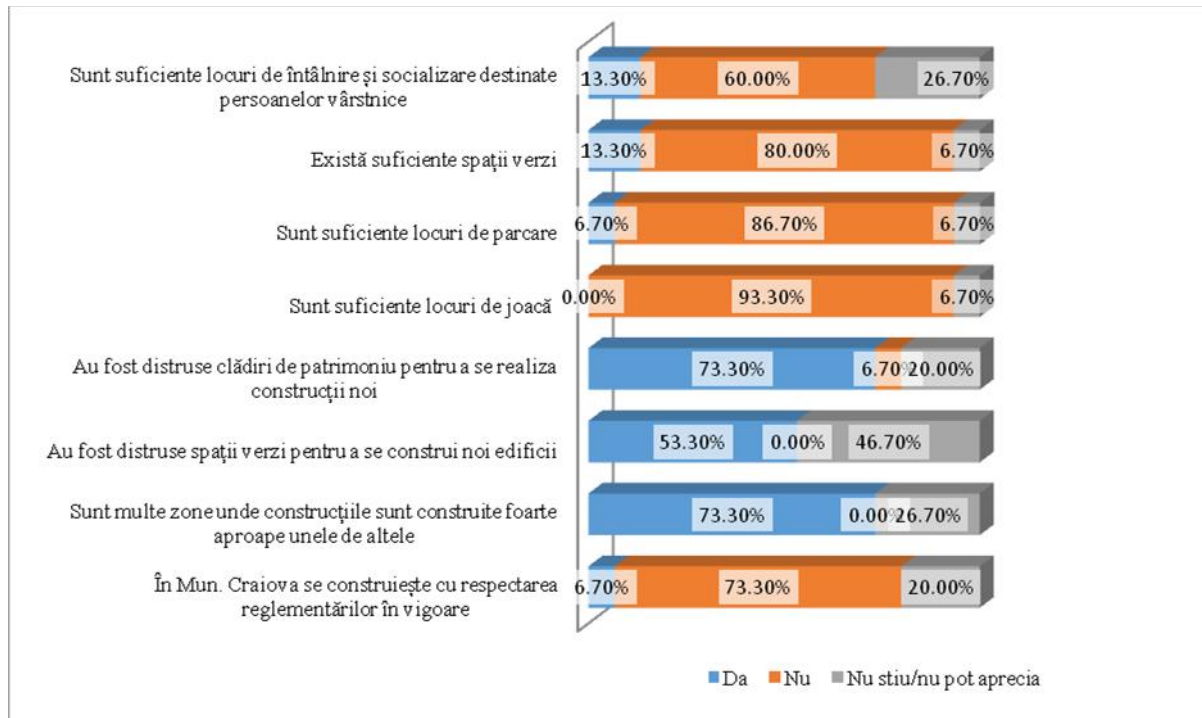
Zona Piața Veche este o zonă care atrage populație din alte zone ale orașului într-o măsură mai mare decât cei care își doresc să își schimbe reședința.

APRECIEREA PROCESELOR URBANE DIN MUNICIPIUL CRAIOVA

CONSIDERAȚII GENERALE ASUPRA PROCESELOR URBANE DIN MUNICIPIUL CRAIOVA		1. Da	2. Nu	99. Nu știu nu pot aprecia	Total
9.	În Mun. Craiova se construiește cu respectarea reglementărilor în vigoare	6,7%	73,3%	20,0%	100,0%
10.	Sunt multe zone unde construcțiile sunt construite foarte aproape unele de altele	73,3%	0,0%	26,7%	100,0%
11.	Au fost distruse spații verzi pentru a se construi noi edificii	53,3%	0,0%	46,7%	100,0%
12.	Au fost distruse clădiri de patrimoniu pentru a se realiza construcții noi	73,3%	6,7%	20,0%	100,0%
13.	Sunt suficiente locuri de joacă	0,0%	93,3%	6,7%	100,0%
14.	Sunt suficiente locuri de parcare	6,7%	86,7%	6,7%	100,0%
15.	Există suficiente spații verzi	13,3%	80,0%	6,7%	100,0%
16.	Sunt suficiente locuri de întâlnire și socializare destinate persoanelor vârstnice	13,3%	60,0%	26,7%	100,0%

Având în vedere faptul că zona Piața Veche este foarte aglomerată, opiniile colectate denotă tendința de apreciere negativă a proceselor urbane. Astfel, respondenții consideră că în Craiova nu se respectă reglementările în construcții, sunt multe clădiri construite foarte aproape unele de altele, au fost distruse spațiile verzi pentru a se face loc unor construcții, au fost distruse clădiri de patrimoniu pentru a se ridica construcții noi. De asemenea, nu sunt suficiente

locuri de joacă, locuri de parcare, spații verzi și locuri de socializare pentru vârstnici.

FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ OPINIILE CETĂȚENILOR DIN ZONA PIAȚA VECHE

Analiza factorială nu este relevantă pentru zona „Piața Veche” datorită numărului redus de chestionare

OBSERVAȚII PRIMITE DE LA CETĂȚENI

- Zona este supraaglomerată
- Poluare fonică ridicată
- Ar trebui rezervate zonele rezidențiale cu bariere
- Se construiește haotic în zonă
- Nu sunt piețe agroalimentare în zonă
- Sunt puține ghene de gunoi
- Parcări aglomerate
- Spații comerciale prea dense
- Agitație și poluare fonică datorită spectacolelor din zonă

IV.9.5. ZONA CRAIOVIȚA NOUĂ

DATE TEHNICE

DATE TEHNICE												
1	Număr de chestionare colectate	95										
2	Distribuția în funcție de sex a respondenților	Masculin						Feminin				
		47,4%						52,6%				
3	Vârsta respondenților	18-30 ani		31-40 ani		41-50 ani		51-60 ani		61 ani și peste		
		40,0%		23,2%		13,7%		12,6%		10,5%		
4	Studii	Fără studii		Gimnaziu		Profesional		Liceal		Superioare		
		0,0%		4,3%		9,6%		47,9%		38,3%		
5	Ocupația	Agricultor	Casnic	Muncitor	Antreprenor	Func	Lucrător comercial	Medic/ing/pr of	Elev/student	Șomer	Cadru militar	Pensionar
		0,0%	9,6%	22,3%	7,4%	5,3%	17,0%	8,5%	13,8%	0,0%	8,5%	7,4%

Respondenții din cartierul Craiovița Nouă sunt în proporție de 52,6% femei. În funcție de vârstă, majoritatea respondenților au vârste cuprinse între 18-30 ani (40,0%). În proporție de 47,9% sunt absolvenți de liceu. Cele mai frecvente ocupații sunt cea de muncitor (22,3%), lucrători comerciali (17,0%) și elevi/studenți în proporție de 13,8%.

GRADUL DE ACOPERIRE AL FUNCȚIILOR URBANE DIN ZONA CRAIOVIȚA NOUĂ

FUNCȚII URBANE ÎN ZONA CRAIOVIȚA NOUĂ	1. În foarte mare măsură	2. În mare măsură	3. În mică măsură	4. În foarte mică măsură	5. Deloc
1. Calitatea locuirii	33,3%	54,2%	8,3%	4,2%	0,0%
2. Posibilitatea cumpărării de alimente	51,0%	40,6%	7,3%	1,0%	0,0%
3. Posibilitatea achiziționării de medicamente	42,1%	45,3%	10,5%	2,1%	0,0%
4. Accesul la serviciile medicale	24,2%	33,7%	30,5%	9,5%	2,1%
5. Calitatea școlilor generale și liceelor	19,1%	51,1%	22,3%	7,4%	0,0%
6. Calitatea oamenilor din cartier	23,2%	37,9%	25,3%	11,6%	2,1%
7. Solidaritatea locuitorilor din cartier	16,7%	41,1%	25,6%	12,2%	4,4%
8. Posibilitatea deplasării către principalele zone	38,5%	46,9%	11,5%	3,1%	0,0%

de interes ale orașului (instituții publice, instituții de cultură, platforme industriale)					
9. Calitatea transportului în comun	30,2%	46,9%	14,6%	6,2%	2,1%
10. Calitatea locurilor de socializare (locuri de întâlnire, cluburi etc.)	16,8%	49,5%	25,3%	6,3%	2,1%
11. Calitatea locurilor de joacă pentru copii	33,0%	46,8%	16,0%	4,3%	0,0%
12. Suficiența locurilor de joacă pentru copii	32,3%	40,9%	22,6%	3,2%	1,1%
13. Siguranța cetățenilor	12,6%	42,1%	22,1%	10,5%	12,6%
14. Siguranța bunurilor cetățenilor	17,9%	45,3%	10,5%	15,8%	10,5%
15. Calitatea apei potabile	18,9%	24,2%	36,8%	10,5%	9,5%
16. Calitatea aerului	12,5%	40,6%	24,0%	16,7%	6,2%
17. Calitatea parcurilor din apropiere	22,9%	47,9%	15,6%	9,4%	4,2%
18. Suficiența spațiilor verzi	22,9%	47,9%	16,7%	10,4%	2,1%
19. Curățenia cartierului	14,9%	47,9%	24,5%	10,6%	2,1%
20. Suficiența locurilor de parcare	10,5%	17,9%	41,1%	18,9%	11,6%
21. Aglomerația din zonă	13,0%	48,9%	26,1%	7,6%	4,3%
22. Amenajarea spațiilor verzi după conceptul „Open and SmartSpace”	11,6%	40,7%	17,4%	8,1%	22,1%

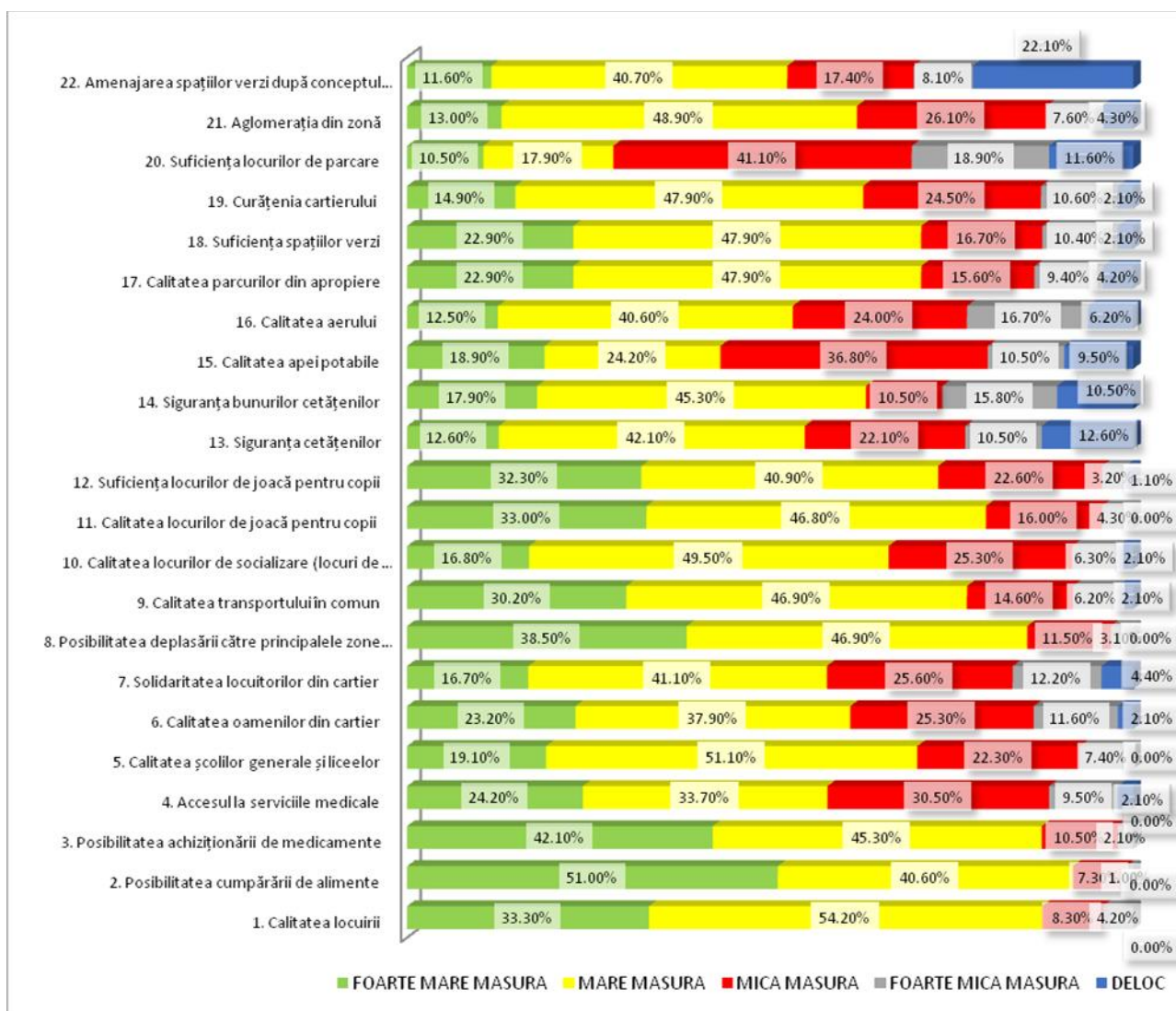
Datele colectate în această zonă relevă că opiniile cetățenilor sunt predominant pozitive. Astfel, punctele tari ale cartierului Craiovița Noua sunt:

1. Posibilitatea cumpărării de alimente;
2. Calitatea locuirii;
3. Posibilitatea achiziționării de medicamente;
4. Posibilitatea deplasării către principalele zone ale orașului;
5. Calitatea locurilor de joacă pentru copii.

Funcțiile urbane mai puțin acoperite sunt următoarele:

1. Insuficiența locurilor de parcare;
2. Calitatea apei potabile;
3. Calitatea aerului.

Constatăm că din punct de vedere numeric funcțiile urbane ce necesită atenția edililor locali sunt doar trei, mai puține decât în cazul celorlalte cartiere.

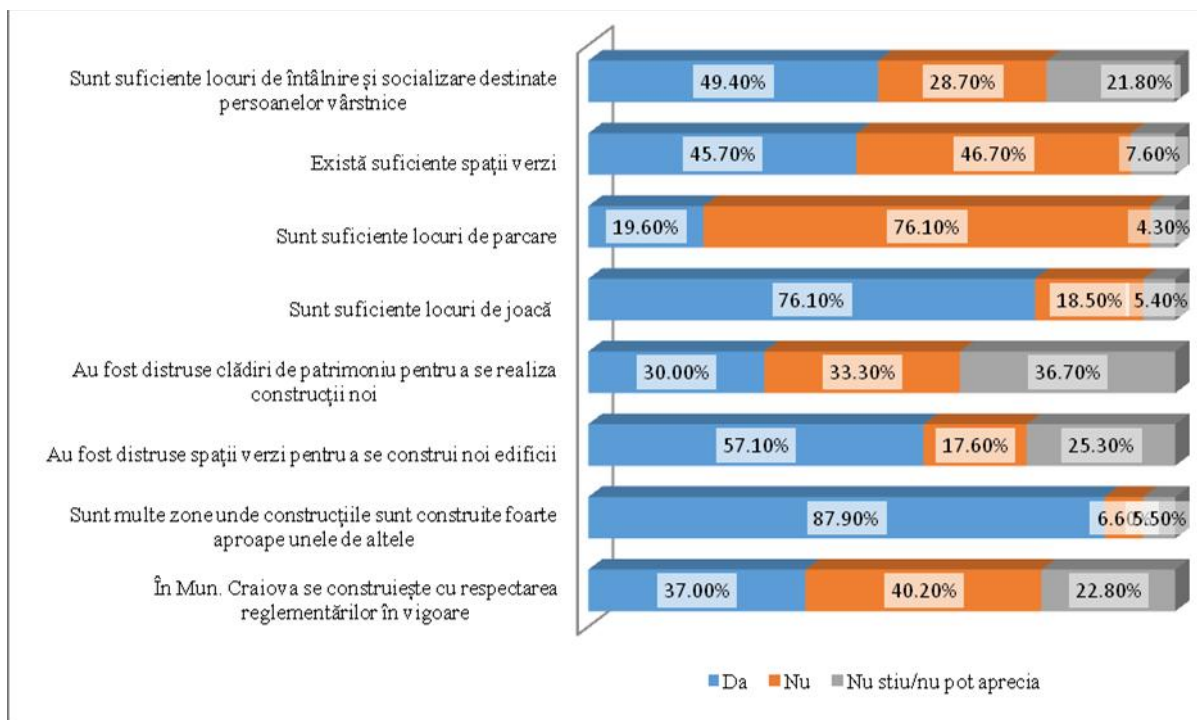
EXPERIENȚA LOCUirii ÎN ORAȘ

EXPERIENȚA LOCUirii ÎN ORAȘ										
1	Au locuit și în alt cartier	Da 42,2%				Nu 57,8%				
2	Unde au mai locuit	Gară-Rovine	Sărari	B Vâlcii	Piața Veche	Cv. Nouă	Centru Universitate	Brazda lui Novac	Valea Roșie	Altă zonă (Calea București, Piața Mare)
3	Unde ar dori să locuiască	21,1%	10,5%	10,5%	2,1%		15,8%	13,2%	10,5%	15,8%

Un procent de 42,2% dintre respondenți au experiența locuirii într-un alt cartier. Cartierul Craiovița Nouă este un cartier unde predomină sosirile, iar acoperirea cu funcții urbane sugerează tendința de a nu se părăsi cartierul.

APRECIEREA PROCESELOR URBANE DIN MUNICIPIUL CRAIOVA

CONSIDERAȚII GENERALE ASUPRA PROCESELOR URBANE DIN MUNICIPIUL CRAIOVA		1. Da	2. Nu	99. Nu știu nu pot aprecia	Total
17.	În Mun. Craiova se construiește cu respectarea reglementărilor în vigoare	37,0%	40,2%	22,8%	100,0%
18.	Sunt multe zone unde construcțiile sunt construite foarte aproape unele de altele	87,9%	6,6%	5,5%	100,0%
19.	Au fost distruse spații verzi pentru a se construi noi edificii	57,1%	17,6%	25,3%	100,0%
20.	Au fost distruse clădiri de patrimoniu pentru a se realiza construcții noi	30,0%	33,3%	36,7%	100,0%
21.	Sunt suficiente locuri de joacă	76,1%	18,5%	5,4%	100,0%
22.	Sunt suficiente locuri de parcare	19,6%	76,1%	4,3%	100,0%
23.	Există suficiente spații verzi	45,7%	46,7%	7,6%	100,0%
24.	Sunt suficiente locuri de întâlnire și socializare destinate persoanelor vârstnice	49,4%	28,7%	21,8%	100,0%

Aprecierea față de procesele urbane este corelată cu opiniile legate de acoperirea zonei cu funcții urbane. De exemplu, în funcție de procente cumulate, locuitorii din Craiovița Nouă apreciază că în Craiova se construiesc clădiri apropiate unele de altele, au fost distruse spații verzi cu scopul ridicării unor construcții și că nu sunt suficiente locuri de parcare.

FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ OPINIILE CETĂȚENILOR DIN ZONA CRAIOVIȚA NOUĂ

FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ OPINIILE RESPONDENȚILOR		
1	Sentimentul de siguranță a cetățenilor	28,07%
2	Infrastructura educațională și medicală	16,78%
3	Suficiența spațiilor de socializare pentru vârstnici	13,01%
4	Posibilitatea deplasării în oraș	12,59%
Total		70,45%

Analiza factorială confirmă aprecierile locuitorilor din Craiovița Nouă. Astfel, opiniile exprimate sunt explicate de cei patru factori în proporție de 70,45%. Sentimentul de siguranță este indicat de către mai mult dintre jumătate de respondenți. De asemenea, aprecierea serviciilor educaționale și medicale reprezintă al doilea factor, urmat de aprecierea suficienței spațiilor de depozitare pentru vârstnici. Posibilitățile de deplasare în oraș constituie al patrulea factor explicativ.

OBSERVAȚII PRIMITE DE LA CETĂȚENI

- Îmbunătățirea liniștii și ordinii publice
- Multiplicarea locurilor pentru depozitarea deșeurilor
- Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la mijloacele de transport în comun

IV.9.6. ZONA CENTRU-UNIVERSITATE

DATE TEHNICE

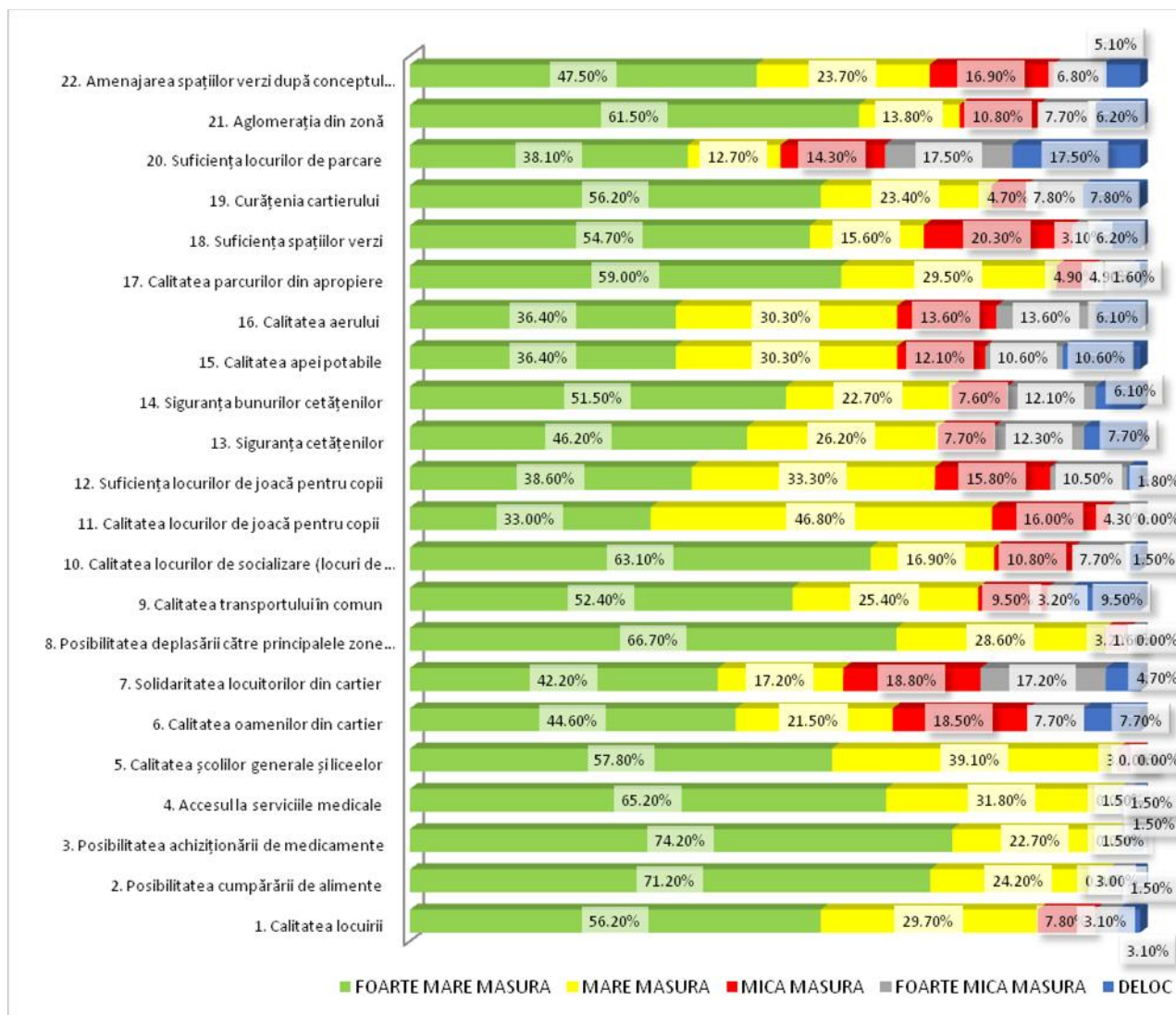
DATE TEHNICE						
1	Număr de chestionare colectate	65				
2	Distribuția în funcție de sex a respondenților	<i>Masculin</i>		<i>Feminin</i>		
		49,2%		50,8%		
3	Vârsta respondenților	18-30 ani	31-40 ani	41-50 ani	51-60 ani	61 ani și peste

		19,7%		19,7%		16,7%		15,2%		28,8%		
4	Studii	Fără studii		Gimnaziu		Profesional		Liceal		Superioare		
		0,0%		1,6%		15,9%		36,5%		46,0%		
5	Ocupația	Agricultor	Casnic	Muncitor	Antreprenor	Func	Lucrător comercial	Medic/ing/pr of	Elev/student	Șomer	Cadru militar	Pensionar
		3,0%	7,6%	21,2%	4,5%	7,6%	9,1%	10,6%	12,1%	3,0%	0,0%	21,2%

Respondenții la întrebările acestui studiu din zona Centru-Universitate sunt în proporție de 50,8% femei. Majoritatea respondenților au vârste de peste 61 de ani în proporție de 28,8%. Principalele ocupații declarate sunt cea de pensionar și muncitor.

GRADUL DE ACOPERIRE AL FUNCȚIILOR URBANE DIN ZONA CENTRU-UNIVERSITATE

FUNCȚII URBANE ÎN ZONA UNIVERSITATE	1. În foarte mare măsură	2. În mare măsură	3. În mică măsură	4. În foarte mică măsură	5. Deloc
1. Calitatea locuirii	56,2%	29,7%	7,8%	3,1%	3,1%
2. Posibilitatea cumpărării de alimente	71,2%	24,2%	0,0%	3,0%	1,5%
3. Posibilitatea achiziționării de medicamente	74,2%	22,7%	0,0%	1,5%	1,5%
4. Accesul la serviciile medicale	65,2%	31,8%	0,0%	1,5%	1,5%
5. Calitatea școlilor generale și liceelor	57,8%	39,1%	3,1%	0,0%	0,0%
6. Calitatea oamenilor din cartier	44,6%	21,5%	18,5%	7,7%	7,7%
7. Solidaritatea locuitorilor din cartier	42,2%	17,2%	18,8%	17,2%	4,7%
8. Posibilitatea deplasării către principalele zone de interes ale orașului (instituții publice, instituții de cultură, platforme industriale)	66,7%	28,6%	3,2%	1,6%	0,0%
9. Calitatea transportului în comun	52,4%	25,4%	9,5%	3,2%	9,5%
10. Calitatea locurilor de socializare (locuri de întâlnire, cluburi etc.)	63,1%	16,9%	10,8%	7,7%	1,5%
11. Calitatea locurilor de joacă pentru copii	33,0%	46,8%	16,0%	4,3%	0,0%
12. Suficiența locurilor de joacă pentru copii	38,6%	33,3%	15,8%	10,5%	1,8%
13. Siguranța cetățenilor	46,2%	26,2%	7,7%	12,3%	7,7%
14. Siguranța bunurilor cetățenilor	51,5%	22,7%	7,6%	12,1%	6,1%
15. Calitatea apei potabile	36,4%	30,3%	12,1%	10,6%	10,6%
16. Calitatea aerului	36,4%	30,3%	13,6%	13,6%	6,1%
17. Calitatea parcurilor din apropiere	59,0%	29,5%	4,9%	4,9%	1,6%
18. Suficiența spațiilor verzi	54,7%	15,6%	20,3%	3,1%	6,2%
19. Curățenia cartierului	56,2%	23,4%	4,7%	7,8%	7,8%
20. Suficiența locurilor de parcare	38,1%	12,7%	14,3%	17,5%	17,5%
21. Aglomerația din zonă	61,5%	13,8%	10,8%	7,7%	6,2%
22. Amenajarea spațiilor verzi după conceptul „Open and SmartSpace”	47,5%	23,7%	16,9%	6,8%	5,1%

Zona centrală a orașului este acoperită în cea mai mare măsură de funcțiile urbane. Răspunsurile colectate sunt pozitive, singurele diferențe provenind din gradele diferite de apreciere a fiecărei funcții. Astfel, pe primele locuri se află accesul la serviciile medicale, calitatea școlilor, posibilitatea achiziționării de alimente și medicamente.

EXPERIENȚA LOCUIRII ÎN ORAȘ

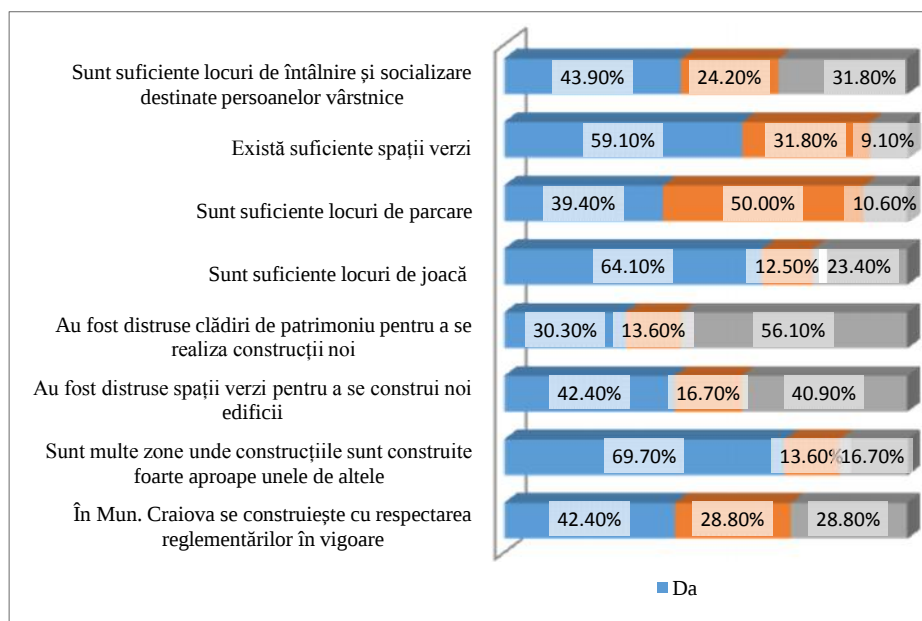
EXPERIENȚA LOCUIRII ÎN ORAȘ										
1	Au locuit și în alt cartier	Da					Nu			
		46,0%					54,0%			
2	Unde au mai	Gară-Rovine	Făcăi	B Vâlcii	Piața Veche	Cv. Nouă	Centru Universitate	Brazda lui Novac	Valea Rosie	Altă zonă (Calea

	locuit									București, Piața Mare
		25,0%	7,1%	3,6%		32,1%	3,6%	10,7%	17,9%	
3	Unde ar dori să locuiască	6,2%				3,1%		6,2%		

Majoritatea respondenților au locuit doar în zona centrală a orașului, care este una dintre cele mai căutate zone ale orașului.

APRECIEREA PROCESELOR URBANE DIN MUNICIPIUL CRAIOVA

CONSIDERAȚII GENERALE		1. Da	2. Nu	99. Nu știu nu pot aprecia	Total
25.	În Mun. Craiova se construiește cu respectarea reglementărilor în vigoare	42,4%	28,8%	28,8%	100,0%
26.	Sunt multe zone unde construcțiile sunt construite foarte aproape unele de altele	69,7%	13,6%	16,7%	100,0%
27.	Au fost distruse spații verzi pentru a se construi noi edificii	42,4%	16,7%	40,9%	100,0%
28.	Au fost distruse clădiri de patrimoniu pentru a se realiza construcții noi	30,3%	13,6%	56,1%	100,0%
29.	Sunt suficiente locuri de joacă	64,1%	12,5%	23,4%	100,0%
30.	Sunt suficiente locuri de parcare	39,4%	50,0%	10,6%	100,0%
31.	Există suficiente spații verzi	59,1%	31,8%	9,1%	100,0%
32.	Sunt suficiente locuri de întâlnire și socializare destinate persoanelor vârstnice	43,9%	24,2%	31,8%	100,0%

Opiniile respondenților despre procesele urbane fac referire la apropierea dintre construcțiile realizate și de insuficiența locurilor de parcare.

FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ OPINIILE CETĂȚENILOR DIN ZONA CENTRU-UNIVERSITATE

FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ OPINIILE RESPONDENȚILOR		
1	Calitatea spațiilor amenajate și a infrastructurii din cartier	33,93%
2	Accesul la serviciile medicale și comerciale	25,96%
3	Calitatea oamenilor din cartier	16,19%
Total		76,08%

Analiza factorială se reduce la trei factori care explică răspunsurile colectate în proporție de 76,08%. Se observă că aprecierile pozitive se datorează calității spațiilor amenajate și a infrastructurii din cartier. De asemenea, zona centrală a orașului favorizează accesul la serviciile medicale și comerciale. Al treilea factor se referă la aprecierea calităților locuitorilor din cartier.

OBSERVAȚII PRIMITE DE LA CETĂȚENI

- Amenajarea unor bănci între blocuri
- Poluarea fonică generată de muzica din centrul orașului
- Oameni neprietenoși

IV.9.7. BRAZDA LUI NOVAC

OPINIA CETĂȚENILOR

DATE TEHNICE												
1	Număr de chestionare colectate	188										
2	Distribuția în funcție de sex a respondenților	Masculin 46,3%					Feminin 53,7%					
3	Vârsta respondenților	18-30 ani 28,9%	31-40 ani 19,1%	41-50 ani 17,3%	51-60 ani 15,6%	61 ani și peste 19,1%						
4	Studii	Fără studii 0,5%	Gimnaziu 4,3%	Profesional 10,3%	Liceal 43,8%	Superioare 41,4%						
5	Ocupația	Agricultor	Casnic	Muncitor	Antreprenor	Func	Lucrător comercial	Medic/ing/pr of	Elev/student	Șomer	Cadru militar	Pensionar
		0,5%	6,3%	29,6%	1,1%	7,9%	6,3%	9,0%	18,5%	1,1%	2,1%	21,2%

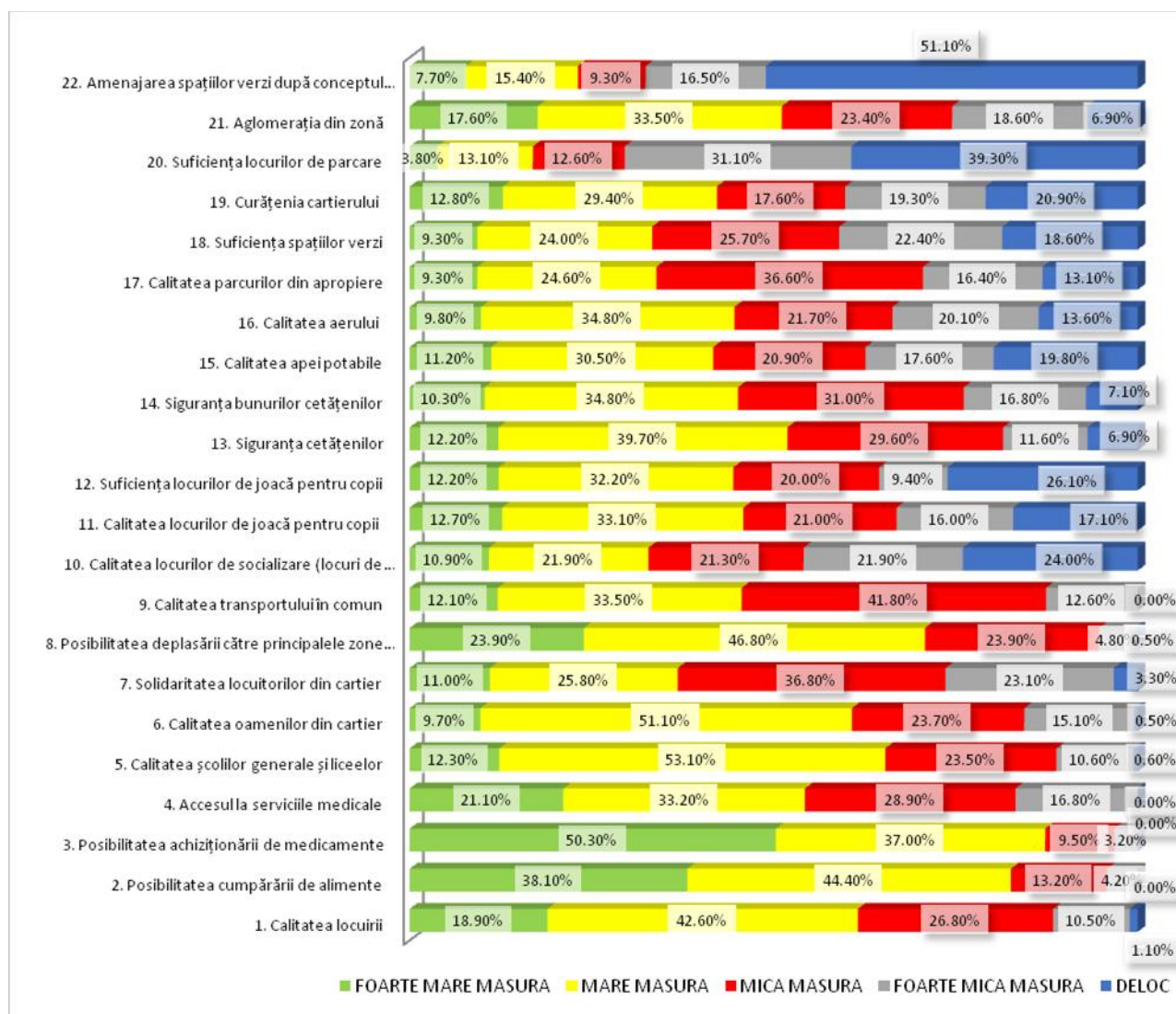
Distribuția în funcție de sex a respondenților indică un procent de 53,7% persoane de sex feminin. În funcție de vârstă, lotul de respondenți este format în majoritate din persoane cu vârste cuprinse între 18-30 ani (28,9%), urmați de cei cu vârste între 31-40 ani și cei de 61 de ani și peste, care au aceleași procente (19,1%).

În funcție de studii cei mai mulți respondenți au absolvit studii medii, în proporție de 43,8% și superioare, în proporție de 41,4%.

În funcție de ocupație, cei mai mulți respondenți s-au declarat muncitori (29,6%), pensionari (21,2%), elevi/studenti (18,5%).

GRADUL DE ACOPERIRE AL FUNCȚIILOR URBANE DIN ZONA BRAZDA LUI NOVAC

FUNCȚII URBANE ÎN ZONA BRAZDA LUI NOVAC	1. În foarte mare măsură	2. În mare măsură	3. În mică măsură	4. În foarte mică măsură	5. Deloc
1. Calitatea locuirii	18,9%	42,6%	26,8%	10,5%	1,1%
2. Posibilitatea cumpărării de alimente	38,1%	44,4%	13,2%	4,2%	0,0%
3. Posibilitatea achiziționării de medicamente	50,3%	37,0%	9,5%	3,2%	0,0%
4. Accesul la serviciile medicale	21,1%	33,2%	28,9%	16,8%	0,0%
5. Calitatea școlilor generale și liceelor	12,3%	53,1%	23,5%	10,6%	0,6%
6. Calitatea oamenilor din cartier	9,7%	51,1%	23,7%	15,1%	0,5%
7. Solidaritatea locuitorilor din cartier	11,0%	25,8%	36,8%	23,1%	3,3%
8. Posibilitatea deplasării către principalele zone de interes ale orașului (instituții publice, instituții de cultură, platforme industriale)	23,9%	46,8%	23,9%	4,8%	0,5%
9. Calitatea transportului în comun	12,1%	33,5%	41,8%	12,6%	0,0%
10. Calitatea locurilor de socializare (locuri de întâlnire, cluburi etc.)	10,9%	21,9%	21,3%	21,9%	24,0%
11. Calitatea locurilor de joacă pentru copii	12,7%	33,1%	21,0%	16,0%	17,1%
12. Suficiența locurilor de joacă pentru copii	12,2%	32,2%	20,0%	9,4%	26,1%
13. Siguranța cetățenilor	12,2%	39,7%	29,6%	11,6%	6,9%
14. Siguranța bunurilor cetățenilor	10,3%	34,8%	31,0%	16,8%	7,1%
15. Calitatea apei potabile	11,2%	30,5%	20,9%	17,6%	19,8%
16. Calitatea aerului	9,8%	34,8%	21,7%	20,1%	13,6%
17. Calitatea parcurilor din apropiere	9,3%	24,6%	36,6%	16,4%	13,1%
18. Suficiența spațiilor verzi	9,3%	24,0%	25,7%	22,4%	18,6%
19. Curățenia cartierului	12,8%	29,4%	17,6%	19,3%	20,9%
20. Suficiența locurilor de parcare	3,8%	13,1%	12,6%	31,1%	39,3%
21. Aglomerația din zonă	17,6%	33,5%	23,4%	18,6%	6,9%
22. Amenajarea spațiilor verzi după conceptul „Open and SmartSpace”	7,7%	15,4%	9,3%	16,5%	51,1%

Deși este un cartier foarte căutat pe piața imobiliară, totuși datele colectate pe teren reliefează o serie de nevoi ale populației. Constatăm că funcțiile urbane nu sunt asigurate la standarde care să corespundă așteptărilor populației.

Analiza opiniilor cetățenilor indică drept funcții satisfăcute la un nivel suficient următoarele:

1. Posibilitatea achiziționării de medicamente;
2. Posibilitatea cumpărării de alimente;
3. Posibilitatea deplasării către principalele zone de interes ale orașului;
4. Calitatea școlilor și liceelor;
5. Calitatea locuirii.

Funcțiile urbane care necesită intervenții de specialitate sunt următoarele:

1. Insuficiența locurilor de parcare;

2. Amenajarea spațiilor verzi după conceptul „Open and Smart Space”;
3. Calitatea locurilor de socializare;
4. Suficiența spațiilor verzi;
5. Calitatea parcurilor din apropiere.

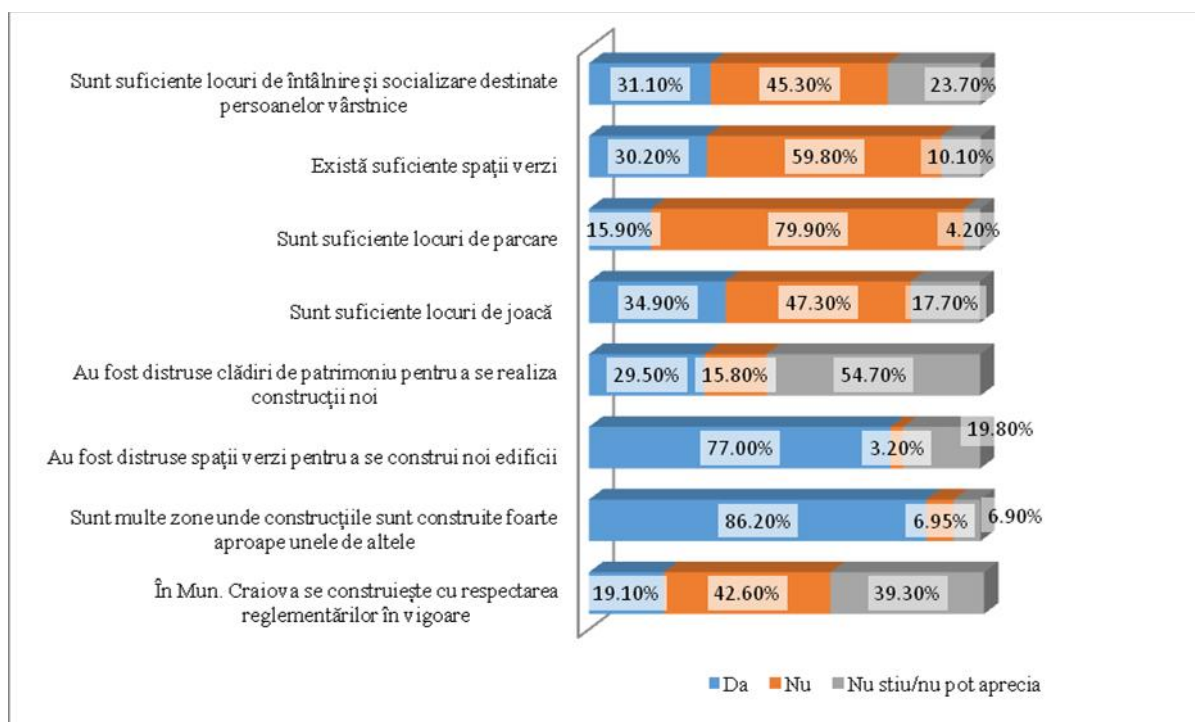
EXPERIENȚA LOCUIRII ÎN ORAȘ

EXPERIENȚA LOCUIRII ÎN ORAȘ											
1	Au locuit și în alt cartier	Da 50,3%						Nu 49,7%			
2	Unde au mai locuit	Gară-Rovine	Sărari	Făcăi	B Vâlcii	Piața Veche	Cv. Nouă	Centru Universitate	Brazda lui Novac	Valea Roșie	Altă zonă (Calea București, Piața Mare)
		21,4%	11,2%	2,0%	5,1%	4,1%	22,4%	9,2%		15,3%	8,2%
3	Unde ar dori să locuiască	6,3%	0,6%			1,9%	6,3%	3,1%		5,7%	

Și în cartierul Brazda lui Novac observăm că există un flux de sosiri din alte zone ale orașului, însă intențiile de părăsire a cartierului sunt cu mult inferioare sosirilor.

APRECIEREA PROCESELOR URBANE DIN MUNICIPIUL CRAIOVA

CONSIDERAȚII GENERALE		1. Da	2. Nu	99. Nu știu nu pot aprecia	Total
3	În Mun. Craiova se construiește cu respectarea reglementărilor în vigoare	19,1%	42,6%	39,3%	100,0%
3	Sunt multe zone unde construcțiile sunt construite foarte aproape unele de altele	86,2%	6,95%	6,9%	100,0%
3	Au fost distruse spații verzi pentru a se construi noi edificii	77,0%	3,2%	19,8%	100,0%
3	Au fost distruse clădiri de patrimoniu pentru a se realiza construcții noi	29,5%	15,8%	54,7%	100,0%
3	Sunt suficiente locuri de joacă	34,9%	47,3%	17,7%	100,0%
3	Sunt suficiente locuri de parcare	15,9%	79,9%	4,2%	100,0%
3	Există suficiente spații verzi	30,2%	59,8%	10,1%	100,0%
4	Sunt suficiente locuri de întâlnire și socializare destinate persoanelor vârstnice	31,1%	45,3%	23,7%	100,0%

Din punct de vedere al proceselor urbane constatăm că se consideră că au fost construite clădiri apropiate unele de altele, că au fost distruse spații verzi pentru a se construi noi edificii, că nu sunt suficiente locuri de parcare și nu există suficiente spații verzi.

FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ OPINIILE CETĂȚENILOR DIN ZONA BRAZDA LUI NOVAC

FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ OPINIILE RESPONDENȚILOR		
1	Aprecierea amenajărilor cartierului (locuri de joacă, calitatea aerului, curățenia, calitatea apei potabile)	37,22%
2	Sentimentul de siguranță	19,74%
3	Aprecierea suficienței locurilor de parcare și a spațiilor verzi	15,16%
Total		72,12%

Factorii care influențează opiniile exprimate de cetățeni explică în proporție de 72,12% răspunsurile colectate. Pe primul loc se află aprecierea amenajărilor cartierului, sentimentul de siguranță și suficiența locurilor de parcare și a spațiilor verzi.

Precizăm că factorii care influențează opiniile exprimate se regăsesc în aprecierile legate de funcțiile insuficient acoperite de infrastructura urbană a

cartierului. Această structură factorială denotă faptul că opiniile exprimate de cetățenii care au participat la acest studiu sunt rezultatul nemulțumirilor față de completitudinea funcțiilor urbane.

OBSERVAȚII PRIMITE DE LA CETĂȚENI:

- Accesul la piață
- Aruncarea gunoaielor pe fereastră
- Aglomerația din zonă
- Renovarea blocurilor vechi
- Modernizarea cartierului
- Controlul asupra huliganilor care tulbură liniștea publică
- Limitatoare de viteză între blocuri
- Adăposturi pentru animale
- Lipsa coșurilor de gunoi
- Probleme cu insectele
- Lipsa de comunicare a primăriei cu cetățenii
- Lipsa locurilor de socializare și a parcurilor
- Lipsa civilizației locuitorilor
- Creșterea numărului locurilor de parcare
- Poluare fonică
- Mizerie în multe zone ale cartierului
- Nesiguranță pe timp de noapte
- Cetățenii nu sunt în siguranță

IV.9.8. ZONA VALEA ROȘIE

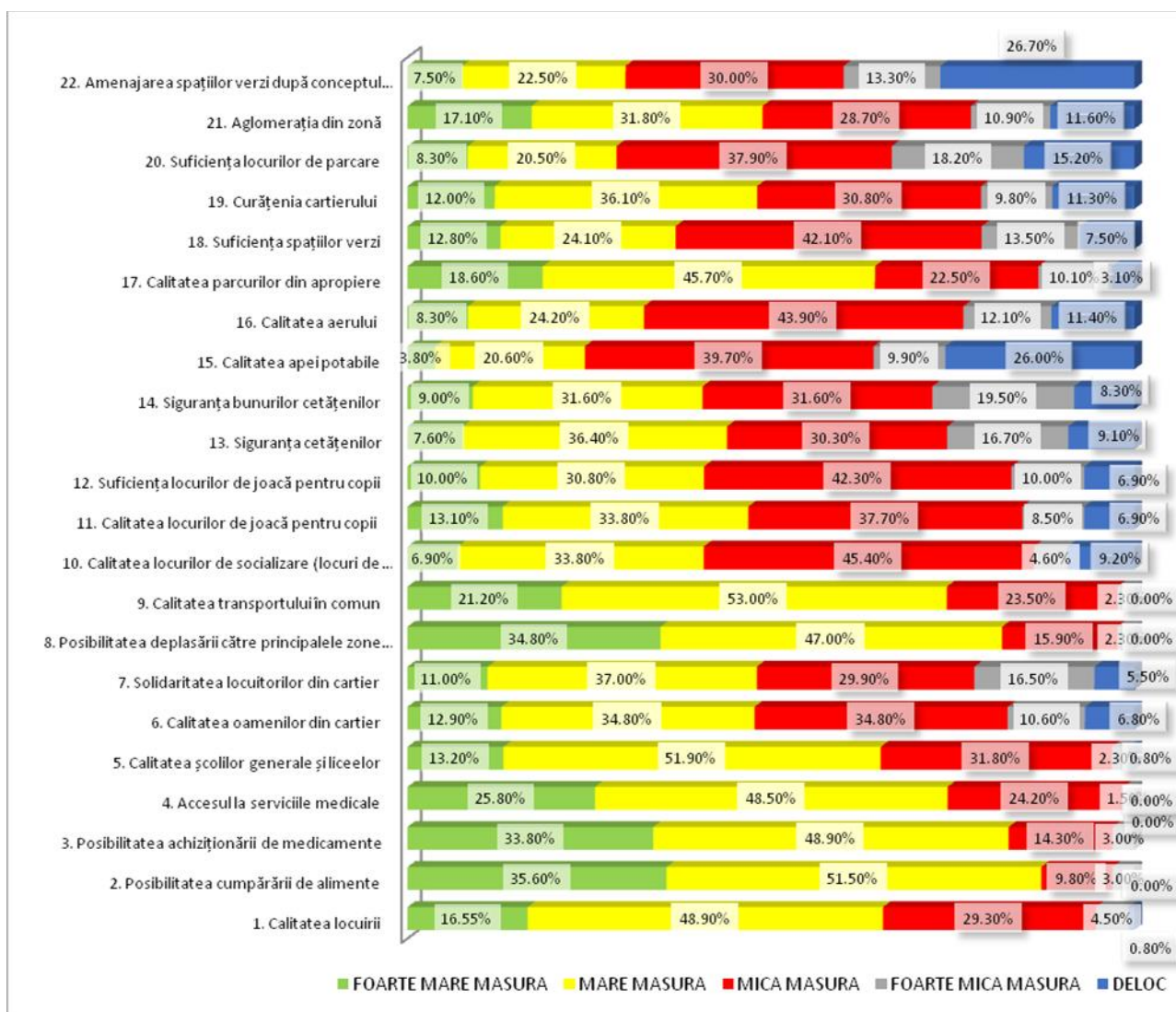
DATE TEHNICE

DATE TEHNICE												
1	Număr de chestionare colectate	132										
2	Distribuția în funcție de sex a respondenților	Masculin 38,6%					Feminin 61,4%					
3	Vârsta respondenților	18-30 ani 37,9%	31-40 ani 13,6%	41-50 ani 16,7%	51-60 ani 20,5%	61 ani și peste 11,4%						
4	Studii	Fără studii 2,3%	Gimnaziu 2,3%	Profesional 20,0%	Liceal 30,0%	Superioare 45,4%						
5	Ocupația	Agricultor 4,5%	Casnic 6,8%	Muncitor 22,7%	Antreprenor 4,5%	Func 0,8%	Lucrător comercial 19,7%	Medic/ing/pr of 10,6%	Elev/student 19,7%	Șomer 3,8%	Cadru militar 2,3%	Pensionar 4,5%

Lotul de respondenți din Valea Roșie este format în proporție majoritară de 61,4% persoane de sex feminin, cu vârste cuprinse între 18-30 ani (37,9%) și 41-50 ani (16,7%). Din punct de vedere al nivelului de studii un procent de 45,4% dintre respondenți au absolvit studii superioare, iar din punct de vedere al ocupațiilor majoritatea se declară muncitori (22,7%), urmați de cei care se declară lucrători comerciali (19,7%) și de cei care se declară elevi sau studenți (19,7%).

GRADUL DE ACOPERIRE AL FUNCȚIILOR URBANE ÎN ZONA VALEA ROȘIE

FUNCȚII URBANE ÎN ZONA VALEA ROȘIE	1. În foarte mare măsură	2. În mare măsură	3. În mică măsură	4. În foarte mică măsură	5. Deloc
1. Calitatea locuirii	16,55%	48,9%	29,3%	4,5%	0,8%
2. Posibilitatea cumpărării de alimente	35,6%	51,5%	9,8%	3,0%	0,0%
3. Posibilitatea achiziționării de medicamente	33,8%	48,9%	14,3%	3,0%	0,0%
4. Accesul la serviciile medicale	25,8%	48,5%	24,2%	1,5%	0,0%
5. Calitatea școlilor generale și liceelor	13,2%	51,9%	31,8%	2,3%	0,8%
6. Calitatea oamenilor din cartier	12,9%	34,8%	34,8%	10,6%	6,8%
7. Solidaritatea locuitorilor din cartier	11,0%	37,0%	29,9%	16,5%	5,5%
8. Posibilitatea deplasării către principalele zone de interes ale orașului (instituții publice, instituții de cultură, platforme industriale)	34,8%	47,0%	15,9%	2,3%	0,0%
9. Calitatea transportului în comun	21,2%	53,0%	23,5%	2,3%	0,0%
10. Calitatea locurilor de socializare (locuri de întâlnire, cluburi etc.)	6,9%	33,8%	45,4%	4,6%	9,2%
11. Calitatea locurilor de joacă pentru copii	13,1%	33,8%	37,7%	8,5%	6,9%
12. Suficiența locurilor de joacă pentru copii	10,0%	30,8%	42,3%	10,0%	6,9%
13. Siguranța cetățenilor	7,6%	36,4%	30,3%	16,7%	9,1%
14. Siguranța bunurilor cetățenilor	9,0%	31,6%	31,6%	19,5%	8,3%
15. Calitatea apei potabile	3,8%	20,6%	39,7%	9,9%	26,0%
16. Calitatea aerului	8,3%	24,2%	43,9%	12,1%	11,4%
17. Calitatea parcurilor din apropiere	18,6%	45,7%	22,5%	10,1%	3,1%
18. Suficiența spațiilor verzi	12,8%	24,1%	42,1%	13,5%	7,5%
19. Curățenia cartierului	12,0%	36,1%	30,8%	9,8%	11,3%
20. Suficiența locurilor de parcare	8,3%	20,5%	37,9%	18,2%	15,2%
21. Aglomerația din zonă	17,1%	31,8%	28,7%	10,9%	11,6%
22. Amenajarea spațiilor verzi după conceptul „Open and SmartSpace”	7,5%	22,5%	30,0%	13,3%	26,7%

Gradul de acoperire al funcțiilor urbane este apreciat diferit în cartierul Valea Roșie. Constatăm că funcțiile urbane apreciate pozitiv sunt:

1. Posibilitatea cumpărării de alimente;
2. Posibilitatea achiziționării de alimente;
3. Posibilitatea deplasării către principalele zone ale orașului;
4. Accesul la serviciile medicale;
5. Calitatea transportului în comun.

Funcțiile urbane care necesită în cea mai mare măsură intervenția pentru remediere sunt:

1. Calitatea apei potabile;
2. Insuficiența locurilor de parcare;
3. Amenajarea spațiilor verzi după sistemul „Open and SmartSpace”;
4. Calitatea aerului;

5. Suficiența spațiilor verzi.

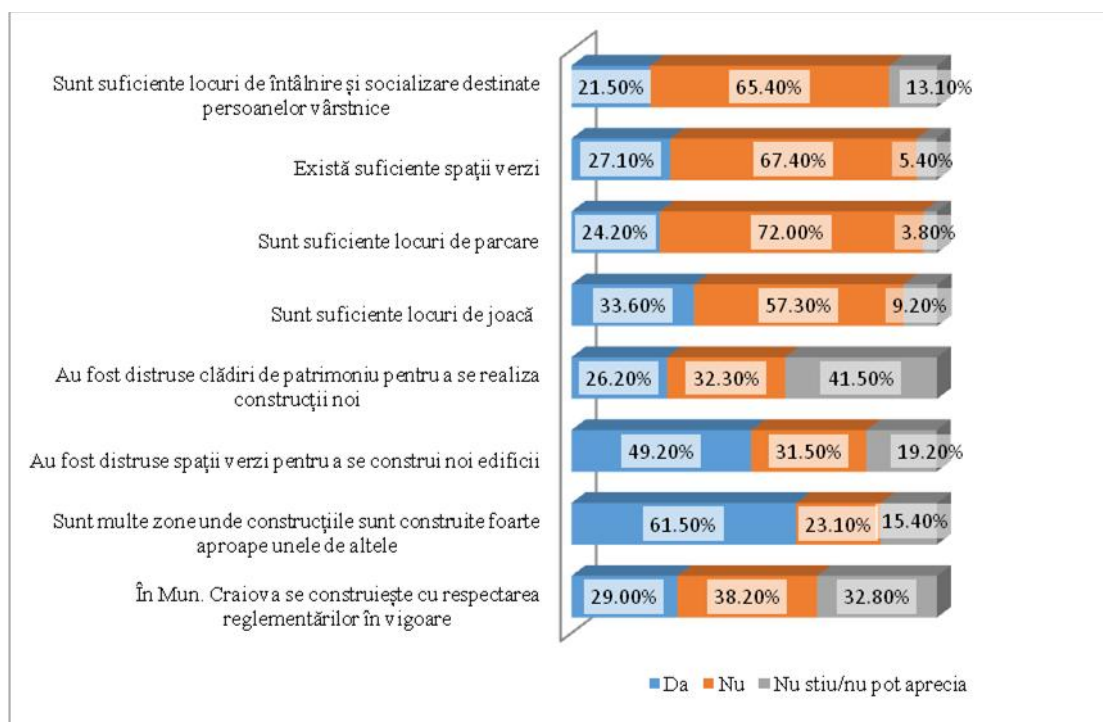
EXPERIENȚA LOCUIRII ÎN ORAȘ

EXPERIENȚA LOCUIRII ÎN ORAȘ											
1	Au locuit și în alt cartier	Da 25,8%						Nu 74,2%			
2	Unde au mai locuit	Gară-Rovine	Sărari	Făcăi	B Vâlcii	Piața Veche	Cv. Nouă	Centru Universitate	Brazda lui Novac	Valea Roșie	Altă zonă (Calea București, Piața Mare
		10,7%	3,6%	3,6%	3,6%	3,6%	25,0%	7,1%	17,9%	7,1%	17,9%
3	Unde ar dori să locuiască	3,9%					4,7%	3,9%	8,6%		3,2%

Majoritatea respondenților nu au locuit în alt cartier, așa cum au declarat un procent de 74,2% dintre aceștia. Există și un flux de persoane care intenționează să se mute în alte zone ale orașului.

APRECIEREA PROCESELOR URBANE DIN MUNICIPIUL CRAIOVA

CONSIDERAȚII GENERALE ASUPRA PROCESELOR URBANE DIN MUNICIPIUL CRAIOVA		1. Da	2. Nu	99. Nu știu nu pot aprecia	Total
4	În Mun. Craiova se construiește cu respectarea reglementărilor în vigoare	29,0%	38,2%	32,8%	100,0%
4	Sunt multe zone unde construcțiile sunt construite foarte aproape unele de altele	61,5%	23,1%	15,4%	100,0%
4	Au fost distruse spații verzi pentru a se construi noi edificii	49,2%	31,5%	19,2%	100,0%
4	Au fost distruse clădiri de patrimoniu pentru a se realiza construcții noi	26,2%	32,3%	41,5%	100,0%
4	Sunt suficiente locuri de joacă	33,6%	57,3%	9,2%	100,0%
4	Sunt suficiente locuri de parcare	24,2%	72,0%	3,8%	100,0%
4	Există suficiente spații verzi	27,1%	67,4%	5,4%	100,0%
4	Sunt suficiente locuri de întâlnire și socializare destinate persoanelor vârstnice	21,5%	65,4%	13,1%	100,0%

Prelucrarea datelor colectate relevă că în cazul proceselor urbane participanții la studiu au menționat că în Municipiul Craiova se construiesc clădiri mult prea apropiate unele de altele, nu sunt suficiente locuri de joacă pentru copii, nu sunt suficiente locuri de parcare, nu sunt suficiente spații verzi și nu sunt suficiente locuri de întâlnire și socializare pentru persoanele vârstnice.

FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ OPINIILE CETĂȚENILOR DIN ZONA VALEA ROȘIE

FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ OPINIILE RESPONDENȚILOR		
1	Aprecierea calității amenajărilor urbane	39,52%
2	Sentimentul de siguranță	20,00%
3	Suficiența locurilor de parcare și spațiilor verzi	16,81%
Total		76,33%

S-au extras trei factori explicativi ai răspunsurilor colectate, cu o putere explicativă de 76,33%. Aceștia rezultă din aprecierea funcțiilor insuficient acoperite, de unde deducem că opiniile exprimate se bazează preponderent pe nemulțumirile populației.

OBSERVAȚII PRIMITE DE LA CETĂȚENI

- Sunt probleme cu canalizarea orașului
- Sunt probleme de infrastructură
- Sunt necesare patrule de cartier pe timp de noapte
- Controlul huliganilor
- Construcția unor adăposturi pentru animale
- Sunt multe imobile învechite
- Prea multe săli de jocuri
- Cetățenii nu sunt în siguranță
- Aglomerație prea mare

IV.10. CONCLUZII

Concluziile studiului evidențiază punctele tari și punctele slabe ale fiecărei zone cercetate, cât și elementele caracteristice întregului oraș. Analiza factorială evidențiază elementele ce vor influența aprecierea funcțiilor urbane și care explică în momentul de față tiparele caracteristice opiniilor colectate.

CENTRALIZAREA FACTORILOR			
	ZONA	FACTORII	PUTEREA EXPLICATIVĂ
1	MUNICIPIUL CRAIOVA	1.Calitatea locurilor de socializare 2.Sentimentul de siguranță 3.Aprecierea calității oamenilor din cartier 4.Suficiența locurilor de parcare	78,43%
2	GARĂ-ROVINE	1.Calitatea locurilor de socializare 2.Accesul la achiziția de bunuri și servicii 3.Sentimentul de siguranță 4.Servicii de socializare și transport puse la dispoziția vârstnicilor	65,26%
3	SĂRARI	1.Amenajările cartierului 2.Nivelul de siguranță al cetățenilor 3.Servicii publice apreciate de vârstnici 4.Aprecierea față de procesele urbane calitatea investițiilor în construcții în oraș	73,01%
4	CRAIOVIȚA NOUĂ	1.Sentimentul de siguranță 2.Infrastructura educațională și medicală 3.Suficiența spațiilor de socializare pentru vârstnici 4.Posibilitatea deplasării spre alte zone ale orașului	70,45%
5	CENTRU-UNIVERSITATE	1.Amenajările cartierului 2.Accesul la serviciile medicale și comerciale 3.Calitatea oamenilor din cartier	76,08%
6	BRAZDA LUI NOVAC	1.Aprecierea amenajărilor cartierului 2.Sentimentul de siguranță 3.Suficiența locurilor de parcare și spațiilor verzi	72,12%
7.	VALEA ROȘIE	1.Aprecierea amenajărilor cartierului 2.Sentimentul de siguranță 3.Suficiența locurilor de parcare și spațiilor verzi	76,33%
8.	1 Mai	1.Calitatea locurilor de socializare 2.Accesul la serviciile medicale și comerciale 3.Sentimentul de siguranță 4.Aprecierea față de procesele urbane calitatea investițiilor în construcții în oraș	71,23%

Comparând aprecierile funcțiilor urbane cu tiparele relevate de analizele factoriale constatăm că există anumite situații care necesită înțelegerea comunității din orașul Craiova. Astfel, majoritatea cetățenilor sunt mulțumiți de calitatea locuirii, indiferent de zona în care provin, deși, în funcție de reședință apar situații de nemulțumire datorate lipsei locurilor de parcare, aglomerației, insuficienței locurilor de joacă sau comportamentelor antisociale. Cu toate acestea apar factori și referințe pozitive legate de calitatea oamenilor din cartier, fapt ce denotă existența unor considerente legate de caracteristicile anumitor cartiere care nu sunt legate de un anume tip de ierarhizare în funcție de criterii realiste, ci mai mult de opinii de natură subiectivă.

În mare parte vorbim despre preferințe fundamentate pe istoria orașului din ultimii cincizeci de ani, însă în momentul de față sunt favorizate o serie de procese urbane care produc degradarea anumitor zone printr-un haos imobiliar generat de diferențele prețurilor locuințelor în funcție de zonă. Prin comparație, anumite zone pot fi dezinvestite prin asocierea cu anumite caracteristici identificate subiectiv.

Datele colectate în studiul de față reliefează o situație generală pozitivă. De exemplu, din cele 22 de funcții comunitare evaluate de cetățeni, doar 8 ridică probleme din punct de vedere al aprecierilor.

Sunt asigurate cele mai multe funcții comunitare, detașându-se cele care facilitează accesul la bunurile și serviciile necesare locuitorilor. În această categorie există doar o singură necesitate cu referințe negative: lipsa locurilor de parcare.

Un alt aspect ce trebuie reținut se referă la sentimentul de siguranță, fundamentat pe două categorii de funcții, prima referitoare la siguranța cetățenilor și a bunurilor acestora, iar a doua la elementele de mediu, precum calitatea aerului și a apei. La nivelul întregului oraș, situația privitoare la siguranța cetățenilor și bunurilor se bucură de aprecieri pozitive, în timp ce calitatea aerului și apei sunt apreciate într-o mai mică măsură.

Specificul fiecărei zone analizate se poate extrage din tabelul următor:

CENTRALIZAREA FACTORILOR					PROPUȘI
	ZONA	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OBSERVAȚII PRIMITE DE LA CETĂȚENI	
1	MUNICIPIUL CRAIOVA	1. Calitatea locuirii 2. Posibilitatea cumpărării de alimente 3. Posibilitatea achiziționării de medicamente 4. Accesul la serviciile medicale 5. Calitatea școlilor generale și liceelor 6. Calitatea oamenilor din cartier 8. Posibilitatea deplasării către principalele zone de interes	7. Solidaritatea locuitorilor din cartier 10. Calitatea locurilor de socializare (locuri de întâlnire, cluburi etc.) 12. Suficiența locurilor de joacă pentru copii 15. Calitatea apei potabile 16. Calitatea aerului 18. Suficiența spațiilor verzi 20. Suficiența locurilor de parcare 22. Amenajarea spațiilor		1. Multiplicarea locurilor de socializare 2. Investiții în calitatea și suficiența locurilor de socializare 3. Înființarea unor locuri de joacă pentru copii 4. Investiții în infrastructura de aducțiune a apei 5. Multiplicarea spațiilor verzi+măsuri de reducere a poluării 6. Înființarea unor locuri

		ale orașului (instituții publice, instituții de cultură, platforme industriale) 9. Calitatea transportului în comun 11. Calitatea locurilor de joacă pentru copii 13. Siguranța cetățenilor 14. Siguranța bunurilor cetățenilor 17. Calitatea parcurilor din apropiere 19. Curățenia cartierului 21. Aglomerația din zonă	verzi după conceptul „Open and SmartSpace”		de parcare în funcție de specificul fiecărui loc (subterane, supraetajate, extindere) 7. Crearea unor spații de tipul „Open and SmartSpace”
N 2	GARĂ-ROVINE	1. Posibilitatea aprovizionării cu alimente și medicamente; 2. Accesul facil al deplasării spre zonele de interes ale orașului; 3. Accesul la serviciile medicale 4. Amenajarea spațiilor verzi după conceptul „Open and SmartSpace” transportului în comun	1. Insuficiența locurilor de parcare; 2. Solidaritatea locuitorilor din cartier; 3. Suficiența spațiilor verzi; 4. Suficiența locurilor de joacă pentru copii; 5. Aglomerația din zonă.	1. Locurile de joacă pentru copii se aglomerează pe timpul nopții de tineri și persoane care tulbură liniștea publică 2. Locurile de parcare sunt o mare problemă 3. Locurile de muncă sunt o mare problemă	1. Înființarea unor locuri de parcare 2. Înființarea unor locuri de joacă 3. Multiplicarea spațiilor verzi 4. Soluționarea situației din zonele cu trafic aglomerat
3	SĂRARI	1. Posibilitatea cumpărării de alimente; 2. Calitatea locuirii; 3. Posibilitatea achiziționării de medicamente; 4. Posibilitatea deplasării către principalele zone ale orașului; 5. Calitatea școlilor generale și liceelor; 6. Calitatea oamenilor din cartier;	1. Insuficiența spațiilor verzi 2. Insuficiența amenajării spațiilor verzi după conceptul „Open and SmartSpace” 3. Suficiența locurilor de parcare 4. Calitatea locurilor de joacă pentru copii 5. Calitatea parcurilor		1. Înființarea unor spații verzi cu respectarea principiilor „Open space” 2. Construcția unor parcuri 3. Renovarea locurilor de joacă și a parcurilor acolo unde există 4. Înființarea unor noi locuri de joacă și parcuri
4	PIAȚA VECHE	1. Posibilitatea achiziționării de medicamente 2. Calitatea școlilor generale și liceelor 3. Calitatea parcurilor din apropiere 4. Posibilitatea deplasării către principalele zone de interes ale orașului 5. Calitatea transportului în comun	1. Insuficiența locurilor de joacă pentru copii 2. Calitatea aerului 3. Insuficiența locurilor de parcare 4. Aglomerația din zona 5. Calitatea locurilor de joacă pentru copii	-Zona este supraaglomerată -Poluare fonică ridicată -Ar trebui rezervate zonele rezidențiale cu bariere -Se construiește haotic în zonă -Nu sunt piețe agroalimentare în zonă -Sunt puține ghene de gunoi -Parcuri aglomerate -Spații comerciale prea dense -Agitație și poluare fonică datorită spectacolelor din zonă	1. Construcția unor locuri de joacă și renovarea celor existente 2. Construcția unor parcuri 3. Asigurarea unor spații suficiente de depozitare a gunoierului 4. Spații verzi și plantarea unor copaci acolo unde este posibil
5	CRAIOVIȚA NOUĂ	1. Posibilitatea cumpărării de alimente; 2. Calitatea locuirii; 3. Posibilitatea achiziționării de medicamente; 4. Posibilitatea deplasării către principalele zone ale orașului;	1. Insuficiența locurilor de parcare; 2. Calitatea apei potabile; 3. Calitatea aerului.	-Îmbunătățirea liniștii și ordinii publice -Multiplicarea locurilor pentru depozitarea deșeurilor -Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la mijloacele de transport în comun	1. Înființarea unor locuri de parcare 2. Îmbunătățirea sistemelor de alimentare cu apă potabilă 3. Construcția de rampe pentru persoane cu dizabilități în stațiile de transport în comun

		5. Calitatea locurilor de joacă pentru copii.			4. Multiplicarea locurilor de depozitare a gunoierului 5. Asigurarea liniștii și ordinii publice în special pe timp de noapte
6	CENTRU-UNIVERSITATE	1. Accesul la serviciile medicale 2. Posibilitatea achiziționării de medicamente 3. Calitatea școlilor generale și liceelor 4. Posibilitatea cumpărării de alimente 5. Posibilitatea deplasării către principalele zone de interes ale orașului		- Amenajarea unor bănci între blocuri - Poluarea fonică generată de muzica din centrul orașului - Oameni neprietenoși	1. Dotarea spațiilor dintre blocuri cu mobilier urban
7	BRAZDA LUI NOVAC	1. Posibilitatea achiziționării de medicamente; 2. Posibilitatea cumpărării de alimente; 3. Posibilitatea deplasării către principalele zone de interes ale orașului; 4. Calitatea școlilor și liceelor; 5. Calitatea locuirii.	1. Insuficiența locurilor de parcare; 2. Amenajarea spațiilor verzi după conceptul „Open and SmartSpace”; 3. Calitatea locurilor de socializare; 4. Suficiența spațiilor verzi; 5. Calitatea parcurilor din apropiere.	- Accesul la piață - Aruncarea gunoierului pe fereastră - Aglomerația din zonă - Modernizarea mijloacelor de transport în comun - Renovarea blocurilor vechi - Modernizarea cartierului - Controlul asupra huliganilor care tulbură liniștea publică - Limitatoare de viteză între blocuri - Adăposturi pentru animale - Lipsa coșurilor de gunoi - Probleme cu insectele - Lipsa de comunicare a primăriei cu cetățenii - Lipsa locurilor de socializare și a parcurilor - Lipsa civilizației locuitorilor - Creșterea numărului locurilor de parcare - Poluare fonică - Mizerie în multe zone ale cartierului - Nesiguranță pe timp de noapte - Cetățenii nu sunt în siguranță	1. Înființarea unor locuri de parcare 2. Înființarea unor spații verzi după conceptul „Open Smart” 3. Înființarea unor locuri de socializare 4. Renovarea parcurilor și înființarea alora noi 5. Asigurarea liniștii și ordinii publice, în special pe timp de noapte 6. Limitarea vitezei de circulație între blocuri 7. Asigurarea curățeniei acolo unde este cazul și sancționarea celor care încalcă regulile de păstrare a curățeniei 8. Efectuarea unor deratizări periodice
8	VALEA ROȘIE	1. Posibilitatea cumpărării de alimente; 2. Posibilitatea achiziționării de alimente; 3. Posibilitatea deplasării către principalele zone ale orașului; 4. Accesul la serviciile	1. Calitatea apei potabile; 2. Insuficiența locurilor de parcare; 3. Amenajarea spațiilor verzi după sistemul „Open and SmartSpace”; 4. Calitatea aerului;	- Sunt probleme cu canalizarea orașului - Sunt probleme de infrastructură - Sunt necesare patrule de cartier pe timp de noapte - Controlul huliganilor - Construcția unor	1. Îmbunătățirea alimentării cu apă 2. Construcția unor locuri de parcare 3. Amenajarea spațiilor verzi existente, extinderea sau multiplicarea numărului acestora

		5. medicale; Calitatea transportului în comun.	5. Suficiența spațiilor verzi.	adăposturi pentru animale - Sunt multe imobile învechite - Prea multe săli de jocuri - Cetățenii nu sunt în siguranță - Aglomerație prea mare	4. Organizarea spațiilor verzi după principiul „Open Space” 5. Asigurarea liniștii și ordinii publice în special pe timp de noapte 6. Reconfigurarea spațiilor comerciale, având în vedere numărul mare de săli de jocuri de noroc
9	1 MAi	1. Accesul la serviciile medicale 2. Posibilitatea achiziționării de alimente; 3. Calitatea parcurilor	1. Calitatea locuirii 2. Calitatea locurilor de joacă pentru copii	1. Locurile de muncă sunt o mare problemă 2. Prea multe săli de jocuri 3. Cetățenii nu sunt în siguranță 4. Aglomerație prea mare	1. Construcția unor parcuri 2. Asigurarea unor spații suficiente de depozitare a gunoiului 3. Spații verzi și plantarea unor copaci acolo unde este posibil

Constatăm că punctele tari și slabe rezultate din prelucrarea datelor sunt completate și de o serie de observații colectate de la cetățeni. Uneori acestea se referă la variante cuprinse în chestionar, iar în alte cazuri le completează cu aspecte locale necuprinse în întrebările chestionarului. De exemplu, referințele la creșterea numărului de ghene de gunoi și de spații de depozitare a gunoiului, ori avertizarea legată de apariția unor persoane cu comportamente necivilizate.

IV.11. DESCRIEREA SITUAȚIEI ÎN PREZENT

Modelul de urbanizare de tip sovietic ce a durat până la finele deceniului 5 al secolului precedent, avea în vedere realizarea de micro-ansambluri muncitorești. A urmat realizarea de mari ansambluri, tot de sorginte sovietică, ce aveau să poarte numele de raion sau micropaion. Noțiunea de unitate urbanistică complexă vine din vocabularul urbanistic vest european. Are loc la scară amplă tranziția de la proprietatea privată și locuirea individuală la locuirea colectivă. Industrializarea tehnologiilor de construire, ce venea ca o soluție la criza acută de spațiu locativ, a condus la o construire bazată pe standardizare și prefabricare. Aceasta a făcut posibilă creșterea cu 500% a numărului de unități locative pe parcursul a 44 de ani, odată cu creșterea de la 5 mp locuibili în 1950, la 12 mp locuibili, pe persoană, în anii 1980.

IV.11.1. ELEMENTE POZITIVE

Acest tip de urbanism a reușit să crească suprafața locativă, a îmbunătățit echiparea tehnică a zonei prin dotări și spații verzi, dar și a locuirii din punct de vedere a funcționalității, echipării, însoririi etc. Acest tip de urbanism renunța la modelul străzii coridor permițând compoziții urbanistice individualizate. A lipsit, aproape în totalitate, grija față de o articulare cu țesutul urban anterior. Din

rațiuni economice, după anii 1970, s-a trecut la densificarea marilor ansambluri, dar și a țesutului tradițional. Accesibilitatea a cunoscut un declin în perioada post 1970. De asemenea, s-a extins la nivel național politica standardizării, ce a avut drept consecință o anonimizare a construcțiilor realizate, diversificarea fiind atât de redusă încât nu se putea face diferența dintre un cartier sau altul, dar nici între un oraș sau altul.

IV.11.2. ELEMENTE NEGATIVE

- Nu există o preocupare privind articularea ansamblurilor cu locuire colectivă de restul țesutului urban;
- Existența de cartiere în care s-au promovat standarde de confort diminuat, fapt ce a condus la discrepante sociale explicit relevate între categorii diferite de locuitori;
- Densificarea promovată după 1980 s-a făcut pe seama diminuării zonelor verzi și a spațiilor de parcare;
- Problema accesibilității nu a fost suficient avută în vedere;
- Tipizarea excesivă a contribuit la o depersonalizare a cartierelor de blocuri.

IV.11.3. DEFICIENȚE CONSTATE

Ca urmare a unor studii de sociologie urbană s-au detașat un număr îngrijorător de probleme. Acestea pot fi catalogate la capitolul frustrări la nivelul comunităților. Analiza zonală s-a făcut separat, cu precădere în zonele de locuire colectivă. Principalele probleme identificate în toate cartierele orașului au fost:

-)] **SUPRAAGLOMERAREA TRAFICULUI AUTO CONJUGAT CU O ACUTĂ LIPSA A LOCURILOR DE PARCARE**
-)] **LIPSA FACILITAȚILOR DE SPORT ȘI AGREMENT ÎN APROPIEREA LOCUINȚELOR**
-)] **LIPSA SPAȚIILOR VERZI ȘI NEGLIJAREA CELOR EXISTENTE**
-)] **ASPECTUL NEATRATIV AL CARTIERELOR DE BLOCURI**
-)] **DENSIFICAREA ZONELOR CU LOCUIRE INDIVIDUALĂ PRIN INSERAREA DE LOCUINTE COLECTIVE FĂRĂ ASIGURAREA NECESARULUI DE SPAȚII DE PARCARE ȘI ZONE VERZI**
-)] **LIPSA SPAȚIILOR DE SOCIALIZARE ȘI PROMENADĂ**

-)] INVADAREA SPAȚIILOR VERZI CU AUTOTURISME ȘI TRANSFORMAREA LOR ÎN LOCURI DE PARCARE
-)] ÎMPREJMUIRE A SPAȚIILOR ADIACENTE BLOCURILOR ȘI RIDICAREA DE DIFERITE CONSTRUCȚII PROVIZORII ASIGURÂND ACCESUL EXCLUSIV PERSOANELOR CARE LOCUIESC LA PARTERUL BLOCULUI (TRANSFORMAREA ÎN GRĂDINI PERSONALE)

IV.12. CLĂDIRI DE LOCUINȚE COLECTIVE

IV.2.1. STANDARDE DE CALITATE SCĂZUTE

Din dorința de a rezolva problema lipsei de spațiu locativ în cel mai scurt timp posibil s-a ajuns la adoptarea unor soluții, în care puneau accentul pe cost cât mai scăzut raportat la metru pătrat construit, politică aplicată generalizat, la întreg teritoriul țării, fapt ce făcea aproape inutilă posibilitatea de a opta pentru o anumită unitate locativă sau alta.

IV.12.2. PROIECARE UNIFORMĂ

Calitatea arhitecturală este una de slabă factură. Repetitivitatea excesivă a acelorași formule a condus la o depersonalizare a locuirii la nivel național.

IV.12.3. LIPSA DOTĂRILOR COLATERALE FUNCȚIUNII DE LOCUIRE

Urbanismul practicat neglija, aproape în totalitate, asigurarea de spații pentru funcțiuni conexe funcției de locuire. Spațiile alocate pentru magazine, farmacii, cabinete medicale, birouri notariale, frizerii, etc fiind cvasi inexistente. Acest fapt a condus la refuncționalizarea unor spații destinate locuirii de la parterul blocurilor, rezultând, de multe ori, asocieri nepotrivite și generatoare de disconfort. Faptul că acest gen de reconversie nu a fost unul generalizat, în sensul că nu tot parterul unui bloc de locuințe a devenit un spațiu comercial, a creat disfuncționalități suplimentare privind asigurarea accesului, a locurilor de parcare, a surselor de zgomot sau noxe.

IV.12.4. LIPSA SPAȚIILOR PENTRU ADĂUGAREA DE NOI ELEMENTE DE INFRASTRUCTURĂ

Renunțarea la încălzirea centralizată și recurgerea la cea individualizată a presupus introducerea în golul casei scării de conducte pentru alimentare cu gaz, acestora li se adăugau rețele de internet și cablu TV și apă.

IV.12.5. LIPSA ASCENSOARELOR

Blocurile sub 5 nivele nu erau prevăzute cu ascensoare. Această situație aproape imposibil de remediat produce disconfort persoanelor în vârstă, a celor cu dizabilități dar și celor cu copii mici.

IV.12.6. LIPSA SPAȚIILOR PENTRU PARCARE

Urbanismul practicat la data construirii acestor ansambluri de blocuri nu acordau atenție transportului cu autoturisme. Ponderea era pusă pe transportul în comun, direcție către care se dorește să ne îndreptăm acum. Până când acest lucru se va întâmpla blocurile au devenit adevărate insule într-o mare de autoturisme.

IV.12.7. LIPSA SPAȚIILOR PUBLICE

Spațiile verzi, atunci când nu au fost invadate de autoturisme parcate abuziv sau nu au fost retrocedate foștilor proprietari, care neputând să le edifice le-au îngrădit și le-au lăsat neîngrijite. În final, aceste spații verzi sunt actualmente împrejmuite cu garduri verzi sau metalice, plantate anarhic și neîntreținute în marea lor majoritate. Mobilierul urban fie lipsește fie este de proastă calitate.

IV.12.8. CARTIERE CU CENTRE SLAB DEFINITE

Sunt tipice pentru cartierele aflate în stadii de definire nefinalizată, pentru care schimbarea politicilor de construire a însemnat o înghețare în fază de proiect. Atenția față de centrele de cartier ar trebui reevaluată și întreprinse măsurile necesare, acolo unde este încă posibil.

IV.12.9. CONSTRUIRE ANARHICĂ ȘI ABUZIVĂ

Abundă exemplele în care spațiul public a fost trecut în proprietate privată, prin aplicarea unei legislații ce nu oferea instrumentarul necesar administrației locale pentru a păstra de dragul funcționalității integritatea incintelor de blocuri și a spațiilor adiacente. Construirea abuzivă s-a manifestat și în ceea ce privește intervențiile neunitare la fațadele blocurilor, din terne și lipsite de personalitate, în multe situații, acestea au devenit hidoase.

V. IDENTIFICAREA PRINCIPALELOR MĂSURI DE REGENERARE URBANĂ PENTRU FIECARE ZONĂ ÎN PARTE

V.1. RECOMANDARI GENERALE

V.1.1. STRAZI VERZI

Craiova trece în fiecare vară, prin cel puțin un episod de caniculă extremă, ori existența unor pomi cu coroană deasă asigură pietonului insule umbrite ce fac climatul torid mai suportabil. De asemenea, există specii de arbori ce îndepărtează țăntarii, ori plantarea acestora ar suplini într-o oarecare măsură campaniile de dezinsectizare. În aceeași ordine de idei, crearea unor mici insule verzi, cu arbori cu coroana bogată va duce la scăderea temperaturilor la sol în zonele întinse cu locuri de parcare, care implicit radiază căldură în zona blocurilor de locuințe. Se recomandă mărirea zonelor plantate la marginea trotuarelor care să se comporte bine în timp, să reziste la furtuni și să fie adaptate la un regim de precipitații redus pe perioada de vegetare.

V.1.2. ELIBERAREA SPAȚIILOR PUBLICE

Prezentul studiu propune un set de măsuri necesare pentru redarea spațiului public către comunitate. Prima măsură ar fi aceea a verificării spațiilor private care s-au extins abuziv peste spațiul public și readucerea lor la legalitate. O altă măsură importantă, care poate duce și din punct de vedere psihologic la conștientizarea proprietății publice, este desființarea în multe cazuri a

împrejmuirilor zonelor verzi fie ele cu gard viu, fie cu gard metalic. Un alt aspect important este cel al desființării construcțiilor provizorii ilegale de pe domeniul public, în special a celor aflate pe spațiile verzi în imediata apropiere a blocurilor. De asemenea, este necesară reglementarea închiderii balcoanelor la blocurile vechi, prin introducerea obligativității în cazul alvelopării blocurilor, cu scopul de a îmbunătăți izolarea termică, ca închiderea balcoanelor să aibă un caracter unitar. În același timp este necesară interzicerea închiderii balcoanelor la blocurile noi și alocarea, încă din faza de proiectare, de spații mascate pentru unitățile exterioare ale instalațiilor de climatizare. În final este nevoie de aplicarea cu strictețe a unui cod de culori și materiale în general pentru toate construcțiile dar în mod special în cazul reamvelopărilor.

V.1.3. SPATII SIGURE

Spațiile publice trebuie să corespundă unor funcțiuni sigure. Trebuie asigurată securitatea locurilor de joacă atât pentru cei ce le folosesc, dar și pentru cei din zona limitrofă. Pistele pentru bicicliști nu trebuie să intre în contradicție cu un spațiu de promenadă. Spațiile de socializare trebuie să nu interfereze cu pistele pentru jogging ș.a.m.d.

V.1.4. TRANSFORMAREA PARTERULUI BLOCURILOR IN SPAȚII ACTIVE

Este mai greu de realizat, câtă vreme proprietatea privată asigură un anumit tip de protecție față de astfel de intervenție. Însă, desemnarea anumitor locații ca fiind apte pentru astfel de modificări de funcțiune față de altele care nu

beneficiază de o astfel de opțiune ar putea, în timp, prin tranzacții imobiliare să devină predominant spații active.

V.1.5. ADECVAREA LA SITUAȚIA DIN TEREN A SPAȚIILOR PUBLICE

Spațiile trebuie gândite pentru a putea fi folosite în condiții optime de către o multitudine de categorii demografice și socio-economice. O alee într-un parc poate fi folosită pentru plimbat copii mici, ca spațiu de promenadă pentru tineri sau vârstnici, pentru jogging sau pentru biciclete și trotinete. Un teren de sport poate fi folosit și ca loc de joacă, ori pentru desfășurare de evenimente. De asemenea, există spații care, mai ales în perioada de vară – în zilele de sfârșit de săptămână, nu mai sunt ocupate de mașini parcate, ele putând fi transformate în piețe agroalimentare mobile sau târguri mobile, pe perioadă limitată. O piață a orașului poate deveni spațiu pentru concerte, evenimente dar și expoziții. Declivitățile în situații particulare putând deveni spații de expunere permanentă sau de parcare supraetajată.

Aceste spații trebuie să răspundă unor cerințe multiple ale unor largi categorii de public. Ponderea unui anumit tip de beneficiari trebuie măsurată sociologic înainte de a decide alegerea unui anume soluții în defavoarea alteia. Spațiul public nefolosit este un spațiu inadecvat. Folosirea de către publicul larg confirmă că alegerea a fost una potrivită. De exemplu, un chioșc nefolosit un timp mai îndelungat trebuie înlocuit cu o altă formă de mobilier urban. Un loc de joacă neîntreținut este repede abandonat, un pietonal neîngrijit va rămâne nepopulat. Intervențiile, chiar și cele bazate pe studiu atent, se pot dovedi eronate, ceea ce nu presupune abandonarea spațiului ci modificarea soluției adoptate. De

aceea, nu recomandăm investiții costisitoare cu caracter permanent. Versatilitatea este un principiu care trebuie avut în vedere încă din faza de proiectare. Nu există soluții garantat bune, există doar soluții ce au primit validarea în timp sau nu.

V.1.6. STRĂZILE

Din păcate, în ultima vreme rolul străzilor s-a redus la cel de cale de transport. Valența de spațiu de promenadă îi este din ce în ce mai străină. Posibilitatea ca o stradă să devină și spațiu pentru jogging ori bicicliști este doar la nivel de deziderat. Recurgerea la sensuri unice, doar pentru a permite parcare pe una din benzi în loc de a se crea piste pentru bicicliști ori lărgiri de trotuare, nu este o soluție de natură să crească confortul urban. Clasificarea străzilor în funcție de lățimea lor și de tipul de trafic, nu este garanția unei calități în sine. Lipsa vegetației de aliniament, a mobilierului urban, a accesului facil la spațiile comerciale în cazul străzilor cu statut comercial, declasează o stradă indiferent de categoria în care se încadrează. Fără a avea în intenție îngrădirea libertății de expresie arhitecturală se poate introduce prin regulament de urbanism local sarcina ca anumite clădiri să se încadreze armonios cu fondul deja construit, pentru aceasta ar trebui identificate acele zone în care valoarea ambientală a unui fond deja construit să fie protejată de interferențele în dezacord strident cu vecinătățile.

V.1.7. PIETELE

Reprezintă spațiul de coagulare socială alături de stadioane ori săli polivalente. Iubitorii unui anumit gen muzical sau susținătorii unei anumite

echipe sportive se întâlnesc în același spațiu pentru a da curs unei pasiuni comune. Piața publică este un spațiu definitoriu pentru structurarea sentimentului de apartenență la o anumită comunitate. Termenul de SQUARE din limba engleză, ce face trimitere la pătrat, este sinonim cu PIATA în limba română. Piața Mihai Viteazul este o piață delimitată doar pe trei laturi. Se recomandă închiderea și pe cea de a patra latură fie chiar și cu elemente traforate sau doar sugerate, care să nu obtureze vizual planul îndepărtat al conturului dealului Bucovățului din ariere plan.

O piață, cu cât are mai multe funcționalități, cu atât este mai versatilă și aptă a găzdui evenimente dintre cele mai diverse. Fântâna existentă poate fi remodelată astfel încât să fie circulabilă în totalitate când nu există jocuri de apă. Declivitatea mare a terenului poate fi folosită pentru a se realiza spații parțial subterane pe două niveluri pentru a adăposti spații expoziționale protejate și semi deschise pe toată perioada anului indiferent de anotimp ori de condițiile meteorologice.

V.1.8. SPAȚIILE VERZI

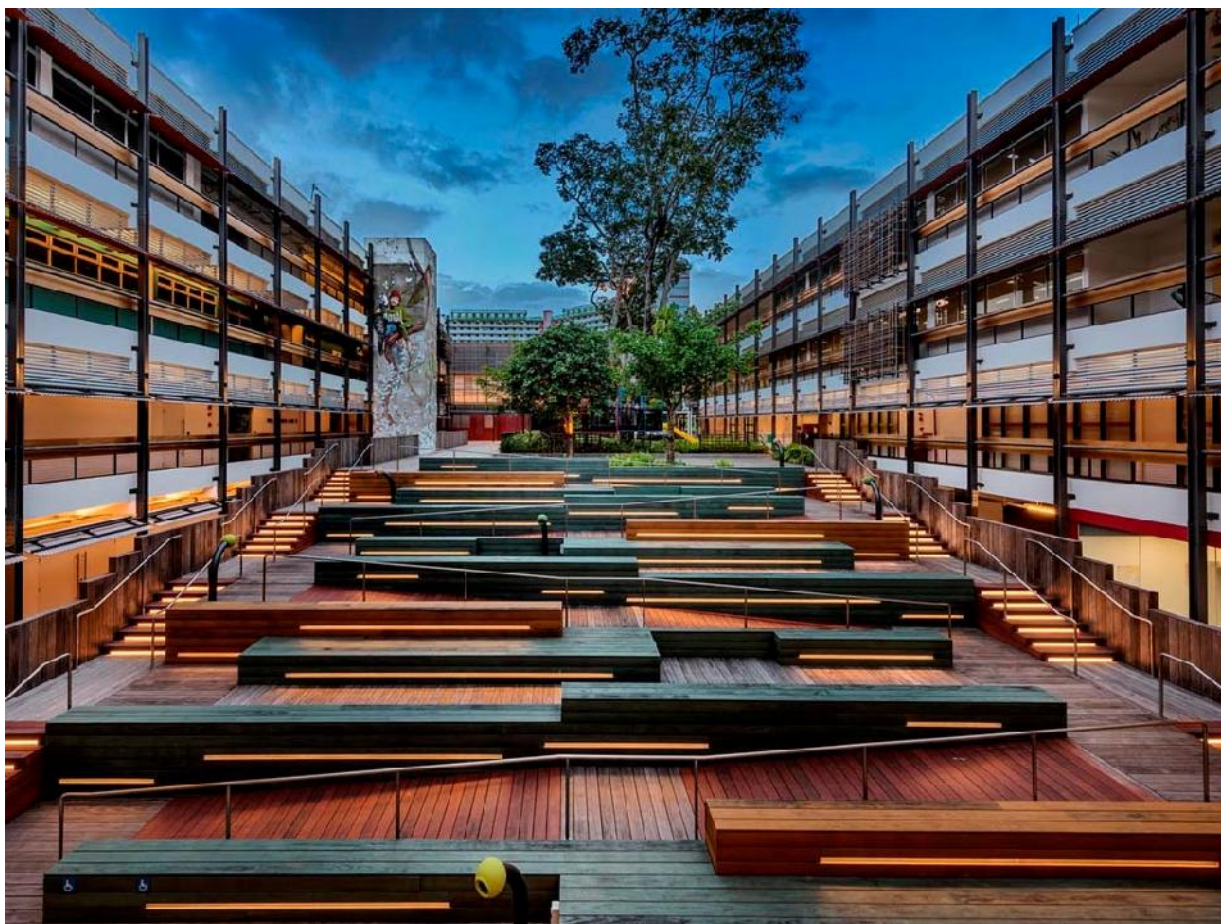
Un spațiu verde care nu creează o stare de confort, în care persoana care îl străbate nu se simte relaxată, în care aerul nu este mai respirabil și în care nu te

încarci pozitiv, este un spațiu verde inutil, prost întreținut ori amplasat. În categoria de spațiu verde pot intra o gamă largă de tipuri. Pot fi parcurile de cartier de mici dimensiuni, pot fi spațiile verzi dintre blocuri dar și aliniamentele plantate de pe marginea străzilor, ori în cazul unei promenade de tip rambla, parte a axei mediane a căii pietonale. Alegerea varietății arboricole plantate trebuie să aibă în vedere să asigure o umbră eficientă în perioada de vară, să aparțină unor specii adaptate climatic și rezistente la lipsa de precipitații. Prezența speciilor permanent verzi sau care nu se desfrunzesc pe perioada rece, precum stejarul auriu (*quercus rubra* 'aurea') trebuie folosite punctual pentru a ameliora aspectul uneori dezolant al unui parc sau spațiu verde complet desfrunzit pe perioada hibernală. Apelarea la un specialist dendrolog și la un peisagist este absolut necesară. Relația cu mediu trebuie atent avută în vedere. Designul trebuie să țină cont de modificările de aspect, de colorit, de gradul de umbră, de progresia de creștere și îmbătrânire diferită de la o specie la alta și chiar de starea de confort olfactiv și vizual în diferite perioade ale anului dar și ale zilei.

V.1.9. SPAȚIUL PIETONAL

Dimensionarea spațiului pietonal nu este doar un atribut ce survine din categoria străzii din care face parte. În funcție de cât de generos este i se poate adăuga funcțiunii de simpla cale de legătură pietonală și cea de loisir, devenind o cale de promenadă ori și mai mult un spațiu pentru mișcare în aer liber de tip jogging sau ciclism. Fiecare din aceste atribute adăugate trebuie să se regăsească în lățimea spațiului pietonal. În afara condițiilor de gabarit obligatorii trebuie avută în vedere și definirea zonelor plantate. În cazul fericit în care pietonalul poate beneficia de un spațiu generos i se pot asocia piese de mobilier de tipul chioșcurilor, locurilor de joacă ori pergolelor.

5.1.10. FRONTURILE STRADALE

Fronturile stradale reprezintă interfața dintre zona prin excelență publică și zona privată sau semipublică. Lățimea trotuarelor poate asigura, când dimensionarea este suficient de generoasă, spațiu pentru plantari de aliniament, pentru piese de mobilier urban, iar în cazul cel mai fericit pentru terase, pentru vitrine ample, de aceea ele necesită o reabilitare atentă. Sunt dese situațiile în care prin colantare excesivă spațiul frontului stradal este amputat vizual. Un

spațiu stradal animat contribuie la o vitalitate economică crescută, de aceea recomandăm reglementari prin regulament de urbanism local, în sensul de a face din spațiile vitrate cu valență comercială zone interesante și atractive plastic, cromatic, ambiental. Colantarea vitrinelor dar și a clădirilor generos vitrate ar trebui riguros restrânsă prin normativ urbanistic local.

V.1.11. TERASELE STRADALE

Aceste terase contribuie la revitalizarea unui spațiu. Densitatea excesivă poate avea drept consecință o ecranare a arhitecturii străzii. Supraofertarea prin mecanismul de piață al cererii și ofertei poate produce zone vizibil nefrecventate alături de cele supra populate. Terassele sunt extensia unor activități din zona alimentației publice, foarte sensibile la gustul de moment al unui public în căutare de inedit, mai mult decât de calitate. Există dese exemple când un spațiu masiv frecventat devine dintr-o dată pustiu. Când starea aceasta se perpetuează autoritatea ar trebui să aibă instrumentele legale necesare pentru a decide modificarea folosirii domeniului public pe acel segment. De asemenea trebuie avut în vedere ca astfel activități prin adăugare abuziva de elemente de delimitare să nu disfuncționalizeze fluxul pietonal.

V.1.12. MOBILIERUL URBAN

Existența mobilierului urban poate amplifica utilizarea deplină a spațiului public. Trebuie avut în vedere ca amplasarea respectivelor elemente să nu blocheze traseele pietonale. Trebuie avut în vedere ca mobilierul urban să fie realizat din materiale rezistente în timp și greu vandalizabile. De asemenea, trebuie asigurată furnizarea de elemente de înlocuire în cazul uzurii precoce sau distrugerilor intenționate. Scoaterea din fabricație a unui anumit tip de mobilier urban poate avea drept consecință înlocuirea unui ansamblu întreg pentru a nu se introduce elemente disparate. Contractele de achiziție trebuie să prevadă înlocuiri de elemente sau piese întregi identice pentru o perioadă mai lungă de timp. De

exemplu în cazul parcului Romanescu, extinderea iluminatului public pe alei, care nu beneficiază de stâlpi de iluminat stradal decorativ, ar trebui să se facă cu același tip de stâlpi, această observație este doar un exemplu colateral, zona Parcul Romanescu nefăcând parte din prezentul studiu.

V.1.13. LOCURILE DE JOACĂ

Sunt printre cele mai frecvente proiecte de spații publice. Proiectarea acestor locuri de joacă a cunoscut de-a lungul timpului un sensibil proces de rafinare. Locurile de joacă sunt, pe măsura trecerii timpului, tot mai funcționale, mai rezistente la acte de vandalism sau la factorii de mediu, mai adaptate

ergonomic dar și psihologic cu comportamentul beneficiarilor în funcție de vârstă. Se urmărește tot mai mult dezvoltarea unor comportamente și abilități, promovarea asocierii în joacă a copiilor și dezvoltării psiho-motrice armonioase. Gradul de siguranță în funcționarea unor astfel de instalații trebuie avut în vedere în primul rând. Materialele folosite nu trebuie să afecteze sănătatea copiilor și trebuie să răspundă unor solicitări intense. Se impune securizarea locului de joacă față de restul spațiului public. Integrarea armonioasă în cadrul ansamblului trebuie și ea avută în vedere. Locurile de joacă ar trebui să fie la distanță de arterele intens circulate, zone cu indicatori de poluare ridicați. Amplasarea locurilor de joacă trebuie să fie făcută în asentimentul general al locuitorilor din zonă. Este de preferat amplasarea cu precădere a locurilor de joacă între blocuri,

astfel încât să poată fi ținute sub observație de la ferestrele imobilelor perimetrale.

Calitatea echipamentelor montate trebuie certificată din punct de vedere al siguranței. Locurile de joacă mai ample ar trebui să se adreseze unor categorii de vârstă cât mai extinse posibil. Acestea trebuie orientate nu doar către încurajarea activității fizice dar și pentru dezvoltarea imaginației, a unor abilități sau deprinderi.

V.2. RECOMANDĂRI ÎN PROIECTAREA SOLUȚIILOR TEHNICE DE DETALIU

Prezentul studiu a avut în vedere identificarea de spații ce necesită intervenții de regenerare. Dacă în cazul intervențiilor ample s-a ținut cont de opțiunile exprimate la nivelul administrației locale pentru cele punctuale, de mica anvergură, ar trebui ca în faza de pregătire a proiectului tehnic de intervenție să se aibă în vedere următoarele:

-) Alegerea materialelor trebuie să se mențină în zona de echilibru între cost și durabilitate, între întreținere și aspect, iar cromatica trebuie să fie în acord cu contextul general
-) Comportare bună în timp față de factorii de mediu
-) Evitarea folosirii de materiale în dezacord cu contextul istoric al zonei
-) Folosirea de materiale cu preponderență din surse locale
-) Calitatea materialelor va trebui să fie în acord cu importanța spațiului public față de care se raportează

V.2.1. SUPRAFEȚE PAVIMENT

Trebuie avută în vedere asigurarea siguranței de deplasare, a stării de confort pentru larga majoritate a publicului care intră în contact cu spațiul

respectiv, trebuie avute în vedere încă din faza de proiectare caracteristicile legate de textură, de stabilitate și durabilitate la variațiile de temperatură, la aderență, coeficientul de absorbție calorică la expunerea la soare și la comportarea la condițiile de îngheț. Precauția în alegerea unui anumit material trebuie crescută când acesta este pus în operă într-o zonă cu importanță istorică.

Alegerea trebuie să țină cont de folosirea accidentală a spațiilor pietonale de către autovehicule grele, care nu trebuie să producă deteriorări de nici o natură. Dimensionarea în plan și grosime trebuie să le facă apte să se comporte bine și în situații de folosire mecanic intensă. Alegerea unei varietăți prea mari din punct de vedere al culorii, texturii sau formei poate conduce la crearea unui aspect confuz, după cum și reversul, respectiv alegerea unui singur material, uniform prin dimensiune și culoare poate conduce la un aspect tern și monoton.

Montarea pavajelor de piatră ar trebui să aibă o țesere suprapusă, în felul acesta pot fi preluate diferențele minore ce intervin la montaj sau de la fabricant. O montare liniară, fără rosturi suprapuse presupune o manoperă foarte atentă,

adesea greu de obținut. Dimensionarea rosturilor dar și alegerea materialului de rostuire trebuie să fie în acord cu metoda de curățare/întreținere, dar și cu comportarea în condiții de îngheț sau de tasări inegale atunci când stratul suport este permeabil sau friabil.

Întreținerea și repararea trebuie avută în vedere pentru o perioadă lungă de timp, trebuind să existe stocuri de rezervă pentru astfel de intervenții existând pericolul ca materialele folosite să lipsească de pe piață sau să fi fost scoase din fabricație. La transformarea trotuarelor asfaltate în trotuare pavate, trebuie redusă înălțimea drenajelor, astfel încât pavajele să poată fi așezate pe un strat de bază refăcut și pavajul să poată prelua scurgerile din burlanele care se scurg pe el.

Pentru funcționarea corectă a suprafețelor asfaltate, precum și pentru întreținerea lor facilă și pentru valorificarea capacității lor de a reduce nivelul de zgomot pe căile de rulare, ele trebuie să fie plane și să nu aibă rosturi sau goluri. Asfaltul în stare bună are proprietăți excelente și nu este vulnerabil la deformare. Dacă se efectuează numai reparații fragmentare într-o anumită zonă, trebuie utilizat asfalt de același tip, de aceeași structură și culoare ca suprafața înconjurătoare.

Diferitele grade de compactare, structura diferită a materialelor și sigilarea slabă reprezintă greșeli grave. Din acest motiv, pentru a preveni tasarea suprafeței de călcare, trebuie realizat în zona de lucru același nivel de compactare al stratului suport, ca cel din zonele adiacente. Rosturile dintre suprafețele noi și cele vechi trebuie realizate mecanic, cu circularul, apoi tratate și sigilate pentru a preveni infiltrațiile de apă și deteriorarea la îngheț.

Pentru drenarea suprafețelor pavate de mari dimensiuni trebuie avută în vedere preluarea apei pluviale la rețeaua de canalizare. Trebuie prevenită ajungerea apei pluviale la baza clădirilor existând posibilitatea ca nivelul de salinitate ridicat să producă degradări structurale ale clădirilor din zonă la nivelul fundațiilor. Includerea de elemente plantate verzi nu este recomandată. Atunci când aceasta are loc trebuie luate măsuri adecvate legate de posibilele infiltrări de apă sub stratul de poză al pavimentului cu consecințe posibil negative în caz de îngheț.

V.2.2. ELEMENTE DE DELIMITARE ÎNTRE SUPRAFEȚE

Bordurile pot defini un anumit spațiu, în cazul celor ce delimitează carosabilul de pietonal se recomandă folosirea de elemente cu rezistență crescută la impact. Forma bordurilor trebuie să prevină deteriorare cauciucurilor în zona stațiilor mijloacelor de transport în comun. De asemenea, bordurile din dreptul trecerilor de pietoni trebuie să aibă un profil care să nu creeze disconfort persoanelor cu handicap. În zonele verzi din cartierele rezidențiale bordurile nu trebuie să reprezinte denivelări marcate, excepție în care este posibilă parcare abuzivă a autoturismelor. În această din urmă situație niște borduri foarte înalte constituie element de descurajare față de astfel de comportamente.

Separatoare între suprafețe au rolul de a marca vizibil o zonă de altă, de exemplu în cazul pistelor pentru bicicliști sau benzi dedicate transportului în comun. Ele nu sunt de natură de a deveni obstacole putând a fi depășite fără consecințe pentru participantul la trafic.

V.2.3. MOBILIER URBAN ȘI ELEMENTE ASOCIATE

Alegerea materialelor trebuie să fie în acord cu designul general al spațiului. Toate elementele trebuie să se armonizeze unele cu altele. Elemente aparținând unor familii de forme și materiale diverse creează starea de dezordine și disconfort vizual. Materialele trebuie să aibă o comportare bună în timp și un aspect natural. Imitațiile ieftine din materiale compozite se degradează repede și au o rezistență fizică redusă în timp.

V.2.4. PIESE DE MOBILIER PENTRU ȘEDERE

Spațiile dintre blocuri pot fi personalizate prin amplasarea unei game largi de tipuri de piese de mobilier urban, de la bănci până la chioșcuri, corpuri de iluminat stradal personalizate, coșuri de gunoi ori pergole.

Există o gamă largă de mobilier care să ofere condiții de ședere, bănci cu spătar sau fără spătar, scaune independente, gradene, etc. Piese de mobilier ușor de deplasat sunt mai susceptibile de a fi victime ale actelor de vandalism. Este de preferat folosirea unor materiale rezistente, cu greutate, care să aibă suprafețe de contact cu corpul uman cu conductivitate redusă ce reduc senzația neplăcută de rece sau cald excesiv.

V.2.5. CHIOȘCURI PENTRU SOCIALIZARE

Dacă un astfel de chioșc are utilizatori permanenți înseamnă că amplasarea sa a fost una potrivită. Un chioșc fără utilizatori trebuie deplasat pe un alt amplasament. Este de preferat ca înaintea amplasării unei astfel de construcții să fie consultate și asociațiile de locatari din zonă privind oportunitatea amplasării. În cazul în care există solicitări din partea publicului, cu siguranță există o garanție de oportunitate pentru o astfel de dotare urbană.

V.2.6. PERGOLELE VERZI

De regulă, sunt structuri metalice sau de lemn pe care sunt atașate plante cățărătoare sau decorative cu creștere pe verticală dirijată prin tăieri repetate și controlate.

V.2.7. RASTELURI PENTRU BICICLETE

Acestea încurajează utilizarea bicicletelor în mediul urban. Standurile pentru biciclete nu trebuie să devină elemente de obstrucționare a traseelor pietonale.

V.2.8. COȘURILE PENTRU GUNOI

Ele sunt elemente care tind să degradeze cel mai mult un spațiu public. Întreținerea lor periodică și asigurarea unei densități corespunzătoare. Culoarea și designul lor trebuie să fie în acord cu celelalte elemente de mobilier urban.

V.2.9. FANTÂNILE DE BĂUT

Sunt recomandate în zonele intens circulate. Ele trebuie să fie ergonomice, să prezinte garanția îndeplinirii normelor de igienă pentru utilizatori. Drenajul trebuie asigurat încât să nu se facă acumulări de apă în apropiere. Este de dorit ca respectivele fântâni să permită și umplerea sticlelor.

V.2.10. CROMATICA

La fel ca designul și cromatica trebuie să răspundă unor deziderate de echilibru și confort vizual. Culorile vii, pot fi folosite doar ca excepție de la regulă și doar pentru a constitui puncte de accent urmărite intenționat de proiectant. În zonele cu caracter istoric o astfel de abordare este de luat în seamă.

V.2.11. SUPRAFEȚELE ANTIADENZIVE

Alegerea unor elemente cu finisaje care să nu permită aderența la suprafață nu este totdeauna recomandabilă datorită aspectului rugos și neplăcut la atingere. Suprafețele striate sau cu caneluri sunt descurajante pentru lipirea de afișe sau reclame.

V.2.12. SUPRAFEȚELE ANTIGRAFITTI

Sunt suprafețe care pot fi curățate fără a fi afectată culoarea sau textura materialului pe care au fost aplicate. De cele mai multe ori un element de mobilier astfel vandalizat este greu de reabilitat. Revopsirea de multe ori nu este o soluție viabilă.

V.2.13. VEGETAȚIA

Vegetația are un rol deosebit în echilibrul biologic al unui oraș, iar în ceea ce privește spațiile publice ocupă un rol primordial. Prin intermediu vegetației sunt compensate variațiile mari de temperatură și de umiditate și sunt compensate efectele negative produse de traficul auto. Ele sunt de multe ori elemente de configurare a identității unui loc. Sunt cele mai la îndemână pârghii care pot fi folosite pentru a reduce impactul negativ generat de o urbanizare intensivă. Menținerea spațiilor publice ce beneficiază de zone plantate este un proces costisitor care printr-o proiectare atentă poate fi redus prin alegerea unor specii adaptate la condițiile din zona de plantare.

Plantarea nu este suficientă, trebuie avut în vedere un plan de întreținere în timp, care să asigure condițiile de umiditate necesare dezvoltării precum și

nutrienții și tratamentele fitosanitare împotriva dăunătorilor. Flora spontană din zona periurbană reprezintă un indicator demn de luat în seamă la alegerea unei anumite varietăți dendrologice. Ei reprezintă markerii cei mai de încredere ai speciilor cu capacitate de adaptare validată în mod natural. Vegetația de aliniament și arbuștii nu este recomandat să fie înlocuiți cu plante în jardinieră. Vegetația de jardinieră presupune o întreținere scumpă și un impact pozitiv redus asupra mediului.

V.2.14. FAȚADE INTERESANTE PERSONALIZATE

Aspectul mohorât trebuie combătut acolo unde condițiile tehnice sunt îndeplinite. Uniformitatea cartierelor de blocuri are un efect deprimant prin sărăcia de elemente decorative și cromatice dar și prin volumetrie. Principiile maximizării eficienței economice a condus la un rezultat dezastruos la nivel național. Craiova a fost și ea parte a tăvălugului depersonalizării conceptului de locuire. Dacă în ceea ce privește amendarea soluțiilor urbanistice nu se poate face nimic radical se poate recurge totuși la o serie întreagă de mijloace de anvergură redusă sau limitată cum ar fi:

-) Anveloparea blocurilor cu scopul de le crește indicele de eficiență energetică poate fi folosit ca mijloc de amendare a aspectului fațadelor prin redesenarea și recromatizarea acestora. Anveloparea blocurilor ar trebui să includă nu doar tehnicieni constructori dar și arhitecți. Anveloparea ar

trebui să fie obiectul unei autorizări care să țină cont de un regulament de urbanism atent conceput.

-) Realizarea de fațade verzi din plante agățătoare cu vegetare perenă care, pe de o parte să compenseze deficitul de spații verzi, iar pe de altă parte să creeze niște perdele verzi plăcute vizual. Se pot folosi pe calcanele blocurilor de locuit. Plantarea lor nu se va face la limita bazei clădirii având nevoie de o distanțare de minimum 50 cm pentru a putea primi apa necesară dezvoltării de pe o suprafață mai mare.
-) Decorări cu picturi murale de mari dimensiuni și ele adaugă un element de spectaculos într-un peisaj tern rupând monotonia. Există chiar o dorință din partea artiștilor locali pentru astfel lucrări, care în cazul intervențiilor făcute la nivelul centrului istoric s-au dovedit interesante..
-) Proiecții de film pe calcanele blocurilor atunci când ele nu sunt obturate si permit și asigurarea de spații de vizionare pentru public.

V.2.15. ARBORII

Indiferent dacă sunt arbori de aliniament, arbori solitari sau făcând parte din grupuri ei joacă un rol foarte important în oraș. Aceștia au o încărcătură

spațială și simbolică imposibil de neluat în considerare. Arborii de pe domeniul public vin în completarea arborilor de pe spațiile private. Administrația locală ar putea încuraja plantări pe domeniul privat prin înțelegeri încheiate cu proprietarii respectivi. Trebuie acordată atenție speciilor de arbori de dimensiuni medii și mari deoarece impactul pozitiv creat de aceștia este incomparabil mai semnificativ decât în cazul speciilor cu dezvoltare redusă.

-) analiză dendrologică trebuie făcută în cazul în care se decide îndepărtarea unui arbore sau plantare unora noi;
-) Se va alege o specie adaptată la condițiile de mediu;
-) Se va asigura o suprafață suficientă de dezvoltare naturală;
-) Spațiul alocat trebuie să aibă în vedere dimensiunea respectivului arbore ajuns la maturitate;
-) Spațiul minim din jurul unui arbore trebuie să fie de cca 6 mp;
-) Se va asigura protecție cu minimum 3 tutori;
-) Se va asigura protecția trunchiului prin înfășurare cu material textil în primii ani de la plantare;
-) Se va preveni ca apa contaminată să pătrundă la rădăcină;
-) Se vor aplica tratamente contra dăunătorilor;
-) Solul din jurul arborelui va fi protejat contra tasării prin grătare, balustrade, bolarzi sau pietriș stabilizat;
-) Dacă în apropierea arborilor au loc lucrări de construcție trebuie luate măsurile necesare pentru protecția rădăcinilor.

V.2.16. VEGETAȚIE DE ALINIAMENT

Este considerată o plantare regulată și trebuie alcătuită din material dendrologic aparținând aceleiași specii. Plantarea se va face la distanțe pe cât posibil egale. Aliniamentele istorice trebuie protejate și întreținute constant. Plantarea arborilor față de clădiri trebuie să respecte o distanță minimă de 5-6 m. În cazul unei distanțe mai mici trebuie aleasă specia în funcție de dezvoltarea ei ulterioară. Perimetral spațiilor de parcare ar trebui să existe plantații arboricole, norma recomandată fiind un arbore la 5 locuri de parcare, minimul acceptat este de 1 arbore la 8 locuri de parcare.

V.2.17. ARTA ÎN SPAȚIUL PUBLIC

Arta în spațiul public adaugă o încărcătură culturală specială peisajului citadin. Din păcate sau din fericire există o legislație privind monumentele de for public care ar trebui să cenzureze orice derapaj în expunerea de piese fără valoare. De multe ori criteriile avute în vedere la nivel național în analiza valorii a respectivelor piese și avizarea amplasării lor face imposibilă expunerea de lucrări, executate de artiști talentați urmare a suitei de tabere de creație

organizate constant de municipalitate de ani buni. Includerea respectivelor piese la categoria de mobilier urban ar putea ocoli necesitatea avizării de către comisiile pentru monumente de for public, dar ar anonimiza artiștii creatori, mulți dintre ei dornici de afirmare. Există posibilitatea ca în cazul unei investiții să se impună un procent de 1% pentru artă. Astfel de măsuri trebuie coroborate cu un organism de coordonare care să gestioneze, să achiziționeze și să întrețină operele de artă din oraș. Locul rezervat expunerii de artă ar trebui avut în vedere încă din faza de proiectare. Suntem adesea martori la amplasări de opere de artă în zone reziduale. Amplasarea unor sculpturi în sensurile giratorii s-a dovedit o idee bună până când acestea nu au fost acoperite de o vegetație crescută necontrolat.

V.2.18. ARTA TEMPORARĂ ÎN SPAȚIUL PUBLIC

Trebuie încurajate toate formele de artă cu posibilitate de exprimare în spațiu public. Evenimentele muzicale, coregrafice, teatrale, târgurile de artă, proiecțiile de film . Periodicitatea în organizarea unor astfel de evenimente atrage un public numeros, de fiecare dată altul, în funcție de preferințele și de nivelul de înțelegere. Artă în aer liber, de regulă, nu se adresează unui public elitist, din această cauză poate se bucura de o audiență și vizibilitate mare. Participarea unui public numeros la astfel de evenimente este un indicator semnificativ în evaluarea nivelului de satisfacție față de standardul de viață a unor largi categorii de oameni, locuitori sau vizitatori ai municipiului Craiova.

V.3. REABILITAREA MONUMENTELOR ISTORICE ȘI A AREALELOR ADIACENTE

Refacerea bisericilor, a clădirilor istorice și a zonelor adiacente cu scopul de a se integra organic în țesutul urban. Refacerea gardurilor și a pavimentului perimetral, amplasarea de elemente de mobilier urban în acord cu obiectul istoric, poate conduce la valorizarea potențialului istoric al zonei ce contribuie la cunoașterea și respectarea istoriei urbei și la punerea în valoare a acesteia cu beneficii în ceea ce privește coagularea unui sentiment de apartenență la comunitate pe de o parte dar și o creștere notabilă a atractivității din punct de vedere turistic al orașului.

Strategia națională privind protejarea monumentelor istorice pornește de la premisa că patrimoniul cultural este o resursă esențială pentru identitatea României și pentru dezvoltarea unei societăți prospere, bazate pe incluziune socială și participativitate, o resursă strategică ce trebuie să adauge comunității plusvaloare economică, socială și culturală, printr-o gestionare modernă și eficientă.

Politicile publice contemporane au mutat discursul de la noțiuni de protecție axate pe conservare - monumentul ca obiect, la o abordare generată de valoare - monumentul ca subiect, în care patrimoniul are un impact semnificativ în mediul social și economic; această modificare de perspectivă a dus la perceperea patrimoniului ca motor de dezvoltare socială și economică a comunităților.

În ultimii ani, și în România relația dintre societate și patrimoniu are tot mai multă substanță, prin înmulțirea acțiunilor care valorifică patrimoniul cultural. Aceste acțiuni vizează punerea în valoare a zonelor istorice sau a MI și valorificarea identității locale prin turism, prin evenimente, festivaluri și târguri la care sunt prezentate zonele patrimoniale naturale și culturale, meșteșugurile și ocupațiile locale. Prin aceste demersuri, societatea a devenit mai receptivă și mai sensibilă la protejarea, conservarea și restaurarea patrimoniului cultural. Spre exemplu, a crescut numărul ONG-urilor care sunt implicate direct în proiecte de salvagardare și protejare a patrimoniului construit.

Astfel, patrimoniul cultural este recunoscut drept resursă non-regenerabilă pentru dezvoltarea societății, resursă a cărei valorificare durabilă și conservare integrată sunt esențiale pentru generațiile actuale și viitoare; responsabilitatea păstrării și punerii în valoare a patrimoniului cultural aparține statului și colectivităților, iar guvernanta participativă este instrumentul necesar pentru asigurarea implicării colective în protejarea bunurilor culturale.

Patrimoniul cultural este o resursă care trebuie protejată și gestionată cu atenție și care poate servi ca factor catalizator pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă orientate către „recunoașterea, integrarea și contribuția eficientă a patrimoniului cultural ca motor și facilitator al dezvoltării durabile”

Monumente reprezentative în orașul Craiova

V.3.1. BISERICA OBEDEANU

Biserica Obedeanu este una dintre vechile biserici ortodoxe din orasul Craiova. Construita in anul 1748, de catre paharnicul Obedeanu, incepand cu anul 1775, biserica a gazduit "Scoala Obsteasca de la Obedeanu".

Mostenind averea tatalui sau, Constantin Obedeanu a devenit unul dintre cei mai bogati boieri din Oltenia. Casele sale erau intarite cu meterezuri si cu crenele, cu turla inalta la intrare, iar in curtea casei, care mergea pana la helesteul lui Obedeanu, de la Craiovită, avea amenajat un parc mare, unde erau cerbi si fazani.

In anul 1723, cand a reparat Biserica Sfântul Dumitru, boierul Obedeanu era "vel stolnic", iar in data de 14 noiembrie 1725, el era numit vornic al Olteniei. In anul 1730, el era mare paharnic, iar in anul 1732 detinea deja functia de consilier imperial al Austriei, in Oltenia; mai apoi, in anul 1740, boierul Obedeanu este numit caimacam al Craiovei.

In anul 1723, boierul Constantin Obedeanu repara Biserica Sfântul Dumitru, unde era ingropat tatal sau, dupa cum marturiseste insasi pisania: "... iar feciorul dumnealui, Constandin Obedeanu vel Stolnic, au pus cu cheltuiala dumnealui de o au dres si o au acoperit cu sindrila, si au pus pietri si fiara pe la ferestre impreuna, cu sticle sus si jos, si infrumusetand-o si cu zugraveala, cumparandi-i alte odoara pentru pomenirea parintilor si a dumnealui si a tot neamul dumnealui, in zilele prea inaltului Imparat Carol al seaselea, biruitor, la anul de la zidirea lumii 7232 (1724), fiind zugrafi: Teodosie, Andrei, Preda, Gheorghe, Macarie monah, Stefan, Petrasco, Gherghe, Tseru."

În anul 1732, pe când era consilier imperial în Oltenia, boierul Obedeianu a ridicat din temelie o biserică, în localitatea Stanesti, județul Gorj, după cum arată pisanăa cea veche: "Această sfântă și dumnezeiască biserică, unde se cinstește și se praznuiește hramul sfinților mai marilor arhiepiscopilor Mihail și Gavril iaste din temelie zidită și cu toate podoabele ei înfrumusețată, după cum se vede, cu toată osteneala și cheltuiala cinstului Dumnealui Jupan Constantin Obedeianu vel comisario al chesaricești Valahii, în zilele prea milosivului nostru împărat Carol al VI-lea, întru pomenirea d-lui și a părinților dumnealui, la anul nasterii D.n.Hristos 1732." În același an, el mai ridică o biserică, împreună cu Kir Partenie, în localitatea Bodești.

Biserica Obedeianu - scurt istoric

Biserica lui Obedeianu a fost construită pe locul unei vechi biserici de lemn în care se păstra o veche icoană de lemn a Maicii Domnului, cu praznicul Buna Vestire. În anul 1716, datorită domnitorului fanariot Nicolae Mavrocordat, mulți boieri români au fost nevoiți să fugă în Transilvania. Între pîbegi se afla și Constantin Obedeianu, împreună cu familia sa. La plecare, soția lui, Stanca, a luat cu ea icoana cea minunată cu Buna Vestire, însă, la întoarcere, aceasta a fost pierdută pe drumul dintre Sibiu și Craiova.

Nemaîvenind lume spre închinare la icoană, bisericuța de lemn a ajuns în paragină. În anul 1739, când Constantin Obedeianu s-a îmbolnavit de o boală grea, pe care doctorii nu au reușit să o vindece, soția lui și-a amintit de icoana Maicii Domnului și a plecat în căutarea ei. Icoana a fost găsită într-un stejar, lângă o stână de oi. Însănătoșindu-se, prin mângaierea Maicii Domnului, boierul a făgăduit lui Dumnezeu că va ridica o biserică, pe locul celei vechi.

Între anii 1748-1753, evlaviosul boier Constantin Obedeianu, ridică biserică închinată Bunei Vestiri și Sfinților Împărați Constantin și Elena, lângă casele sale din Craiova. Această biserică va rămâne ctitoria cea mai de seamă a familiei Obedeianu, în chiliile ei amenajându-se un spital și o școală de obște.

După terminarea bisericii, ctitorul acesteia a lăsat, prin diată întocmită în ziua de 24 martie 1753, pe lângă o consistentă avere mobilă, opt moșii mari, cu teren arabil și păduri. Fiul ctitorului, Dumitrache Obedeianu, va purta de grijă bisericii, însă, în luna august 1759, el o va închina Episcopiei Râmnicului.

Școala din incinta bisericii a fost înființată sub domnitorul Alexandru Ipsilanti, care o amintește într-un hrisov întocmit în data de 17 martie 1775, alături de Școala Sfântul Sava, din București, și de Școala din Buzău. Deoarece ucenicii sarguincioși care treceau pe la Școala Obedeianu puteau să se înscrie la

Academia Sfântul Sava, pentru desăvârșirea studiilor, se înțelege ca școala craioveană era una de rang înalt.

Biserica Obedeianu este a treia biserică de cărămidă din interiorul orașului Craiova, fiind, în același timp, singura biserică de cărămidă din prima jumătate a secolului al XVII-lea care și-a păstrat pisania originală: "Cu ajutorul sfintei și de viața făcătoarei Troite, această sfântă Mănăstire, unde se prăznuiește hramul Bunei Vestiri a prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Marii și al Sfintilor Împărați Costandin și Elena este zidită din temelie ei, cu toată cheltuiala D-lui jupan Costandin Obedeianu vel Stolnic, fiul D-lui răposatul Patru Obedeianu biv vel Sardar și a jupanelei Dumnelei Stanca Obedeianca. Și, înfrumusețând-o, cât pe dinlăuntru, atâta și pe din afară, precum se vede, ca să fie pomenire în veci Dumnealor și părinților și a tot neamul Dumnealor. Făcând-o în zilele luminatului Domn Io Grigore Ghica Voievod. Începând-o de la luna lui mai, ziua 17, la anul de la zidirea lumii 7256, iar de la Hristos 1748."

Ctitorie a unui mare filantrop și om politic oltean, vestitul paharnic Constantin Obedeianu, sfântul locaș răsare în Cetatea Băniei pe vremea domniilor lui Grigore Ghica, Ștefan Cantacuzino și Nicolae Mavrocordat. A fost ridicată în perioada 1748-1753 pe locul unei mai vechi bisericiuțe de lemn, încă din timpul domnitorului Matei Basarab (1632).

Sfântul locaș se numără între cele mai vechi așezăminte de cult din Țara Românească, păstrând până astăzi arhitectura originală. Cu o istorie impresionantă, Biserica Obedeianu din Craiova, cu hramurile „Sfinții Împărați Constantin și Elena” și „Buna Vestire”, aduce peste veacuri frumusețea unor vremuri de vrednică amintire.

Constantin Obedeianu a hotărât să-și închine ctitoria Maicii Domnului, rânduindu-i ca hram praznicul Bunei Vestiri, a cărui icoană era socotită de credincioșii de aici ca făcătoare de minuni. Acest lucru s-a dovedit în viața boierului care, îmbolnăvindu-se de o maladie incurabilă, s-a rugat fierbinte înaintea ei, promițând că, dacă va fi vindecat de neputința sa, va ridica aici, pe locul vechii biserici, un așezământ mai trainic și mai frumos, care să fie spre folosul duhovnicesc al familiei sale și al credincioșilor din această zonă. În noaptea aceea, boierul a avut un vis în care Sfânta Fecioară îi spunea că-l va păstra sănătos pentru a duce la bun sfârșit ceea ce promisese. După această viziune,

boierul Obedeauu a multiplicat icoana Bunei Vestiri, așezând-o în toate camerele conacului său.

Promisiunea Maicii Domnului s-a adeverit, iar paharnicul Obedeauu a putut începe, alături de familia sa, construirea unei noi biserici, de data aceasta din zid. La 1748 a fost dărâmată vechea biserică și a început construirea celei noi, care a durat până în anul 1753, Episcopul de Râmnic venind personal atât la temeluire, cât și la sfințirea bisericii.

Cinstitul locaș a păstrat vechiul hram al Bunei Vestiri, iar după moartea ctitorului i-a fost adăugat și al doilea, acela al Sfinților Împărați Constantin și Elena.

Cinstitul boier Constantin Obedeauu, vel-paharnic, vornic, caimacan și mare consilier împărătesc a toată Oltenia, a ridicat pe locul fostelor sale case din Cetate un mare așezământ: Mănăstirea Obedeauu, așa cum era menționată în actele vremii, înzestrată cu chilii și nenumărate moșii. Biserica avea în proprietate la vremea aceea cca 42 de mii de pogoane de pământ. Dionisie Fotino așeza Mănăstirea Obedeauu printre primele opt locașuri monastice ale Craiovei.

Deși era numită mănăstire, Biserica Obedeauu nu a avut niciodată regim monastic. Denumirea pe care biserica o adoptă are legătură cu înfățișarea ei măreață, înconjurată de jur împrejur de mai multe dependințe, având, de asemenea, numeroase proprietăți, întocmai precum mănăstirile vremii. Statutul juridic al bisericii a fost însă acela de așezământ, pentru a fi adăpostită de pretențiile călugărilor athoniți de a fi închinată, cu tot cu proprietăți, la Sfântul Munte. Biserica era dată astfel de paharnicul Constantin Obedeauu spre folosul duhovnicesc al familiei sale și al credincioșilor din împrejurimi, întocmai cum îi promisese Maicii Domnului.

Chiar în hrisovul de întărire al testamentului ctitorului, de la 1753, se arată că biserica era deservită de trei preoți de mir. Marele istoric Nicolae Iorga, deși o numește „mănăstire”, precizează că ea a fost deservită întotdeauna de preoți de mir, și nu de călugări.

Constantin Obedeauu s-a îmbolnăvit din nou, insistând ca biserica să fie sfințită mai devreme, pictura nefiind încă aplicată. La 21 aprilie 1755, paharnicul Constantin Obedeauu a trecut la cele veșnice și a fost îngropat în interiorul bisericii pe care o ctitorise, mormântul său fiind așezat sub policandru. Îndatoririle ctitoricești ce trebuiau duse la bun sfârșit au fost transmise prin testament soției sale, Stanca Obedeauu, și fiului său, Dumitrache. De asemenea, ctitorul a avut grijă să rânduiască și o epitropie, ai cărei membri au fost numiți tot testamentar.

Ctitorul și-a dorit dintotdeauna ca așezământul său să fie un focar al vieții cultural-sociale din urbea Băniei. „Marele merit al boierului Obedeauu stă în planurile pe care el le-a avut. El nu a vrut o simplă biserică, el a vrut un așezământ, a vrut să aibă aici un spital organizat, cu doctori, pentru vindecarea de rănille trupești, biserica fiind spitalul pentru bolile sufletești. Ceea ce începuse el a fost dus mai departe de fiul și de soția sa. Nu a reușit să vadă spitalul funcționând, nu a reușit să vadă școala, el a văzut doar biserica, dar prin testamentul său lasă un gând urmașilor, pe care aceștia îl duc la îndeplinire”, spune părintele profesor Ioan Ioanicescu, fostul paroh al Bisericii Obedeauu, pe care a păstorit-o vreme de mai bine de trei decenii.

V.3.2. BISERICA SF ARHANGHELI MIHAIL SI GAVRIIL, CRAIOVA

Cod LMI: DJ-II-m-B-08001

Categoria: B – monument de interes local

Natura: Monument de arhitectură

Datare: 1785-1797, pe temelii de sec. XVI

Adresa: Str. Frații Buzești 2

Localitate: municipiul Craiova

Județ: Dolj

Așezată nu departe de centrul vechi negustoresc al orașului Craiova, pe str. Frații Buzești, nr. 2 (și vis-a-vis de Casa Cănciulescu), Biserica Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil este un lăcaș de cult ridicat pe temelii din secolul al XVI-lea, când ar fi fost construit de membrii neamului boieresc al Buzeștilor. În prezent, biserica-monument poartă trei hramuri (hramul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, hramul Sfinților Trei Ierarhi Vasile cel Mare, Grigore Teologul și Ioan Gură de Aur și hramul Izvorul Tămăduirii) și este unul dintre cele mai importante lăcașuri de cult din zona centrală a municipiului Craiova.

Biserica în secolul XVI

Conform tradiției, Biserica Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil a fost zidită de neamul boieresc al Buzeștilor spre sfârșitul secolului al XVI-lea. Pe atunci, lângă acest lăcaș, pe locul unde se află astăzi casa parohială, se afla și un mic așezământ monahal, o obște de călugari.

Într-un interviu dat în 2013 pentru revista Foaie Națională, prof. dr. Toma Rădulescu, atunci șeful Secției de Istorie și Arheologie din cadrul Muzeului Olteniei din Craiova, menționa că la Biserica Sfinții Arhangheli din Craiova ar fi fost scrisă așa-numita Cronică a Buzeștilor din timpul lui Mihai Viteazul. În același articol se menționează că hramul Bisericii Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil din Craiova ar fi fost dat de frații Buzești în cinstea domnitorului.

Biserica Sf Arhangheli Mihail si Gavriil, Craiova – fatada principala

Biserica în secolul XVIII

În partea a doua a secolului al XVIII-lea, biserica a fost reconstruită, având acum „caracter de biserică de mir ridicată cu cheltuiala unei bresle de neguțatori sau industriași cu scopul de a servi ca loc de închinăciune și îngropare a membrilor ei”. În lucrarea „Orașele oltene și mai ales Craiova, pe pragul vremilor nouă (1760-1830)”, publicată în 1925, Nicolae Iorga scria că biserica „e încă din 1785, și ca întemeietori ai ei se înșiră în pisanie un polcovnic, un mătăsariu, negustorul Hagi Crăciun, un bogasier, un cojocar, un „bechiar” sau beciar, bucătar, și alții ca dâșii.” De asemenea un scurt istoric al lăcașului menționează că pe pisania veche ar fi fost scris că biserica „este zidită cu toată cheltuiala d-lui Dumitru Polcovnicu, Ioan Mătăsariu, Ioan Carabet, Hagi Crăciun, Ioan Bogasieru... între anii 1783-1797”. Aceeași sursă menționează că biserica a fost sfințită la 12 august 1797 de episcopul Râmnicului Kir Filaret* în zilele prealuminatului domnitor Alexandru Ioan Ipsilanti. (n.r.: conform altor surse, în acea perioadă ar fi fost episcop de Râmnic Dosoftei Filiti).

Biserica în secolul XIX

Tot de la Nicolae Iorga aflăm că aici: „erau ctitori Murgășenii; la 1809 Clucereasa Stanca, soția unuia dintre ei, caută să pue un ceasornic în ea, cu clopot în toată rânduiala, fiind gata a plăti pentru aceasta și până la 800 lei”. În lucrarea sa „Scriori de boieri și negustori olteni și munteni către Casa de negoț sibiiană

Hagi Pop: publicate cu note genealogice asupra mai multor familii” din 1906, Iorga documentează corespondența Cluceresei Stanca (probabil nevasta Clucerului Șerban Murgășanu), din care aflăm că „Pentru acest ciasornicari, că noi, având trebuință de a face un ciasornicu și a să pune la besărica noastră de aici din Craiova, ce să prăznuiește hramul Sfântului Arhanghiel, s’au găsit dum[nea].l[ui] ca să-l facă dupe cum să cade. [...] Măcar că dum[nea]ta nu mă știi pe mine cine sânt eu, dar sint tot una cu dumn[ea]l[u]i Cluceri Murgășanu.”

Cutremurul din 11 ianuarie 1838 ruinează clădirea bisericii, care este reparată între anii 1855-1857 cu cheltuiala enoriașilor.

Biserica Sf Arhangheli Mihail si Gavriil, Craiova - absida laterala

Biserica în secolul XIX

La începutul secolului al XX-lea, Biserica Sf. Arhangheli a fost refăcută din nou prin reparații radicale sub conducerea Comisiei Monumentelor Istorice și cu cheltuiala doamnei Polina Vorvoreanu. Sprijinul doamnei Vorvoreanu, în valoare de 2 milioane de lei în vremea aceea, a fost oferit în memoria răposatului său soț Gogu Vorvoreanu (avocat, latifundiar, fost primar al Craiovei).

Reparațiile generale, ce au durat 3 ani, au schimbat complet exteriorul bisericii, în același timp fiind refăcută și pictura. Cu acest prilej ar fi fost pictați în biserică frații Buzești. Biserica a fost sfințită în ziua de duminică, 23 octombrie 1932. La propunerea preotului paroh V. Marghescu, Arhiepiscopia Craiovei a hotărât prin decizie internă ca biserica „să poarte numele de Biserica «Gheorghe și Polina Vorvoreanu», cu hramul Sfinții Arhangheli”, în semn de recunoștință pentru generoasa contribuție la refacerea lăcașului. Astfel, în pisană nouă de piatră așezată atunci deasupra intrării în biserică se poate citi și astăzi:

“Această sfântă biserică cu numele “Gogu și Polina Vorvoreanu” cu hramul Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril, a fost zidită din temelie de către Frații Buzești în sec. XVII. La anul 1779* s’a reparat de către Dimitrie Polcovnicul și cu alți ajutători. S’a mai reparat dupe cutremurul din 1838, de către enoriași la anul 1855, iar acum, pentru a treia oară, s’a restaurat cu cheltuiala evlavioasei enoriașe d-na Polina Vorvoreanu în memoria repauzatului său soț Gogu

Vorvoreanu, prin îngrijirea Comisiunii Monumentelor Istorice. Lucrările s’au terminat în anul 1932 când s’a sfințit la 23 octombrie, în zilele [...] episcop al Râmnicului Noului Severin fiind D. D. Vartolomeiu și paroh părintele V. Marghescu.” (*n.r.: probabil este o eroare, celelalte surse indicând anul 1797)

Biserica Sf Arhangheli Mihail si Gavriil, Craiova – pisanie

Conform Anuarului Mitropoliei Olteniei – Vieața Bisericească în Oltenia din 1941, parohia Bisericii Sf. Arhangheli număra la acea dată 81 familii și 324 suflete. Biserica avea casă parohială și o bibliotecă cu 361 de volume.

Cutremurul din 4 martie 1977 a afectat considerabil lăcașul bisericii, care a suferit multe fisuri, iar turla centrală a fost doborâtă. Timp de câteva luni, în biserică nu s-au mai putut săvârși slujbe, după care s-a deschis cultului numai o parte din naos, până în 1986 când, după ce a fost ridicată turla centrală și a fost consolidată, biserica a fost redeschisă.

Biserica în secolul XX

În anul 2011, în curtea bisericii a fost ridicată o troiță de lemn în amintirea celor care au suferit în lagărele și închisorile comuniste pentru credința ortodoxă.

Biserica Sf Arhangheli Mihail si Gavriil, Craiova – troita lemn

Despre biserică

Biserica are o singură turlă, așezată deasupra naosului, și un pridvor deschis pe arcade și susținut pe coloane de cărămidă.

La interior, ea adăpostește obiecte de cult de o inestimabilă valoare, dintre care șapte candel mari de argint lucrate la Pitești de Ștefan Argintarul în anul 1886, un arhanghel de argint de 80 cm, sfeșnice împărățești în formă de coloane antice grecești, împodobite cu iconițe din bronz reprezentând-o pe Maica Domnului, un policandru din 1831, icoane și cărți vechi de slujbă din secolele XVIII-XIX.

Biserica Sf Arhangheli Mihail si Gavriil, Craiova - usa

Biserica Sf Arhangheli Mihail si Gavriil, Craiova - pictura pridvor

Biserica Sf Arhangheli Mihail si Gavriil, Craiova - fereastră

Surse:

Scurt istoric al bisericii (expus la intrarea în biserică)

Diac. Ioniță Apostolache, Biserica „Sfinții Arhangheli” din Craiova, în haină de sărbătoare. Ziarul Lumina, 07 Noiembrie 2011

„Vieța Bisericească în Oltenia”, Anuarul Mitropoliei Olteniei, 1941

Diac. Ioniță Apostolache, Cătălin Cernătescu, Praznicul Sfinților Arhangheli în Mitropolia Olteniei: Două biserici monument-istoric, înveșmântate în haine de sărbătoare. Mitropolia Olteniei, 07 Noiembrie 2012

Marinela Porneală, Frații Buzești și ctitoriile lor. Ziarul Lumina, 15 Februarie 2011

Nicolae Popescu, „Mihai Viteazul este singurul domnitor român cântat în toți Balcanii ca eliberator al Bizanțului”. Revista Foaie Națională, 17 Februarie 2013

Nicolae Iorga, „Scrisori de boieri și negustori olteni și munteni către Casa de negoț sibiiană Hagi Pop: publicate cu note genealogice asupra mai multor familii”, 1906

Nicolae Iorga, „Orașele oltene și mai ales Craiova, pe pragul vremilor nouă (1760-1830)”, 1925

V.3.3. BISERICA SF. ILIE, CRAIOVA

Cod LMI: DJ-II-m-B-08084

Categoria: B – monument de interes local

Natura: Monument de arhitectură

Datare: 1893, refăcută pe locul unei biserici din 1720

Adresa: Str. Constantin Nicolăescu Plopșor, nr. 2

Localitate: municipiul Craiova

Județ: Dolj

Biserica Sf. Ilie este unul dintre cele mai importante lăcașuri de cult din zona centrală a municipiului Craiova și însemnat paraclis mitropolitan. Situată în imediata vecinătate a străzii Lipscani, principala arteră comercială a centrului vechi negustoresc al orașului, și a Palatului Administrativ, biserica actuală a fost construită pe locul unei biserici mai vechi, ridicată în secolul al XVIII-lea de boierii Otetelișeni.

Biserica în secolul XVIII

Biserica cu hramul Sf. Ilie. ctitorie a vornicului Ilie Otetelișanu, a fost zidită în secolul al XVIII-lea. Deși pisania originală a bisericii nu s-a păstrat, o inscripție așezată în anul 1890, vizibilă și astăzi, menționează anul 1751 ca anul construirii acestei prime biserici: *„În locul vechiei biserici făcută de rep: Ilie Otetelișanu pe la anul 1751 s'a construit această sântă biserică... Pe tronul țerei fiind Rege M. S. Carol I-ul și Regină Elisaveta, A. S. R. Ferdinand Moștenitor, Episcop D. D. Ghenadie, Ctitori Maria C. Otetelișanu și fii, represintați de tutore unchiu Sava Șomanescu și Maior P. Otetelișanu ctitori. Adtori Barbu Ionescu, B. Rioșianu, casier D. Istrati, secretar D. Cuțiana, Arhitectu F. Springer, Antreprenori C. Trolli & C. Bardelli. Piatra fundamentale a acestei biserici cu patrunagiu Sf. Ilie s'a pus la 7 iulie 1889 și s'a terminată la 30 august 1890.”* Cu toate acestea, în arhiva Mănăstirii Hurezi s-a descoperit testamentul lui Ilie Otetelișanu, datat în 11 decembrie 1732, în care vornicul menționează *„a mea dulce nădejde, biserica mea din Craiova”*, căreia dorește *„să i se termine tâmpla și să se acopere din nou cu șindrilă”*. Testamentul lui Otetelișanu dovedește că în 1732 biserica Sf. Ilie exista deja de un număr de ani care să justifice nevoia de reparații. Pe baza acestor informații, profesorul și istoricul Petre Gârboviceanu stabilește ca perioadă de ridicare a bisericii anii 1710-1725, anul 1720 fiind acceptat ca data cea mai probabilă a finalizării construcției acestui lăcaș. Astfel, biserica Sf. Ilie este considerată cea mai veche biserică de zid construită în sec. al XVIII-lea în Craiova.

Biserica Sf Ilie, Craiova - pisania actuala (1)

Biserica Sf Ilie, Craiova - pisania actuala (2)

Biserica vornicului Ilie Otetelișanu avea dimensiuni reduse și un singur turn, dar a fost înzestrată de ctitor cu argintărie, veșminte și cărți, dar și moșii, devenind astfel una dintre cele mai bogate lăcașuri de cult din Bănie. Locul în care a fost construită era unul dintre cele mai aglomerate din oraș, la granița dintre târgul permanent al Craiovei și așa-numitul Târg de Afară, care în timp va ajunge să poarte numele mahalaua Sf. Ilie.

Prin testament, vornicul Otetelișanu a înzestrat biserica cu moșii, casele sale din Craiova, via de la Sutești și alte bunuri imobiliare, și l-a lăsat ctitor pe vărul său Barbu Otetelișanu, fiul lui Gorgan Otetelișanu, pe care îl îndatora ca din prisosul venitului „să îmbrace săracii, să scoată datornicii din temniță, să hrănească bolnavii.”

Biserica în secolul XIX

În prima parte a secolului al XIX-lea, din veniturile bisericii, următorul ctitor, vornicul Iordache Otetelișanu, a deschis în case cu chirie un pension de fete (înainte de 1835). La 21 martie 1836, paharnicul Constantin Lazarie lăsa prin testament casele pe care le avea în Craiova, de la soția sa, pentru a se instala în ele un pension de fete. În 1837, frații Iordache și Grigore Otetelișanu au întocmit un proiect de testament, prin care hotărâu, cu banii dați de biserica Sfântul Ilie, ai cărei epitropi erau, să transforme casele Lazarie în local pentru un pension de fete. Astfel s-a înființat și întreținut Școala de fete Lazaro-Otetelișanu, prima școală centrală de fete din Țara Românească.

În ziua de 23 ianuarie (stil nou)/11 ianuarie (stil vechi) 1838 s-a produs un cutremur foarte puternic, de 7,5 grade pe scara Richter, care a afectat multe clădiri din Craiova, printre care și biserica Sf. Ilie, când „turnul bisericii a crăpat în trei locuri, au crăpat doi stâlpi în interior, căzând și tencuiala”. În urma acestui cutremur, vornicul Iordache Otetelișanu și epitropul Grigore Otetelișanu îi fac bisericii reparații capitale, care îi schimbă cu totul înfățișarea. Astfel, turla bisericii va fi dărâmată, acoperișul se va face în două părți, spre est și vest se vor face două frontoane triunghiulare în loc de acoperiș, se va desființa pridvorul, deasupra ușii i se va monta o marchiză semiconică drept adăpost, acoperită cu tablă, și se va modifica exteriorul bisericii (se vor dărâma brâul și ornamentele în stil brâncovenesc). Turnul clopotniță va fi și el învelit cu tinichea, dar își va păstra forma inițială până în 1889. Despre clopotnița de la Sf. Ilie se spune că ar fi fost construită pe 7 etaje, fiind mai înaltă decât vestitul turn al Colței din București. Amvonul bisericii a fost lucrat de Ioniță tâmplarul și Gheorghe Ocrutchi fierarul. Pictura noului lăcaș va fi încredințată în 1840 lui Barbu și lui Petre, zugravi din Craiova, dar rezultatele nu sunt pe plac epitropilor, care îl însărcinează cu această sarcină pe pictorul Constantin Lecca. Sub directă

supraveghere a pictorului au lucrat la pictura bisericii și Tudorache Mavrodolu (sau Tudorache Zugravul) și Dimitrie Iacsici.

Biserica Sf Ilie, Craiova - detalii intrare

Biserica Sf Ilie, Craiova - geamuri

Biserica Sf Ilie, Craiova - latura nordica

În toamna ocupației rusești din anului 1848, instaurată după înăbușirea revoluției pașoptiste, armata rusă a cerut ca biserica să-i fie rezervată pentru serviciul religios. Până în 1851, biserica a devenit catedrală, toate serviciile publice cu caracter oficial fiind săvârșite aici.

În anul 1864, biserica Sf. Ilie va fi reparată din nou de către episcopul Grigore Otetelișanu.

Între anii 1889-1890, lăcașul de cult va fi refăcut în forma actuală de familia Otetelișanu, care „i-a schimbat rostul cu desăvârșire, dând o foarte luxoasă biserică de cărămizi aparente, fără niciun rost de arhitectură”. Ultima slujbă în vechea biserică s-a ținut la 11 iunie 1889, iar în ziua de 12 iunie a

aceluiași an începe dărâmarea aceleia pentru a se zidi actuala biserică. Planurile noii biserici erau întocmite de arhitectul Fr. Springer, iar antrepriza de antreprenorii Giuseppe Trolli (care se mai ocupase de construcția ospiciului de pe lângă Biserica Madona Dudu din Craiova în 1888 și de instalațiile tehnice ale Palatului Universității din Iași în 1898) și C. Bardelli. Piatra de fundație s-a pus pe 7 iulie 1889, la mai puțin de o lună după demolare, și construcția bisericii s-a terminat la 30 august 1890. Vitraliile bisericii au fost executate de firma Ziegler și Schmidt din București (care a executat și vitraliile cavoului Iuliei Hașdeu din Cimitirul Bellu din București), în timp ce pictura (portretele ctitorilor și icoane din catapeteasmă) va fi executată în perioada 1892-1893 de cunoscutul pictor bucureștean Ioanid, sub directa supraveghere a maestrului și profesorului său Gheorghe Tătărescu, fiind ultima biserică pictată de acesta. Pictorul Gheorghe Ioanid a pictat, printre altele biserica Dobroteasa și biserica Alexe din București, biserica Maioreasa din Drobeta-Turnu Severin, biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel și icoanele catapetesmei bisericii Sf. Nicolae din Alexandria. Pictorul Gheorghe Tătărescu a pictat în stil neoclasic, în perioada 1853–1892, cu ajutorul elevilor săi, peste 50 de biserici din București, Mitropolia din Iași, Biserica Greacă din Brăila sau biserica mănăstirii Ciolanu din județul Buzău. Sfințirea noii biserici a avut loc la 19 septembrie 1893.

Biserica în secolul XX

Biserica Sf. Ilie a fost din nou catedrala orașului din anul 1890 până la 26 octombrie 1933, când s-au finalizat lucrările de construcție a catedralei Sf. Dumitru. În acea perioadă (1917-1929), episcopii bisericii Sf. Ilie au fost: D. Fortunescu și Ștefan S. Petrescu, iar din partea Primăriei orașului Craiova a fost numit ca episcop Ioan Glogoveanu.

Lucrări de restaurare a bisericii Sf. Ilie au avut loc între anii 1939-1940 și în perioada 1975-1976.

Biserica Sf Ilie, Craiova - fatada vestica

Biserica Sf Ilie, Craiova - geamuri (1)

Biserica Sf Ilie, Craiova - geamuri (3)

Biserica Sf Ilie, Craiova - intrare

Biserica Sf Ilie, Craiova - turle (1)

Biserica Sf Ilie, Craiova - turle (2)

Biserica în secolul XXI

La începutul anului 2015, filiala Oltenia a Ordinului Arhitecților din România a organizat un concurs de idei privind amenajarea spațiului public prin deschiderea curții Bisericii Sf. Ilie. Acțiunea a făcut parte din un proces mai amplu de activare și revitalizare a centrului vechi al orașului Craiova. Cu această ocazie a fost desființată grădina, a fost demolat gardul metalic pe soclu de cărămidă al bisericii, a fost demontată crucea din marmură a mormântului aflat în curtea bisericii, iar acesta a fost transformat într-o piesă de mobilier urban.

Biserica Sf Ilie, Craiova - imagine cu gradina inainte de desfiintare

Biserica Sf Ilie, Craiova - In timpul lucrarilor de renovare a centrului orasului

Surse:

Arhivele Naționale

Diac. Ioniță Apostolache, “18.07.2014 – File de istorie la Biserica-paraclis „Sfântul Ilie“ din Craiova”

Diac. Ioniță Apostolache, “Biserica „Sfântul Ilie“ din Craiova – mândria familiei Otetelișanu”

Ordinul Arhitecților din România, filiala Oltenia

Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman”

Familia Otetelișanu, www.conacul.ro

V.3.4. BISERICA SFANTUL SPIRIDON DIN CRAIOVA

Biserica „Sfântul Spiridon“ este situată pe o mică colină din inima Craiovei, nu departe de Teatrul Național și de Universitate. Ea este ctitoria boierilor Vlădăieni, cunoscută și sub numele de "Biserica Vlădăianului" sau "Biserica Alba";

Zidită în anul 1758, în timpul domnitorului Constantin Nicolae Mavrocordat și al episcopului de Râmnic Grigorie Socoteanu, lângă biserică, el a zidit și case pentru calugari, fapt pentru care este cunoscută în trecut și ca mănăstire.

Ctitorul bisericii a întemeiat în incinta lacasului de cult o școală grecească, pentru copiii cartierului;

La mijlocul secolului al XVIII-lea așezările boierilor Vlădăieni se găseau în Craiova pe culmea cuprinsă între scobitura adâncă a Văii Orbeșilor (azi strada Ștefan cel Mare) și Valea lui Opincă (astăzi Calea București).

Clucerul Fota Vlădăianu a înălțat la 1758, biserica Sfantul Spiridon (numită și Biserica Vlădăianu), pe locul alteia mai vechi făcută din nuiele de căpitanul Tudor Berindei. Împrejurul bisericii au fost ridicate case mari, a fost înzestrată cu moșii și odoare necesare cultului, încât se aseamnă cu o mănăstire. De aceea, în Istoria Daciei, Dionisie Fotino o amintește printre bisericile mănăstiri ale Craiovei. La 1837, mănăstirea Vlădăianu mai păstra acest titlu alături de mănăstirile Obedeanu și Gănescu.

Biserica Sfântul Spiridon este prima biserică boierească din a doua jumătate a veacului al XVIII-lea care și-a păstrat pisania veche așezată deasupra ușii de la intrare la 1758. Într-o catagrafie din 1813-1815 sunt trecuți ca ctitori și boierii Poenari care se

înruceau cu Vlădăienii.

În 1771, Fota Vlădăianu facea parte din Divanul Craiovei și al județului Dolj, iar din iulie 1775 dintr-un sfat de caimacami. A murit în anul 1778 și a fost înmormântat la ctitoria sa (mormânt a cărui piatră se găsește și azi cu inscripția ștearsă de vreme).

În anul 1826, în curtea bisericii s-a construit o fântână, iar după cutremurul din anul 1838, au avut loc mai multe reparații care însă nu i-au schimbat înfățișarea. În anul 1843 a fost împrejmuită cu zid de cărămidă, La 1844 a fost acoperită din nou, „, iar în anul 1858 În anul 1861 a fost construită în curtea bisericii o clopotniță din lemn, ce va fi refăcută în 1925.

Reparațiile radicale de la jumătatea secolului al XX-lea au inclus “elemente de compoziție străină, care au schimbat caracterul bizantin al multor biserici”. În interior s-a reparat pardoseala, s-au reparat stranele și s-a zugrăvit soclul. Între anii 1924-1925, la Biserica „Sfântul Spiridon“ au avut loc reparații generale: a fost din nou zugrăvită și s-a deschis tinda, scoțându-se la iveală frumoșii stâlpi de piatră ce o înconjură. Tot în această perioadă, biserica a fost repictată de către marele pictor craiovean Ion Listevanu. Azi îi putem admira arhitectura brâncovenească a pridvorului deschis, a brâului și a ocnițelor oarbe de pe pereții laterali exteriori, rozetele de aerisire ce au ca decor vulturul bizantin.

Surse:

<http://ziarullumina.ro/biserica-sfantul-spiridon-din-craiova-in-haina-de-sarbatoare-18299.html>

<http://memorielocala.aman.ro/files/biserici.html>

<https://www.biserici.org/index.php?menu=BIDJ&code=166&criteria=&quick=&radio=b&order=C.NAME>

V.3.5. BISERICII SFANTA TREIME,

CRAIOVA

Cod LMI: DJ-II-a-B-08057

Categoria: B – monument de interes local

Natura: Monument de arhitectură

Datare: 1765-1768, ref. 1906

Adresa: Str. Maiorescu Ioan 9

Localitate: municipiul Craiova

Județ: Dolj

Situat în zona centrală a municipiului Craiova, ansamblul bisericii Sfânta Treime este un complex arhitectural aparte, constituit din biserica propriu-zisă (cod LMI DJ-II-a-B-08057.01), cu hramul Sfânta Treime, și turnul de intrare (cod DJ-II-a-B-08057.02). Vechi paraclis domnesc, monument istoric și religios de importanță deosebită, biserica Sfânta Treime este un lăcaș de cult al cărui trecut spectaculos este prea puțin cunoscut.

Construirea lăcașului de cult

Biserica “Sfânta Treime” (vechi “Sfânta Troiță” sau biserica Știrbei) este ctitoria bătrânei jupânease Dumitrana Știrbei stolniceasa, zisă Știrboaica, fiica învățatului Constantin Strâmbeanu și văduva Marelui Logofăt Constantin Știrbei, fost caimacam al Craiovei în anul 1741. Construcția bisericii a început în 1765, un document

din data de 15 decembrie a aceluiași an atestând că stolniceasa “făcuse o biserică lângă casele sale din Craiova”, nu departe de reședințele de atunci ale banilor Craiovei, actualele Casele Băniei. Paraclisul boieresc, construit din zid, este trecut în lucrarea “Istoria Daciei” printre cele cinci biserici de piatră ale orașului “a lui Petre Bojiu, a Știrboaicei, a Sfântului Ioan, a Ungurelului și a Jianului”. El a fost terminat în anul 1768, remarcându-se prin stilul brâncovenesc, forma de cruce, turla zveltă de deasupra naosului și pridvorul cu colonade. Jupâneasa Dumitrana a avut grijă nu doar de construcția lăcașului de cult, ci și de înzestrarea și împodobirea acestuia. În 1781, ea comanda un policandru cu 24 de sfeșnice și îi scria unui prieten negustor din Sibiu, cerându-i acestuia să-i aducă “20 de tefe de aur bun leșesc, câte 3 lei și jumătate tefeaua”. Zugravul care s-a ocupat de zugrăvirea paraclisului fusese tocmnit din Sibiu în anul precedent de Barbu, fiul Dumitranei. La 1790, biserica a fost dotată cu un clopot de 100 de livre (pfunzi), cu inscripția “acest clopot s-a făcut de dumneai stolniceasa Dumitrana Știrboaica și l-au așezat la hramul sfintei Troițe în Craiova”, ce se păstrează și astăzi în turnul de intrare.

Biserica Sfanta Treime Craiova

Biserica Sfânta Treime în secolul XIX

În anul 1811, în curtea bisericii au fost construite mai multe chilii cu etaj, probabil în vederea amenajării unui așezământ monahal. Ele au fost ridicate după dorința exprimată în testamentul său de fiul Dumitranei, vornicul Barbu Știrbei: “Toți banii mei care se vor găsi în argint și aur, toți îi las prea iubitei mele soții Catinca, ca să dea și să-mi caute sufletul și să se facă chiliile la Sfânta Troiță din Craiova cu două rânduri de case, adică și casele deasupra chiliilor.”

Un deceniu mai târziu, în 1821, în aceste chilii s-au adăpostit arnăuții veniți de la București pentru a-l prinde pe Tudor Vladimirescu. Arnăuții au produs mari stricăciuni bisericii, aceasta necesitând reparații.

În anul 1823 a fost refăcut acoperișul cu bani de la epitropul bisericii, serdarul Dimitrie Aman, ale cărui case se aflau în imediata apropiere.

„Zapisulu nostru la mână dumnealui Sărdaru Dumitru Amanu precumu să să știie că ne-amu tocmitu cu dumnealui ca să acoperimu de iznovă biserica Sfintei Troiți cu șindilă măruntă, lucrată bine, bătută înu patru, și, căți căpriori sau alte lemne voru fi putrede, să avemu a le schimba, să punemu altele noi; asemenea și

turnurile. Pentru care acest lucru are dumnealui să ne dea şindilă, lănteţi, căpriori, cuiele, cătu va fi de trebuinţă, iară noo, pentru lucru, are să ne plătească la totă miia de şindilă câte tl. 4,20. Iaru alta nimicu. Şi noi să fim silitori a face lucru bunu, sănătosu, şi înu sorocu până la Sfete Dimitrie să avemu să o isprăvimu. Iaru, nefiindu următori, orice să va întâmpla biserici, să fimu noi răspunzători. Şi pentru mai bună încredinţare ne'mu pusu degetulu înu locu de pecete, ca să ştiie.

1823, Septv. 24.

Eu, Runcea dulghieru.

Eu, Marinu dulghieru.”

La începutul ocupaţiei ruseşti din 1828-1834, veşmintele bisericii au fost trimise la Călimăneşti, iar icoana Maicii Domnului ascunsă în ostrovul de acolo.

La cutremurul din 1838 s-au înregistrat noi stricăciuni, biserica fiind reparată 2 ani mai târziu de Ecaterina (Catinca) Bibescu şi fiul său, marele logofăt Barbu Ştirbei, viitorul domn al Ţării Româneşti. Tot în 1840 s-a aşezat şi pisană care menţionează primii ctitori ai bisericii Sfânta Treime. Odată cu înscăunarea lui Barbu Ştirbei, nouă ani mai târziu, paraclisul boieresc al familiei Ştirbei devine biserică domnească în care se află înmormântaţi Dumitrachi (Dimitrie) Bibescu, mare şertar, stolnic, clucer, mare vistier, logofăt şi vornic, şi soţia lui, Catinca Văcărească, părinţii domnitorilor Ţării Româneşti Barbu Dimitrie Ştirbei şi Gheorghe Bibescu.

În 12 octombrie 1857, în spaţiul dintre biserica Sfânta Treime şi Şcoala Centrală din Craiova (actualul Colegiu Naţional “Carol I”) a avut loc o întâlnire publică, prounionistă, care l-a inspirat pe pictorul Theodor Aman, care locuia în imediata apropiere, să picteze celebrul său tablou “Hora Unirii la Craiova”. O jumătate de secol mai târziu, casa în care locuia Theodor Aman a fost achiziţionată de epitropia bisericii. Aceasta va fi demolată mai târziu pentru a face loc unei zone de spaţiu verde.

În anul 1890 s-a încercat construirea unui spital din fondurile bisericii, dar această iniţiativă nu a putut fi realizată. În schimb, a fost construit un dispensar medical pentru săraci, adăpostit provizoriu în casele din curtea bisericii, întreţinut din veniturile paraclisului, din moşiile aferente şi din donaţii. Acesta a fost mutat în jurul anului 1940 într-un alt spaţiu aflat în prezent pe strada Islaz, unde funcţionează astăzi dispensarul studentesc al Universităţii din Craiova.

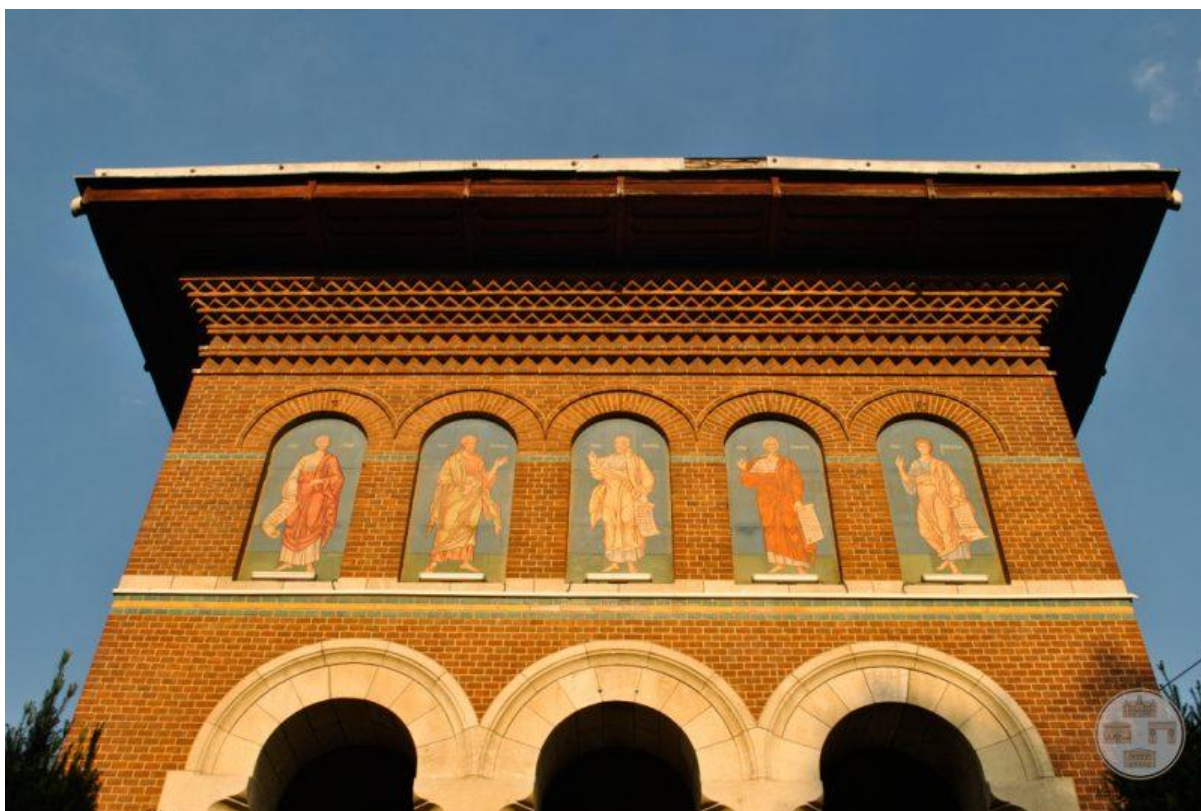
Biserica Sf. Treime – Craiova. Fotograf Adrian Tîrșogoiu

Reconstrucția sub bagheta lui André Lecomte du Noüy

Finalul secolului al XIX-lea a scos la iveală necesitatea unor noi reparații la Biserica Sfânta Treime. Restaurarea acesteia a durat până în 1906, paraclisul fiind reclădit pe vechile temelii, pe cheltuiala și sub ctitoria fiilor lui Barbu Știrbei Vodă, principii Alexandru și Dimitrie Știrbei, după planurile arhitectului și restauratorului francez André Lecomte du Noüy. Pe lângă reconstrucția bisericii, ctitorii Alexandru și Dimitrie Știrbei s-au ocupat și de construcția turnului de intrare, ce datează tot din 1906, și de decorarea și amenajarea bisericii. S-a realizat pictura interioară, s-a așezat o catapeteasmă de stejar, sculptată și aurită, și a fost adus mobilier din Franța. În același an, pe 15 octombrie, a avut loc și resfințirea Bisericii Sfânta Treime, slujba fiind săvârșită de către Atanasie Mironescu, episcopul Râmnicului, în prezența ctitorilor, epitropilor și a credincioșilor.

La un an după resfințirea bisericii, sculptorul francez Jean-Jules-Antoine Lecomte du Nouÿ, fratele arhitectului, a executat monumentul dedicat domnitorului Barbu Știrbei. Acesta, considerat a fi primul monument public ridicat în Craiova, a fost amplasat în curtea bisericii și a fost inaugurat în data de 8 decembrie 1912.

În acea perioadă, André Lecomte du Noüy era solicitat foarte des de Casa Regală a României pentru a contribui la reconstrucția, restaurarea sau supravegherea lucrărilor la diferite clădiri de prim rang, precum Castelul Peleş, Biserica Trei Ierarhi și Biserica Sfântul Nicolae Domnesc din Iași, Mănăstirea Argeșului, Mitropolia din Târgoviște și Biserica Domnească Sfântul Dumitru din Craiova. Deși unele surse menționează că vechea arhitectură a bisericii fost respectată, astfel încât aceasta și-a păstrat aerul brâncovenesc de la început, Nicolae Iorga, în lucrarea „Orașele oltenice și mai ales Craiova pe pragul vremilor nouă”, susține că biserica era “o refacere în stil moldovenesc după reparația din 1840.” Nu ar fi prima controversă care ar uni activitatea și numele lui Lecomte du Noüy la noi în țară!

Evoluția bisericii în secolele XX și XXI

La 1909, parohia Sfânta Treime număra 225 familii (cu 656 suflete). Paraclisul era condus de o epitropie, bugetat de Fundația Știrbei (ceea ce i-a creat renumele de biserică particulară) și păstorit de preotul Zamfir Ionescu, absolvent al Seminarului teologic inferior (din 15 octombrie 1906), și diaconul Petre Partenie, licențiat în teologie (din 7 ianuarie 1908). Printre epitropii care au gestionat averile bisericii s-a numărat și Anton C. Brăiloiu (prefect de Dolj), care

a fost înlăturat în urma unui conflict cu Știrbei. Astfel, în locul lui a fost numit episcop maiorul austriac de confesiune romano-catolică Alfred de Marentzeler, care a reparat biserica, a dărâmat chiliile și a amenajat o grădină pe locul lor. Ulterior, în perioada primului război mondial, episcop al Bisericii Sfânta Treime a fost Mihalache Măinescu, președinte al Curții de Apel din Craiova. Conform “Vieța Bisericească în Oltenia: Anuarul Mitropoliei Olteniei” din 1941, parohia număra 96 familii (cu 409 suflete), avea un cor bisericesc mixt și o bibliotecă parohială cu 361 volume. Numărul mic de enoriași, ce se păstrează și în ziua de astăzi, se explică prin faptul că biserica s-a transformat foarte târziu din paraclis voievodal în biserică de enorie și că enoriașii nu au fost implicați în rezolvarea problemelor cu care s-a confruntat parohia, acestea fiind soluționate de fundația din care făceau parte urmașii ctitorilor și episcopii lăcașului de cult. Finalul secolului trecut a coincis cu lucrări de refacere a picturii în 1995, an în care, la data de 12 iunie, a avut loc o nouă slujbă de resfințire a bisericii, săvârșită de Mitropolitul Olteniei Nestor Vornicescu. Din păcate, începutul acestui veac a coincis cu demolarea, la solicitarea Primăriei Craiova, a gardului și zidurilor care împrejmuiau lăcașul de cult, deși acestea făceau parte din ansamblul bisericii, inclus pe lista monumentelor istorice din România. Demolarea zidurilor din noiembrie 2008 a avut scopul de a crea un spațiu deschis în jurul bisericii, pentru a o integra în noul peisaj arhitectural al Pieței Mihai Viteazul.

Surse:

Correspondența lui Dimitrie Aman, negustor din Craiova (1794-1823), publicată după originalele păstrate în “Museul Aman” din Craiova de N. Iorga. București, 1913

V.3.6. CASA RUSĂNESCU, CRAIOVA

Cod LMI: DJ-II-m-B-08126

Categoria: B – monument de interes local

Natura: Monument de arhitectură

Datare: sf. sec. XIX

Adresa: Bd. Știrbei Vodă 2 (Calea Unirii 50A)

Localitate: municipiul Craiova

Județ: Dolj

Casa Rusănescu din Craiova este un monument istoric de arhitectură de final de secol XIX aflat în zona centrală a orașului, situat la intersecția dintre Bd. Știrbei Vodă și Calea Unirii. Casa, care a aparținut boierului craiovean Ștefan D. Rusănescu, este în prezent cunoscută drept Casa Căsătoriilor și găzduiește mai multe secții ale Serviciului Public Comunitar de Evidență a Persoanelor din Craiova (Stare Civilă, Autoritate Tutelară).

Proprietari de-a lungul timpului

Clădirea datează de la sfârșitul secolului al XIX-lea (aproximativ 1870-1900) și a fost construită pentru a servi drept locuință familiei Rusănescu. Rusăneștii erau o familie boierească ce își trăgeau numele de la moșia cu același nume din Olt (fostul județ Romanți) pe care o dețineau. Fără să facă parte din marile familii boierești din Oltenia, Rusăneștii s-au remarcat prin câțiva reprezentanți de seamă, care au deținut funcții importante (vitori vistieri, pitari, serdari), au ctitorit biserici și au deținut moșii în zonă (Pieleștii de Sus). De asemenea, aceștia s-au înrudit cu alte familii boierești, precum familia Pleșia.

Nu cunoaștem cu certitudine dacă Ștefan Rusănescu, proprietarul casei din Craiova ce îi poartă numele, este același cu Ștefan Rusănescu, care a deținut în 1873 funcția de edil al urbei, sau cu S. S. Russenescu, președinte al Consiliului de Administrație la Banca României Craiova. Știm, însă, că în edificiul construit de acesta au avut loc niște evenimente memorabile de la sfârșitul Primului Război Mondial, aici fiind păstrată o arhivă a unor organizații unioniste de la Paris. Mai

mult, așa cum stă scris și pe plăcuța de la intrarea în imobil, “În această casă a familiei Ștefan D. Rusănescu s-au desfășurat în anii 1915-1916 întruniri ale marilor oameni politici și patrioți în slujba făuririi României Mari.” În “Istoria ilustrată a Craiovei”, apărută la Craiova în 1997, se specifică faptul că în Casa Rusănescu au avut loc “întâlnirile lui Take Ionescu, Vasile Lucaciu, Octavian Goga, Nicolae Titulescu, care au coordonat acțiunile unioniste din Oltenia”.

Casa Rusănescu, Craiova – plăcuța comemorativă

Urmașii primilor proprietari au folosit casa tot cu destinația de locuință. După ce a fost naționalizată, Casa Rusănescu a avut diverse destinații, o perioadă funcționând aici sediul echipei de fotbal FC Știința U Craiova (până în 2006). După ce, în anul 2009, imobilul a făcut obiectul unor acțiuni în justiție, el este acum în proprietatea municipalității și găzduiește birouri administrative și sala de oficiere a căsătoriilor din cadrul Serviciului Public Comunitar de Evidență a Persoanelor.

Despre imobil

Casa Rusănescu are o suprafață construită de 579 mp cu un regim de înălțime fără subsol, cu parter, etaj și pod, și o curte interioară. Casa este un amestec de stiluri, incluzând caracteristici ale stilurilor Art Deco, baroc târziu sau vienez. La exterior se remarcă paramentul bogat ornamentat în jurul intrărilor, al ferestrelor și al cornișelor, cu tencuieli decorative din mortar de ciment, balconul închis de deasupra intrării principale și acoperișul de tablă cu luminatoare. La interior, edificiul prezintă panouri decorative pe pereți și tavane, vopsite în ulei pe zid și ulei pe lemn la tâmplării, un vitraliu la etaj, deasupra holului și casei scării, și o scară monumentală accesibilă prin intrarea secundară (prin curtea interioară).

Casa a fost restaurată în anul 1999, prin lucrările realizate fiind refăcute finisajele interioare (picturile, stucaturile în foiță aurită, tavanele, oglinzile și luminatorul din vitraliu).

În 2018, Primăria Municipiului Craiova anunța semnarea contractului de finanțare din fonduri europene nerambursabile pentru reabilitarea și transformarea în muzeu a Casei Rusănescu din Craiova. Valoarea totală a proiectului era de 11.098.633,51 lei.

Ulterior, în 2020, proiectul privind reabilitarea clădirii monument istoric a fost respins de Consiliul Local, după ce costurile de restaurare au crescut cu peste șase milioane de lei față de devizul aprobat în 2017. Suma urma să fie suportată din bugetul local, lucru cu care consilierii municipali nu au fost de acord.

Surse:

Ion Pătroi, Vladimir Osiac, Virgil Joița, “Istoria ilustrată a Craiovei”. Ed. Aius, Craiova, 1997

V.3.7. MANASTIREA COSUNA BUCOVATUL VECHI CRAIOVA

Manastirea Cosuna, cunoscuta si sub denumirea de Bucovatul Vechi, este o veche manastire ortodoxa, aflata pe drumul de iesire din Craiova, care duce spre Cetate, in cartierul Mofleni. In incinta acestei manastiri se afla Seminarul Teologic Ortodox. Aceasta manastire este una dintre cele mai vechi constructii atestate documentar din tinuturile Craiovei, ea fiind o piesa de o inestimabila valoare patrimoniala, in Mitropolia Olteniei.

Manastirea Cosuna - Bucovatul Vechi - scurt istoric

Manastirea Cosuna - Bucovatul Vechi a fost ridicata in anul 1483, biserica acesteia fiind construita in perioada anilor 1506-1512. Actuala biserică datează din anul 1572, din vremea domnitorului Alexandru al II-lea Mircea, când a fost ridicată de către Ștefan Clucerul și fiul său, Parvu, cu hramul Sfântul Ierarh Nicolae.

Primul nume al mănăstirii este cel de "Cosuna", cum apare numită într-un act al mitropolitului Eftimie al Țării Românești (ianuarie 1574) și într-un act al voievodului Mihai Viteazul (februarie 1574). Această denumire se trage, fie de la cuvântul slavon care înseamnă "pășune de iarbă", fie de la un cuvânt din latină, care înseamnă "fabulă", fie de la faptul că prin aceste locuri coborau adesea oamenii de la munte, care împleteau cosuri de nuiele.

După anul 1572, mănăstirea începe să fie numită și "Bucovatul Vechi", după numele mosiei omonime, aflată pe celălalt mal al râului Jiu. Acest nume trimite spre cuvântul slavon care înseamnă "fag", făcând referire la pădurile de fagi din zonă. Între anii 1834-1843, obștea Mănăstirii Cosuna - Bucovatul Vechi a fost mutată în partea dreaptă a Jiului, unde s-a construit o altă biserică, numită Bucovatul Nou.

În anul 1583, fiul ctitorului, Parvu Clucerul, a închinat acest așezământ către Mănăstirea Sfântul Varlaam, de la Meteora, din Grecia. Această este prima mănăstire românească închinată către o mănăstire străină, după Mănăstirea Zdrălea, închinată de ctitorul ei, banul Barbu I al Craiovei, către Mănăstirea Xenofont, din Sfântul Munte Athos.

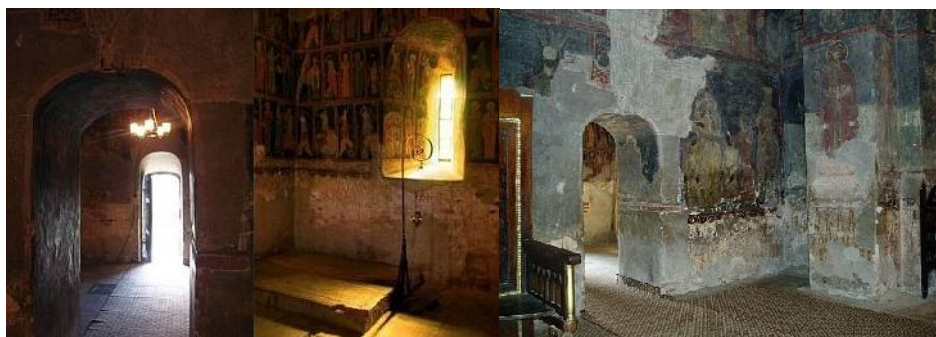
Pe la mijlocul secolului al XVII-lea, această mănăstire a fost vizitată de patriarhul Macarie al Antiohiei și de fiul său, arhidiaconul Paul de Alep, de la care s-a păstrat următoarea însemnare: "Am ajuns în partea de apus a orașului Craiova, într-o vale sau valcea din mijlocul unei păduri, la o mănăstire cu hramul "Sfântul Nicolae", numită în limba lor Mănăstirea Bucovat. Se afla în stăpânirea unor călugări greci, fiind închinată vestitei Mănăstiri Sfântul

Varlaam, din Rumelia. Acești calugari, care sunt în sus-pomenitul metoc, sunt schimbați la fiecare trei ani și se trimite de la lavra un alt egumen, cu alți calugari, pentru a-l înlocui. Biserica este o clădire mandră și este frumos zugrăvită, peste tot. În fața ușii se află un izvor adânc, ca un put, din care izvorăște apă și deasupra ușii este un pridvor cu o turlă înaltă."

În anul 1771, mănăstirea este jefuită, de către oamenii lui Pasvantoglu, fiind reparată abia prin anul 1813, sub conducerea starețului Daniil. Mai apoi, în anul 1832, egumenul Hrisant părăsește mănăstirea, deoarece apa Jiului dăduse deja turnul-clopotniță. Această ieșire din matca a Jiului s-a repetat și în anul 1837, când s-au dădat poarta dinspre apus, o parte din chilii și pridvorul bisericii. Mai apoi, cutremurul din 11 ianuarie 1838 i-a provocat mai multe stricăciuni. Astfel, turla bisericii s-a prăbușit, iar o parte dintre anexe au fost avariate, ajungând o ruină. Mănăstirea Cosuna - Bucovatul Vechi a fost părăsită, pentru a fi ridicată, din nou, în alt loc, peste apa Jiului.

În anul 1873, biserica mănăstirii a fost însă refăcută, în scopul utilizării ei ca locas parohial. În acest scop, ea va fi folosită însă numai două decenii. În anul 1900, vechea biserică a Mănăstirii Bucovatul Vechi era fiică a parohiei Balta Verde, fostul slujitor al locasului monahal slujind, ca paroh, la parohia Bucovatul Nou.

Biserica actuală din Mănăstirea Cosuna a fost ridicată din cărămidă și piatră, luate din castrul roman de la Pelendava. Biserica este zidită în formă de cruce, cu turlă pe naos și zid despărțitor, între naos și pronaos. Fatadele

exterioare ale bisericii sunt tencuite cu caramida aparenta si firide, in doua registre, stil arhitectural specific secolului al XVI-lea.

Ca un detaliu arhitectural specific, in Sfantul Altar, proscomidiarul este asezat in partea de miazazi, iar nu in partea de miazanoapte, cum este traditia. Biserica a fost zugravita, in fresca, la doi ani dupa zidirea ei. La randul ei, pictura are si ea o particularitate, aceasta infatisand o cronica a domnitorilor Tarii Romanesti, alaturi de erminia consacrata canonic.

V.3.8. SCOALA OBEDEANU

FOSTA MANASTIRE OBEDEANU –(CORPURILE I, II), CRAIOVA

Cod LMI: DJ-II-m-B-08086.02

Categoria: B – monument de interes local

Natura: Monument de arhitectură

Datare: 1902, prin demolarea clădirilor vechi (1747 – 1753)

Adresa: Str. Pictor Oscar Obedeianu nr. 1

Localitate: municipiul Craiova

Județ: Dolj

Școala Obedeianu din Craiova este prima școală din Oltenia – atestată din 1775 – și precursora a celei de-a doua cea mai veche instituție școlară secundară din Principate. Alături de Biserica Buna Vestire și Sf. Împărați a fostei Mănăstiri Obedeianu, de un spital pentru săraci și un azil, Școala Obedeianu a fost epicentrul unui așezământ religios, cultural și social aparte în peisajul craiovean al secolelor XVIII-XIX.

În această școală au învățat de-a lungul timpului multe personalități ca: Tudor Vladimirescu, Petrache Poenaru, Gheorghe Chițu, Theodor Aman, Alexandru Macedonski, Eugeniu Carada, Constantin Argetoianu, Gogu Constantinescu, Nicolae Titulescu, dr. Constantin Angelescu, Constantin Nicolăescu-Plopșor ș.a.

Școala în secolul XVIII

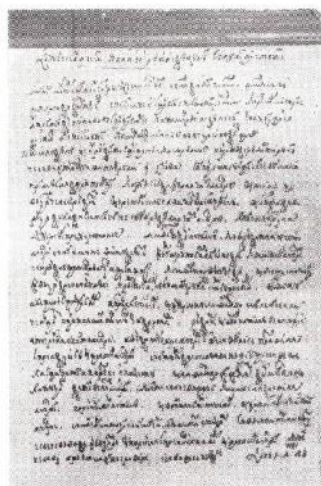
Școala a fost înființată în chiliile de la Biserica Obedeianu, ctitorită de marele boier Constantin Obedeianu. Înființarea școlii a fost menționată în diata ctitorului din 1753: “Cu plecăciune mă rog înalților domni care se vor întâmpla stăpânitori țării acesteia să nu strice acest așezământ școlar, ci mai vârtos să-l întărească fiindcă întemeierea școalelor de învățătură este în adevăr cea dintâi

pricină folositoare a nații.” Fiul lui Constantin Obedeanu, Dumitrache (Dumitrașcu), a închinat biserica ridicată de tatăl său către episcopul Grigorie al Râmnicului Noului Severin. Prin actul de închinare din august 1759 se preciza: “și bolnavi neputincioși și cu doftorul cel rânduit precum scrie în diata răposatului părintelui meu și dascăl pentru învățătura copiilor și pentru paza sfintei biserici să fie”. În lunga stăpânire a Episcopiei Râmnicului, așezământul de la Obedeanu a prosperat, aici fiind înființată de către Vlădica Chesarie, cărturarul Episcop al Râmnicului, “Școala obștească” pentru învățătura poporului românesc, prima școală din Craiova de învățatură cu un dascăl de slavonă și unul de greacă. Această școală de la biserica Obedeanu din anii 1774-1775 a fost prima școală din Oltenia, prin care așezământul lui Obedeanu și-a început marele său rol istoric și cultural.

Scoala Obedeanu din Craiova – corpul de cladire cu intrare din str Pictor Obedeanu

Școala a fost pentru prima dată menționată în hrisovul lui Alexandru Ipsilanti din 26 aprilie 1775. A fost, timp de 100 de ani, singura școală elementară din Craiova și a doua școală națională în limba română din Țara Românească, după cea de la Sf. Sava. Odată înființată, școala a fost cuprinsă în sistemul de învățământ din acea vreme, organizat printr-un alt hrisov al aceluiași domnitor din ianuarie 1776.

Hrisovul lui Alex. Ipsilanti din 26 aprilie 1775 privind înființarea Școlii Obedeanu.

Hrisovul lui Alexandru Ipsilanti din 26 aprilie 1775 privind infiintarea Scolii Obedeanu

Școala în secolul XIX

La 1803, școala de învățatură obștească de la mănăstirea Obedeanului din Craiova a fost recunoscută și organizată prin hrisovul domnesc al lui Constantin Vodă Ipsilante ca școală pentru fiii boierilor, cât și a altora din “scăpătate obraze, câți au răvnă și iubesc învățătura”. Mai târziu, la 1813, printr-

un alt hrisov domnesc, Vodă Ioan Caragea a crescut veniturile mănăstirii pentru școală. Mai târziu, tot Vodă Caragea a mărit din dou veniturile școlii, ca să poată învăța aici și “feciorii de boeri scăpătați”, cărora li se dădea câte 8 taleri pe an, “ca să-și aibă mâncarea și ajutorul de îmbrăcăminte din această leafă”. Pentru bunul mers al școlii celei mari de la mănăstirea Obedeanului, domnul a numit ca epitropi pe Episcopul Râmnicului, pe Caimacanul Craiovei și pe boierii Divanului Craiovei, care au orânduit al doilea rând de epitropi “pe cei ce vor găsi cu cale, iar între aceștia să fie și Paharnicul Constantin (Dinu) Otetelișanu, ca unul ce avea de soție pe Smaranda, fiica lui Dumitrașcu Obedeanu”.

Astfel organizată, școala a funcționat, cu unele întreruperi, din 1816 până în anul 1821, fiind confirmată cu acte normative de organizare (hrisoave, bugete, anafocale pitace). În planul de învățământ se prevedea studiul limbii grecești, al limbii franceze, al aritmeticii și al limbii române, pentru studiul limbii române fiind numiți, încă din 1813, doi dascăli. După Revoluția lui Tudor Vladimirescu de la 1821 și venirea lui Grigore Dimitrie Ghica Vodă ca domn pământean, acesta a dispus, din ordinul sultanului, desființarea școlilor grecești. Pe 1 octombrie 1825, “Eforia școalelor” din București îl înștiința pe caimacanul Craiovei, Alexandru Ghica, că domnitorul a hotărât să organizeze “pe la toate orașele acestei țări” învățământul în limba română. Astfel, școala de la Biserica Obedeanu a devenit în 1822 o școală publică sub numele de Școala Domnească, cu curs primar și clase superioare, în care tinerimea Craiovei învăța limbile română, franceză și greacă. În primăvara anului 1825, dascălii Stanciu Căpățâneanu și Grigore Pleșoianu, elevi ai lui Gheorghe Lazăr și I. H. Rădulescu, înființează la Biserica Obedeanu Școala Națională de Limbă Română, de numele căreia se va lega întreaga evoluție ulterioară a învățământului craiovean.

Despre înființarea Școlii Domnești întemeiată pe lângă Biserica Obedeanu, Pr. C. Ionescu, paroh al Bisericii Obedeanu, fost judecător bisericesc, scria în 1922: “Mai în urmă, tot din venitul celor nouă mari moșii care s-au trecut pe seama administrației Eforiei Școalelor, s-a dispus a se înființa și întreține o Școală publică în anul 1822, în curtea Bisericii Obedeanu din Craiova, sub numele de „Școală Domnească”, cu curs primar și secundar. Astfel bugetul „Bisericii Obedeanu era în același timp și bugetul „Școalei Obedeanu”, și se vota de onorabila Cameră electivă sancționându-se prin Înalt Decret Domnesc [...]

Într-o conferință ținută la Academie în anul 1897, eruditul profesor de istorie V. A. Ureche spunea că „În scurt timp se desvoltă atâta sentimentul național, încât nu mă sfîesc a o spune: Din curtea Bisericii Obedeanu licări prima schintee de lumină intelectuală acum 75 ani, căci îndată după alungarea

Domnilor fanarioți de pe tronul glorios al Basarabilor, prin revoluționea de la 1821, a bravului oltean Tudor Vladimirescu și venirea la tronul țării a Domnului pământean Grigorie Ghica, se înființează în anul 1822, o școală publică în curtea Bisericii Obedeanu din Craiova, sub numele de Școală Domnească, în care tinerimea Craiovei învață limbile Franceză, Română și Elenă, cu dascăli plătiți anume din fondurile averii Bisericii Obedeanu.

În anul 1825, luna Maiu, venită din București fericirii Dascăli Români: Stanciu Căpățâneanu și Grigorie Pleșoianu, discipolii nemuritorului și marelui patriot Ardelean Gheorghe Lazăr, ocupându-se Grigorie Pleșoianu cu instrucțiunea primară, iar Stanciu Căpățâneanu cu instrucțiunea secundară. (Monitorul Oficial No. 60 din 1 Aprilie 1897: Desbaterile Senatului dela 25 Martie 1897, pagina 585)”

În perioada 1826-1832, din cauza degradării localului și a condițiilor social-politice în acea vreme, când miliția pământeană i-a ocupat localul, școala a funcționat cu mari întreruperi. La 1832, prin grija lui Stanciu Căpățâneanu, Grigore Pleșoianu și Florian Aron, clasa a III-a a școlii împreună cu clasele umanoare (viitor gimnaziu) s-au mutat provizoriu în chiliile bisericii Madona Dudu, iar clasele I și a II-a au funcționat în continuare în localul școlii din curtea bisericii Obedeanu.

După 1834, acestei școli i s-a încredințat pregătirea învățătorilor pentru școlile de la sate, pe vremea aceea numiți candidați. Această misiune a încetat odată cu înființarea Școlii normale din Craiova.

La biserica Obedeanu nu a fost numai școală, ci din marile sale venituri se făcuseră înăuntrul curții biserici și împrejurul acesteia încăperi în care își locuiau dascălii școlilor, doctori și „alte obraze mai scăpătate” (azil). Toate aceste încăperi ajunseseră pe la 1839 într-o desăvârșită dărăpănare. La 1842, când localul Școlii Centrale a fost terminat, toate clasele umanoare și începătoare de la Craiova s-au mutat în acest local, unde azi se înalță impunătoarea clădire a Colegiului Național „Carol I”. După mutarea școlii publice de lângă Biserica Obedeanu, într-o odaie din curtea bisericii a funcționat temporar și o școală de pregătire a cântăreților condusă de Ioan Mihulețu, pentru ca în 1861 să se întoarcă aici școala primară ce însoțise din 1826 școala secundară în localul nou al Școlii Centrale.

Scoala Obedeanu din Craiova – vedere laterala

Școala în secolul XX

După reînnoirea așezământului Obedeanu din 1858, clădirile unde a fost mult timp școală au mai dăinuit până prin 1888-1889, continuând a fi tot local de școală – de data această local de școală primară, după noua organizare a învățământului, până ce vechile clădiri ale Obedenilor, ajunse ruine, nemaivând cine să le îngrijească (căci marea avere a bisericii fusese luată de Stat la 1864 prin secularizarea averilor mănăstirești), au fost dărâmate de Primăria Craiovei. Pe locul clădirilor și chiliilor de odinioară de lângă biserica Obedeanu au fost construite noile clădiri ale celor două școli primare: Școala de Băieți „Obedeanu” și Școala de Fete „Zoița Brâncoveanu”.

Conform istoricului bisericii Obedeanu, între cele două școli se află un imobil construit în anul 1900 cu destinația de Ospătărie școlară. Zidul despărțitor dintre biserică și școală a fost ridicat în 1968 din inițiativa școlii. De reținut că din tot ce a fost odinioară așezământul Obedeanu, astăzi mai dăinuie doar biserica și o parte din zidul ce împrejmuiește școala pe latura de apus și miazănoapte.

Școala în secolul XX

Din punct de vedere juridic, printr-o decizie a Inspectoratului Școlar Județean Dolj din 2010, Școala Obedeanu și-a pierdut personalitatea juridică, devenind structură a Școlii nr. 12 “Decebal”. Practic, ea a continuat însă să funcționeze, cu grupe de preșcolari și clase I – VIII.

Din punct de vedere material, Școala Obedeanu deține patru clădiri, dintre care două sunt monumente istorice (corpul de școală cu intrare din str. Brestei și cel cu intrare din str. Pictor Oscar Obedeanu) și au fost consolidate în perioada 2000 – 2005. De altfel, între 2000 și 2009, aici s-au investit peste 10 miliarde de lei vechi. În prezent, ambele clădiri – monumente istorice ale școlii Obedeanu se află în stare de degradare.

Surse:

Biserica fostei mănăstiri Obedeanu – scurt istoric

George Mil Demetrescu, “O veche ctitorie boierească – Biserica Obedeanu din Craiova”. Arhivele Olteniei , 01, nr. 02-03, iunie 1922

Preotul C. Ionescu, “Biserica Obedeanu”. Arhivele Olteniei , 01, nr. 04, decembrie 1922

Universitatea din Craiova. Monografie (1947-2007), Editura Universitaria, Editura Beladi, Craiova, 2007, Monografie coordonată de Vladimirescu Ion și Otovescu Dumitru

Prima școală românească din Craiova

Școala întemeiată aici, în vatra Obedenilor, a fost prima școală cu predare românească din Cetatea Băniei. S-a dorit înființarea unei școli „unde să fie aduși de grabă dascăli românești pentru învățarea copiilor săraci, care rămân fără părinți, ca și pentru tot rumânul care avea tragere spre carte”. În scopul acesta au fost construite două corpuri de clădire, au fost aduși dascăli, a fost amenajată o cantină și chiar dormitoare pentru copiii foarte săraci. Însuși ctitorul își exprimase concludent această dorință încă din timpul vieții în codicul diatei sale din 1753: „Cu plecăciune mă rog înalților domni care se vor întâmpla stăpânitori țării acesteia să nu strice acest așezământ școlar, ci mai vârtos să-l întărească fiindcă întemeierea școalelor de învățătură este în adevăr cea dintâi pricină folositoare a nații”. Școala a fost înființată în anul 1775 de doamna Stanca Obedeanu, ea funcționând în decursul timpului sub mai multe forme: gimnaziu, școală de cântăreți, seminar teologic, școală de băieți și fete în timpul domnitorului Cuza. Tot în timpul lui Cuza au fost demolate vechea clădire în care funcționa școala și s-au construit două clădiri, pentru băieți și fete, fiind separate printr-un zid despărțitor. Ulterior, zidul a fost demolat, urmând ca cele două clădiri să fie destinate forme de învățământ mixt. Preoții de aici au avut în permanență contact direct cu școala, ei fiind, de cele mai multe ori, și dascăli. Un lucru inedit este că nu oricine trecea pragul Școlii Obedeanu, ci numai cei care aveau înclinație spre învățătură, starea socială nefiind un inconvenient.

Printre cei care au trecut pragurile Școlii Obedeanu se înscriu personalități precum: Tudor Vladimirescu, Gheorghe Chițu, Alexandru

Macedonski, Petrache Poenaru, Eugen Carada, Gogu Constantinescu, Nicolaescu Plopșor, Nicolae Titulescu etc.

Dacă spitalul și azilul de bătrâni din Așezământul Obedeauu și-au încetat existența după 40, respectiv 30 de ani, școala și biserica au avut o existență neîntreruptă.

Biserica adăpostește părțile din cinstitele moaște ale Sfinților Mucenici Marcelin, Fortunat, Teodota, Salufila, Leontila și Sabina, mărturisitori ai lui Hristos din primele veacuri creștine.

V.3.9. SCOALA OTETELESANU, CRAIOVA

Cod LMI: DJ-II-m-B-08070

Categoria: B – monument de interes local

Natura: Monument de arhitectură

Datare: 1867

Adresa: Str. Mihai Viteazul, nr. 12

Localitate: municipiul Craiova

Județ: Dolj

Școala Oteteleşanu (altă grafie: Otetelișanu) este o clădire de patrimoniu aflată în centrul orașului Craiova, în imediata apropiere a Liceului “Carol I”. Edificiul a adăpostit Școala de fete Lazaro-Otetelișanu, a doua școală din Craiova și prima școală centrală de fete din Țara Românească, o instituție de învățământ de prestigiu a cărei activitate s-a continuat cu cea a actualului Colegiu Național “Elena Cuza”. Pe plăcuța așezată la 1 Decembrie 2000 pe fațada clădirii se poate citi inscripția: *„Așezămintele școlare Lazaro-Otetelișanu. În această clădire a funcționat cu începere din anul 1841 Școala Externă – prima școală publică din Țara Românească. Ctitori: Vornicul Iordache Otetelișanu și Marele Aga Grigore Otetelișanu. Activitatea școlii este continuată în prezent de Colegiul Național “Elena Cuza”.*”

Începuturile Pensionatului de fete Lazaro-Otetelișanu

În prima parte a secolului al XIX-lea (înainte de 1835), vornicul Iordache Otetelișanu a deschis în case cu chirie, din veniturile Bisericii Sf. Ilie, un pension de fete. La 21 martie 1836, paharnicul Constantin Lazăr (Lazarie sau, mai frecvent, Lazaro) lăsa prin testament casele pe care le avea în Craiova de la soția sa, Zoița Pârșcoveanca, pentru a se instala în ele un pension de fete. În 1837, frații Iordache și Grigore Otetelișanu au întocmit un proiect de testament,

prin care hotărau, cu banii dați de biserica Sfântul Ilie, ai cărei epitropi erau, să transforme casele Lazaro în local pentru un pension de fete. Astfel s-a înființat și întreținut Școala de fete Lazaro-Otetelișanu, a doua școală din Craiova după Școala Centrală deschisă în 1826, azi Colegiul Național “Carol I”, și prima școală centrală de fete din Țara Românească, azi Colegiul Național “Elena Cuza”. Conform informațiilor oferite de Theodor I. Ionescu în lucrarea “Scurt Istoric al Învățământului Particular din Craiova”, apărută la Tipografia Fulgerul din Craiova în 1906, Institutul Lazaro-Otetelișanu ar fi fost înființat în anul 1837, în timp ce alte surse avansează anul 1833 ca an de deschidere a institutului.

Instituția a fost fondată în 1835 de către cei doi boieri olteni: vornicul Iordache Otetelișanu și paharnicul Constantin Lazaro, sub denumirea de Pensionatul de fete Lazaro-Otetelișanu, și susținută cu bani provenind de la Biserica Sf. Ilie. Pensionatul a fost subvenționat și cu bani proveniți de la biserica Madona Dudu, ai căror epitropi erau tot Otetelișenii. Conform lucrării “Istoricul Bisericii Maica-Precesta dela Dudu din Craiova” de preot Ioan Constantinescu, apărută în 1914 la Tipografia “Neamul Românesc” din Vălenii de Munte, „Biserica Maica Precista de la Dudu a suportat cu veniturile sale toate cheltuielile săvârșirii clădirii Școalei externe de fete, a prefăcut din temelie Pensionatul Lazaro-Otetelișeanu și a zidit și școala Centrală.” Mai precis, într-un raport trimis Ministerului Cultelor și al Instrucțiunii publice la 10

noiembrie 1856 de către epitropul din partea Guvernului Grigore Otetelișanu, se arată că biserica a suportat între 1835 și 1836 reparația ruinelor unor “încăperi pensionului de fete Lazaro-Otetelișanu”, între „1838 și 1839 zidirea școalei centrale și în sfârșit în anul 1844 zidirea încăperilor școalei externe de fete”.

Scoala Otetelișanu, Craiova – intrare

În anul 1844, vornicul Otetelișanu încetează din viață, iar locul lui de protector al școlii este preluat de fratele său, aga Grigorie Otetelișanu. Situația provocată de Războiul Crimeii (1853-1856) a contribuit la închiderea temporară a școlilor, și deci și a Pensionului „Lazaro-Otetelișanu”, al cărui sediu servește drept cartier militar trupelor rusești. Redeschiderea școlii se face în 1854 în casele serdarului Braboveanu, iar în 1855 școala se mută în casele lui P. Poenaru, de pe strada Sabinelor. În anul 1860, școala trece sub administrația

statului și pusă sub controlul și supravegherea unui comitet. În această perioadă, școala funcționa cu șase clase: patru inferioare și două superioare. În conformitatea cu legea instrucției din 1864, Institutul “Lazaro Otetelișanu” încetează să-și mai desfășoare activitatea și, odată cu el, dispare și numele fondatorilor săi. După 1864, pensionatul devine școală centrală cu cinci clase secundare.

Prin testamentul său din 8 decembrie 1869, Grigore Otetelișanu lasă întreaga sa avere nepotului său Costică N. Otetelișanu și fiului acestuia Grigore, îndatorindu-l pe cel dintâi *“să înzestreze școala și cu biblioteca ce avea, cu instrumente de inginerie și alte științe, iar din fondurile bisericești și ale școlii să clădească anume local pentru așezarea lor și pentru alcătuirea unui muzeu.”* Localul institutului a fost construit din nou în 1871, ctitor fiind Constantin Otetelișanu, cel care i-a urmat ca ctitor lui Grigore Otetelișanu.

Între 1883 și 1898, școala a servit de institut pedagogic pentru pregătirea învățătoarelor, ulterior devenind școală secundară de gradul I și apoi, în 1905, de gradul II. Între 1888 și 1900, aici a existat și o școală de aplicație. Dintre personalitățile care au studiat la această școală și pe care le regăsim înscrise în foile matricole ale instituției le amintim pe actrițele Aristizza Romanescu, fostă Stavrescu (1854 – 1918) și Agatha Bârsescu (1857 – 1939).

Scoala Otetelesanu, Craiova – fatada sudica

Instituția în secolul XX

Școala primară Oteteleşanu a intrat în proprietatea statului printr-un decret datat în 3 august 1948. E vorba de „Decretul 176 din 3 august 1948 pentru trecerea în proprietatea Statului a bunurilor bisericilor, congregațiilor, comunităților sau particularilor, ce au servit pentru funcționarea și întreținerea instituțiilor de învățământ general, tehnic sau profesional”. La art. 1, acesta prevedea: „Pentru buna organizare și funcționare a învățământului public de Stat și pentru lărgirea și democratizarea învățământului, toate bunurile mobile și imobile ce au aparținut bisericilor, congregațiilor, comunităților religioase, asociațiilor particulare, cu sau fără scop lucrativ, și, în general, particularilor,

persoane fizice sau juridice și au servit funcționării școlilor de învățământ trecute, conform art. 35 din Legea învățământului public, la Stat, trec în proprietatea Statului, atribuindu-se Ministerului Învățământului Public, care le va întrebuința pentru nevoile învățământului”.

Conform dl. Florin Ridiche, managerul Muzeului Olteniei, edificiul a găzduit pentru o perioadă scurtă, după al Doilea Război Mondial, și internatul Școlii de Arte și Meserii.

Începând cu anul 1959, instituția ia numele de Școala medie nr. 3, până în anul 1966, perioada când aceasta devine mixtă, cuprinzând pentru prima dată pe băncile sale și băieți. În perioada 1966-1976, școala primește numele de „Liceul nr. 3” și apoi, în perioada 1977-1989, va lua numele de „Liceul de Filologie-Istorie”. În anul 1990, școala revine la denumirea „Liceul Elena Cuza”, iar din anul 1998 i se atribuie titlul de Colegiu Național. De-a lungul existenței sale, școala a avut ca principal obiectiv învățarea unei limbi străine pentru cursanții săi, cu precădere până în 1944 și în perioada 1970-1975, când toate disciplinele erau predate în limba franceză.

Școala Oteteleșanu în prezent

În prezent, edificiul servește drept sediu secundar (corpul B) pentru Colegiul Național „Elena Cuza”, aici învățând elevii de la clasele I-IV și V-VIII. Clădirea a fost revendicată de către Mitropolia Olteniei, căreia i-a fost atribuit imobilul în 2007 de către o comisie specială de retrocedare a unor bunuri care au aparținut cultelor religioase din România. Pentru a intra în posesia clădirii, Mitropolia Oltenia a angajat în anul 2014 un executor judecătoresc și a formulat o cerere de executare silită. Disputa dintre Mitropolia Olteniei și Colegiul Național „Elena Cuza” se află în prezent pe masa de lucru a instanțelor abilitate.

V.4. RECOMANDARI GENERALE LA PROBLEMELE IDENTIFICATE

- 1. Regândirea circulațiilor în zone aglomerate (intersecții cu trafic intens – noduri de circulație), construirea de pasaje pentru separarea principalelor artere care se intersectează (acolo unde este cazul), lărgirea și lungirea zonelor pentru acces la dreapta cu semafor intermitent (acolo unde este cazul), interzicerea accesului la stânga în intersecții (acolo unde este cazul), construirea de parări supraetajate sau parări inteligente (acolo unde este cazul).**
- 2. Amenajarea unor facilități de sport și agrement în apropierea locuințelor prin regândirea spațiilor existente (spații neutilizate, neamenajate) sau prin reconfigurarea acestora (regândirea delimitărilor) inclusiv a terenurilor școlilor după terminarea programului de învățământ**
- 3. Crearea de spații sau zone verzi noi în zonele neamenajate (teren viran), redelimitarea zonelor de parcare și a zonelor verzi adiacente, trecerea în îngrijirea primăriei a anumitor spații verzi din zonele de blocuri sau modificarea regulamentului local de urbanism care să transfere sarcina întreținerii zonelor verzi către asociațiile de locatari împreună cu un set de măsuri coercitive / recompensatorii după caz.**
- 4. Revitalizarea cromatică a fațadelor cu ocazia avelopării blocurilor, executarea de picturi murale în zonele cu calcane de mari dimensiuni, plantarea de plante agățătoare după principiul grădinilor verticale.**
- 5. Amenajarea, regândirea zonelor existente degradate prin aplicarea de mobilier urban . crearea de zone de promenadă și agrement.**
- 6. Realizarea de borduri înalte în zonele susceptibile la parcare abuzivă pe zona verde .**
- 7. Înlăturarea împrejurimilor spațiilor verzi din zonele de blocuri, transformarea lor în spații deschise și eliminarea construcțiilor provizorii din zone verzi adiacente blocurilor.**
- 8. Introducerea prin regulament local de urbanism a obligativității ca din faza de proiectare unitățile exterioare ale aparatelor de aer condiționat să fie mascate cu elemente arhitecturale sau decorative**

9. Interzicerea prin regulament local de urbanism a închiderii balcoanelor pentru blocurile noi iar în cazul reamvelopării termoizolante a blocurilor vechi refacerea de o manieră unitară a închiderii balcoanelor

10. Plantari de arbori de aliniament și înlocuire arbori degradati

11. Atragerea în parteneriat a proprietarilor privați în plantare de arbori

12. Limitarea/interzicerea colantării vitrinelor și a anvelopării clădirilor în mashuri

Menționăm că recomandările sunt aceleași pentru toate zonele studiate, diferind doar ponderea și localizarea acestora, așa cum vor fi prezentate la capitolul v.3.

[illegible]

VI. ESTIMAREA IMPACTULUI MASURILOR DE REGENERARE URBANĂ PROPUSE ASUPRA FIECĂREI ZONE ÎN PARTE

VI.1. ZONA 1 - 1 MAI -

Realizarea reabilitării promenadei pe artera 1 Mai trebuie să răspundă unui efort conjugat de proiectare având în vedere elementele funcțional , volumetric, estetic diferite. Fântână din sensul giratoriu zona cunoscută ca Zona Ciupercă , suita de fântâni liniare în axul median al bulevardului 1 Mai , rezolvarea pe ambele aliniamente a promenadei cu valențe diferite de socializare , de loc de joacă, de pista de jogging, cu plantari dendrologice de aliniament și de grup pe ambele laturi, precum și includerea parcului din vis-a-vis-ul Liceului de Artă .

Prezentul studiu nu oferă soluții punctuale de detaliu pentru niciuna din zonele anterior enumerate, acestea urmând a fi rezultatul unei proiectări distincte, ceea ce se dorește este evidențierea potențialului valorificabil al zonei precum și necesitatea unei colaborări strânse între proiectanți pentru a se evita situații neconforme cu nevoile exprimate public ori aglomerarea zonei cu piese de mobilier urban în mod inutil și

dezordonat. Traseul are o lungime apreciabilă, are subzone diferite urbanistic , se adresează unui public extrem de divers de aceea va fi nevoie de o abordare nuanțată, aptă să răspundă favorabil provocărilor din fiecare segment în parte. În cazul Bulevardului 1 Mai nu vorbim despre recuperarea unui spațiu pierdut ci mai precis despre inventarea unui nou, care să corespundă cu mutațiile petrecute în modul de viață și în ritmul în care se desfășoară viața locuitorului în general, dar și în particular a elevului, studentului, părintelui, pensionarului, funcționarului ori personalului medical, al vizitatorilor sau participanților externi la evenimente de amploare organizate în oraș. Spațiul pe care îl propunem poate favoriza o anumită conduită sau o poate incomoda dar nu o poate împiedica sau produce. Propunerile prezentului studiu nu iau în vedere

posibilitatea înrăutățirii situației generale din zonă ci doar în cel mai rău caz obținerea unui impact relativ neutru ceea ce pentru noi ar putea echivala cu eșecul în condițiile în care așteptările ce se au în vedere sunt maxime. Diversitatea de situații spatio-temporale și sociale care formează orașul zilelor noastre nu se poate reduce la un model simplu, ci necesită conștientizarea multiplilor factori determinanți.

Prin realizarea PROMENADEI -1 MAI – va rezulta o modificare majoră de abordare social urbană . Un spațiu neatractiv, cu funcțiune strict de circulație funcțională dezagregat pe anumite segmente incongruent volumetric și funcțional va deveni o axă importantă ce va uni zona dotărilor majore social - sportive cu cel mai important monument de arhitectură peisageră din România, respectiv Parcul Romanescu. Plantările consistente avute în vedere , resistemizarea locurilor de parcare celelalte măsuri preconizate anterior vor reda locuitorilor orașului o axă verde, un spațiu prietenos , partajabil de o gamă largă de beneficiari de la simpli pietoni, la pensionari , la persoane cu copii mici precum la cei ce doresc să facă mișcare în aer liber.

VI.2. ZONA 2 -CRAIOVITA –

CRAIOVITA NOUĂ - cea mai importantă zonă de locuire colectivă a Municipiului Craiova ar fi meritat un centru civic de cartier. Spațiul destinat pentru astfel funcțiune a fost absorbit de dotări cu caracter comercial dar și de un viitor edificiu de cult ortodox, o biserică ce întârzie însă să fie finalizată dar care beneficiază de un spațiu amplu care din păcate perimetral a fost ocupat cu dotări comerciale de factură mai mult decât modestă. Ne exprimăm dorința ca spațiul respectiv să fie eliberat de aceste construcții și redat bisericii care odată finalizată suntem încredințați va reuși să suplinească lipsa unei dotări administrative printr-un edificiu de cult și el foarte necesar în economia social urbană a zonei (16).

Celelalte intervenții punctuale avute în vedere urmăresc modificarea ambientului într-o zonă ce a fost și încă este locul unor derapaje de la ceea se numește – disciplina în construcții - care merg de la hilar la grotesc și care pe lângă faptul că sunt manifestări ale unui grav deficit de bun simț prejudiciază viața de zi cu zi a locuitorilor din zonă. Nu dorim să facem o expunere detaliată a aberațiilor întâlnite în zonă cu prilejul analizei în teren efectuate. Prin aplicarea recomandărilor generale acestea ar urma să dispară, cartierul să devină mai prietenos pentru toți, microclimatul ameliorat , viața locuitorilor mai bună.

1. BVD. DACIA:

- Spațiu verde
- Mobilier urban
- Spațiu socializare

2. AL. 3 CASTANILOR:

- Spațiu verde
- Mobilier urban

3. BVD. TINERETULUI BL. 21 SI 22:

- Spațiu verde
- Mobilier urban
- Teren sport

4. BVD. OLTENIA IN FATA BL. 128B:

- Spațiu verde
- Mobilier urban

5. AL. GHETISOAREI:

- Spațiu verde
- Mobilier urban
- Spațiu promenadă
- Restricționare auto

6. STR. GEORGE ENESCU SI MICSUNELE, INTRE BL.200 F, 200 G SI 200 I:

- Teren sport
- Restricționare auto

7. STR. CASTANILOR INTRE BL. 8E SI 1 A:

- Teren sport
- Restricționare auto

8. BVD. OLTENIA LANGA BL. 170 D:

- Teren sport
- Restricționare auto

9. STR. GEORGE ENESCU BL. 29 A: pictură murală

10. BVD. OLTENIA BL. 34 SI 35: fațadă verde

11. BVD. OLTENIA BL. 61 C: fațadă verde

12. BVD. DACIA BL. 91 A1 SI 91 A2: pictură murală

13. BVD. DACIA BL. 83 A1 SI 83 A2: fațadă verde

14. AL. 1 CASTANILOR BL. 98 B: pictură murală

15. BVD. OLTENIA INTRE STR. CRAIOVESTI SI STR. GEORGE ENESCU: piață volantă

16. STR. GEORGE ENESCU/CATEDRALA INTRE STR.MICSUNELE SI BVD. TINERETULUI: reamenajare spații comerciale

VI.3. ZONA BRAZDA LUI NOVAC

1. BVD DACIA BL.F8: pictură murală

2. BVD DACIA BL.F6: fațadă verde

3. BVD DOLJULUI BL.G6: fațadă verde

4. BVD DOLJULUI BL.G7: fațadă verde

5. STR 1 DECEMBRIE BL.F7: pictură murală

6. BL.F9,BL.D24,BL.E5:

- Spațiu verde
- Mobilier urban
- Spațiu promenadă
- Înlăturare îngrădire
- Restricționare auto

7. BL.D18,BL.D19:

- Spațiu verde
- Mobilier urban
- Spațiu promenadă
- Înlăturare îngrădire

8. BL.D27,BL.D26:

- Spațiu verde
- Mobilier urban
- Spațiu promenadă
- Înlăturare îngrădire

9. BL.K1,BL.A9,BL.22:

- Spațiu verde
- Mobilier urban
- Spațiu promenadă
- Înlăturare îngrădire
- Spațiu socializare

10. BL.G1,BL.G2,BL.19:

- Spațiu verde
- Teren sport
- Restricționare auto

11. BL.49IVA1,BL.48IVA1:

- Spațiu verde
- Teren sport
- Restricționare auto

12. STR A.RADULESCU BL.A19,BL.A20,BL.A21,BL.A22:

- Spațiu verde
- Mobilier urban
- Spațiu promenadă
- Înlăturare îngrădire

13.STR. BRAZDA LUI NOVAC ÎN FAȚA BL. C8, C8a, C8b, C8c: piață
volantă

VI.4. ZONA ROVINE

1. AL. 1 MIERLEI BLOC E11: fațadă verde

2. STR. NICOLAE IORGABL. A60: fațadă verde

3. STR. NICOLAE IORGABL. 21-43:

- Spațiu verde
- Mobilier urban

4. STR. NICOLAE IORGALANGA BL.C1:

- Spațiu verde
- Mobilier urban
- Spațiu promenadă
- Restricționare auto
- Spațiu socializare

5. STR. LYON INTRE BL.G13, G14,G15, G11 SI G12:

- Spațiu verde
- Teren sport
- Restricționare auto

6. INTRE STRAZILENICOLAE IORGA, BUCIUMULUI SI PASTORULUI:

- Teren sport
- Restricționare auto

7. STR. NICOLAE IORGAINTRE BL.A16 SI A17:

- Teren sport
- Restricționare auto

8. STR. GOGU CONSTANTINESCU: piață volantă

9. STR. CALEA BUCURESTIBL. N1b: fațadă verde

VI.5. ZONA CALEA BUCUREȘTI

Numărul relativ restrâns de intervenții propuse se datorează și faptului că aparținând celei mai importante axe de circulație rutieră a orașului, practic axa de dezvoltare a orașului în ultima sută de ani s-a bucurat de interesul permanent al municipalității pe mai multe paliere de referință.

1. CALEA BUCURESTI BL. A1: fațadă verde

2. GEORGE FOTINO BL. 65:

- Spațiu verde
- Teren sport

- Restricționare auto

3. GRADINITA PINOCHIO, BL. A1 SI A2:

- Spațiu verde
- Mobilier urban
- Spațiu promenadă
- Restricționare auto
- Spațiu socializare

VI.6. ZONA GĂRII

Zonă restrânsă de locuire colectivă, practic o extensie împreună cu zona Dezrobirii a Cartierului Rovine.

Nu este o zonă care să permită sau să ceară intervenții de anvergură. În afara intervențiilor punctuale propuse se poate interveni general prin aplicarea acelor măsuri ce nu au caracter particular.

1. PIATA GARII BLOC G: pictură murală

2. BVD. CAROL I perimetral BL. C1:

- Spațiu verde
- Mobilier urban
- Spațiu promenadă
- Înlăturare îngrădire

3. STR. VIRGIL MADGEARU INTRE BL.J10, J11, J12, J13, J14, J22SIJ17:

- Spațiu verde
- Mobilier urban
- Spațiu promenadă

VI.7. ZONA DEZROBIRII

Acțiuni de ordin general, plantări în grup, refacere zonă înierbată, desființare împrejmuiți zonă verde, mobilier urban, locuri de joacă reabilite, îmbunătățirea izolării termice a blocurilor și refacerea închiderii balcoanelor și a tocăriei exterioare cu una eficientă termic.

Se recomandă relocarea Penitenciarului, acesta ocupând o zonă ce ar putea primi o altă destinație, de preferință parc de cartier, dotare socioculturală, sau dotare de învățământ.

1. STR. VASILE ALEXANDRI: relocare penitenciar, amenajare parc

VI.8. ZONA VALEA ROȘIE

14 puncte de intervenție, se au în vedere de la refacere fațade prin transformare în fațade verzi, picturi murale, refaceri spații verzi, resistemalizări spații parcare, piață volantă sau permanentă refacere spații vânzare. Din păcate în această zonă sunt un număr important de imobile din categoria confort II și confort III deficitare la capitolul suprafață locuibilă, dar și utilă, precum și la capitolul finisaje și dotări, din păcate există și câteva imobile care au fost expertizate ca fragile din punct de vedere seismic la care ar fi nevoie de lucrări de reconsolidare. Aceste imobile având proprietari privați care dispun de mijloace financiare modeste nu sunt apti să suporte costul respectivelor lucrări. O reexpertizare a stării lor actuale ar fi necesară și funcție de concluziile ce se vor trage se vor decide măsurile ce se impun de la consolidare până la asanarea zonei funcție de gravitatea situației. Modul în care vor fi suportate cheltuielile respective va fi funcție de prevederile legale în domeniu. Situații similare pot fi întâlnite și în zona SARARI.

1. STR. CARACAL BL. 41, 42, 43: pictură murală
2. STR. HENRY COANDA BL. C7: fațadă verde
3. STR. 22 DECEMBRIE BL. C5 SI C6: fațadă verde
4. INTRE STR. HENRY CONADA SI 22DECEMBRIE BL. 6 VECHI: pictură murală
5. INTRE BL. e, f SI G4:
  - Spațiu verde
  - Mobilier urban
  - Spațiu promenadă
  - Înlăturare îngrădire
  - Spațiu socializare
6. STR. 22 DECEMBRIE 1989 INTRE BL. H5 SI H6:
  - Spațiu verde
  - Mobilier urban
  - Spațiu promenadă
  - Înlăturare îngrădire
7. INTRE STRAZILE CARACAL SI REVOLUTIEI INTRE BL.22, 25 SI 28:
  - Spațiu verde

- Mobilier urban
- Spațiu promenadă
- Înlăturare îngrădire
- Spațiu socializare

8. INTRE STRAZILE I.D. SARBU SI 22 DECEMBRIE 1989:

- Spațiu verde
- Mobilier urban
- Spațiu promenadă
- Înlăturare îngrădire
- Spațiu socializare

9. PIATA VALEA ROSIE: reamenajare spații comerciale

10. STR. IMPARATUL TRAIAN INTRE HENRY COANDA SI SPANIA:
piață volantă

11. AL. G. MAGHERU SI VALEA ROSIE: realizare acces

12. STR. I.D. SARBU IN ZONA BLOCURILOR 1ITA SI 4EP:

- Spațiu verde
- Mobilier urban
- Spațiu promenadă
- Spațiu socializare

13. STR. CARACAL BL. 47 SI 48: fațadă verde și pictură murală

14. STR. I.D. SARBU LANGA BL. 110 G:

- Spațiu verde
- Mobilier urban
- Spațiu promenadă
- Restricționare auto
- Spațiu socializare

VI.9. ZONA SĂRARI

Arealul identificat prin studiu sub această denumire are o suprafață redusă. Am identificat un singur punct de intervenție unde s-ar putea realiza un miniteren de sport. Orice alte intervenții sunt greu de făcut datorită densității mari de construire din zona. Aplicarea recomandărilor general valabile la nivel de municipiu ar putea ameliora substanțial situația zonei.

1. STRADA IMPARATUL TRAIAN INTRE BLOCURILE M50-M34: teren sport

VI.10. ZONA CENTRU

Istoric și descriere

STRADA UNIRII – ZONA COMERCIALĂ

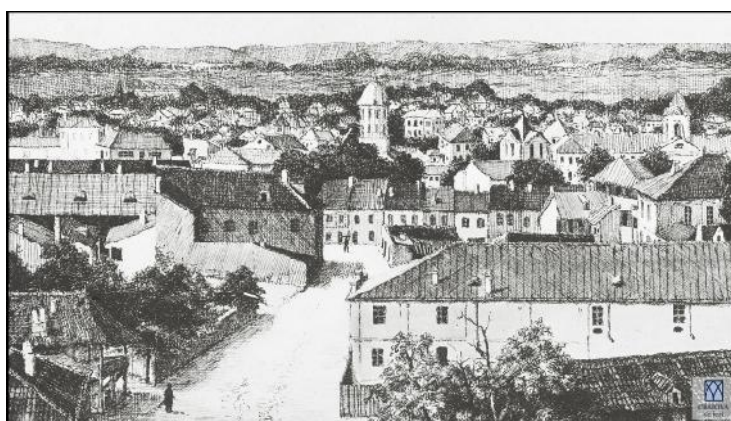

Drumul ce traversa Craiova de la Nord la Sud pătrundea în oraș pe la bariera Amărăzii, continua prin mahalaua trăistarilor, ajungând apoi în Valea Vlăicii unde trecea peste un podeț de lemn pe sub care curgea un pârau ce devenea activ doar în sezoanele ploioase. De aici, drumul urca ușor până la centrul comercial al orașului unde se intersecta, în Răscruciul Mare, cu Ulița Mare, cea a neguțatorilor. După ce părăsea zona prăvăliașilor, drumul o ținea drept până la bariera Calafatului, prin mahalaua Mântulesii și peste Valea Tabacilor. Porțiunea cuprinsă între Valea Vlăicii și Valea Tabacilor va fi numită din a doua jumătate a secolului 19 “Strada Unirii”. Prăvăliile ridicate de meșterii și neguțatorii orașului pe un segment din această stradă vor evolua de la construcții de lemn acoperite cu trestie și șindrilă până la clădirile cu două – trei etaje, de la sfârșitul secolului 19, începutul secolului 20.

Zona comercială a străzii se formase de o parte și de alta a Răscruciului Mare, din locul unde aceasta întâlnea Ulița Episcopiei și până în răscruciul format cu Ulița Sfântului Dumitru. Case lipite una de alta, cu prăvălie la stradă și dependințele în curtea din spate, se înșirau de o parte și de alta a uliței pavate cu scânduri de lemn, aglomerația clădirilor fiind vizibilă și în primul plan al

Craiovei pe care îl cunoaștem, cel realizat în 1790 de generalul austriac Specht. Ne rămâne totuși necunoscută evoluția străzii până spre începutul secolului 19, când începe să fie menționată în unele acte de vânzare – cumpărare.

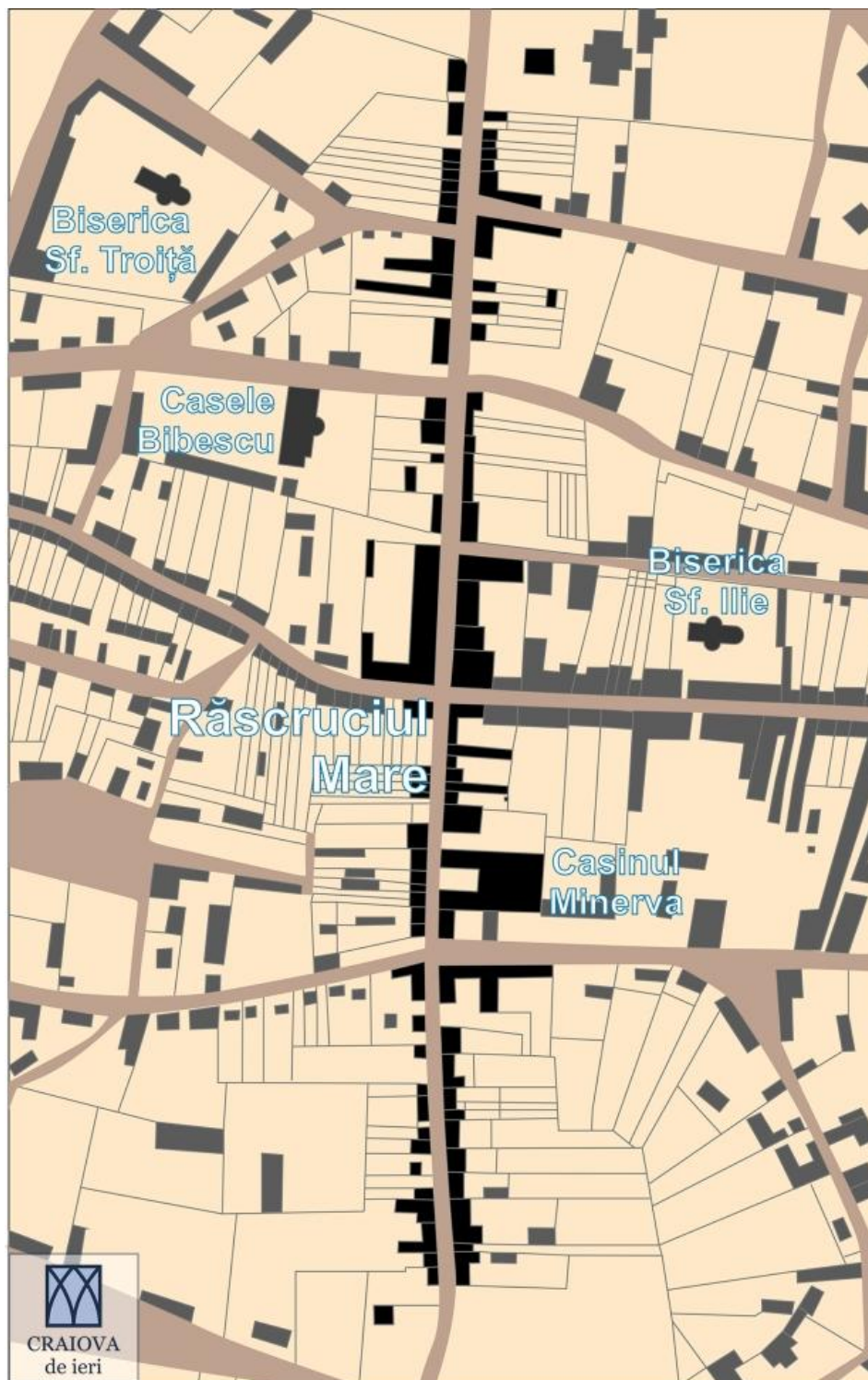
În anul 1828, chir Nicola Emanoil cumpăra cu 3.200 de taleri, două locuri de prăvălie de la fetele răposatului Mihai Socolescu aflate “în Ulița Târgului ce merge spre Valea Vlăicii”. Terenul, pe care soțul Catincăi ridicase și prăvălii, se învecina cu prăvălia jupânesei Ancuța pe de o parte și cu locul lui Enache cojocar pe de alta, în partea din spate mărginându-se cu locul logofătului Bibescu, tatăl viitorilor domni Gheorghe Bibescu și Barbu Știrbey. Această vecinătate cu prăvăliile neguțătorilor nu o încânta pe soția logofătului, Catinca care, rămasă văduvă în 1831, se plângea la 11 august 1832 Ocârmuirii județului de mizeria ce se afla în curțile acestora. Bălegarul neridicat de mai mulți ani și gunoiul scos din case fuseseră depozitate lângă zidul grădinii văduvei, zid ce începuse a se dărăpăna din cauza greutateii și a umezelii. Pe lângă Nicola Emanoil, cumpărătorul locului Socolescului din urmă cu 14 ani, ceilalți negustori reclamați de Catinca Bibescu erau vistierul Răduț, Sandu Guran și treti logofătul Scarlat. O altă vânzare avea loc la 12 noiembrie 1823, când starostele Companiei vechi din Craiova, Ianache Stoenescu, înștiința Divanul despre vânzarea prin mezat (licitație) a caselor lui Ioan Pleșoianul, situate în mahalaua Sfintei Toițe “în podu ce merge către Răscruciul cel Mare”, cumpărate de pitarul Iane Pană cu 13.100 taleri. Dacă locul cumpărat de chir Nicola Emanoil în 1828 este ușor de localizat datorită vecinătății cu casele Bibescului, pentru casele pitarului Ene Pană trebuie să ne încredem în afirmația lui G.Mil Demetrescu, potrivit căruia aceste case se aflau pe locul farmaciei Pictorian din epocă și despre care știm că se aflau la nr.49, între străzile Edgar Quinet și I.C. Brătianu.

Fragment din gravura lui M. Olarian făcută după tabloul pictorului Valery

Vederea Craiovei pe la 1850 văzută din Foisorul de foc, pe care o datorăm pictorului Valery, surprinde și un fragment din strada Unirii în care se observă clădiri construite din cărămidă, pe două nivele, lipite între ele cu

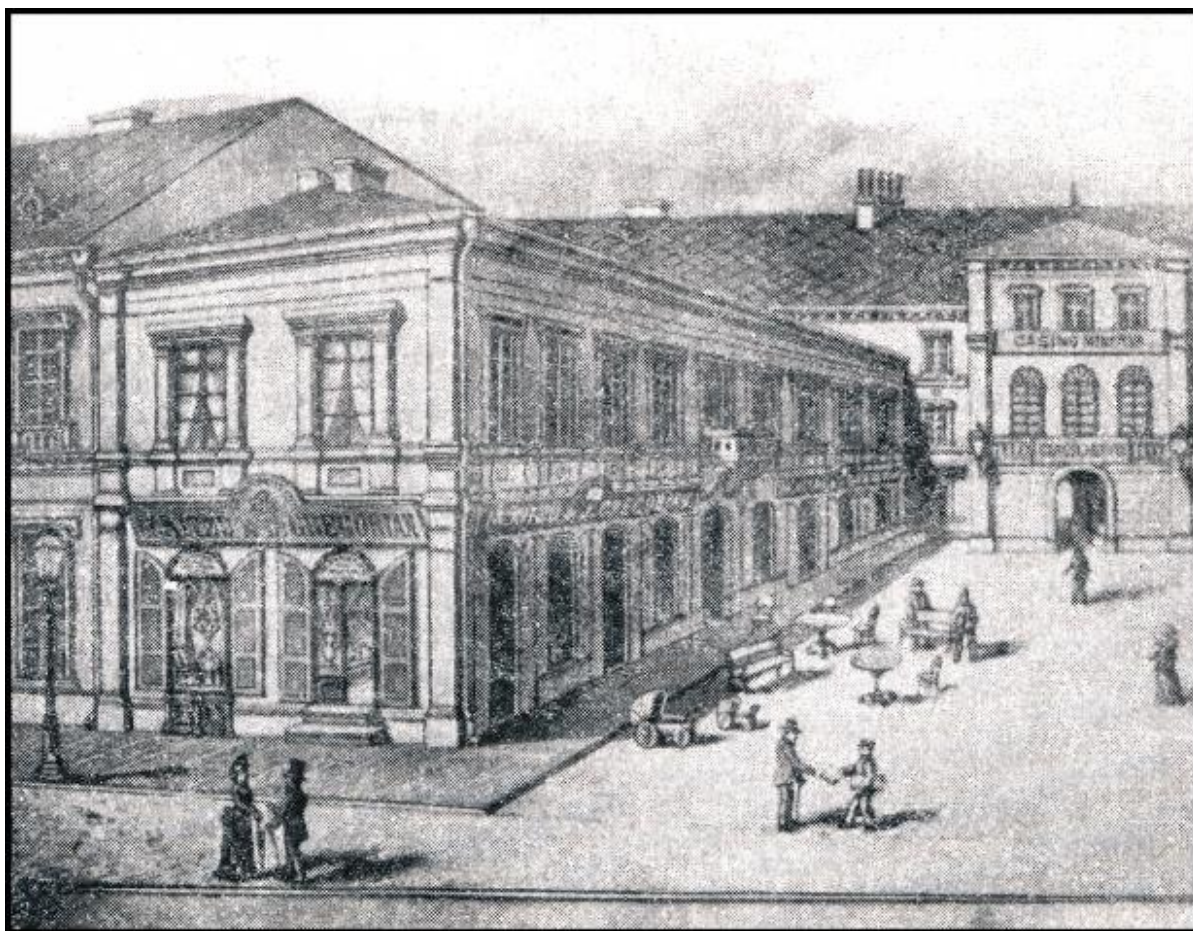
fațadele zugrăvite în culori diferite. De pe la 1837 se trecuse la pavarea cu piatră de râu a străzii, pe care proprietarii prăvăliilor aveau obligația sa o măture de două ori pe săptămână, “jumătate din uliță cât îi ține fața casei”.

Viitoarea stradă a Unirii pe la 1850

În Răscruciul Mare, numit și Răscruciul de Pâine, se afla o piață de unde craiovenii își “săvârșeau trebile negoțiului de peste zi”. Originile acestei piețe par să dateze din timpul epocii regulamentare, când Maghidratul orașului propunea ca loc pentru “vânzare de carne, i zarzavaturi, poame, pește și oricare alte feluri de producturi care privește la îmdestularea obștei, împărțite după osebirea isnafurilor sau a vânetorilor”, răscruciurile de pâine sau locul serdarului Panait. Piața urma să fie pavată cu piatră și închiriată la brutari, măcelari și precupeți. Brutarii vor închiria pivnițele prăvăliilor din apropiere pentru a păstra pâinea, ce trebuia să fie făcută din “făină de bună calitate, bine coaptă, fără miros și dreaptă la dreamuri”, după cum se îndatoraseră față de Sfatul Orășenesc pe la 1854. În 1865 Primarul și consilierii comunali, aleși în urma noii Legi administrative, vor cere mutarea localului brutarilor din Răscruciul Mare. Poate că noile autorități nu mai vedeau locul potrivit pentru o piață, tarabele comercianților așezate în stradă încurcând circulația pe această arteră a orașului.

“Ne-au găsit prăvălie cu 120 de galbeni chirie pe an, la loc foarte bun, tocmai peste drum de Casinoul cel mare, între cei doi vestiți cofetari” îi scria în 1858 Anton Capșa fratelui său, Vasile aflat la Paris. Deschisă la 12 iulie 1852 pe Podul Mogoșoaiei din București, prima cofetărie a fraților Capșa cunoscuse un succes neașteptat ce se datora, în afara produselor obținute de la negustorii autohtoni și mărfurilor de calitate cu care se aprovizionau de la Brașov, Lipsca, Pesta, Viena sau Paris. În 1854 frații Capșa își vor extinde afacerile deschizând o nouă prăvălie, tot pe Podul Mogoșoaiei, iar în toamna anului 1858, după cum am văzut, sucursala din Craiova. Cofetăria din fosta reședință a Marilor Bani va fi incredințată fratelui mai mic, Constantin spre care pleca la 30 octombrie o căruță cu “18 coleturi și trei putini cu dulceață ... 18 funii de tei, 7 rogojini și un preș în trei foi”. La 11 noiembrie Vasile Capșa trimitea și 200 de afișe pentru reclamă care trebuiau împărțite “prin afișierul teatrului, ... pe la case și magazinuri mai de condiție”. Marfa comandată în străinătate ajungea la Constantin Capșa direct prin Calafat, care însă pare să-și fi cam neglijat îndatoririle căci Vasile îi scria să mai răreasca ceaiurile de seară și cafelele de dimineață, țigările să nu le arunce fumate pe jumătate, iar “teatrul lasă-l în pace, că am auzit că zidurile sunt foarte slabe”. Vânzările din Craiova mergând foarte prost, Vasile Capșa îi cerea la 18 februarie 1859 fratelui său să se pregătească de închiderea magazinului și să ambaleze marfa cât mai bine, “ca să nu se strice ceva pe drum, din cutiile cu poame”.

Casinul Minerva – reproducere după imaginea apărută în cartea “De la Alexandru Ioan Cuza la Carol I” de L. Deaconu și O. Gherghe

S-au păstrat puține relatări despre Casinul Minerva, vis-a-vis de care s-a aflat prăvălia cofetarilor Capșa din Craiova, în ciuda existenței sale îndelungate. Cazinoul reprezenta în epoca locul preferat de întrunire al românilor, unde aflau cele mai recente evenimente la o cafea sau la un joc de biliard, puteau citi ziarele, ordonanțele municipalității sau puteau să încheie contracte comerciale. În sala Casinului Minerva au sărbătorit craiovenii după votul pentru unire al Adunărilor ad-hoc de la Iași și București din 11 octombrie 1857 și tot aici, la 5 octombrie 1860, era găsit un pamflet care “invita poporul la răscoală în contra deputaților camerei și chiar a guvernului, pentru ceia ce privește patentele și celelalte impozite”. Singura imagine a cazinoului din secolul 19, pe care o cunoaștem, a fost publicată în cartea “De la Alexandru Ioan Cuza la Carol I” de Luchian Deaconu și Otilia Gherghe, un desen, a cărui proveniență nu este menționată de autori și care nu știm dacă prezintă fidel această zonă a străzii Unirii. Casinul Minerva este înfățișat ca o clădire cu trei nivele, retrasă de la stradă, cu o curte interioară, perpendicular pe acesta aflându-se prăvăliile Chițu & Gregorian, clădire pe două nivele, ce pare a fi o construcție separată. În planul Craiovei din 1850 se observă, într-adevăr, mica piațetă formată de cele două laturi ale Casinului Minerva și o curte interioară, tot ansamblul parând însă

a fi o construcție unitară. M. Theodorian-Carada localizează prăvălia lui Marin Chițu la parterul casinului, alături de alte prăvălii, în care găseai, alături de lucruri de artă și “minunate cofeturi dela “Au fidele berger”. Și Olga Gigurtu își va aminti de marele marchitan Marin Chițu, “om de gust, a cărui magazie era cercetată și de bucureștenii ce veneau cu afaceri pe la Craiova”.

Foaia comercială “Mercantilul”, scoasă la tipografia lui Ralian Samitca între anii 1868-1871, va reține numele unor firme din Craiova și, în cazul unora dintre ele, locul unde s-au aflat, ajutându-ne să ne formăm o imagine, fie și incompletă, a Străzii Unirii din această perioadă. Multe magazine și ateliere, dacă nu chiar majoritatea acestora, se aflau în case închiriate. Des întâlnite par să fi fost prăvăliile băcanilor, cei mai mulți dintre ei fiind români, în care craiovenii puteau găsi ceai, cafea și alte coloniale, așa cum erau băcănii G. Ioanovits & Nepotul cu firma “La vaporul României” de lângă Casinul Minerva, băcănii “La Mihai Viteazul” a lui Ciacari & Co sau cea a lui Ganea Stancovici, în care se instalase și o agenție a Societății de asigurări austriece “Phoenix”. Dacă băcanii erau, mai ales, autohtoni, numele farmaciștilor, Glatz, Fr. Pohll și Fr.C. Moss, arată originile străine ale acestora. Farmacia Glatz era peste drum de băcănii lui Ganea Stancovici. Numele Glatz apare în documente de pe la 1822, când este pomenit Ion Glatu, calfă de spițer în București. Un an mai târziu, Ion Glatz își va lua diploma de licență la Viena, moment din care informațiile lipsesc până în 1840, an în care cumpără farmacia “Apollo” de la Andrei Schwab. Viceconsul austriac la Craiova (1838), Schwab avea farmacia din 1830, în 1831 fiind furnizor de medicamente pentru Regimentului 3, al oștirii române. După moartea lui Ion Glatz de farmacie se ocupa văduva sa, Ana, iar mai târziu unul dintre băieți, Iulius. O altă farmacie de pe strada Unirii era “Aurora” înființată în anul 1826. Proprietatea lui Martin Lazăr pe la 1830, farmacia fusese cumpărată în 1862 de Fr. Pohl (licențiat și el la Viena) de la Glatz care, se pare, devenise pentru o vreme posesorul a două farmacii. Friedrich Carol Moss, deținător al unei diplome tot în capitala dinastiei de Habsburg, avea farmacia “Sfânta Treime”, cumpărată în vara anului 1874 de la Leopold și Ed. A. Seyman (primul proprietar fusese Droileff, în 1824). Poziționarea caselor farmacistului F.C. Moss o aflăm dintr-o ordonanță a Primăriei Craiova din 1902. Aceasta o soma pe doamna Elisa F.C. Moss, tutorea moștenitorilor decedatului farmacist, să dărâme zidul ce împrejmuia curtea caselor din strada Unirii nr.20, atât cel din strada Unirii cât și cel din strada Liceului, zid care, în stare de ruină, servea “pentru necesitățile trecătorilor”

Elicsir contra lipsei de puteri, a afecțiunilor stomacului, vârstei critice, convalescențelor lente și contra frigurilor vechi, praf de dinți vegetabil ce îndepărta piatra de pe dinți, albea smalțul dinților și întărea gingiile, capsule cu acțiune antiblenoragică sau sirop ce “curăța sângele” după un tratament antisifilitic sunt câteva din produsele pe care craiovenii le puteau găsi în aceste

farmacii. Stabiliți pe meleaguri românești, unora dintre farmaciști li se va acorda împământenirea. Iulius Glatz o va obține în 1888, Ed. Seyman o primise în 1885, fratele său Leopold obținând-o probabil în aceeași perioadă (n-avem cunoștință decât de două votări pentru indigenatul lui Leopold Seyman din 1885 ce nu întruniseră majoritatea regulamentară).

În a doua jumătate a secolului 19, românii trecuseră la îmbrăcămintea croită din stofe, aduse de afară, femeile urmând moda de la Paris, iar bărbați pe cea de la Londra. Apar magazine de modă specializate pe sexe, unele dintre ele având inclus și câte un atelier de croitorie. Și pe strada Unirii găsim o “Maison de modes et de lingerie”, aparținând Mariei Goldstein și situată în casele lui Statie Stoenescu. Pentru jobenurile domnilor sau pentru capișoanele și pălăriile împodobite cu pene ale doamnelor existau prăvălii specializate, așa cum era și cea a pălărierului P. Dimitriu. În “Noul magazin de bijuterii” al lui G. Silberman din casele lui Theodosie Nicolau de lângă farmacia Glatz, în cel al lui A. Sulder, proprietar al unui magazin de bijuterii și în București și care deschisese o sucursală și în orașul natal, deasemenea lângă farmacia Glatz și la bijutierul L. Taitelbaum, ce închiriasse casele domnului Rigat, se puteau găsi bijuterii pentru doamne și domnișoare, ce urmau a fi purtate seara, puse în valoare de rochia decoltată sau carnetele de bal cu coperti din argint sau aur și cu paginile din plăci subțiri de fildeș, pe care urmau să fi scrise ordinea partenerilor de dans. Probabil că în aceste magazine se aflau și diversele accesorii de la ținuta domnilor: ceasul cu lăntișor, ace de cravată, butonii de cămașă, monoculul cu rama de aur sau tabachera în care se păstra tutunul sosit de la Constantinopol, după cum anunța tutungiul Alexandru Dumitrescu, ce avea prăvălia “La doi lei de aur”, alături de spițeria Seyman.

Cofetarul Marcu Anastasiu, dentistul Lazăr Emanoil din casele rachierului Marin Anastasiu (aflate pe colțul format de strada Unirii cu strada Primăriei – în 1875 în aceste case se afla Fabrica de lumânări a lui Michael Lobel), tapițerul G. Ricke cu atelierul în casele Petre Ioan, magazinul de pânzeturi, cergi și saci Zieger & Hubl din casele Ioan Prejbeanu, prăvălia lui Moise A. Mendel peste drum de aceste case, librăria lui Samitca, inițial la numărul 100 și apoi pe colțul format de strada Unirii cu cea a Copertatilor, peste drum de magazinul Rigat, magazinul de mobile I. Kohn & M. Spirt din casele lui Nicolae Gheorghiu sau cel al lui A.M. Strass de la casinul Minerva, ce anunța craiovenii că i-au sosit din străinătate “trăsuri de voiaj și de oraș” sunt alte nume de negustori și meseriași de pe strada Unirii ce apar în reclamele din săptămânalul “Mercantilul”, care în scurta sa apariție a surprins o fărâma din comerțul ce se desfășura în prăvăliile acestei străzi.

Începând cu anul 1873 străzile orașului își schimbă aspectul, noul regulament de pavare a străzilor prevăzând adoptarea formei convexe și

renunțarea la forma concavă cu șanț de scurgere pe mijloc. În locul pietrelor de râu începe a se pava cu piatra cubică, iar trotuarele se construiesc din bazalt artificial ce înlocuiește “pietricele mici și ascuțite de-ți rămâneau tocurile Louis XV într’nsele”. Un contract pentru refacerea trotuarului de pe strada Unirii se încheiase de Primărie în anul 1878 prilej cu care se înlăturaseră și scările ce ieșeau în afara ușilor prăvăliilor.

De o parte și de alta străzii, clădirile se dezvoltă pe înălțime și în adâncime. Casele Teodorei Bărbulescu, situate pe la 1885 lângă Librăria Samitca, erau compuse din trei corpuri de clădire, cel de la stradă având două nivele, iar celalalte două, un nivel. Primul corp avea la parter o prăvălie și o odaie așezate pe o pivniță neboltită, alături de o bucătărie, iar la etaj “un salon și o cameră, cuhnie și retiradă, antre și un foișor cu geamlâc”. Tot terenul pe care se aflau construcțiile Teodorei Bărbulescu avea o deschidere la stradă de aproape 6 metri, în adâncime întinzându-se pe vreo 30 de metri. Același plan îl întâlnim și la alte case de pe strada Unirii, cu prăvălie și dependințe la parter, așezate deasupra unei pivnițe, iar la etaj câteva camere, dispuse diferit de la o clădire la alta, în funcție și de spațiul disponibil. În cazul clădirilor ce se extind în adâncime, camerele de la etaj sunt înșirate una după alta, circulația făcându-se printr-o galerie ce poate fi închisă cu geamlâc. Casele lui N. Constantinescu de la nr. 55 erau, în jurul anului 1905, compuse dintr-o prăvălie și o cameră la parter, deasupra având un apartament cu mai multe camere. Dependințele se aflau într-o altă clădire, cu două camere, unită cu corpul principal printr-o galerie de lemn. Alături se afla imobilul lui Ilie M. Troceanu cu “3 camere, un

antreu, o sală, iar în fundul sălei o bucătărie și latrină” situate la etaj, la parter fiind prăvălia și o dependință. La cele două camere de la etajul casei lui Emil Drăgoescu (de la nr. 30) se ajungea urcând pe “o scară defectoasă de lemn”, după ce ieșeau din prăvălia și camera de lângă ea, “imediat la dreapta”. Uneori, clădirea este prevăzută cu un gang prin care se face accesul la intrarea situată în curte. Astfel era pe la 1915 imobilul lui Aurel Geblescu aflat la nr.45, lângă casele Stoenescu, compus din două apartamente despărțite între ele de un gang. Fiecare apartament avea o prăvălie și patru camere la parter și câte un salon și alte patru camere la etaj. O cameră mare și alta mai mică deasupra gangului, pentru fiecare apartament, erau situate la stradă. Între cele două corpuri se afla curtea cu o lățime de aproximativ 2 metri. Tot printr-un gang se făcea accesul, într-o curte mică, la casele lui Mayer Goldschlager, de la nr.19. Deasupra gangului, a cinci camere și a unei latrine se afla “un antreu, coridor, terasă, patru odăi mari și două odăi mici, o latrină” (descriere din anul 1915), alte trei odăi aflându-se la mansardă.

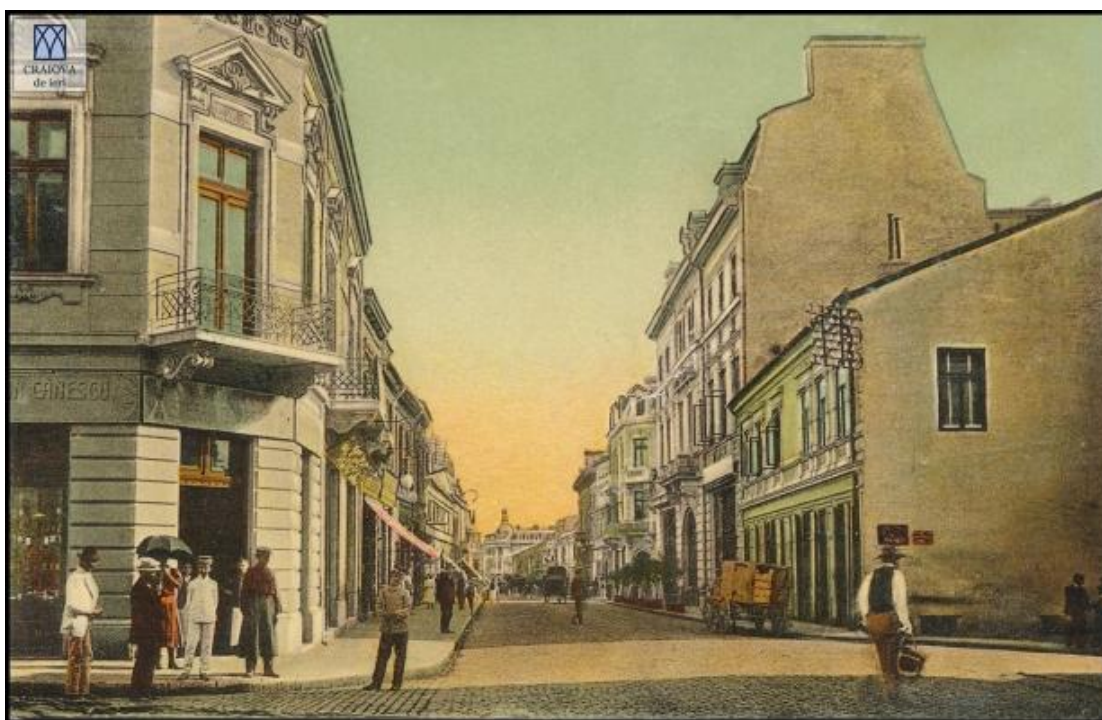
În primăvara anului 1893, primarul orașului Ulysse Boldescu prezenta consiliului o listă a caselor “care amenință cădere și care sunt insalubre”, decizându-se dărâmarea lor, printre care se aflau și clădirile de pe strada Unirii de la nr. 50 ale lui Andrei Guran și cele de la nr. 53, proprietatea lui Grigorie St. Stoenescu, Ana Stoenescu și Epitropiei Bisericii Sfântul Ilie. Dar mai cu seamă casele lui Ștefan Geblescu situate la intersecția străzii Unirii cu cea a Sfântului Dumitru erau considerate “un adevărat focar de infecție”, Primăria făcând demersuri de câțiva ani pentru dărâmarea acestora. Ștefan Geblescu își va demola în cele din urmă casele ce amenințau să se prăbușească, ridicând în loc un hotel cu restaurant, cafenea, berărie și “70 de camere de la 2 lei în sus”, dispuse pe trei etaje, ce va fi deschis la 10 iunie 1896. Colțurile alăturate din acest răscrucci erau ocupate de alte două hoteluri, de proporții mai reduse, vechi hanuri ce fuseseră transformate în a doua jumătate a secolului 19, Hotelul Theodoru și Hotelul Paris, în timp ce pe colțul opus se va ridica, cam în aceeași perioadă, Hotelul Minerva, pe locul vechiului Casin. Noua construcție, finalizată în 1903, rivaliza cu hotelul lui Geblescu, având o arhitectură în stil oriental ce purta semnătura arhitectului Thoma Dobrescu. Având trei etaje, hotelul dispunea de cafenea, cofetărie (cu laboratorul amenajat în pivnițe) și restaurant. Mobilierul hotelului fusese realizat în Atelierul de mobile J. Schmidinger.

Hotelul Theodoru avea planul clădirii sub forma unui pătrat, la mijloc aflându-se o curte, 54 de încăperi (prăvălii, camere și saloane) înșirându-se pe cele două nivele. Acoperișul era parte cu tablă, parte cu olane, iar pivnița boltită se afla doar sub jumătate din clădire, ceea ce arată că hotelul era format, din două sau mai multe corpuri diferite. În pivniță, proprietarul localului, Panait Theodoru, își avea “un mare depozit de felurite vinuri, până la 10 ani

vechime”. La parter, “bătrânul Aron Zwibel vindea jurnale, tutun și cărți vechi”, tot aici mai aflându-se și o cafenea, ținută de Nicolae Matalos.

Având două etaje cu câte 7 camere fiecare, o latrină la primul etaj și două la al doilea, Hotelul Paris avea la parter 4 prăvălii în care se aflau o drogherie, o frizerie, o ceasornicărie, iar în a patra, mai mică, o florărie. Toate acestea aveau “câte o cameră la stradă care servă de prăvălie și altele mai mici în exterior”. Sub hotel se găsea prăvălia unui cismar, tatăl gazetarului Alexandru Constantinescu și al lui Fane Constantinescu, epitrop la Madona Dudu și director al Băncii Oltenia, un birou de comerț al unui bancher, “contoarul lui Farhi Zaraful”, precum și băcănia lui Teodor Tudoran, unde “câțiva profesori uitau amarul zilei la un pahar de țuică”. O altă prăvălie care s-a aflat sub hotel a fost cea a lui Stoianovici și a lui Petrovici care aveau aici un magazin de coloniale. Hotelul Paris era construit pe locul pe care se aflase pe la 1850 hanul lui Țaroveanu, unul dintre acele mici hanuri în care călătorii sosiți în oraș după cumpărături sau cu procese găseau o cameră, de cele mai multe ori foarte sărac mobilată. Pe lângă odaia modestă, hanurile mai ofereau un grajd sau un șopron pentru adăpostul cailor și a trăsurilor. Mai toate aceste hanuri se europenizaseră, transformându-se în hoteluri. Dacă Hotelul Theodoru, care dispunea și de restaurant propriu, reușea să se mențină în fața concurenței noilor hoteluri ce se ridicaseră la sfârșitul secolului 19, Hotelul Paris va dispărea din peisajul Craiovei, undeva în preajma Primului Război. Pe locul său se va realiza în anii '30 o mică piațetă unde va fi instalată statuia domnitorului Alexandru Ioan Cuza.

O altă piață publică se realizase odată cu construirea Palatului Administrativ al județului Dolj (finalizat în 1913), clădire monumentală în stil neoromânesc, realizată după planurile arhitectului Petre Antonescu. Pentru piața din fața Palatului Administrativ fuseseră cumpărate și demolate imobilele din strada Unirii ale lui Ion G. Pleșea (în care se afla Magazinul Universal, la numărul 37), Andrei Dumitrescu și ale fraților Mendel, aflate pe partea stângă a străzii, între străzile Justiției și Primăriei. O altă expropriere în această zonă,

pentru cauză de utilitate publică, se va face în 1939 când va fi demolat imobilului moștenitorilor I. Teodorescu-Pașa, de pe colțul cu strada Bibescu.

Cam în aceeași perioadă cu construcția Palatului Prefecturii își ridică un nou sediu Banca Olteniei, pe colțul format de Strada Unirii cu Strada Justiției unde, până în 1913, se aflase Institutul grafic “Samitca”. În aceeași clădire, își va desfășura activitatea și Hotelul Palace, proprietate a Băncii Olteniei. Clădirea Tipografiei Samitca fusese construită pe la 1887-1888 de Ralian Samitca, dezvoltarea afacerii (începută în 1835 de Iosif Samitca ca “o umilă legătorie de cărți”) necesitând un local mai încăpător. În 1869 sediul Librăriei Iosif Samitca se afla la intersecția Străzii Unirii cu Strada Copertarilor, unde se mutase de la numărul 100, de pe aceeași stradă.

Tot pe Strada Unirii se aflau și librăriile lui Benvenisti ("bătrânul Benvenisti era singurul evreu din Craiova purtând caftanul cu blană, precum și șapca pe cap") și Filip Lazăr. În anul 1888, cei trei tipografi (Samitca, Benvenisti și Lazăr) erau chemați la poliție unde li se ordona să nu tipărească "nici o scriere violentă contra administrației locale". Si în prima jumătate a secolului următor librăriile vor continua să fie în număr mare pe Strada Unirii, o statistică a Craiovei din 1946 înregistrând 6 librării, toate pe această stradă: "Cartea Noastră" (Unirii nr.22), "Academică" (Unirii nr.35), "Școalelor" (Unirii nr.41), "Eminescu" (Unirii nr.46), Universală (Unirii nr. 66) și "Lumina Olteniei" (Unirii nr.67).

Imaginea străzii Unirii începe să ne devină cu adevărat cunoscută de pe la începutul secolului 20, odată cu apariția primelor cărți poștale. Magazinul lui “L.Mischonzniky & Co”, mare depozit de pianе și pianine “din cele mai renumite fabrici din lume” (1907), prăvălia în care se afla pe la 1909 Biroul tehnic, agricol și industrial al Societății anonime “Plugarul”, unde se putea găsi motoarele cu benzină și gaz sărac “Kosmos”, garnituri de treierat, postamente pentru mori, pietre de mori franțuzești, pluguri, sonerii electrice, telefoane și multe altele, “Bazarul de Italia” de la numărul 66 al doamnei Sale H. Nadler, ce avea ca activitate “comerțul cu haine gata pentru bărbați și dame” (prin 1915), “Postăvăria modernă” a asociaților Erotocratos Langusis și Mateescu Matei (comerț de postăvărie, mușamale, covoare etc – în 1923) sau magazinul cu “haine bărbătești, dame și copii” al lui Emanuel David și al fiului său, Leonida David, asociați cu Leon Abramovici din București, cu emblema “La Amiralul Englez”, aflat pe colțul cu strada Lipscani și compus din două prăvălii, pivnițe și camere la etajul 1 (descriere din 1930), de la numărul 65, sunt câteva dintre magazinele ce apar în aceste cărți poștale. Imaginile luate la distanță de două, trei decenii surprind evoluția arhitecturală a străzii, cel mai bine observându-se transformările în porțiunea de la intersecția cu strada Edgar Quinet, unde mai multe clădiri câștigă în înălțime câte un etaj.

În anul 1926 funcționau în Craiova 15 farmacii, 6 dintre ele înființându-se după 1921. Distanța minimă dintre drogherii și farmacii era reglementată la 200 metri, conform articolului 126. În această perioadă, pe Strada Unirii erau farmaciile “La arab”, la nr.2, proprietar fiind farmacistul Nicolae Petrescu, “Aurora”, la nr.49, farmacist diriginte – Constantin Pictorian, “Sfânta Treime”, la nr.58, farmacist diriginte – Petre Crăsnaru, “Crucea Albă”, pe colțul cu strada Lipscani, farmacist Gh.N. Dancu, “Crucea de Aur”, la nr.82, proprietatea domnișoarei Stela Ștefănescu și drogheria “Vera Violeta” a lui Bănică J. Stănescu, la nr.36. Farmacia domnișoarei Ștefănescu, aflată la parterul hotelului

New York (fost Geblescu), se numise până în 1927 “Crucea Roșie”, Societatea Națională de “Crucea Roșie” intervenind însă pentru schimbarea emblemei de la firma farmaciei.

După Primul Război, mai multe magazine vor fi puse sub administrația justiției, toate aparținând unor supuși străini. Astfel era magazinul de teracote și sobe de pe Unirii nr.7 al lui H. Clabunde, atelierul de pălării de dame aparținând Olgăi Pietto (la nr.34), , cel al lui V. Mracek de la nr.45, al lui Otto Roth, la nr.76 sau biroul de cereale al lui V.T. Oroveanu, de pe Unirii nr.102. În anii următori, întâlnim mai multe cazuri de naturalizări printre supușii altor state, cum ar fi armeanul Bedros Ferhadian, supus turc, în 1928 sau Asnavor Asanovorian, tot armean, care luptase în anii 1916-1918 în armata română, amândoi locuind la nr. 89 de pe strada Unirii. De altfel, pe această stradă se puteau întâlni mai mulți armeni, Karakasian Minaș având o sucursală a băcăniei

cu emblema “La Voievodul Mihai” din strada Sf. Apostoli și pe strada Unirii la nr.2, iar Bedrosian Oschian un magazin de cafea și de coloniale, “Crucea Albă”, la nr.71. Inițial, armenii fuseseră văzuți cu suspiciune de poliția locală care, în toamna anului 1907, făcea percheziții în casele acestora din Craiova, unde găseau tablourile unor “căpetenii armene revoluționare” și le confiscau scrisorile venite din Turcia, chiar dacă nu le înțelegeau conținutul, “din lipsa de încredere ce ne inspiră armenii locali”. O situație mai grea o vor avea comercianții evrei în timpul regimului lui Antonescu. La 10 ianuarie 1941, aceștia erau convocați la sediul Camerei de Comerț unde, sub presiunea amenințărilor, li se va cere să-și predea întreprinderile, mulți dintre ei având prăvălii în zona comercială a orașului. Erau, de altfel, ultimii ani de comerț liber, venirea la putere a comuniștilor în 1947 fiind însoțită de trecerea proprietății private în cea a statului.

Numele străzii se va schimba pentru o vreme în Calea V.I. Lenin, mărfurile din magazine se vor schimba și ele, dar nu și aspectul străzii care va rămâne un Corso ala Craiovei, chiar și sub comuniști, până spre sfârșitul anilor '80. Învechite și prost întreținute, clădirile de pe Strada Unirii vor fi însă puternic afectate de marele cutremur din 1977. Sosit la Craiova, Nicolae Ceaușescu decidea demolarea zonei comerciale a Străzii Unirii până în hotelul Minerva care, rămas împreună cu hotelul București (fost Geblescu) cap de perspectivă, va fi completat pe latura sa nordică printr-o “întoarcere a fațadei”. Deși șeful de proiect al noului ansamblu realizat în această zonă considera că “profilul comercial al acestei străzi a fost păstrat și amplificat”, în realitate acesta se pierduse și odată cu el și farmecul acestei străzi.

“La Amicul Veritabil” – librărie, galanterie și papetărie, “La Câinele Negru” – magazin de coloniale, culori, chimicale, “La Englez” – bazar general, “La Harpa” – magazin general de muzică, sunt amintiri rămase dintr-o altă lume, o lume dispărută.

VI.10.1. CALEA UNIRII CRAIOVA

Calea Unirii a fost considerată cu secole în urmă un loc ce avea un farmec aparte, fiind populată de personaje celebre ale negoțului de altădată. Astăzi, faimoasele magazine cu mărfuri alese au fost înlocuite de cele care vând marfă ieftină, purtând însemnul „Made in China“.

O plimbare pe Calea Unirii de altădată, făcută astăzi prin intermediul imaginilor surprinse de aparatele de fotografiat sau născute din descrierile documentelor, te introduce într-o atmosferă cu totul aparte. Când gongurile ceasurilor de pe stradă băteau, anunțând începutul unei noi zile, obloanele magazinelor se ridicau, neguțătorii își așteptau clienții pentru a le oferi cele mai alese produse. De exemplu, Mihail și A. Panici aveau pe Unirii un magazin „bine asortat și în curentul tuturor produselor din țările apusului“. „Încheiaseră angajamente cu cele mai mari case din străinătate“, așa că la numărul 56 clientul găsea „Cel mai mare Magazin de Mode, asortat cu ultimele noutăți parisiene, în Pălării de Dame, modele originale“, după cum se notează în volumul „Un splendid colț din România Mare“, purtând semnătura lui D.E. Petrescu.

La numărul 70, călătorul în alte vremuri descoperea un „Mare magazin cu manufactură, postavuri și hăinărie... Mare depozit cu bumbacuri Englezești“, pentru ca la numărul 75 să pășească în Magazinul Luvru, cu un „bogat

asortiment de Mătăsuri, Lenagiuri, Catifele, Postavuri, Confecțiuni, Pânzării... Magazinul posedă un mare atelier de croitorie pentru confecționare de costume taor. Atelierul era pus sub conducerea unui specialist din marile ateliere din Berlin“, se menționează în același volum.

Nu aveai cum să treci pe strada Unirii și să nu poposești la magazinul cu coloniale și delicatose, vinuri și aperitive al lui Adam Popescu, „locul de întâlnire al elitei craiovene“, după cum însuși proprietarul se mândrea.

Era celebră în epocă și florăria „Frey“, de pe aceeași stradă, care purta numele unui francez ce a lucrat pentru Parcul „Bibescu“. Ghidat de plăcuțele ce purtau înscrisă denumirea locului, călătorul se putea opri la fotografia Dudinski, care avea un stabiliment special pentru „reproducțiuni“, fiind primul care dispunea de „instalații electrice pentru fotografiat acasă“. Executa, de asemenea, excelente „fotografii mărite în platinografie“. O pereche nouă de pantofi se putea achiziționa de la „Gheata de aur“, magazin de încălțăminte modernă, unde se putea alege dintre cele cu scârț sau fără scârț, dar trainice și arătoase, cu deosebire, apanajul unor meșteri, cizmari neîntrecuți: Filip Schlesinger, care „vopsește chiar și în culori“, Johann Schuster, medaliat cu aur la Expoziția națională din 1898.

Realitatea noastră

Farmecul Căii Unirii se pare că s-a pierdut odată cu trecerea anilor. O incursiune făcută astăzi pe strada negustorilor de altădată nu încântă de cele mai multe ori. Modernul a adus cu el nu calitatea, ci cantitatea la preț mic.

**Zona cea mai importantă și care merită toată atenția noastră
Studiul prezent a identificat mai multe subzone cu încărcătură istorică,
funcțională dar și socială.**

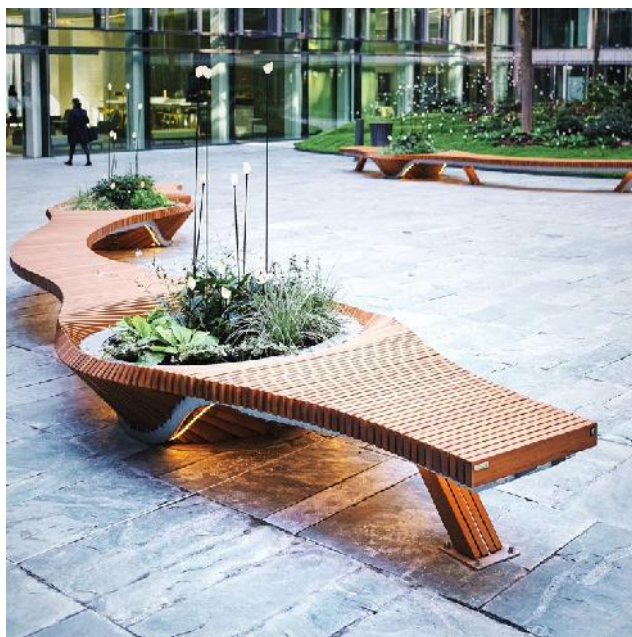
O definire sumară a spațiului public face referire la libertatea de care putem beneficia în a-l folosi într-o manieră specifică. Spațiul public este un loc în care se învață cum să trăim împreună. Spațiul public este cu atât mai profitabil urbei cu cât valențele sale de multifuncționalitate sunt mai bine exploatate. Strada nu este doar un spațiu de tranzit sau activități comerciale după cum piața nu este doar un marker al autorității cetății sau și mai reduționist caracterizat spațiul liber lăsat urmare a unei grupări convergente de clădiri , și unul și celălalt sunt spații pentru întâlniri, pentru evenimente sunt spații de convergență. Lipsa preocupărilor de tip urbanistic pentru revitalizarea unor astfel de spații a fost terenul fertil pentru stimularea unor mutații de comportament social prin apariția mall-urilor dar și a socializării virtuale oferită de aplicațiile ce au explodat în spațiul virtual. Hipermarket-ul și mall-ul

acaparează din ce în ce mai consistent spațiul public. Constatăm cum raporturile stabilite tradițional între public și privat cunosc modificări, transformări și evoluții care își pun amprenta pe dezvoltarea orașului. Strada nu a fost și nu este doar un simplu canal de trafic, strada funcție de poziționarea sa în economia urbană devine generatoare de specific cultural.

Apariția mijloacelor de transport au introdus limitări, obligativități în folosirea acestor spații, pietonalul cândva dominant restrângându-și prevalența prin introducerea unor norme care să asigure condiția de securitate. Spațiul verde este un atribut relativ recent, el

este reflexul urbanistic al democratizării societății. Parcurile din domeniile nobiliare au fost incorporate în spațiul public. Diferențele între diferitele interpretări date spațiului verde a fost dată și de gradul de utilizare, de amenajare dar și de localizare. Funcție de aceste criterii distingem spațiile verzi din proximitatea imobilelor de locuire colectivă, parcurile de cartier, scuaruri, grădini publice, promenade, grădini botanice sau zoologice, baze de agrement etc.

Spațiul public poate îmbrăca forme de trecere către spațiul privat, când este un spațiu de proximitate. Valorile sale specifice precum independența, libertatea, autonomia dar mai ales anonimatul sunt alterate de apariția filtrului impus de controlul social. Aceste spații de tranziție între public și privat pot deveni prin modul de utilizare spații comunitare.

Simpla catalogare arbitrară nu face automat dintr-un spațiu public un spațiu comunitar. Pentru a-și merita pe deplin definirea trebuie să se bucure de o utilizare comună stabilă, vecini, prieteni, colegi, fiind strâns legat de ideea de vecinătate, de locuire.

Caracteristica principală a spațiilor publice este faptul că ele sunt cele ce imprimă calități specifice, identitare structurând identitar orașul. Caracterul multifuncțional îi conferă capacități de adaptare la utilizări variate de care depinde bogăția vieții sociale urbane până la urmă. Teoreticianul urbanist D. Dupre Henry definea spațiul public drept locul pe care aflându-se colectiv sau individual îl folosim pentru a ne deplasa în condiții de confort fizic și psihic nu doar în sensul unei utilizări precise dar și ca atitudine generală. Alături de confort și ambianța, D. D. Henry este de părere că: *spațiul public trebuie să mai posede și o altă calitate, de ordin vizual: dimensiunea de reper ce trebuie să ofere peisajului. A te putea orienta, înseamnă a fi conștient de situația topografică în care te găsești la un moment dat și oferă posibilitatea de a ajunge înalte locuri prin analiza intuitivă a configurației urbane. În spațiul public orientarea se face prin intermediul deschiderilor vizuale, care permit perceperea altor părți ale orașului și a relațiilor vizuale existente între anumite puncte caracteristice (monumente de exemplu) și ansamblul spațiilor publice. Existența acestor relații depinde de repartizarea și îmbinarea, într-un sit dat, a unor edificii excepționale (ale căror caractere unice permit identificarea și situarea) cu spațiile publice în care se circula sau se staționează. Referitor la acest lucru, el atrage atenția că realizarea artificială a unor contradicții sistematice între relațiile vizuale și deplasarea fizică devine deconcertantă și dezagreabilă, folosind ca exemplu abuzul față de sensul obligatoriu de circulație, care duce la astfel de contradicții, devenind frustrant prin împiedicarea unei accesări ușoare a unor spații aflate în câmpul vizual. Diversificarea spațiilor publice pune la dispoziția unui oraș avantajul de a putea fi "citit" mai bine.*

Din nefericire există puține exemple de revitalizări de succes ale unor spații publice. Foarte adesea intervențiile se blochează la nivelul formal, spațiile deși reabilite nu reușesc să se integreze în matricea socială. Seria intervențiilor cunoaște o dezvoltare liniară fără să aibă la bază o analiză sociologică la bază, care să evidențieze nevoile și așteptările pe care societatea le are în acel moment. Din această cauză se manifestă o disociere a locuitorilor

din mediul urban față de aceste spații. Intervențiile pe care studiul prezent le propune urmăresc să determine o redobândire a capacității de a-și apropia și de a învăța să îl valorizeze alături de ceilalți membrii ai societății. Un astfel de comportament, o astfel de atitudine de acceptare nu vine de la sine ci trebuie să fie rezultatul unei politici susținute inteligent. Creșterea coeziunii sociale are efect asupra conturării unui profil identitar specific cu efect direct asupra creșterii performanței economice.

VI.10.2. SUBZONA PIATA MIHAI VITEAZU

Strada Unirii, cel puțin pe primul ei segment era o stradă extrem de populară, de circulată și de activă economic.

Până la seismul din 1977 acest spațiu era dens construit, cum seismul a afectat grav aceste imobile s-a procedat la demolarea lor ca multe altele din zonă, practic dispărând complet o arie construită și împreună cu ea și un mod de viață. Pentru Piața Mihai Viteazu prezentul studiu identifică o serie de măsuri care dacă ar fi aplicate ar ameliora spațiul din punct de vedere funcțional dar și estetic.

Se propune mărirea platoului pieței până la limita vestică a magazinului Mercur. Având în vedere diferența de nivel între cota platoului și cota străzii Ion Maiorescu se propune realizarea a doua nivele parțial subterane care să funcționeze ca spații expoziționale sau de organizări de evenimente. Accesul la nivelul -2 se va face din str. Ion Maiorescu la nivelul -1 tot din str. Ion Maiorescu printr-o rampă ce permite accesul auto. Nivelul -1 va avea acces direct și la strada Popa Șapcă.

Ambele nivele vor fi deschise pe latura de vest și închise pe celelalte laturi. Iluminatul natural se va putea realiza la nivelul -1 și zenital prin realizare unui plafon superior cu elemente de sticlă circulabilă.

La nivelul cotei +/- 0.00 al platoului pieței se va reface fântâna astfel încât să fie circulabilă când jocurile de apă nu sunt funcționale astfel cu ocazia organizării de evenimente ample întregul platou al pieței să fie disponibil. Pe latura de vest a platoului se va studia necesitatea realizării unor elemente care să delimiteze simbolic vizual pe toate laturile dar care să nu obtureze perspectiva către cornișa dealului Bucovăț din ariere plan.

VI.10.3. SUBZONA CALEA UNIRII – RAMBLA-

Această arteră după reconstruirea ei completă urmare a seismului din 1977 și-a pierdut atributul de element de coagulare socială. Chiar dacă funcția comercială s-a mai păstrat o vreme. După 1990 urmare a retragerii statului din societățile comerciale Calea Unirii, prin transformare în stradă de restaurante s-a pierdut apetitul publicului pentru promenadă în aceasta zonă.

Acest studiu propune redarea arterei caracterul exclusiv de arteră pietonală. Se recomandă realizarea a două aliniamente de arbori care să asigure umbră pe perioada de vară caniculară. Pavimentul va fi astfel realizat încât să se permită udarea rădăcinii arborilor. În acest scop se vor folosi elemente traforate din fontă care să fie circulabile dar care să și permită apei din precipitații să ajungă la rădăcina pomilor. Aliniamentul va fi întrerupt prin realizarea unei fântâni la intersecția Căii Unirii cu strada Lipsani. Promenada va putea păstra atributul de arteră exclusiv pietonală până la intersecția cu strada Știrbei Vodă chiar și doar ocazional.

VI.10.4. SUBZONA AXA CULTURALA TEATRUL NATIONAL-MUZEUL DE ARTA-OPERA ROMANĂ

Este o axă virtuală între trei din cele mai importante instituții de cultura ale orașului: Teatrul Național Marin Sorescu, Muzeul de Artă și Opera Romană, aceasta axă poate deveni una reală. Recomandăm ca alea Teatrului să primească un paviment cu virtuți pietonale fără să își piardă atributul carosabil. Pavimentul curții interioare a Palatului Jean Mihail va trebui întregit de aceeași manieră cu platoul deja realizat pe latura de est a edificiului. Acest paviment va fi completat prin realizarea unui gard monumental identic cu cel istoric de la strada Calea Unirii. Trotuarul strazii Mihai Viteazu va continua axa sus menționată. Curtea Muzeului de Artă va fi gazda unor evenimente cu atribut

cultural cu desfășurare în aer liber precum proiecții de film, teatru , concerte , târguri săptămânale de carte veche, numismatică, filatelie etc.

În zona centrală există, de asemenea, patru edificii de factură istorică recunoscută Biserica Sf. Treime, Biserica Sf. Ilie, Școala Oteteleșeanu și Casa Rusănescu. Toate ar trebui să treacă printr-un proces de reabilitare, reconsolidare , restaurare. Proiecte specifice pentru fiecare edificiu în parte ar trebui întocmite de specialiști în domeniu și puse în operă de constructori atestați în domeniu.

TREI SUBZONE - PIAȚA MIHAI VITEAZUL, CALEA UNIRII:

- Spațiu verde
- Mobilier urban
- Spațiu promenadă rambla
- Spațiu expozițional
- Spațiu vânzări ocazionale
- Jocuri de apă la nivel pietonal
- Spații funcții polivalente expunere și evenimente
- Fântâni arteziene
- Realizare spațiu subteran 2 nivele
- Spațiu socializare
- Realizare axa cultural pietonală Teatrul Național, Muzeul de Artă, Opera Română
- Realizare împrejmuire
- Proiecții în aer liber

1. BISERICA SF. TREIME: protejare monument

2. BISERICA SF. ILIE: protejare monument

3. SCOALA OTETELISANU: protejare monument

4. CASA RUSANESCU: protejare monument

VI.11. ZONA 11 -SEVERINULUI – si ZONA 12 - LĂPUȘ

Sunt ambele parte ale axei majore de circulație Est-Vest a orașului. Au un mare grad de vizibilitate fiind zonele de intrare/ieșire din oraș. Iată de ce intervențiile în zonă sunt importante nu doar pentru locuitori dar contribuie și la configurarea primei impresii pentru cei aflați doar în tranzit.

VI.12. ZONA 13 – OBEDEANU , ZONA 14 – FRAȚII BUZEȘTI si ZONA 15 – COSUNA

Impactul reabilitării acestor zone nu trebuie privit drept benefic doar pentru locuitorii din zonă, dar mai cu seamă, prin faptul că se adaugă la lungă listă de monumente religioase sau laice de mare valoare, alte câteva de importanță incontestabilă.

VI.13. ZONA 16 – VALEA FETII

Prin transformarea acestei zone aflate actualmente în stare de semiabandon, într-o zonă verde pentru picnic s-ar pune la dispoziția locuitorilor un spațiu reconfortant, chiar în oraș, și nu la distanță de zeci sau sute de kilometri ca până acum. Un spațiu accesibil cu mijloacele de transport în comun pentru cei din alte cartiere, dar și direct pentru cei din cartierele apropiate.

VII. PRIORITIZAREA ZONELOR DE REGENERARE URBANA SUB ASPECTUL URGENȚEI INTERVENȚIEI PROPUSE

VII.1. GRAD CRESCUT DE URGENTA

Gradul crescut de urgență este dat de faptul că în zonele 10 și 1 sunt necesare intervenții majore, iar zonele 13, 14, 15 cuprind obiective ce trebuie protejate.

ZONA 10 – CENTRU,
ZONA 1 – 1 MAI,
ZONA 13 – OBEDEANU,
ZONA 14 – FRAȚII BUZEȘTI,
ZONA 15 – COSUNA.

VII.2. GRAD DE URGENȚĂ MEDIU

ZONA 2 – CRAIOVITA,
ZONA 3 – BRAZDA LUI NOVAC,
ZONA 4 – ROVINE,
ZONA 5 – CALEA BUCUREȘTI,
ZONA 6 – GARII,
ZONA 8 – VALEA ROSIE,

ZONA 9 – SARARI,
ZONA 11 – SEVERINULUI,
ZONA 12 – LĂPUS.

VII.3. GRAD DE URGENȚĂ SCĂZUT

Gradul scăzut de urgență este dat de faptul că realizarea celor două obiective necesită schimburi sau achiziții de terenuri, procedurile fiind de lungă durată.

ZONA 7 – DEZROBIRII,
ZONA 16 – VALEA FETII.